

L'estat del racisme a Catalunya

SOS Racisme Catalunya

2009

Crèdits

Direcció: SOS RACISME CATALUNYA

Coordinació de l'edició: Begoña Sánchez

Redacció de continguts: Anna Flotats, Alba Cuevas i equip Informe de SOS Racisme

Fotografia: arxiu fotogràfic SOS Racisme

Disseny portada: Ignasi Torrent

Disseny funda: El Tinter

Amb el suport de:

ÍNDEX

Introducció	4
Índex general	
CAPÍTOLS	pg.
Capítol 1	6
La llei d'estrangeria a Catalunya: criminalització de la immigració.	
Capítol 2	27
Polítiques en matèria d'immigració des de les institucions catalanes	
Capítol 3	53
Espais i tipologies del racisme social i la presència d'un discurs xenòfob en creixement	
Capítol 4	76
Menors immigrants no acompanyats: maltractament institucional	
Capítol 5	84
Treball: discriminacions i explotació en un context de crisi econòmica	
Capítol 6	93
Cossos de seguretat: Abusos i maltractaments. Iniciatives polítiques	
Capítol 7	110
Extrema dreta i grups organitzats xenòfobs: el racisme més explícit	
Capítol 8	122
Més enllà del fet migratori. Igualtat d'oportunitats en una societat diversa. Joves i poble gitano	
Capítol 9	129
La lluita contra el racisme: una prioritat de tots i totes	
Conclusions	146
A tall de conclusions	
Bibliografia	151
Fonts Consultades	
ANNEXES	152

Presentació

L'informe sobre l'estat del racisme a Catalunya de SOS Racisme vol ser una radiografia sobre l'evolució, els espais i les tipologies del racisme a la societat catalana.

Des de SOS Racisme Catalunya, associació de defensa dels Drets Humans que centra la seva acció en la lluita contra el racisme i la xenofòbia, volem, amb aquest informe, que aquest any comencem a publicar, fer un anàlisi sobre aquells aspectes determinants a l'hora d'avaluar la presència del racisme a Catalunya. No es tracta d'un anàlisi quantitatiu, sinó de totes aquelles variables que han intervingut en consolidar el racisme en els diferents àmbits de la societat, així com els fets que ho mostren al llarg de l'any 2009. L'objectiu final de l'informe és poder ajudar a realitzar un diagnòstic que serveixi com a punt de partida per engegar mesures, a tots els nivells, per l'eradicació de les pràctiques discriminatòries i la vulneració i/o desigualtat de drets.

Aquest informe es nodreix de fonts pròpies de l'associació així com del treball en xarxa associatiu, de la premsa i de fonts governamentals. Com a fonts pròpies, fem constar el treball realitzat pel Servei d'Atenció i Denúncia de Víctimes del racisme i xenofòbia (SAiD), així com la tasca i accions realitzades pel conjunt de l'entitat, ja sigui a partir de grups de treball, campanyes, comunicats i altres activitats.

El treball en xarxa ens ofereix molta informació sobre el terreny que en aquest primer informe queda recollida a partir d'articles i entrevistes així com en l'ampliació d'algunes notícies de premsa. Volem agrair especialment la col·laboració de la Federació d'Associacions de Pares i Mares (Fapac), el Casal dels Infants per l'acció social als barris i l'Associació de Veïns i Veïnes de Mataró, així com la dels diferents articulistes que aquest primer any ens han volgut acompanyar en la reflexió.

Per últim, el recull de premsa s'ha realitzat a partir de més de deu mitjans de comunicació del país, tant de premsa escrita i digital com de webs institucionals, com gencat.cat.

L'informe es divideix en deu capítols que consten d'una introducció, dels casos pertinents senyalitzats amb SAiD o SOS Racisme, quan l'associació ha intervingut en el conflicte, i finalitza amb algun article, entrevista o resums de ponències sobre la temàtica tractada. Tanquen l'informe les conclusions i un annex per ampliar la informació amb estadístiques i comunicats de premsa.

L'informe d'aquest primer any pretén fer un recorregut pels temes més greus i freqüents relacionats amb la vulneració dels drets humans i les desigualtats de drets dins l'àmbit de la discriminació per motius ètnics, culturals o religiosos. En properes edicions, des de SOS Racisme, anirem ampliant les temàtiques tractades, potenciant el treball al terreny i sempre des del prisma que el racisme avarca molt més enllà del camp de la immigració. Per tant, cal ampliar el seu anàlisi a altres col·lectius com el poble gitano, els fills i filles de famílies d'origen immigrat, les persones nacionalitzades o els nens i nenes d'adopció internacional.

Per finalitzar volem agrair el suport per part de la Secretaria d'Immigració a aquest projecte, que vol ser, des de la independència política i l'experiència del treball associatiu de base, una eina en la lluita antiracista i una defensa dels valors democràtics a casa nostra. I com no podia ser d'una altra manera, volem agrair a tots els companys i companyes que han participat en l'elaboració de l'informe, el seu esforç i dedicació, així com als nostres socis i sòcies, gràcies al quals avui aquest informe és una realitat.

CAPITOL 1

La llei d'estrangeria a Catalunya, criminalització de la immigració

Introducció

Aquest primer capítol vol analitzar i mostrar les conseqüències de la llei d'estrangeria a Catalunya. Per un costat volem mostrar com la llei de caràcter estatal provoca unes desigualtats socials i problemes a nivell autonòmic i local com és l'existència de persones immigrades en situació irregular i com ho són els Centres d'internament per a persones estrangeres (CIES). Segons la memòria del Centre d'Informació per a treballadors estrangers (CITE) del 2009, a finals d'any a Catalunya hi havia, segons les diferències entre empadronaments i permisos de residència, unes dues-centes mil persones immigrants en situació irregular, un 17% del total de la població immigrada. Una part important d'aquest percentatge pateix una irregularitat sobrevinguda al haver perdut el lloc de feina amb la crisi econòmica.

Aquestes persones són abocades a una invisibilitat, quan no a una persecució sistematitzada acompanyada d'una imatge vinculada a la inseguretat i delinqüència. Al capítol podem veure com les batudes policials coordinades entre cossos policials i adreçades en molts casos cap a col·lectius desprotegits, com els venedors ambulants, han estat una constants al llarg del 2009. Tanmateix es mostra com les administracions quan no poden penalitzar les activitats, com són la mateixa venda ambulants o el treball sexual, centren l'actuació policial en l'aplicació de la llei d'estrangeria. Això comporta barrejar temàtiques i aplicar per tant mesures desproporcionades i injustes a la infracció pertinent que en moltes ocasions, només comportaria una multa o fins i tot es produeixen per un buit legal.

El CIE de Zona Franca torna a ser notícia al 2009, tal com ja va ser-ho al 2008, per denúncies de maltractaments de les persones retingudes. Denúncies que com ja és habitual no prosperen si s'expulsa a la presumpta víctima o si no s'ofereix una versió oficial dels fets totalment contrària a la denunciada. Així i tot, les investigacions del Defensor del Pueblo continuen en aquest centre que, a pocs quilòmetres del centre d'una ciutat cosmopolita com Barcelona, priva de llibertat a persones innocents.

Per altre banda el capítol vol mostrar com la maquinària d'estrangeria a més de ser un marc legal injust, provoca arbitrarietats en la seva aplicació, burocràcia i també crea el clima perquè hi hagi qui s'aprofitei i tregui rèdits del patiment i desesperació de la població immigrada per accedir i mantenir la seva estància de forma legal. La norma general sempre és la mateixa: la persona estrangera té limitats els seus drets i subordinada la seva residència legal a estar contractada per un tercer. Un cercle pervers i cínic que ja dura més de vint anys amb la primera llei d'estrangeria al 1985.

No voldríem acabar aquest capítol sense analitzar amb detall la nova reforma de la llei d'Estrangeria aprovada a finals d'any, pel que comporta a nivell de restricció de drets, l'augment del règim sancionador i per la consolidació de la visió utilitarista de la immigració. Una reforma aprovada sense massa oposició social ni política en un context de crisi econòmica i de criminalització de la immigració sobre tot la irregular, a tota Europa, i amb un enfortiment de les tesi més xenòfobes i conservadores. El posicionament dels partits catalans va ser diferent segons les opcions polítiques així el Partit dels Socialistes i Convergència i Unió van donar el seu vot afirmatiu i Esquerra Republicana i Iniciativa Esquerra Unida i Alternativa van votar en contra, encara que per diferents motius que el Partit Popular. Els primers quatre partits van signar el Pacte Nacional de la Immigració, marc d'actuació incompatible amb un retall de drets com representa la reforma, i per tant aquest va ser el primer punt d'incoherència política per part dels signants, tal com en el seu moment un conjunt d'entitats els varem fer arribar als seus representants al Parlament.

Conseqüències llei estrangeria

La maquinària de la llei : renovacions, tràmits, arbitriarietats i burocràcia.

BARCELONA. Gener. **Estrangeria paralitza més de 1.200 sol·licituds de feina a persones d'origen pakistanès.** Més de 1.200 sol·licituds, de permisos o renovacions, de ciutadans pakistanesos esperen una resposta a l'Oficina d'Estrangeria de Barcelona. El motiu és que el certificat penal que demana el Govern central ha de ser de caràcter estatal, mentre que el que ofereix Paquistàn és regional perquè la policia del país s'organitza d'aquesta manera. La Delegació del Govern a Catalunya va deixar clar que no hi havia "cap paràlisi", sinó que els expedients estaven "a l'espera de la documentació necessària".

BARCELONA. Juliol. **Un jutge denega la residència a una dona d'origen mexicà que va perdre els seus papers per un error tipogràfic.** Un jutjat va tornar a denegar un permís provisional que permetia treballar i residir legalment a Espanya a una dona d'origen mexicà, casada amb un espanyol, que havia perdut el seu permís de residència per un error administratiu. El lletrat de la dona va demanar mesures cautelars, a les quals es van oposar els advocats representants de l'Administració, a l'espera de que el jutjat dictés sentència sobre el recurs que va interposar la demandant. El gener de 2003 la dona va sol·licitar per primer cop l'autorització de residència permanent a què té dret per ser cònjuge d'una persona espanyola i se li va denegar. El matrimoni va presentar una queixa al Síndic de Greuges. La delegació del Govern a Catalunya no va fer declaracions.

GIRONA. Juliol. **Cauen un 96% les peticions de permisos de treball per a estrangers.** L'oficina d'estrangeria de la Subdelegació del Govern a Girona va rebre, en el primer mig any, 197 sol·licituds de permisos de treball, un 96% menys que les que es van presentar els primers sis mesos de 2008, amb 5.386 sol·licituds. Una davallada que, segons el subdelegat del Govern, Francesc Busquets, s'atribueix a la crisi econòmica. De fet, el nombre de sol·licituds que es van presentar en el primer semestre de l'any va caure prop d'un 50% respecte al mateix període de l'any anterior. Malgrat tot, i des del novembre de 2008, només 96 persones immigrades de les 133.000 que viuen a les comarques gironines han demanat acollir-se al pla de retorn voluntari als seus països d'origen.

Irregularitat: la criminalització de les víctimes.

CATALUNYA. Gener. **CC OO detecta més persones immigrades en situació irregular i demana "flexibilitat" al Govern.** Segons la memòria d'activitats del Centre d'Informació per Treballadors Estrangers (CITE) de CC OO a Catalunya, el percentatge de persones immigrades amb permís de residència que van acudir a les seves oficines durant el 2008 es va reduir en dos punts respecte a 2007 i va passar del 57% al 55%. El CITE va assegurar que moltes de les persones immigrades que van aconseguir el permís de feina en la regularització extraordinària de 2005 es van tornar a quedar sense paers aquest any quan van intentar, sense èxit, renovar el seu permís. Per això, CC OO va demanar més "flexibilitat" al Govern.

Centres d'internament per a persones Estrangeres

BARCELONA. Febrer. (SAiD) **Denúncia per agressió al Centre d'Internament per Estrangers de la Zona Franca.** La família d'una persona immigrada que es trobava retinguda al Centre d'Internament per Estrangers (CIE) de la Zona Franca de Barcelona va denunciar als jutjats de guàrdia l'agressió per part dels agents del centre al detingut M. G. A. Segons la denúncia, el passat 6 de febrer aquesta persona hauria estat recriminada pels agents per portar una beguda a la sala de visites, cosa que està prohibida al centre. Aquesta falta hauria desembocat en una "brutal pallissa".

L'advocat del detingut es va posar en contacte amb el SAiD de SOS Racisme per denunciar els fets. L'advocat va anar a visitar al senyor M. G. A. i li va explicar com havia estat l'agressió. M. G. A. va ser colpejat per diversos policies del CIE i va rebre pressions per part del director del centre per tal que no denunciés l'agressió. Els fets es van desenvolupar en una habitació en la que no hi havia càmeres de vigilància. L'agressió va provocar a la víctima una inflamació a la part davantera del cap i els forts cops li van deixar marques a l'esquena, diferents hematomes a les cames i un cop al genoll esquerra. El senyor M. G. A. i la seva família van sol·licitar els informes mèdics, però no els van aconseguir.

L'advocat va portar la denúncia per via judicial i el procés va quedar sobresegut, en aquell moment es va recórrer i encara ara se n'està esperant la resposta. SOS Racisme va traslladar una queixa al Defensor del Pueblo i va demanar aclariments a la Delegació del Govern a Catalunya. Aquesta institució va respondre que el senyor M. G. A. va tenir una actitud irrespectuosa i insultant amb els vigilants del centre durant la seva retenció al CIE i que després de l'última entrevista que va tenir amb el director es va autolesionar aprofitant que estava sol. En la resposta també afegeix que la víctima va ser atesa pels serveis mèdics del centre i després per facultatius del 061, que van remetre l'informe corresponent al Jutjat d'Instrucció número 2 de Granollers.

El Defensor del Pueblo va visitar el CIE y va fer un acta de la visita, però més endavant va haver de suspendre la investigació d'aquest cas perquè estava en procés judicial. Li va demanar un informe al fiscal General del Estado, però va continuar amb la investigació del CIE de Zona Franca després dels problemes genèrics detectats durant la primera visita.

SOS Racisme va denunciar un cop més "el secretisme que envolta els CIE, estratègicament aïllats, que propicia aquestes vulneracions i agressions. Existeix una impossibilitat d'accés tant pels agents socials com pels mitjans de comunicació".

Detencions, batudes i controls policials

BARCELONA. Febrer. (SOS Racisme). **Entitats d'immigrants sospiten que a Catalunya també hi ha quotes.** Algunes associacions d'immigrants van demanar a la Delegació del Govern a Catalunya si la policia catalana també havia rebut instruccions de detenir un contingent setmanal d'immigrants en situació irregular, com va passar a la comissaria de Villa de Vallecas de Madrid. SOS Racisme va afirmar que havia constatat "l'augment de redades i identificacions", fet pel qual havia sol·licitat informació a la Delegació del Govern a Catalunya. En una primera carta, la institució va respondre que "no hi havia directrius en aquest sentit" i la segona missiva no va ser retornada. L'associació Papers i drets per a tothom va assegurar que a Catalunya passa el mateix que a Madrid i que "no és una política nova, sinó una part de la rutina dels agents".

LLEIDA (Cerdanya). Març. **Denúncia per la batuda policial per identificar persones immigrades en situació irregular.** L'associació Cultural Nous Ciutadans de la Cerdanya han presentat una queixa formal a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Puigcerdà per l'acció dels cossos de seguretat en una operació de control d'immigració de ciutadans sense papers a l'Estat, organitzada dies enrere a la capital cerdana. Agents de la Policia Nacional, dels Mossos d'Esquadra i de la Policia Local van entrar en un locutori, propietat d'un immigrant sud-americà, i van reclamar la documentació a totes les persones que hi havia en el seu interior, operació que es va estendre a altres escenaris com els carrers i les places del nucli urbà.

LLEIDA. Abril. **Macrobatuda dels cossos policials per identificar un centenar de persones immigrades.** Els Mossos d'Esquadra, la policia Nacional i la guàrdia urbana van fer un espectacular dispositiu policial a la plaça del Dipòsit per tal de comprovar la documentació de les persones de la zona.

TARRAGONA. Juliol. (SOS Racisme) **La policia detén a 80 persones immigrades sense papers.** El juliol de 2009 es van dur a terme dues grans batusses a Tarragona envers el col·lectiu immigrant sense papers que es van saldar amb la detenció de 76 persones, principalment d'origen nigerià i paquistaní. La policia va identificar a més de 160 persones i va iniciar el procés d'expulsió del país a la meitat d'elles, segons el Cos Nacional de Policia, que va gestionar les operacions.

Entitats com SOS Racisme i el sindicat CC OO van declarar el seu rebuig a aquestes "macrobatusses" denunciant l'espectacularitat de les accions a l'hora de retenir a les persones immigrants.

SOS Racisme Catalunya va denunciar que aquestes operacions es duguin a terme de manera col·lectiva, fet que genera alarma social i contribueix a criminalitzar a la població immigrada. L'entitat també va denunciar el fet de que en aquestes actuacions col·lectives, l'ètica policial i la garantia dels drets de les persones, sovint són vulnerades. L'associació afegia la necessitat de traslladar a la ciutadania un missatge que deslligui la immigració i la situació d'irregularitat de la delinqüència, i operatives com aquesta, tant espectaculars com desmesurades, contribueixen a tot el contrari. SOS Racisme es va posar en contacte amb la Delegació del Govern a Tarragona per transmetre el seu posicionament i demanar més informació sobre els fets succeïts. La institució va negar-ho tot.

CASTELLDEFELS. Agost. **Associacions de persones immigrades demanen que s'aclareixi l'atropellament d'un tren a un venedor ambulat.** Les associacions Sin Papeles i Nómadas del Siglo XXI van reclamar la clarificació de les circumstàncies en les que va morir un venedor ambulat atropellat per un tren a Castelldefels. L'home va perdre la vida quan intentava creuar les vies al ser interpellat per la Policia Local. El portaveu de l'Oficina de Drets Socials, Xavi Martínez, va relatar que la via del tren era "l'única sortida" que tenia el grup de venedors entre els que es trobava la víctima. Martínez va exigir l'accés públic a l'expedient judicial i va reclamar la despenalització de la venda ambulat de música, un delicte castigat amb dos anys de presó. L'Ajuntament de Castelldefels assegura que aquell dia la Policia Local no va fer cap operació a la platja contra la venda de productes falsificats

BARCELONA. Setembre. (SOS Racisme) **Una trentena de passatgers sense bitllet ocupa les vies de l'estació de Sants que és ocupada per un gran dispositiu policial.** Uns 30 passatgers sense bitllet que van saltar per les vies del tren a l'interior

del túnel de l'estació de Sants de Barcelona va obligar a detenir durant gairebé una hora la circulació dels trens de rodalies i mitja distància de la ciutat. Els fets van succeir a les 8.30 h. del matí, quan un grup de gairebé 40 persones procedents de Salou va saltar a l'estació de Sants després de que el revisor del tren avisés a la policia perquè viatjaven sense bitllet. Els Mossos d'Esquadra van informar que el revisor els va cridar quan va constatar que alguns dels passatgers no tenien bitllet. Els Mossos van intervenir en la identificació de les persones, totes d'origen siubsaharià, a les quals a més se'ls va aplicar la llei d'estrangeria. Renfe va haver de d'interrumpre el servei durant gairebé una hora i unes 20 persones van ser retingudes i traslladades a les dependències del Cos Nacional de Policia per estar indocumentades.

SOS Racisme davant els fets denunciats a l'entitat per ciutadans anònims que constaten una desmesurada presència policial, va posar-se en contacte amb la Conselleria de Interior per saber els motius del dispositiu policial tan desmesurat i l'aplicació de la llei d'estrangeria i també amb Renfe per saber la seva versió dels fets. Per escrit la Conselleria de Interior explicà que tenen obligació quan els criden per una infracció de identificar les persones (així ho marca la llei) i que això comporta que en casos de persones immigrades en situació irregular es posi en marxa el dispositiu de la policia Nacional i l'aplicació de la llei d'estrangeria. Renfe no va donar cap tipus de resposta.

SOS Racisme a través d'un comunicat va mostrar el seu rebuig a una desmesurada actuació policial que va crear alarma social i va fer la reflexió de la diferència en els esdeveniments si les persones haguessin estat autòctones.

BARCELONA. Novembre. (SOS RACISME) **El Ministerio de Interior fa pública l'expulsió de 500 persones immigrades en situació irregular que havien delinquit a Catalunya, davant les crítiques per la inseguretat.** El Ministeri d'Interior va expulsar a 503 estrangers en situació irregular que acumulaven un llarg historial delictiu a Catalunya. El nombre d'expulsats fins el 30 d'octubre representava un 14% més en relació amb el mateix període de l'any passat. L'activa presència de carteristes i lladres que cometen petits furts a Barcelona havia disparat les crítiques de l'Ajuntament de la ciutat i del Departament d'Interior, que exigien al ministre Alfredo Pérez Rubalcaba més èmfasi en la tasca d'expulsar els estrangers que delinqueixen. SOS Racisme va fer un comunicat en el que denunciava que s'estava assistint a una campanya de criminalització de les persones sense papers des de diferents nivells de l'administració pública. Afegia, també, que l'exposició de dades per part del Ministeri d'Interior només parlant dels delinqüents immigrants en situació irregular era una forma de consolidar encara més el binomi immigració i delinqüència. Des de l'associació, es demanava una actuació coordinada entre policia i justícia per eradicar la delinqüència, però sense caure en la demagògia ni els alarmismes i, molt menys, en la xenofòbia. SOS Racisme Catalunya també va enviar una carta al Ministeri d'Interior en la que demanava responsabilitats a les institucions a l'hora de publicar dades sobre detencions i expulsions de persones delinqüents d'origen immigrant, ja que el tracte que se'n fa pot alimentar el perillós binomi immigració i delinqüència. La resposta del Ministeri negava els fets i l'anàlisi de l'associació.

Controls d'estrangeria realitzats conjuntament per tots els cossos policials (SAiD): al SAiD arriben varies queixes al llarg de l'any per denunciar la presència dels Mossos d'Esquadra i de la Guàrdia Urbana en els controls d'estrangeria realitzats a la via pública de la ciutat. Els fets són sempre semblants: a banda d'un o dos furgons de la policia nacional, en els controls participen de forma activa els agents dels altres cossos policials, que a vegades superen en nombre als policies nacionals. Habitualment són, a més, els que aturen a les persones i les condueixen a la seva

identificació posterior. Davant de les diferents queixes, el SAiD va corroborar alguns d'aquests dispositius i s'ha fet la queixa pertinent sense obtenir resposta de forma oficial, més enllà de que "existeix una certa col·laboració quan és necessària".

Col·lectius vulnerables als que se'ls aplica la llei estrangera quan no es pot penalitzar la seva activitat.

BARCELONA. Maig. **Una operació policial contra la prostitució a la Rambla de Barcelona obre un procediment d'expulsió de les dones detingudes per infracció de la Llei d'Estrangeria.** Una operació conjunta de la Policia Nacional, els Mossos d'Esquadra i la Guàrdia Urbana de Barcelona contra la prostitució a la Rambla de Barcelona va finalitzar amb la identificació de 135 dones i la detenció de disset d'elles per incompliment de la Llei d'Estrangeria. La Policia Nacional va obrir un expedient per l'expulsió de les dones en situació administrativa irregular. L'operació policial a la part baixa de la Rambla se suma a d'altres actuacions similars als districtes de l'Eixample i Sant Gervasi que, segons els Mossos, han fet augmentar el nombre de denúncies a clients.

BARCELONA. Agost. (SOS Racisme) **Detinguts al port de Barcelona una vintena de venedors de top manta en una actuació policial amb antidisturbis.** Els Mossos d'Esquadra i la policia portuària van detenir 22 venedors ambulants, dels quals 20 van ser traslladats a les dependències de la Policia Nacional, per infracció de la Llei d'Estrangeria. Els altres dos van ser traslladats a la comissaria dels Mossos perquè tenien una ordre d'expulsió i una altra de detenció d'un jutjat. La batuda realitzada al port de Barcelona va rebre immediatament dures crítiques de l'Oficina de Drets Socials de Terrassa i de SOS Racisme.

Des de SOS Racisme Catalunya es va denunciar mitjançant un comunicat la desproporcionalitat del dispositiu davant d'unes persones que en cap moment actuen violentament ni són perilloses, i es va considerar que la utilització d'antidisturbis per part dels Mossos d'Esquadra no estava justificada. Des de l'associació també es va ressaltar que una actuació d'aquest tipus no feia més que alimentar la criminalització cap a les persones immigrades. I es va recordar que l'existència d'aquesta venda ambulants és conseqüència de la política d'estrangeria que es veu agreujada per la crisi econòmica i l'atur. Cal anar a l'arrel del problema enlloc d'apostar per l'estratègia sancionadora i repressiva.

BARCELONA. Desembre. **La policia clausura 12 pisos de venedors ambulants de llaunes al barri del Raval.** Un centenar d'agents locals, autonòmics i nacionals van participar en la major redada llançada contra els *lateros*. L'operació va durar tot un dia i va acabar amb la clausura de 12 pisos. La policia n'havia registrat 15 en busca de llaunes durant la primera fase de l'operació, al matí. Al final de la redada, la policia havia detingut a 23 persones. Durant l'operació, els agents van obrir 26 expedients per infraccions contra la Llei d'Estrangeria i quatre actes administratius contra locals d'alimentació per diverses infraccions. Els agents de seguretat van requisar 1.300 llaunes i, en total, van registrar 16 establiments.

Feta la llei feta la trampa

BARCELONA. Març. **Una operació policial desarticula una xarxa dedicada al tràfic il·legal de persones i falsificació documental.** La Policia Nacional va realitzar una operació contra una organització xinesa acusada de tràfic de persones, falsedat documental i explotació laboral. L'operatiu, que es va desenvolupar de manera

simultània a Badalona, Santa Coloma de Gramenet, l'Hospitalet de Llobregat i Barcelona, es va saldar amb 54 detinguts. Els agents van registrar nou pisos i dos restaurants, on van trobar 30.000 euros i 60 passaports falsificats. L'organització mafiosa es dedicava a facilitar documents falsos a ciutadans xinesos que es trobaven a Espanya en situació irregular. Per aquestes gestions, cobraven uns 3.000 euros i després obligaven a les víctimes a "treballar en condicions deplorables per a saldar el deute".

BAIX PENEDÈS (Tarragona). Març. Una operació policial al Baix Penedès destapa una xarxa internacional d'explotació sexual. La unitat central dels Mossos d'Esquadra dedicada a la investigació dels casos de tràfic d'éssers humans va desarticular un grup criminal dedicat a l'explotació sexual i al tràfic de persones que operava en l'àmbit internacional. A les quinze persones detingudes se'ls va imputar pels delictes de lucre i coacció a la prostitució, associació il·lícita, vulneració dels drets dels treballadors i dels ciutadans estrangers, falsificació documental, agressions sexuals i lesions. Els agents van iniciar la investigació arran de saber que una noia romanesa havia estat tancada durant dos anys en un pis del barri del Raval de Barcelona i que, posteriorment, havia estat venuda a aquesta xarxa criminal.

TARRAGONA. Octubre. Estafades 200 persones immigrades amb falsos contractes al camp. Unes 200 persones immigrants en situació irregular han estat estafades en els últims quatre anys amb falsos contractes de treball en el sector de la fruita a Tarragona. Els estafats pagaven entre 1.000 i 3.000 euros per contractes que es presentaven a la Subdelegació del Govern però que, en realitat, no corresponien a cap oferta real. D'aquesta manera, aconseguien permisos de residència. Al descobrir el frau, algunes persones immigrants van decidir denunciar. Els estafadors captaven a les seves víctimes a les comarques de l'Ebre i les amenaçaven quan tenien intenció de denunciar.

PRÀCTIQUES DISCRIMINATÒRIES EN LA IDENTIFICACIÓ POLICIAL.

Extracte transcripció Diàlegs Antiracistes.

Davant la resposta del Comitè de Drets Humans de la ONU, que dictamina que l'Estat espanyol ha discriminat per raó de raça, amb ocasió del control d'identitat que va realitzar la policia nacional a Rosalind Williams l'any 1992, SOS Racisme Catalunya va celebrar uns diàlegs antiracistes per aprofundir en la temàtica. Aquest n'és el resum.

Mª Helena Bedoya: Comissió Estrangeria Colegi advocats

El comitè de Drets Humans de l'ONU va presentar al mes de juliol el dictamen davant la denúncia de Rosalind Williams, motivada pel fet d'haver estat víctima d'un control d'identificació per la policia nacional l'any 1992 pel seu color de pell. Aquest dictamen posa de manifest que el comitè no accepta que les persones amb determinades característiques físiques que obrin la possibilitat de ser estrangeres, com per exemple el color de pell, puguin ser assenyalades com a possibles vulneradores de la normativa d'entrada i permanència regular. Així, el comitè afirma que aquesta pràctica no només discrimina i afecta negativament a la dignitat de les persones afectades, sinó que contribueix a la propagació d'actituds xenòfobes entre la població en general.

Aquesta sentència arriba en un moment en que a nivell europeu, les lleis i polítiques migratòries marquen un retrocés en el respecte als drets humans i un deteriorament greu dels principis democràtics. Si bé en els darrers anys s'ha consolidat a Europa la fortalesa i l'externalització de fronteres, amb l'aprovació de la Directiva de La Vergonya

s'aposta per la lluita contra la immigració clandestina, en aquest cas també en relació a les persones sense papers que ja estan residint a Europa i en detriment de la garantia dels seus drets.

Aquesta estratègia política té conseqüències en el dia a dia, ja que són constants els controls policials d'identificació sense uns criteris definits que vulneren les garanties que preveu la llei per les persones afectades. Des de SOS Racisme denunciem el fet que aquestes operacions, molts cops realitzades de manera col·lectiva, generen alarma social i contribueixen a criminalitzar a la població immigrada, alhora que sovint, vulneren l'ètica policial i els drets de les persones implicades.

Plantegem, doncs, un anàlisi en profunditat d'aquest dictamen per analitzar tant el cas concret, com per fer un anàlisi que permeti plantejar responsabilitats i canvis en les polítiques selectives d'identificació de persones, per tal d'avançar en l'eradicació de pràctiques que posen de manifest l'existència d'un racisme institucional.

Estem davant d'un tema que té més futur que passat, tot i que els fet van succeir al 1992 i estem al 2009. Amb aquesta resolució de la ONU es crida a l'Estat espanyol en un plaç de sis mesos a establir un plec de disculpes públiques, per tal d'impedir que això torni a succeir. Hi ha uns antecedents de la qüestió: Any 2001. Desplegament de l'Operació LUDECO, lluita contra la delinqüència organitzada de Equador i Colòmbia que va provocar la detenció "específica" de molts ciutadans i ciutadanes pel fet de ser d'aquests països. El sol fet de que existeixi aquesta lluita específica ja dona molt sobre el que pensar.

Preàmbul de la llei 11/2003, vinculava la delinqüència, violència de gènere i integració social. Una clara barreja de seguretat ciutadana versus immigració.

Francesc Guillen, Responsable de Projectes i organització de la Secretaria de Seguretat de la Generalitat.

El 6 de desembre de 1992 a l'Estació de Ferrocarrils de Valladolid, Rosalind Williams, espanyola, d'origen nord-americà i negra, baixa d'un tren amb el seu marit també d'origen estranger però blanc i el seu fill, també blanc. Dos policies s'hi adrecen i li demanen el passaport. La família es queixa i com no es posen d'acord els porten a la seva oficina als Ferrocarrils per continuar el requeriment de la identificació. Ella els mostra el passaport i la cosa acaba allí. En cap moment es queixa de maltractament. Al dia següent presenta una denúncia a la policia de Valladolid. El jutjat no veu delictes i dos dies després presenta dos queixes al Ministeri, una per haver-la identificat per ser negra, com a resposta a una ordre expressa; i l'altra per demanar una indemnització. Les dues són denegades i els afectats apel·len i l'Audiència sentència i diu que no hi ha discriminació, i que la identificació és habitual en la vida en societat. Rosalind torna de nou a presentar recurs d'emparament al Tribunal Constitucional. Aquest a la sentència 13/2000 utilitza tres arguments per dir que és correcte la pràctica policial:

- Sí és idònia per detectar estrangers tenir en compte el color de la pell. I accepta l'argument del Ministeri, perquè aquell any la Brigada de Valladolid va detenir a 120 persones, per tant és una bona mesura procedent per la finalitat.
- La manera de dur-se a terme la mesura. En tot el moment no diu que hi ha maltractament. Així vol dir que no se la volia discriminar. I també cal tenir en compte l'entorn, una estació, lloc de trànsit de persones sense papers. El Tribunal constitucional no accepta que els controls es puguin fer de manera generalitzada en funció del color de pell, però en alguns casos sí.
- Exigeix que l'administració provi que no ha actuat de manera discriminatòria. Inversió de la carga de prova. Directiva europea 2000/43.

Hi ha un vot particular que diu que el control indiscriminat d'estrangers va en contra de la dignitat humana. I diu que prova que era discriminatori és que la senyora era espanyola.

En definitiva, la sentència accepta el que diu el Ministeri, accepta que la mesura és idònia quan no ho és. No tots els estrangers són negres, no tots els espanyols blancs. I la realitat del cas ho mostra. Els 120 detinguts eren negres? No tenen cap altra manera millor per d'identificar, per exemple, la llengua? És important el principi de subsidiarietat, que el color de la pell no sigui el primer element a utilitzar. També oblida que quan hi ha una manera lesiva al principi d'igualtat, cal veure si la mesura té més beneficis o perjudicis. I en aquest cas es dona un missatge negatiu: les persones negres donen problemes. I el Tribunal també fa una errada fonamental, exigeix voluntarietat perquè es produeixi la discriminació, i això no és necessari.

Potser la identificació és una cosa de la vida social, però si li toca a algú, en aquest a la Sra. Rosalind per ser negra és que l'estem discriminant. És un acte clarament discriminatori.

Carlos Jiménez Villarejo, Exfiscal anticorrupció

Estem en una línia de construcció del principi de no-discriminació, que es contempla a la Constitució, els pactes internacionals de Nova York i de Roma i els tractats de la UE. Respecte a la reforma de la Llei d'estrangeria hi ha un tema significatiu i marca una inflexió i accentua la discriminació dels estrangers i genera mesures no només discriminatòries sinó repressives. De l'article del text antic que parlava dels actes de discriminació, la reforma exclou el terme ciutadà i passa a "Acte discriminatori contra un estranger.". Era la primera vegada que es qualificava com a l'estranger i no com a ciutadà. Ser ciutadà contempla el que representa en un Estat de dret, ser un individu subjecte a drets. I això ha desaparegut.

No ens poden dir que és una manera d'ajustar els fluxos, no ho és. Hi ha una mesura antecedent en aquesta direcció. Es va signar un conveni entre els EEUU i l'Estat espanyol sobre delinqüència greu, el 23 de juny de 2009, per augmentar la cooperació, i es va publicar al BOE. L'article 13 diu, que es poden transferir les dades personals que revelin informació sobre sindicació, sexualitat, sanitat, religió, etc, en compliment del conveni: per amenaces públiques; penals; procediments administratius o per qualsevol altre propòsit amb el consentiment de la part. Això ja està en vigor i és molt greu. Quan un llegeix la reforma de la Llei d'estrangeria, un ja veu que estem en un camí sense retorn.

El Comitè d'ètica ha elaborat una proposta de Codi ètic, que es basa en un Codi europeu, que recull les normes bàsiques de funcionament de la policia d'acord amb principis bàsics com el de no discriminació. Ha estat difícil i ara està en tràmit administratiu camí de la seva hipotètica aprovació. Hi ha resistències i oposició de la mà dels sindicats i les administracions locals, perquè no volen ni aquest ni cap altre Codi, perquè diuen que ja hi ha regles.. Estem en una crisi profunda d'un marc legal que reguli realment les actuacions policials. Sobretot tenint en compte la discrecionalitat amb la que actuen. I les normes que poden regular la detenció, els testimonis, l'ús de la força, etc. són normalment normes ocultes que els ciutadans no coneixen. Per això el ciutadà no pot demanar que se li restableixin els drets.

El comitè d'ètica és independent intenta caminar però amb dificultats. És el primer cop que a Europa hi haurà una cosa així: garantir actuacions policials subjectes als drets fonamentals, amb un control estricte perquè els ciutadans tinguin accessibilitat a les normes que regulen el funcionament policial.

Gonzalo Escobar, Portaveu SOS Racisme-Catalunya

Plantejem una sèrie de preguntes: estem davant una pràctica incorrecte d'un policia o d'una pràctica institucionalitzada? Que reflexa aquesta pràctica? Per què els Tribunals no van ser capaces de veure la discriminació? Quin ideari hi ha darrera de la pràctica? La sentència diu que el color de pell serveix per a presumir la condició d'estranger. En canvi el Comitè diu que no, que el color de la pell no pot servir per detectar persones en situació administrativa irregular. Els nostres tribunals confonen estranger amb irregular, i això generen determinades pràctiques. Hi ha dos idees contraposades: visibilitat versus eficàcia i rendibilitat. L'estranger és més visible, i a partir d'aquí tenim pràctiques com les que conclouen el programa pilot STEPSS dels Mossos d'esquadra, creat per evitar discriminacions en les actuacions policials per raó d'ètnia.

Aquest conclou que la policia identifica a més persones estrangeres que espanyoles (1.306 versus 1.122). És més visible i va lligat a una determinada funció del sistema penal, quan la funció policial es mesura pel numero de detencions. Les xifres també mostren que del total d'identificacions, 1.075 van acabar en registres i 287 d'aquestes en delictes o faltes administratives. En aquest cas 160 imputats eren espanyols i 127 estrangers. Amb aquestes dades objectives es demostra que les persones immigrades no delinqueixen més. Darrera d'aquesta qüestió hi ha un ideari i una determinada forma de pensar i d'entendre la societat. Es basa en que els estrangers no només són sospitosos sinó els responsables de la criminalitat i la violència. Molta gent creu que hi ha un augment de la violència i que aquest va de la mà d'un augment de la immigració descontrolat. Les pràctiques han canviat tenim un sospitós més rentable i més visible. El mite es fa realitat: sospita sobre el immigrant, genera vinculació de la immigració amb la criminalitat i la inseguretat. I aquesta sospita també genera alarma social i actuacions policials que tornen a vincular la immigració amb la criminalitat i la inseguretat. I aquesta alarma social i actuacions policials generen sospita sobre el immigrant.

No podem fer polítiques d'immigració en clau penal, perquè només tindrem persones estrangers a les presons, com ja ens va passar amb els drogoaddictes, en el seu moment.

Diàleg Antiracista.
Barcelona, novembre de 2009

Nova reforma llei: aportacions des de Catalunya: govern i entitats

BARCELONA. Juny. **Maria Badia (PSC) promet millorar la directiva de retorn que va recolzar a la passada legislatura.** Maria Badia, candidata del PSC, va qualificar la directiva de retorn de "molt pobre" i va assegurar que, tot i que el seu objectiu principal era donar "garanties" a les persones immigrants en situació irregular que han de ser repatriades, en realitat aquestes garanties són "ínfimes, poquíssimes". Badia, que fa un any va votar a favor d'aquesta directiva, va prometre que els socialistes tractarien de retocar-la si aconseguien ser el grup majoritari de la cambra després de les eleccions europees. La candidata va reconèixer, però, que gràcies a aquesta norma "tenim un mínim marc legal que estableix quin retorn han de tenir les persones que arriben a Europa fora de la legalitat".

BARCELONA. Setembre. **Marxa en contra de la reforma de la Llei d'Estrangeria.** Diverses associacions d'immigrants convocades pel col·lectiu Papers per tothom van iniciar una marxa de 700 kilòmetres de Barcelona a Madrid per protestar contra la reforma de la Llei d'Estrangeria. El manifest assenyalava que aquesta norma tracta a

les persones immigrants únicament com a mitjans de producció. La reforma conserva el reagrupament familiar com un tràmit restrictiu i discriminatori i endureix la reagrupació de familiars ascendents. Un dels aspectes més polèmics de la nova Llei d'Estrangeria és l'augment del temps de retenció en els Centres d'internament d'Estrangers (CIE), ja que s'amplia de 40 a 60 els dies en que una persona pot estar retinguda. Un altre aspecte de la reforma que es va denunciar en aquesta mobilització va ser l'obligació de tenir un contracte laboral per aconseguir certs tràmits, com la renovació de la targeta de residència. Els organitzadors consideren que això "condemna a la pobresa i a l'exclusió" a familiars ja establerts. La previsió era caminar uns 25 kilòmetres cada dia i dormir en diferents esglésies i albergs d'una trentena de ciutats abans d'arribar a Madrid, passant per Lleida, Saragossa i Guadalajara.

Entre setembre i octubre, els mateixos col·lectius que van promoure la marxa des de Barcelona a Madrid van organitzar manifestacions i altres mobilitzacions en diferents ciutats espanyoles en contra de la reforma de la Llei d'Estrangeria.

BARCELONA. Octubre. **La Generalitat aconsegueix més pes en estrangeria.** Un acord entre PSOE i CiU va permetre reforçar el paper de l'Administració catalana en les polítiques d'immigració. Es van incorporar esmenes a la reforma de la Llei d'Estrangeria per blindar les competències de les comunitats autònomes. Les autonomies hauran d'emetre informes sobre el seu grau d'integració a la societat. Tot i això, l'Estat continuarà tenint l'última paraula en la concessió dels permisos de residència o nacionalitat. El portaveu de CiU, Carles Campuzano, va insistir en la idea de que "sense coneixement de les llengües que es parlen a Espanya i sense compartir els valors bàsics de la societat d'acollida no hi ha integració real". PSOE, CiU i Coalició Canària van acordar també que les autonomies poguessin negociar el traspàs de menors immigrants en situació irregular.

BARCELONA. Octubre. **Taula rodona entre els partits majoritaris sobre la reforma de la Llei d'Estrangeria.** En plena tramitació de la reforma de la Llei d'Estrangeria, PSC, PP, CiU, ERC i ICV es van reunir per exposar les seves opinions. El PSC va ser el gran defensor de la iniciativa. Segons la diputada Consol Prados, la reforma "obre l'accés dels reagrupats al mercat laboral i protegeix a les víctimes de la violència de gènere". Respecte a les restriccions per la reagrupació familiar dels ascendents menors de 65 anys, va afirmar que el procés ha de ser "sostenible". Aquí els socialistes xoquen amb ICV i ERC, que adverteixen una retallada dels drets de les persones immigrants i denuncien que els CIE "no haurien ni d'existir".

BARCELONA. Octubre. (SOS Racisme) **Diverses associacions reclamen que els partits catalans rebutgin la Llei d'Estrangeria.** SOS Racisme, la Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya (CONFAVC) i Comissions Obreres (CCOO) convoquen una concentració davant del Parlament de Catalunya per tal de manifestar el rebuig a la Llei d'Estrangeria el mateix dia que s'aprovava al Congrés dels Diputats. Les tres entitats promotores de l'acte i algunes entitats d'immigrants, com el Centre Filipí, Nuevos Colectivos, Associació de treballadors paquistanesos, entre d'altres, es van reunir amb els partits signants del Pacte Nacional de la Immigració, representats per Consol Prados, del PSC; en Josep Lluís Claries, de CiU; Juan Pere, d'ERC i en Jordi Miralles, d'ICV-EUiA; per demanar-los que els seus partits es posicionin en contra de la reforma de la Llei d'Estrangeria.

En acabar la reunió, els representants de les entitats es van reunir amb la resta de persones que estaven ubicades davant del Parlament i sota el lema de "No a la retallada de drets" van llegir el manifest, al que estan adherides diverses entitats.

SOS Racisme va declarar que la reunió només havia posat de manifest *“la contradicció en la que han caigut els partits catalans, que en el seu dia van aprovar el Pacte Nacional de la Immigració de Catalunya i ara donen suport a una llei estatal que fa inaplicable aquell acord”*. L'associació, també va reiterar que el seu posicionament és un "NO a la Llei d'Estrangeria", i no accepta cap reforma, seguiment o modificació, únicament la seva derogació.

NO A LA RETALLADA DE DRETS DE LES PERSONES ESTRANGERES

Transcripció del Manifest.

La proposta del govern central, i l'actual debat parlamentari, demostren que no hi ha cap indicatiu d'un canvi en profunditat en la política d'estrangeria. A excepció de les modificacions vinculades a la sentència del Tribunal Constitucional, pronunciada a finals del 2007, on es diu que 8 articles de la llei són inconstitucionals, en la llei hi continua dominant un esperit discriminatori.

Al mateix temps, segueix imperant una visió utilitària que veu les persones immigrades només com a recursos laborals i no com el que són, persones, amb totes les seves dimensions: veïns i veïnes, treballadors i treballadores, pares i mares, sindicalistes... I volem destacar que, sigui quin sigui el motiu que les ha mogut a establir-se a casa nostra, el que es mouen són persones, i no pas mà d'obra de la qual es pot prescindir quan ja no fa falta.

I en aquest sentit, ni en la reforma de la llei, impulsada pel Govern espanyol, ni en els debats parlamentaris de la seva tramitació, hi ha la voluntat de canviar aquesta visió utilitària ni d'eliminar la discriminació. Per contra, en alguns aspectes recollits en la llei, es consolida una visió de ciutadans de primera i de segona, es retallen encara més drets de les persones immigrades i se n'incrementa la discriminació. I d'això en tenim exemples molt clars:

- La limitació del dret a la reagrupació familiar dels ascendents, per a pares i mares. El dret de viure en família és un dret reconegut per la Constitució Espanyola, per les convencions internacionals i per l'OIT, i amb aquesta reforma queda limitat o impossibilitat. Cap polític, de qualsevol grup, posaria en dubte que els nostres pares i mares formen part del nostre nucli familiar. En canvi, els ascendents de les persones immigrades sembla que són extraterrestres que han parit màquines per utilitzar i llençar, en funció de les necessitats del nostre mercat de treball.
- Actualment, les persones immigrades que tan sols han comès una infracció administrativa són privades de la llibertat 40 dies en centres d'internament, i ara es vol incrementar fins a 60 dies. Un ciutadà que no ha comès cap delictes no pot ser privat de la seva llibertat: aquest és un principi bàsic de l'estat de dret. No tenir papers no és un delictes, només és una infracció administrativa. A més s'ha demostrat, i ho confirmen els mateixos sindicats policials, que la baixa eficàcia en l'expulsió de persones sense papers –en contra del que argumenta el Govern espanyol– no està vinculada al temps que estan tancades en un centre d'internament, sinó a la manca de mitjans econòmics. La funció dels cossos de policia no és vigilar persones que no han comès cap delictes, sinó lluitar estar al carrer darrera dels que realment són delinqüents.
- Un ciutadà pot dirigir-se a l'Administració per presentar qualsevol sol·licitud i l'Administració té l'obligació d'admetre aquesta sol·licitud, i l'Administració competent ha de respondre positivament o negativament. Això forma part de la llei del procediment administratiu. En canvi, a la reforma es manté el que fet

- que les persones immigrades estan al marge d'aquesta llei, amb una filosofia jurídica obscurantista: "la no admissió a tràmit". És a dir, es posa de manifest que no totes les persones són iguals davant la llei, ni de l'Administració.

Aquests tres exemples demostren que la llei d'estrangeria discrimina i ens mostren que ens trobem, un altre cop, davant d'una reforma encara més regressiva. És per això que les entitats signats d'aquest escrit fan una crida a tots els partits catalans, sobretot als partits que van donar suport al Pacte Nacional per a la Immigració, perquè es posicionin en contra d'aquesta reforma regressiva i votin en contra de la retallada de drets.

Barcelona, 29 d'octubre de 2009

CONFAVC (Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya)

CCOO (Comissions Obreres)

SOS Racisme Catalunya

BARCELONA. Novembre. **La Taula de Ciutadania i Immigració aprova un document valoratiu sobre la reforma de la Llei d'Estrangeria.** La Taula de Ciutadania i Immigració, òrgan assessor i consultiu de la Generalitat de Catalunya en l'àmbit migratori integrat pels actors més representatius del sector, va aprovar un document valoratiu i de consens sobre el Projecte de reforma de la Llei d'Estrangeria. El grup de treball lamentava "les restriccions al dret de viure en família pel que fa als ascendents", "l'ampliació dels terminis d'internament de persones en situació irregular" i valorava positivament "l'obtenció automàtica de l'autorització de treball per a les persones reagrupades". Aquestes propostes van ser traslladades als grups parlamentaris amb representació catalana a les Corts espanyoles.

BARCELONA. Novembre. **El vot dividit dels partits signants del Pacte Nacional de immigració. Davant la reforma de la llei d'estrangeria.** Des de IU-ICV-ERC el vot negatiu es va justificar pel desacord amb l'ampliació a 60 dies del temps d'internament d'estrangers, la restricció innecessària de la reagrupació familiar i la falta d'incorporació a la llei de referències al dret al vot de totes les persones immigrades o la nacionalització en menys de cinc anys pel llatinoamericans, segons van explicar els portaveus Joan Herrera (ICV) i Joan Tardá (ERC) a les seves intervencions. Respecte els grups favorables del text, des de CIU, Carles Campuzano, va afirmar no haver "trobat ni vist una alternativa global a l'actual política d'immigració" entre els que es va oposar a la llei, perquè segons la seva opinió es va centrar "en aspectes puntuals que no són les qüestions fonamentals". Pel grup, la reforma es positiva perquè entre altres coses "garanteix respecte a l'Estat de Catalunya" i augmenta la capacitat d'actuació dels governs autonòmics sobre els fluxos migratoris.

BARCELONA. Novembre. **SOS Racisme denuncia que la nova Llei d'Estrangeria "amplia el racisme institucional".** El mateix dia que el Congrés dels Diputats va aprovar la nova Llei d'Estrangeria, SOS Racisme va denunciar que la norma amplia "el racisme institucional" i consolida l'*apartheid* jurídic perquè "retalla i vulnera drets, crea noves categories d'immigrants i augmenta el règim sancionador". L'entitat va convocar una concentració de protesta a la plaça de Sant Jaume de Barcelona, on diversos activistes portaven pancartes en contra de la nova llei i denunciaven que vulnera drets dels immigrants. SOS Racisme va titllar la política d'estrangeria del Govern de "discriminatoria, injusta i ineficaç".

BARCELONA. Desembre **El permís de treball per les persones reagrupades s'introdueix en la reforma de la llei d'estrangeria tal com es demanava des de Catalunya.** La Consellera Capdevila explica que una de les reivindicacions de Catalunya des de fa anys, expressada a la mesura nova número 10 del Pacte Nacional per la Immigració i que finalment s'ha introduït en la Llei d'estrangeria és l'habilitació automàtica de l'autorització de treball per a les persones reagrupades (cònjuges i fills en edat de treballar). Això a la pràctica significa eliminar moltes de les traves legals que patia fins fa ben poc aquest col·lectiu, integrat principalment per dones i joves en edat activa que viuen a Catalunya des de fa pocs anys i que poden entrar en risc d'exclusió social.

El 12 de desembre es publicava al Boletín Oficial del Estado la *Ley Orgánica 2/2009 de reforma de la Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social*, aprovada el 26 de novembre de 2009. Oferim el comunicat realitzat per la Federación de Asociaciones de SOS Racismo del Estado español, així com un extracte dels Diàlegs sobre la temàtica realitzats per SOS Racisme Catalunya.

NO A LA LLEI D'ESTRANGERIA, NO A L'AUGMENT DE RACISME INSTITUCIONAL.

Transcripció comunicat.

Davant de l'aprovació avui al Congrés del projecte de Llei d'Estrangeria, la Federació d'Associacions de SOS Racisme de l'estat espanyol denuncia un cop més l'augment i l'extensió del racisme institucional que comporta aquesta nova reforma, així com la persistència política per a mantenir un model de política d'estrangeria discriminatòria, injusta i ineficaç.

SOS Racisme denuncia i recorda:

Que tota llei d'estrangeria és discriminatòria en essència, donat que crea categories de ciutadans entre persones que comparteixen una mateixa societat en funció del seu origen i nacionalitat. La reforma actual no només manté aquelles retallades ja establertes en matèria de drets, sinó que agreuja i endureix la normativa, tot i els intents demagògics del Govern i dels que li donen suport de "vendre-la" a la opinió pública com una llei progressista i garantista

Que és cert que incorpora o restableix alguns drets, però front a aquest fet, cal recordar que es tracta d'una obligació després de la sentència del Constitucional i, d'altra banda, que el reconeixement dels drets de les persones immigrades no és una gràcia governamental, sinó una conquesta per part del col·lectiu i una qüestió de justícia social. Els drets són inherents a la condició de ser persona i qualsevol altra argumentació suposa un atemptat contra la dignitat humana.

La necessitat de reivindicar una política migratòria que contempli la immigració com un fet configurat per persones i no per xifres o mà d'obra. La concepció de la immigració com a mera mà d'obra s'ha intensificat degut al gir a la dreta del discurs en matèria migratòria de gran part de la classe política (no només a nivell estatal, sinó també a nivell europeu), i a un context de crisi econòmica que ha alimentat els discursos utilitaristes i de prioritat nacional. Així, es deslegitimen altres motius per a migrar, com el desig de les persones de canviar i millorar les seves vides. És important recordar en aquest punt que, al mateix temps que s'endureix la Llei d'Estrangeria, s'han fet també

modificacions en la mateixa direcció en la Llei d'Asil, a través d'una reforma que redueix encara més les possibilitats d'accedir a l'estatus de persona refugiada.

Legislar de forma diferenciada totes les parcel·les de la vida de les persones immigrants limita la seva integració i accés a la ciutadania i mina la cohesió social

Per tot això, des de SOS Racisme denunciem tota la Llei d'Estrangeria i aquells punts que s'accentuen o consoliden en la nova reforma, que es poden resumir en: retallada i vulneració de drets, creació de noves categories d'immigrants i augment del règim sancionador. Alguns exemples:

L'exigència de que el reagrupant hagi de ser titular d'una residència de llarga duració, per als ascendents reagrupats i que tinguin més de 65 anys suposa un trencament del dret fonamental a la vida en família i la unitat familiar

Ampliar el temps d'internament de 40 a 60 dies és una clara vulneració dels drets humans. Les mesures incorporades, com la presència del jutjat d'instrucció durant tot el procés o la prohibició de visites a les ONG als centres d'internament no poden resoldre ni legitimar una situació, la privació de llibertat de persones innocents, contrària als valors d'un estat democràtic.

La creació de la figura del resident de llarga duració, així com la incorporació de la figura d'estranger amb targeta blava implica la categorització de la immigració, agreujant la desigualtat de drets existent anteriorment entre estrangers i nacionals i entre immigrants en situació regular i irregular.

El projecte incrementa les sancions i les seves quanties en matèria d'infraccions, tant per als/les immigrants com per a qui els doni suport (fins al punt de sancionar amb multes de 500 a 10.000 euros a qui empadroni a algú que no estigui domiciliat a la seva vivenda o a qui realitzi una carta d'invitació i posteriorment mantingui a la persona un cop caduqui el seu visat). També es manté la sensació d'expulsió per la mera estança irregular o el simple fet de treballar sense permís de treball, tot i que nombrosa i variada jurisprudència ha establert que la sanció d'expulsió pel simple fet d'estança irregular es considera desproporcionada i contrària al dret. En definitiva, s'amplia l'estat de control policial estenent-se aquest, no només a les persones immigrants, sinó a la resta de la societat, en un intent d'estigmatitzar i aïllar als i a les immigrants, sobretot a aquelles persones que, essent víctimes d'una política d'estrangeria que les aboca a la irregularitat, passen a ser criminalitzades.

Inclús avenços com els introduïts en matèria de violència de gènere presenten mancances, perquè amb aquest projecte segueix havent-hi víctimes de primera i de segona categoria, donat que la possibilitat de reobrir l'expedient d'expulsió en cas de que la sentència no doni la raó a la víctima, actuarà com un ingredient més per a alimentar la por a denunciar per part de moltes dones immigrades que pateixen maltractaments.

El text proposat pel Govern així com la majoria d'esmenes admeses de CiU i Coalició Canaria donen com a resultat un pas endavant en la pèrdua de valors i principis que tota societat democràtica ha de defensar. Ens trobem de nou amb una oportunitat perduda pel govern autoproclamat progressista i pels mateixos partits que ja en anteriors ocasions han estat còmplices d'aquesta situació.

Finalment, el que és més greu d'aquesta reforma no és només el seu contingut, sinó l'efecte que tindrà en l'opinió pública. En un moment de crisi econòmica, quan afloren les pors i inseguretats col·lectives, el Govern aposta per canalitzar aquest descontentament a través de polítiques i discursos (com els de "els espanyols primer" o que només serà benvinguda la mà d'obra estrangera qualificada) que reafirmen els prejudicis xenòfobs. L'executiu central utilitza un cop més la immigració com a boc expiatori per a desviar l'atenció i dissimular, així, la falta de solucions reals cara a la conjuntura econòmica. Només això explica la urgència amb la que es tramita aquesta penosa llei.

Comunicat. 29 d'octubre de 2009
Federació de SOS Racisme estat Espanyol.

ANÀLISI I CONSEQÜÈNCIES DE LA NOVA REFORMA DE LA LLEI D'ESTRANGERIA.

Extracte Diàleg Antiracista

Begoña Sánchez, portaveu de SOS Racisme-Catalunya

Davant la nova reforma de la Llei d'estrangeria, des de SOS Racisme volem tornar a denunciar que aquesta manté un sistema injust que porta fracassant més de 20 anys i que és el paradigma del racisme institucional a l'Estat espanyol.

Sota el títol *Anàlisi i conseqüències de la nova reforma de la llei d'estrangeria*, volem posar èmfasi en com s'està apostant per consolidar i ampliar l'*apartheid* jurídic a partir de la desigualtat de drets per a les persones immigrades. Per això analitzarem quins aspectes de la reforma representen un retrocés dels drets d'aquestes persones. L'actual reforma és la quarta que es realitza de la 8/200 i d'un mateix model que sorgeix de la primera Llei d'estrangeria de l'any 1985. Hem de ser conscients de la importància d'aquesta llei i la seva reforma i el que representen en un Estat democràtic i de dret. D'una banda, perquè el racisme institucional és proporcional a les manifestacions de racisme social, de tal manera que l'ampliació de l'*apartheid* jurídic legitima i fomenta el racisme social. I d'altra banda, perquè la presència del racisme en una societat és un indicador que posa de manifest problemes greus de salut democràtica.

Un exemple molt clar de que el racisme social és conseqüència del racisme institucional és el d'Itàlia, on la criminalització de la població immigrada comporta un creixement de l'extrema dreta, un augment d'atacs violents cap als immigrants i un augment, en definitiva, del racisme social. No obstant, també es pot veure a l'Estat espanyol amb la passivitat social davant de la reforma perquè "no ens afecta". Aquesta llei marca i escenifica el plantejament de donar prioritat a la nacionalitat de les persones per davant dels seus drets. En aquest sentit, és important la interpretació del Tribunal Constitucional, cap dret és absolut i l'estat es reserva la capacitat d'imposar límits a la permanència dels estrangers quan aquesta no es sustenta en una residència legal.

A part, la Llei d'Estrangeria aboca a moltes persones del col·lectiu a la marginalitat i la precarietat, fent així que la immigració sigui un problema i depengui de les ajudes socials, a més d'agreujar les desigualtats a les societats europees.

La llei afecta en el dia a dia a les persones immigrades, fent més difícil la seva integració. Un exemple molt clar d'aquest aspecte és el que va succeir el passat 25 de setembre a l'estació de Sants. Un grup de senegalesos viatjava sense bitllet i en arribar a la parada es van trobar amb un grup de Mossos d'Esquadra. Llavors van sortir a la desbandada del comboi i uns quants es van endinsar en els túnels.

Finalment en van arrestar 7 de 22 per "immigració irregular". Aquest fet ha demostrat una desproporcionalitat i desigualtat en la resolució del conflicte per la falta del passatge del tren per ser una persona immigrada. es rep un tracte desproporcionat a la infracció. Per no tenir bitllet es pot arribar a ser expulsat.

La reforma de la llei d'estrangeria consolida diferents aspectes: La visió utilitarista de la capacitat d'acollida de treballadors immigrants i fluxos migratoris laborals vinculada al mercat laboral. Per altra banda, es relaciona directament la crisi econòmica amb la immigració i s'intenta lluitar contra la immigració irregular a partir dels mecanismes de control i sancionadors reforçant el procediment d'expulsió i retorn. També augmenta l'*apartheid* jurídic quan es diferencia, encara més, entre persones immigrants amb autoritzacions de residència i els de residència de llarga durada -cinc anys-.

La reforma vol presentar-se com una millora perquè la fa un "govern progressista" però en realitat s'està "venent fum": això és irònic i perillós pel que implica d'engany a l'opinió pública. S'ha de saber que quan es restringeixen els drets d'un col·lectiu, es posen en perill el de la resta, doncs ja s'ha creat un precedent perillós.

Imma Mata, advocada de Càritas

El dret a la reagrupació familiar és la facultat que té l'estranger resident a Espanya de sol·licitar l'entrada d'un familiar proper per viure al país amb ell. La proximitat dels familiars s'han anat limitant al llarg dels anys i per aquest motiu hem d'aclarir una mica l'evolució.

A la llei 4/2000 s'accepta la reagrupació de la parella, del resident, dels fills del resident i les seves respectives parelles menors d'edat o incapacitades, els ascendents i, per últim, també contemplava els estrangers menors de 18 anys o incapacitats que tenien per tutor al resident. La llei no va comptar amb els ascendents de la parella- aspecte que queda resolt en la reforma 8/2000. A més a més, també cabia la possibilitat de reagrupar qualsevol altre familiar del que es pogués justificar la seva estada a Espanya per ajudes humanitàries i familiars dels nacionals espanyols que no eren espanyols.

Amb la llei 8/2000 sorgeix la primera restricció important del dret de viure en família: desapareix la possibilitat de residència per ajudes humanitàries.

La 14/2003 manté el que proposava la 8/2000: parella, ascendents, descendents i persones de les quals sigui el representant legal. No obstant, aquesta reforma introdueix el temor de "la reagrupació en cadena". El reagrupat que vulgui reagrupar a les seves famílies haurà de justificar que té una autorització de treball i residència independent. A més, els ascendents només podran fer entrar a Espanya als seus familiars quan portin cinc anys vivint aquí, és a dir, quan siguin residents permanents. En el cas que els ascendents tinguin fills menors d'edat o majors incapacitats els podrà reagrupar abans, sempre que tingui una autorització de treball i residència independent.

La reforma actual de la Llei d'Estrangeria limita el dret de reagrupació dels ascendents: o només es podran introduir els ascendents en línia recta i primer grau (abans es permetia reagrupar avis i besavis, actualment només als pares) o han de ser majors de 65 anys. Tot i així, quan hi hagi alguna raó humanitària es podrà contemplar el cas per a que els ascendents puguin residir a Espanya sent menors de 65 anys. No obstant, l'excepcionalitat és un aspecte que no està molt a favor del ciutadà estranger i encara s'ha de veure com evolucionarà, per tant, no hi ha massa garanties perquè es pugui reagrupar amb facilitat un familiar ascendent menor de 65 anys.

Quan l'ascendent vulgui portar als seus fills menors d'edat o discapacitats no se sap què passarà. És un aspecte que queda buit de contingut perquè exigeixen que l'ascendent només pugui reagrupar quan tingui 65 anys i això fa que, molt probablement, no pugui tenir una autorització de treball i residència independent. A

més a més, el règim de l'agrupació familiar de la Llei d'Estrangeria no només s'aplica als estrangers, sinó que també afecta als espanyols. El resident espanyol que vulgui portar als seus ascendents no espanyols no haurà de seguir el procediment del règim comunitari -degut a que van per règim comunitari els 16 països de la Unió Europea, els països de l'espai Parlament Europeu i Suïssa-. Però l'espanyol que vol portar els seus ascendents haurà de seguir el procediment de la Llei d'Estrangeria.

Hi ha una visió de la immigració molt utilitarista i interessen que les persones immigrades ens aportin una mica de riquesa o bé que puguin treballar. Des del mateix punt de vista, amb la tercera edat econòmicament no es guanya, són persones que ja no poden produir i per aquest motiu s'impedeix més la seva residència.

La posició del Tribunal Constitucional, d'alguna manera, legitima aquesta actuació política. L'article 16 de la Llei d'Estrangeria declara que els residents tenen dret a la vida en família i a la intimitat familiar. Acte seguit, reconeix als residents el dret a la reagrupació familiar. Per tant, equipara el dret a la reagrupació familiar i la vida en família, per això es pot deduir que la reagrupació familiar és un dret fonamental. Doncs el TC ha decidit que el dret de la reagrupació és un Principi Rector de la política social i econòmica i, per tant, no és un dret constitucional. Hi ha d'haver una llei que el desenvolupi i, per si fos poc, es pot arribar a negar l'exercici d'aquest dret per qüestions econòmiques.

Però ara per ara, Espanya forma part de la Unió Europea i aquesta reconeix el dret a la reagrupació com a dret fonamental, protegit a l'ordenament jurídic europeu, i també declara que la vida familiar pot engendrar obligacions positiva a l'Estat. Amb això queda clar que les principals lleis es contradiuen, no obstant, la UE marca uns límits que s'han de respectar a tota la Unió. Respecte als ascendents, afirma que es poden reagrupar amb els seus ascendents i que als reagrupants se'ls pot exigir un període de residència, sempre que no sigui superior a dos anys.

Mª Helena Bedoya, advocada

La Llei Orgànica 11 de 29 de setembre de 2003 mostrava una sèrie de mesures concretes en matèria de "seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers" amb caràcter multidisciplinari. Tot i això, és repressiva perquè aborda temes diversos com els problemes de la lluita contra la delinqüència i la preservació de la seguretat ciutadana. En primer lloc, s'ha d'aclarir que l'enunciat del títol ja és erroni, no s'entén ni jurídica, ni social ni políticament parlant quina és la relació entre conceptes tan dispars com "seguretat ciutadana", "violència de gènere" i "integració social dels estrangers"

La llei orgànica 11 de 2003 del 29 de setembre ha generat molta polèmica pel que fa a l'aplicació de l'expulsió com a la substitució de la pena (article 89 del Codi Penal) i a la criminalització eventual de conductes que, en un principi, podrien enmarcar-se dins d'un àmbit de solidaritat i humanitari, per exemple, ajudar a persones en situació irregular i que es pugui interpretar com un "afavoriment de la immigració clandestina".

El capítol del Dret Sancionador a la reforma introdueix una sèrie d'infraccions greus i molt greus, que podran ser sancionades administrativament – en el cas dels estrangers amb expulsió-. Això obliga a tots la ciutadania a exercir de "policia cívica" dels règims autoritaris. Pel que fa al dret sancionador, és imprescindible que s'adeqüi quan abans millor el Capítol de la Jurisprudència en aquesta matèria. L'internament com a mesura cautelar no és una sanció, i la llibertat de les persones com a dret fonamental per excel·lència ha de ser la norma.

En aquest punt s'ha de prestar especial atenció perquè s'han d'evitar les contradiccions entre el jutge instructor (el que autoritza l'internament) i el jutge que

tracta temes contenciosos (suspensió d'internament) i les garanties processals.

.A més, a partir de la Llei Orgànica 11/2003 s'ha produït una perversió del principi de mínima intervenció, passant d'intervenir el mínim que es pot a intervenir a la mínima que es pugui., la darrera reforma així ho mostra.

Héctor Silveira, director adjunt de l'Observatori del Sistema Penal i Drets Humans.

A l'actual Llei d'Estrangeria hi ha ¼ del text total que està dedicat al règim sancionador, contemplant tant a les persones que es troben en situació irregular com les expulsions d'aquestes. El model de sancionar certes conductes és el mateix, i inclús empitjora perquè el legislador ha augmentat clarament el règim introduint més elements o causes determinants, per tant, es fa més dur i rígid. Respecte a les sancions als estrangers, hi ha hagut un augment de la criminalització, especialment, dels que estan en situació irregular.

Això es fa evident perquè s'amplien les conductes infractores i, per tant, la policia té més marge per actuar i les sancions són més greus. Les conductes que es consideren infractores fins al punt de sancionar o expulsar són les següents:

- Que l'estranger introdueixi dades falses al padró: pot ser un possible motiu d'expulsió.
- Promoure la permanència irregular a Espanya – reagrupació, fer que un familiar entri com a visita i després intentar que es pugui quedar-.
- Quan un espanyol declara al padró que hi ha un estranger que viu amb ell però no és cert: sanció econòmica.
- Simular una relació afectiva i matrimoni per aconseguir papers;; multa econòmica (fins a 10.000 euros).
- Simular una relació laboral amb un estranger i intentar afavorir que aquesta persona tingui els drets declarats a la llei d'estrangeria.

L'expulsió és un tema molt greu. A l'estranger, a més d'expulsar-lo, se li prohibeix entrar. Per sort, cap la possibilitat de que sigui per un període de cinc anys tenint en compte cada cas, enlloc de fins a 10 anys, com ha estat fins ara.

El legislador busca facilitar que l'estranger marxi pel seu propi mèrit per a que en un futur pugui tornar a entrar al país, és a dir, si abandona Espanya pel seu propi peu no tindrà la sanció de la prohibició d'entrada. Això és una manera obscura per a que es produeixin les sortides voluntàries.

L' internament és una gran barbaritat i es manté en els casos en què les persones estrangeres puguin estar internades, se segueix prohibint la llibertat a aquestes persones per diferents motius. A més, ara s'amplia el marge de dies – de 40 a 60- que les persones poden estar tancades.

No obstant, aquests dies d'internament poden quedar suspesos si l'estranger internat sol·licita asil. Per altra banda, hi ha una novetat: la persona internada pot contactar amb les ONG, es reconeix com a dret específic entrar en contacte amb alguna entitat que l'ajudi o l'assisteixi per a facilitar que tingui ajuda i no estigui tan aïllades.

Pel que fa als procediments d'expulsió hi ha una novetat. Depenent de cada cas es pot seguir un procediment ordinari o un de preferent. Ara per ara, les expulsions es fan seguint un règim preferent. En la proposta de llei es limita aquest règim preferent i

La llei d'estrangeria a Catalunya, criminalització de la immigració

---

dependrà de si la persona estrangera posa traves al seu procés d'expulsió o si hi ha un risc d'incompadecència.

El procediment preferent és el més sancionador i greu degut a que se li prohibeix la tornada una vegada l'expulsió s'ha dut a terme i es contempla l'internament. En canvi, el procediment ordinari no contempla l'internament i permet la tornada de l'estranger perquè ha marxat "voluntàriament".

Per últim, seguim tenint moltes persones que no poden ser expulsades, s'ha de posar remei a aquesta indefensió. L'administració ha d'exercitar el tràmit d'aquestes persones que tenen una ordre d'expulsió paralitzada, se'ls ha de donar un estatus jurídic als estrangers que es troben en aquesta situació.

Diàleg Antiracista,
Barcelona, octubre de 2009

CAPÍTOL 2
Politiques en matèria d'immigració
des de les institucions catalanes

Introducció

Sota el títol de Polítiques en matèria d'immigració a Catalunya. Iniciatives polítiques, drets i cohesió social; el capítol vol fer un repàs al context polític en matèria migratòria a Catalunya, una qüestió difícil, doncs ens calia fer una tria d'allò que bé per ser de nova iniciativa o pel que ha significat en matèria de drets i cohesió social calia analitzar i en alguns casos denunciar. Segurament es podria haver fet més exhaustiu però altres iniciatives específiques es podran veure al llarg de la resta de l'informe.

Aquest any 2009 recull els fruits de tramitacions parlamentàries i d'un treball polític de la legislatura que finalitza amb l'aprovació de diverses lleis que d'una forma o altre tenen relació amb la cohesió social. Així encara que la única en matèria d'immigració, i per cert la primera del Parlament català en aquest àmbit, és la de la llei d'acollida. La llei de centres de culte que intenta garantir el dret a la llibertat de culte i la llei d'educació, marc que regularà un dels pilars fonamentals per garantir l'ascensor social. És per això que hem volgut que tinguin un espai en aquest capítol.

La llei d'acollida s'aprovarà aquest 2010 després d'un procés de participació ampli i de l'actual debat parlamentari. Com a tal suposa donar un estatut i un reconeixement a una tasca ja realitzada des del món local i el teixit associatiu, unificar-la i millorar-la a la vegada que representa una aposta política per garantir la integració de les persones immigrades novingudes, facilitant eines d'autonomia i de coneixement de l'entorn. Malgrat aquest esperit i sense entrar a consideracions que expliquem dins el capítol, si voldríem recordar que des de SOS Racisme volem posar de manifest, els límits que aquesta llei trobarà en el marc legal de la llei d'estrangeria que provoca per sí exclusió i segregació i per tant la necessitat de no sobredimensionar el seu abast.

Van ser molts i entre ells SOS Racisme els que vam demanar que la futura llei d'Acollida anés acompanyada de la posada en marxa del Pacte Nacional per la Immigració. Un Pacte del que a finals del 2009 la Generalitat va fer el seu primer balanç en termes molt positius i del qual ha sortit el nou Pla de ciutadania i Immigració 2009-2012. Des de SOS Racisme Catalunya volem ser més prudents en la seva valoració, doncs malgrat que s'ha avançat en moltes de les mesures proposades i necessàries socialment per altra banda, també en el mateix període de temps s'ha mostrat la incoherència política, i per tant han deixat en paper mullat l'acord, alguns partits amb les seves actuacions al donar suport a Directives de la vergonya o a la llei d'estrangeria i també algunes conselleries com la d'Educació amb les seves particulars iniciatives.

Igual que hem reconegut a les línies anteriors el paper que han desenvolupat al llarg d'aquests anys els ens locals en matèria de cohesió social i acollida, aquest informe ha triat intencionadament la denúncia de la restricció de l'empadronament per part d'alguns consistoris per analitzar les iniciatives locals en aquest capítol. Actualment les associacions municipalistes i la Generalitat estan desenvolupant un document d'unificació de criteris d'empadronament dins un de més ampli sobre polítiques locals i immigració, que promou garantir l'accés al padró de totes les persones que resideixen al territori, tal com marca la llei. Esperem que s'acceleri el seu ritme de elaboració i presentació pública per tal de donar resposta de forma efectiva a la vulneració de drets que comporta negar directament l'accés al padró a les persones d'origen estranger com en el cas de alguns municipis de la Conca, o bé posar traves i dificultats com a Reus.

En aquest sentit des de SOS Racisme Catalunya instem a la reflexió del canvi de paper del món local al posicionar-se molts cops darrerament, en les tesis més conservadores i de la seva responsabilitat, al ser la institució més propera a la ciutadania.

També volem compartir algunes reflexions a l'hora de valorar el traspàs de competències tal com marca l'Estatut en matèria d'immigració. Òbviament gestionar des de la proximitat i en clau nacional la política migratòria és important, però ho és molt més canviar el model instaurat de l'estat; un model que respon a un plantejament polític que ha portat els darrers 20 anys a l'apartheid jurídic de les persones immigrades. També caldrà dotar de recursos aquestes noves competències perquè les tramitacions d'estrangeria deixin de ser l'atenció al ciutadà amb pitjors condicions de tracte i d'eficàcia.

El capítol el tanca l'apartat destinat a les garanties dels drets socials de les persones immigrades. Aquí volem fer de nou una denúncia contundent als anomenats Espais de Benvinguda Educativa (EBES) iniciats al 2008 des de la Generalitat doncs són un pas enrere en política educativa i cohesió social. Aquest 2009 s'ha obert un de nou a Cornellà i s'ha fet un balanç sesgat dels existents. Diem això perquè no es tractava de valorar si els nens i nenes reben un bon tracte a l'espai o si aprenen la llengua sinó de revisar el plantejament polític de fons i la necessitat real de crear nous recursos quan no s'havia avaluat amb detall les aules d'acollida i a més ens trobem en un moment de decreixement de l'alumnat nouvingut.

Noves lleis i polítiques impulsades des de la Generalitat

Llei centres de culte

CATALUNYA. Abril. **El Parlament inicia els tràmits per a l'aprovació del Projecte de Llei de Centres de Culte.** La Llei de Centres de Culte va ser proposada pel Govern català l'any 2007 per tal d'unificar els criteris dels Ajuntaments a l'hora d'atorgar llicències per a la construcció de centres de culte. El buit legal havia generat disparitat de criteris entre els consistoris i molts d'ells denegaven les sol·licituds d'obertura de locals de rés. El text que va aprovar l'Executiu obliga als municipis a reservar sòl públic per a usos religiosos en els seus plans urbanístics. També estableix la necessitat d'una llicència per obrir els centres. Ambdues prescripcions van ser esmenades per CiU i PP i finalment van ser modificades pel Govern, que va renunciar a les dues principals obligacions que donaven sentit a la llei. Per això, la norma presentava el risc de quedar-se sense contingut.

BARCELONA. Juliol. **El tripartit regula l'obertura d'oratoris.** El Parlament va aprovar la Llei de Centres de Culte per tal de posar fi a "la disparitat de criteris amb què actuen els municipis" a l'hora d'obrir oratoris. Aquesta llei, pionera a Espanya i modificada en múltiples ocasions -els 15 articles que conformen la llei han estat emmenats 96 vegades- preveu que els ajuntaments reservin espais per als centres de culte i reunió amb fins religiosos regulant així les condicions tècniques i de seguretat dels 3.449 centres religiosos que existeixen a Catalunya. D'aquesta manera, es fixen les condicions mínimes d'higiene, salubritat, seguretat i dignitat imprescindibles per a

garantir la seguretat als centres religiosos. Es preveu l'elaboració d'un reglament que identifiqui les condicions que han d'acomplir els centres i es fixa en cinc anys el temps que disposen els oratoris ja existents per adaptar-se a la normativa.

Pacte nacional immigració

CATALUNYA. Desembre. **El Govern aprova el Pla de Ciutadania i Immigració 2009-2012.** El Govern va aprovar el nou Pla de Ciutadania i Immigració 2009-2012, un document estratègic que recull els programes i actuacions que promouen els diversos departaments de la Generalitat relacionats amb la gestió del fet migratori. El text inclou la concreció de les mesures establertes en el Pacte Nacional per a la Immigració, signat el desembre de 2008. Els objectius del pla són gestionar els fluxos migratoris i l'accés al mercat de treball, adaptar els serveis públics a una societat diversa i a l'augment demogràfic viscut en els últims anys, i promoure la integració de les persones immigrades en una cultura pública comuna.

BARCELONA. Febrer. **Noves adhesions al Pacte Nacional per a la Immigració.** Al febrer, les sis federacions d'entitats més representatives de la immigració llatinoamericana a Catalunya (equatorianes, peruanes i bolivianes, entre d'altres) es van adherir al Pacte Nacional per a la Immigració. També ho van fer, mesos després, els sindicats USOC i la Intersindical-CSC. A l'octubre, va ser el torn de Comissions Obreres (CC OO). El secretari general de CC OO a Catalunya, Joan Carles Gallego, va afirmar que l'objectiu de l'adhesió del sindicat és donar al document un major impuls en el context actual de crisi econòmica. També va destacar la importància del traspàs de més competències a la Generalitat en matèria d'immigració per gestionar millor el fet migratori.

CATALUNYA. Març. **Carod-Rovira reivindica des d'Equador el Pacte Nacional per a la Immigració com a instrument d'igualtat.** El vicepresident del Govern, Josep-Lluís Carod-Rovira, va reivindicar des d'Equador el Pacte Nacional per a la Immigració com l'instrument per assolir la igualtat d'oportunitats des de la unitat. "Estem convençuts que la millor estratègia per a l'èxit del país és que la suma d'esforços sigui possible en absència de desigualtats", va manifestar després de reunir-se amb l'alcalde de Quito, Andrés Vallejo, i de ser declarat Hoste Il·lustre de la ciutat. El vicepresident del Govern va defensar les polítiques d'integració de la Generalitat, que "no són d'imposició, sinó que busquen oferir igualtat d'oportunitats en els compromisos que assumim tots els ciutadans que formem part de la societat".

VIELHA. Setembre. **La Generalitat presenta el Pacte Nacional per a la Immigració en versió aranesea.** El secretari per a la Immigració del Departament d'Acció Social i Ciutadania, Oriol Amorós, va presentar aquest document estratègic signat per la gran majoria de partits polítics, agents socials i econòmics, així com entitats implicades en la gestió de la diversitat a Catalunya, escrit en aranès. El departament també ha traduït el text al castellà (el document va ser presentat a A Coruña), l'anglès i el francès amb l'objectiu de facilitar la seva difusió internacional com a bona pràctica. El Pacte Nacional per a la Immigració és un acord pioner al sud d'Europa, desenvolupat al llarg d'un ampli procés participatiu de consulta.

CATALUNYA. desembre **Primer balanç del Pacte nacional per al Immigració** La consellera d'Acció Social i Ciutadania, Carme Capdevila, acompanyada pel secretari per a la Immigració, Oriol Amorós, va fer balanç del primer any d'implantació del Pacte

Nacional per a la Immigració. Capdevila va reiterar la importància del consens assolit fa un any que s'ha traduït, entre d'altres, en l'assumpció de noves competències per part de la Generalitat. Per exemple, a partir de 2010 la Generalitat podrà acreditar la integració de les persones immigrades que sol·licitin l'arrelament social per obtenir la nacionalitat. "Per primera vegada, la Generalitat intervindrà en els processos d'estrangeria, d'una banda per oferir més garanties a les persones nouvingudes i, de l'altra, per facilitar proves objectives del seu esforç d'integració davant l'Administració estatal", va assegurar. Un altre àmbit on també s'ha avançat considerablement és en la inspecció de treball per combatre la contractació irregular de treballadores i treballadors, que perjudica en primer terme a les persones nouvingudes però també al conjunt de la societat. Aquesta mesura nova, la número 15 del pacte, s'ha traduït amb el traspàs de les competències en inspecció de l'Estat a la Generalitat, si bé encara no s'ha fet efectiva al 100%. També s'ha traslladat al Govern espanyol la necessitat de trobar sortides per a les persones estrangeres amb ordres d'expulsió que no es poden fer efectives, així com la voluntat de la Generalitat de col·laborar en aquests casos (mesura número 8).

Llei acollida

CATALUNYA. Juny. **El Govern aprova el Projecte de Llei d'Acollida.** El Govern va aprovar el Projecte de Llei d'Acollida a les persones immigrades i retornades a Catalunya, una iniciativa que té com a objectiu fomentar l'autonomia de les persones immigrades per facilitar una millor integració i coneixement dels serveis públics i dels drets i deures i, d'aquesta manera, incrementar la igualtat d'oportunitats. Per aconseguir-ho, la futura llei crea un servei de primera acollida homogeni i universal a través dels ens locals, un servei que esdevindrà un conjunt d'eines formatives a l'abast dels usuaris. La norma estableix el català com a llengua comuna i vehicular, tal com marca el Pacte Nacional per a la Immigració. El Govern català considera que el seguiment d'aquests cursos podria facilitar l'assoliment del certificat d'arrelament que expedeixen els ajuntaments, essencials per a la regularització de la situació administrativa dels estrangers a l'Estat.

BARCELONA. Juny. (SOS Racisme). **Denúncies en contra de que les persones immigrades hagin de pagar les taxes dels cursos formatius.** SOS Racisme i CC OO van denunciar que, segons la Llei d'Acollida, els i les immigrants que desitgin participar en els cursos que promou la Generalitat hagin de pagar-ne les taxes. Els usuaris que assisteixin assíduament als cursos rebran un certificat dels coneixements adquirits que servirà per a la inserció laboral i els processos administratius en els quals sigui necessari acreditar l'arrelament. La norma s'anirà aplicant progressivament fins l'any 2015, quan tots els ajuntaments oferiran un servei d'acollida homogeni.

BARCELONA. Octubre. **La Llei d'Acollida pot recuperar part del seu cost gràcies a la major tributació de les persones immigrades més ben formades.** Segons l'estudi *Efectes econòmics de les polítiques d'integració dels immigrants*, liderat pel catedràtic d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra, Guillem López Casasnovas, la Llei d'Acollida podria comportar una major recaptació pel sector públic, un estalvi per la reducció de la precarietat i, en definitiva, una millora de la cohesió. Això es basaria en l'evidència que el treballador més format, amb coneixement de la llengua i de la realitat social, obté unes millors retribucions en el mercat de treball. Els autors de l'estudi posen de manifest com el sector públic recuperaria una part significativa del cost del servei de primera acollida (fins a un 30 %) a través d'una major recaptació per via d'impostos directes i derivats, conseqüència d'una major activitat econòmica.

Per aprofundir en la temàtica oferim la compareixença de SOS Racisme al Parlament el dia 20 de novembre 2009.

COMPAREIXENÇA DE SOS RACISME AL PARLAMENT DE CATALUNYA, EN EL MARC DE LA TRAMITACIÓ DE LA LLEI D'ACOLLIDA

Les aportacions que a continuació farem són part, principalment, del document presentat al març de 2007 a la Secretaria d'Immigració durant el període participatiu de la llei; així com de les diverses intervencions a la Taula de Ciutadania i Immigració de la qual formem part. A aquestes aportacions hem volgut afegir algunes consideracions arrel del context sociopolític actual.

Context sociopolític.

La Llei d'Acollida es va començar a elaborar a l'anterior legislatura i es veurà aprovada en un context d'una reforma de la Llei d'Estrangeria que endureix la restricció de drets per les persones immigrades. Una reforma pendent d'aprovar, però que agreujarà i consolidarà encara més la trava que suposa la llei estatal per una acollida real. Moltes persones immigrades nouvingudes no pateixen només el desconeixement de l'entorn, sinó que també pateixen les dificultats i restriccions de la Llei d'Estrangeria en major o menor grau.

Una reforma que no ve aïllada, sinó avalada per un entorn europeu on els blindatges de fronteres i la criminalització de la població immigrada, sobretot la que està en situació irregular, són una aposta clara de molts governs i de la política comunitària.

La Llei d'Acollida s'haurà de desenvolupar en un context de crisi amb l'anunci per part del Govern espanyol de retallar un 50% el pressupost del fons d'integració per a les persones immigrades. Caldrà, per tant, molta voluntat política per garantir uns pressupostos adequats per a la seva implementació.

Més proper, a casa nostra, aquest avantprojecte surt després de que es signés el Pacte Nacional per a la Immigració, malgrat que el seu redactat és molt anterior. Finalment, el ritme dels tràmits i processos ha fet que vagin a la vegada, però a nosaltres, veient que alguns dels partits que han signat el pacte voten a favor de la reforma de la Llei d'Estrangeria, no ens dona molta confiança que el seu naixement sigui sota aquest gran paraigües de consens polític.

Aquest context polític té un component social marcat per les diferents enquestes de diversos organismes, així com la constant de denúncies sobre pràctiques racistes i discriminatòries que ens arriben al nostre servei d'atenció i denúncia per a les víctimes de racisme i xenofòbia, el SAiD. Totes mostren un racisme social que acapara diversos espais de la vida quotidiana.

Davant d'aquesta situació cal donar una resposta real i eficaç a l'acollida de les persones immigrades i per això mateix, tal i com diu el preàmbul de l'avantprojecte, desenvolupar una Llei d'Acollida és una necessitat social. Definir bé l'acollida, gestionar-la i dotar-la de pressupostos i mecanismes d'avaluació és fonamental per tal de poder contrarestar situacions. Aquestes situacions van més enllà de les dificultats pròpies dels processos individuals migratoris, doncs estan lligades a un context advers al fet migratori, malgrat que ja és un dels canvis més consolidats de la nostra època

Principis generals. Valorem que és bàsic aprovar una Llei d'Acollida per poder garantir una mateixa atenció i tractament de l'acollida en tots els municipis del país, garantint un nivell de qualitat i elevat a una obligació de les administracions la seva implementació. Esperant que així es puguin evitar casos de diferent tracte, tal i com es dona ara. A la vegada, legislar l'acollida implica concebre-la com un dret de la persona nouvinguda i també, per una altra banda, un reconeixement, la unificació i la coordinació d'accions que, ja sigui des dels ens locals o el teixit associatiu, s'estaven fent arreu del territori.

La Llei d'Acollida s'ha de formular dins del marc de les polítiques migratòries. El mateix Govern de la Generalitat ha impulsat el Pacte Nacional per a la Immigració, de manera que la futura Llei d'Acollida hauria de sortir com un dels resultats per ampli consens d'aquest pacte. Cal dissenyar una política migratòria global abans d'engegar iniciatives concretes per tal de vetllar per la coherència en la línia política i garantir la coordinació de totes les accions.

A més, l'acollida, tal com es defineix a les bases, "és la primera etapa on la persona immigrada o retornada inicia el procés d'integració dins la nostra societat" i per tant no té sentit tractar-la i situar-la fora del marc d'una Llei d'integració i de la resta de polítiques migratòries, ens sembla important coordinar el procés d'acollida amb la resta del procés d'integració.

L'acollida ha d'apostar per la ciutadania de residència, La llei ha de desenvolupar-se prenent com a subjecte la ciutadania resident, tal i com es va dibuixar en el Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008. Cal treballar en cada iniciativa política per avançar en el concepte de residència com a referent per accedir a la igualtat de drets. La residència entesa com la permanència continuada i la voluntat de viure en un territori. L'acollida és un primer pas, una primera fase d'aquest procés i una oportunitat d'assentar les bases en aquesta direcció.

L'acollida ha de contemplar accions formatives, però també garantir, en un primer moment, les necessitats bàsiques de les persones nouvingudes sense fer distincions de la seva situació administrativa, si volem una acollida real i eficient que doni resposta a la realitat social. Deixar de banda les conseqüències que té la Llei d'Estrangeria en el procés d'integració de totes les persones immigrades donarà com a resultat l'exclusió de part d'aquest col·lectiu d'una bona i eficient acollida. Per aquest motiu, tot i saber que no tindrem un èxit total fins que no es realitzin els canvis legals pertinents, creiem que és fonamental que l'acollida contempli totes les realitats socials.

Per tant, entenem que dins la Llei d'Acollida ha de quedar recollida i regulada la necessitat d'engegar accions formatives en matèria de llengua i entorn, però també cal establir i regular l'empadronament, l'accés a un habitatge, l'assessorament legal en matèria d'estrangeria etc. L'acollida és formació i informació, però també garantir els drets fonamentals de les persones nouvingudes.

La Llei d'Acollida ha de garantir la no discriminació de les persones nouvingudes pel seu origen. El principi de no discriminació i un posicionament clar per evitar situacions de discriminació, racisme i /o xenofòbia ha de quedar recollit en aquesta llei, així com els mecanismes amb els que es disposa per fer front aquestes situacions.

La Llei d'Acollida ha de contemplar accions i polítiques adreçades a tota la

ciutadania, Com a primera etapa del procés d'integració, l'acollida ha de comptar amb la societat d'acollida i no només adreçar-se a les persones nouvingudes. Per aquest motiu, entenem que cal implementar polítiques de sensibilització davant del fet migratori, així com crear espais d'intercanvi mutu, fomentar espais normalitzats en l'àmbit del treball, les AMPA, el barri o l'associacionisme.

Valoració de l'avantprojecte. En general, valorem positivament l'avantprojecte pel que significa com a pas endavant en la política migratòria del país, sobretot pels principis generals i de gestió recollits en els articles 4 i 5 del mateix avantprojecte. Un altre punt positiu ha estat el procés participatiu que ha acompanyat el seu desenvolupament. Tot i això, lamentem la lentitud de la seva tramitació, fet que ens fa pensar que sempre hi ha altres temes polítics amb més rèdit que passen per davant.

Un punt més a valorar positivament és la unificació de criteris que la Llei contempla, no només a nivell dels ens locals, sinó també d'acció de govern. Entenem que aquesta llei ha de poder marcar les directrius per coordinar totes les polítiques d'acollida i que episodis com la creació dels espais de benvinguda - pel Govern, un nou mecanisme d'acollida i per nosaltres, un espai segregador - no es podran dur terme de forma unilateral per un departament i contravenir així altres polítiques del mateix Govern. És per això que cal garantir la transversalitat de la llei.

Per un altre costat, cal dir que una Llei d'Acollida no resoldrà els problemes provocats per la Llei d'Estrangeria ni la situació de moltes persones que es veuran abocades a la precarietat per conseqüència del mateix marc legal estatal. Actualment, tal com està contemplada, parteix de resoldre aquelles situacions de desavantatge degut a falta de coneixements i informació pròpies de les persones nouvingudes, i així el seu èxit serà només relatiu i/o moderat tant per les persones que ja estan a Catalunya com per aquelles que es troben a l'estranger.

A continuació passem a centrar-nos en aquells aspectes que per SOS Racisme caldria modificar o millorar, sempre des de la nostra òptica d'associació antiracista.

Dret d'accés als serveis titulars. Tal com marca l'article 7, l'acollida s'inicia un cop es tramita l'empadronament. Al preàmbul de la llei ja es justificava aquesta directriu, perquè és a partir d'aquest moment quan una persona és considerada veí o veïna, i és necessari que així sigui per disminuir el nombre de situacions administratives irregulars. Des de SOS Racisme compartim la consideració de l'empadronament com una obligació per totes les persones, però no podem deixar de recordar les dificultats i traves que molts ajuntaments posen a les persones immigrades extracomunitàries a l'hora d'empadronar-se.

Coneixem i recolzem la iniciativa promoguda des de la Secretaria Immigració i la Taula de Ciutadania i Immigració, en especial des dels ens locals, per crear un document de recomanacions i criteris d'empadronament des d'una òptica progressista i de treball per a la cohesió social. Però això no deixa de banda la necessitat de fer una menció a aquesta problemàtica dins la mateixa Llei d'Acollida, per tot el que representa.

I encara més ara, amb l'aprovació d'una reforma de la Llei d'Estrangeria que augmenta les penalitzacions per totes aquelles persones que afavoreixen un empadronament fictici al seu domicili i, per tant, castiga situacions de solidaritat que fins ara es donaven.

Des de SOS Racisme proposem que el mateix procés d'acollida tingui mecanismes per detectar a la població immigrada sense empadronar, doni la informació pertinent pels tràmits i resolgui aquelles discriminacions detectades. Per tant, proposem en una primera fase, establir el servei d'acollida obert a tothom, per tal de que en un segon període (caldrà determinar el temps de cada etapa) quedi circumscrit a les persones empadronades, un cop s'ha esgotat el temps pactat per concretar l'empadronament.

Eliminar com a subjectes de rebre l'acollida des d'un primer moment a les persones sense empadronar és tancar els ulls davant la realitat, excloure un col·lectiu de persones que també viuen entre nosaltres i que, molts cops, són les més febles. Fer-ho, en cap cas servirà per disminuir irregularitats administratives.

Per tant, proposem modificar l'article 7 de l'avantprojecte i el preàmbul, universalitzant el servei en un primer moment. En el seu detriment, com a mínim, ampliar la disposició addicional segona, que especifica el desenvolupament reglamentari de l'exempció de l'empadronament pels casos d'educació, menors i centres penitenciaris a altres situacions.

Ampliar l'acollida a l'entorn educatiu: escola i AMPA. L'avantprojecte posa èmfasi en l'àmbit laboral i la cooperació de l'empresa en aquest procés. Estem d'acord amb aquesta implicació, però no desenvolupar-la en altres entorns torna a mostrar la visió totalment utilitarista i de mà d'obra de la immigració. Si es té present també l'acollida a l'estranger amb les dificultats logístiques i diplomàtiques que comporta, per què no desenvolupar altres àmbits en la mateixa llei?

Des de SOS Racisme valorem que un entorn bàsic per tal d'arribar, sobretot, al col·lectiu de dones és l'escola i el seu entorn. Sabem que un cop aprovada la llei, cada departament pot impulsar les iniciatives per tal de desenvolupar-la en el seu àmbit

d'actuació, però creiem imprescindible que desaparegui de la llei aquesta visió únicament laboral i dotar-la també de més de perspectiva de gènere, tal i com es contempla en els seus principis generals.

L'objectiu d'una llei d'acollida ha de ser facilitar la integració i, per tant, no pot limitar o restringir els drets de les persones novingudes L'avantprojecte recull donar un valor jurídic a les accions formatives en l'àmbit competencial de la Generalitat i local, i proposa que tinguin efecte en el si dels procediments d'estrangeria, previ acord amb l'Administració de l'Estat. Aquesta última qüestió pot ser una eina més de cara a ajudar a demostrar l'arrelament social, però ha de quedar clar que no ha d'anar en detriment de limitar els drets d'aquelles persones segons si són o no són receptores dels cursos formatius. Per tant, proposem que siguin un element més a tenir present pels ajuntaments a l'hora de realitzar informes d'inserció i que siguin una eina d'unificació dels ítems de valoració, però en cap cas amb caràcter únic i molt menys obligatori per poder recomanar l'arrelament social o per condicionar o restringir drets fonamentals.

Des de SOS Racisme proposem introduir un paràgraf d'aclariment en aquest sentit a l'article 13 o a la disposició addicional tercera.

L'acollida és un dret i com tal cal garantir la seva gratuïtat. La disposició addicional setena deixa oberta la possibilitat de taxes per l'accés a l'acollida. La mateixa llei parla de l'acollida com a dret i com a obligació per part de l'Administració. Si es tracta d'un servei de caràcter públic cal garantir-lo en els mateixos termes que es fa amb la sanitat o l'educació. Mentre no s'incorporin aquestes clàusules a altres àmbits, creiem que incorporar-lo només per les persones nouvingudes és una discriminació cap a un col·lectiu que molts cops desconeix els seus drets i, a més, no vota. Tanmateix crea un precedent negatiu i perillós pel futur d'altres drets de la ciutadania.

La Llei d'Acollida ha de incorporar la lluita contra el racisme. El principi de no discriminació i un posicionament clar per evitar situacions de discriminació, racisme i/o xenofòbia cap a les persones nouvingudes ha de quedar recollit en aquesta llei, així com també els mecanismes amb els que es disposa per fer front a aquestes situacions. Aquest principi queda recollit en el mateix Estatut i en l'aplicació de les normatives europees antidiscriminatòries. Proposem incorporar una disposició addicional en aquest sentit i aquest posicionament polític al preàmbul de la llei.

Aquestes són les nostres valoracions i propostes davant l'avantprojecte de la Llei d'Acollida. Veiem satisfactòriament la creació d'aquesta llei i per aquest motiu, des de SOS Racisme, hem col·laborat des del primer moment i avui ho fem de nou. Aquest avantprojecte és fruit de la feina de moltes entitats i del Govern, algunes de les nostres consideracions s'han anat incorporant en aquest temps. Creiem que ara al Parlament es pot fer un treball final de millores qualitatives, sempre amb l'objectiu de construir una societat catalana més cohesionada i justa socialment.

SOS RACISME CATALUNYA
Barcelona 20 de novembre de 2009

Llei educació

CATALUNYA. Maig. **Aprovat un projecte per distribuir l'alumnat immigrant a les escoles.** La Comissió d'Educació i Universitats del Parlament va aprovar un projecte per implementar un model propi d'educació a Catalunya. Entre altres coses, el document proposa que l'Administració estableixi la quantitat màxima d'estudiants "amb necessitats específiques" que poden ser escolaritzats en cada centre quan els alumnes accedeixin a les etapes inicials de l'ensenyament. L'objectiu de la llei és contrarestar la concentració d'immigrants a les aules i, per fer-ho, la distribució es fixarà territorialment. La majoria de l'alumnat immigrant, un 85%, està escolaritzat en centres públics.

CATALUNYA. Juliol. **El Parlament aprova la Llei d'Educació de Catalunya.** Un any després de que el Govern català n'acordés el projecte de llei, el Parlament va aprovar finalment la primera Llei d'Educació de Catalunya (LEC). La norma estableix un model d'escola que blindi la immersió lingüística, dóna més autonomia als centres i amplia els concerts amb el sector privat. La llei es va aprovar amb els vots a favor de PSC, CiU i ERC i el suport parcial d'ICV-EUiA. El grup d'Iniciativa Verds i Esquerra Unida alternativa va votar en contra dels títols referents al Servei Educatiu de Catalunya i al finançament de les escoles de titularitat privada sostingudes amb fons públics. Segons aquest grup, la LEC perpetua l'existència de dues xarxes de centres diferenciades i no equipara les obligacions dels centres públics i concertats sobre l'educació mixta i l'admissió d'alumnes immigrants a les seves aules. El Partit Popular va rebutjar la llei completament i Ciutadans, en la seva major part.

Estatut, traspàs de competències

CATALUNYA. Octubre. **La Generalitat aconsegueix més pes en estrangeria i acreditarà la integració de les persones immigrades perquè puguin obtenir la nacionalitat.** Un acord entre PSOE i Convergència i Unió va permetre reforçar el paper de l'Administració catalana en les polítiques d'immigració. Es van incorporar esmenes a la reforma de la Llei d'Estrangeria per blindar les competències de les comunitats autònomes. El secretari d'Immigració de la Generalitat, Oriol Amorós, va reconèixer que és molt difícil determinar en un paper si una persona està integrada o no, però va puntualitzar que el que sí pot fer la Generalitat és dir si la persona ha fet un esforç "per participar en la societat" d'acollida. Aquest esforç està determinat pel coneixement de l'entorn, tenir feina i conèixer el català. La competència d'atorgar la nacionalitat és de l'Estat, però amb aquesta modificació, la Generalitat podrà participar en els tràmits.

CATALUNYA. Juliol. **El Govern estatal avala que la Generalitat doni permisos de treball.** El Consell de Ministres va aprovar un reial decret que obre el camí perquè la Generalitat atorgui els permisos inicials de treball a la població immigrada, el que suposa el primer traspàs en l'àmbit laboral. Era necessari que el Govern central modifiqués el reglament de la llei sobre drets i llibertats dels estrangers perquè Catalunya pogués exercir una facultat reconeguda a l'Estatut. Els empresaris que desitgin contractar una persona estrangera hauran d'anar a les oficines de treball de la Generalitat, que gestionarà les sol·licituds de forma més àgil, segons Treball. Els permisos de residència seguiran sent tramitats per l'Executiu central, però els i les immigrants no hauran de dirigir-se a la Delegació del Govern, sinó que rebran una resolució de la Generalitat amb els dos permisos.

CATALUNYA. Octubre. **La Generalitat ja exerceix la competència executiva per la tramitació i resolució de les autoritzacions inicials de treball.** Des de l'1 d'octubre es van començar a tramitar els permisos inicials de treball per compte propi i aliè des del Servei d'Ocupació de la Generalitat. El compromís de l'Administració és agilitzar al màxim la tramitació.

CATALUNYA. Novembre. **La Generalitat reclama el traspàs de la informació referida a persones que s'estableixen a Catalunya.** El govern de la Generalitat va sol·licitar a l'Administració General de l'Estat la signatura d'un protocol de col·laboració per facilitar l'intercanvi d'informació estadística.

Fons d'integració estatal destinat a Catalunya

MATARÓ (Barcelona). Febrer. **Mataró és la ciutat catalana que va rebre més diners de l'Estat per a projectes d'integració d'immigrants.** L'Ajuntament de Mataró va rebre una subvenció de la Direcció General d'Integració dels Immigrants, depenent del Ministeri de Treball i Immigració, de 200.000 euros per dur a terme quatre programes a favor de la integració del col·lectiu de nouvinguts. La capital del Maresme va ser el municipi que va obtenir l'ajuda més alta de tot Catalunya. L'objectiu principal d'aquestes subvencions era la promoció d'actuacions innovadores que milloressin i introduïssin noves maneres d'intervenció social per facilitar la inclusió, la convivència ciutadana i la prevenció de situacions de risc.

CATALUNYA. Març. **El Ministeri de Treball retalla un 30% el pressupost destinat a la integració de les persones immigrades.** El Ministeri de Treball, dirigit per Celestino Corbacho, va comunicar a les Comunitats Autònomes una retallada del finançament de les partides corresponents a la integració de la població immigrada. Aquesta reducció responia a la mesura d'estalvi pressupostari ministerial decidida per l'Executiu espanyol. Es va acordar que 59 dels 70 milions d'euros que li corresponia estalviar al Ministeri de Treball provinguessin del fons de foment de la integració dels estrangers. Finalment, davant les crítiques de les Comunitats Autònomes i els ajuntaments, el Consell de Ministres va haver de revocar aquesta retallada pressupostària.

BARCELONA. Març. **La consellera Carme Capdevila celebra que el ministre Corbacho faci marxa enrere en la retallada del Fons d'Immigració.** La consellera d'Acció Social i Ciutadania, Carme Capdevila, va valorar positivament que el ministre de Treball i Immigració, Celestino Corbacho, es comprometés finalment a fer a marxa enrere en la retallada de 59 milions d'euros en el Fons estatal d'acollida i integració. Aquesta retallada hagués suposat per a Catalunya perdre 13 dels 43 milions d'euros compromesos inicialment pel ministeri el passat mes de febrer. Els recursos del Fons estatal d'acollida i integració es destinen a reforçar les tasques que promouen les administracions més properes a la gent, és a dir, serveis socials bàsics de la Generalitat i polítiques locals que desenvolupen ajuntaments i consells comarcals.

BARCELONA. Novembre. **La consellera Capdevila alerta sobre la previsió de retallada del Fons estatal d'acollida i integració.** La consellera d'Acció Social i Ciutadania, Carme Capdevila, va alertar sobre la dràstica retallada del Fons estatal d'acollida i integració prevista finalment en els Pressupostos Generals de l'Estat de l'any vinent. La reducció del 50 % d'aquesta partida en relació amb el 2009 anirà en detriment de les administracions més properes a la població: els ajuntaments i consells comarcals, les escoles, els serveis públics i socials bàsics, així com les entitats de suport i agents socioeconòmics que vetllen per la cohesió social. Tots ells veuran escapçades a la meitat les inversions que tenien previstes pel 2010 vinculades a aquest fons, un 90% del qual es destina a centres escolars i ens locals.

Noves iniciatives locals que són un pas enrere en el treball per a la cohesió social, restricció a l'empadronament

VILAFRANCA DEL PENEDÈS (Barcelona). Abril. **L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès decideix no emetre més de dos informes d'arrelament per persona i any.** L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès va decidir limitar a dos el nombre d'informes d'arrelament social per persona i any. L'informe d'arrelament social és un dels documents que les persones estrangeres no comunitàries necessiten per tal de regularitzar la seva situació administrativa a Catalunya i que, a partir de la seva emissió, té una validesa de sis mesos. L'Ajuntament de Vilafranca va estipular, doncs, que el segon informe d'arrelament només l'emetrà a partir de la data de caducitat del primer.

L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ. Juny. (SOS Racisme). **L'Espluga de Francolí bloqueja l'empadronament de persones nouvingudes.** L'Espluga de Francolí va decidir no empadronar més població nouvinguda fins que s'enllestís un protocol a nivell comarcal (que incloïa també Montblanc i Santa Coloma) per controlar l'empadronament de persones d'origen estranger. David Rovira, alcalde de l'Espluga i president del Consell

Comarcal, va declarar que els immigrants xinesos els estaven “enredant”, tot i que la població d'aquest país només representa el 7% de les 3.000 persones estrangeres empadronades a la Conca de Barberà. El problema, segons Rovira, era que els xinesos “s'empadronen, se'n van i no es desempadronen”. L'alcalde també va afegir que, en època de crisi, els nouvinguts “consumeixen recursos que el país necessita”. SOS Racisme va expressar la seva preocupació vers les declaracions en què l'Ajuntament mostrava la voluntat de no empadronar a més persones nouvingudes fins que no estigués enllestit un protocol que defineixi criteris comuns a nivell comarcal. L'associació també va remarcar la importància de que el padró no es pot transformar en un filtre per acollir o rebutjar població, ni en un mecanisme de control. Des de SOS Racisme es realitzen diferents actuacions al voltant d'aquest fet, es dirigeixen cartes al Consell Comarcal i a l'alcaldia de l'Espluga de Francolí sol·licitant la derogació d'una mesura d'aquest tipus. En aquesta mateixa línia, també es va enviar una carta alertant de la situació a l'Associació de Municipis i la Federació de Municipis de Catalunya i es va celebrar una reunió amb la Secretaria d'Immigració de la Generalitat per tractar el tema. Aquesta institució va afirmar que s'està treballant en un protocol d'empadronament conjuntament amb els ens locals.

STA. COLOMA DE QUERALT (TARRAGONA). (SAiD). Juliol. L'Ajuntament de Santa Coloma de Queralt posa impediments a l'empadronament d'una dona. La senyora. A. T., veïna de Santa Coloma de Queralt (Tarragona), és propietària d'una casa que té llogada a una família marroquina, composta per un home, el seu germà, la seva dona i tres fills. La dona del germà arriba al poble per la reagrupació familiar amb la intenció de viure al mateix domicili. És aleshores quan la senyora A. T. vol empadronar a la nouvinguda. La primera vegada que intenten realitzar els tràmits, l'Ajuntament denega la petició al·legant que necessiten dues cuines al domicili. No conformes amb l'explicació, tornen a sol·licitar l'empadronament i aleshores els diuen que hi ha una normativa específica segons la qual no poden empadronar més de sis persones per nucli familiar al mateix domicili.

La propietària del pis es dirigeix a SOS Racisme per denunciar el cas i des del SAiD s'inicien les consultes pertinents per verificar si es tracta d'un cas de discriminació en l'empadronament. Es truca a l'Ajuntament sol·licitant informació i l'explicació que donen és que per realitzar l'empadronament només cal presentar el DNI, l'escriptura de la vivenda o el contracte de lloguer i, en cas de no ser titular del contracte, la fotocòpia del DNI de la persona que hi consti. Des del SAiD se'ls fa arribar una sol·licitud de les condicions d'empadronament, en aquest cas en nom de l'entitat, i a la resposta de l'Ajuntament per escrit s'especifica que hi ha un “màxim de 5 persones per habitatge o 6 (excepcional) per convivència i dignitat humana”, segons un acord bilateral aprovat el mes de juny de 2009 a nivell comarcal per diversos ajuntaments de la Conca de Barberà.

Com a part del protocol, un cop identificat un cas d'irregularitat o discriminació en l'empadronament, es fa arribar la queixa al Síndic de Greuges, que admet la queixa i inicia els tràmits pertinents. Però per realitzar les tramitacions administratives per part del Síndic són necessàries les dades de la persona que ha realitzat la queixa concreta i la senyora A. T. decideix no continuar amb la denúncia i no ens facilita aquestes dades. Es tanca el cas.

REUS. Novembre. L'Ajuntament de Reus reconeix que a la ciutat no hi ha pisos sobreocupats però manté el decret d'empadronament. La comissió especial per al Tractament de les Polítiques d'Immigració va acordar el 14 de novembre d'ara fa dos anys que calia modificar el decret d'empadronaments per evitar l'existència de pisos

sobreocupats, que aleshores van quantificar en un centenar. En el debat sobre l'empadronament celebrat el novembre passat, però, el regidor de Recursos Generals i Hisenda de l'Ajuntament, Carles Sala, va admetre: "Estic d'acord que no té res a veure la sobreocupació amb la sobreacreditació", referint-se a tots els documents que cal presentar per empadronar-se, així com també va assegurar que "a Reus no hi ha pisos sobreocupats" o, si més no, el percentatge és poc rellevant. A la vegada, Sala va acceptar com a "efecte secundari" el fet que "es dificulta l'empadronament" a qui no té un contracte de treball regular.

REUS. Octubre. (SOS Racisme). Diverses entitats de la ciutat signen un manifest pel dret d'empadronar-se. Les entitats demanaven a l'Ajuntament de Reus que reconsiderés l'actual Decret d'Empadronament, número 419 de febrer de 2009, i corregís les dificultats que genera el procés per als interessats. Segons les associacions signants, SOS Racisme, entre elles, si es dificulta l'empadronament no es lluita contra la sobreocupació i la infravivenda, sinó que "l'administració oculta estadísticament la realitat dels nostres barris", obtenint així unes dades errònies sobre els residents reals de la ciutat. Davant d'aquesta situació, les entitats es van oferir a ajudar a les persones que tenen problemes per empadronar-se i es van oferir també a l'Administració com a interlocutors. A més, s'organitzarà un acte públic per donar a conèixer les dificultats del procés i debatre sobre les seves conseqüències.

Per ampliar la temàtica, adjuntem a continuació el manifest unitari al que SOS Racisme es va adherir posteriorment.

Les entitats sotasignants considerem que són veïns i veïnes de Reus totes les persones que viuen a la ciutat, independentment de si han pogut empadronar-se o no.

Entenem que l'empadronament és únicament el reconeixement formal d'una realitat residencial que dóna peu a drets bàsics i fonamentals com a ciutadans de la vila. Entre aquests drets estan el d'ensenyament dels nostres infants, la cobertura de protecció social de les persones necessitades, l'accés a la targeta sanitària i a la sanitat pública.

Entenem que aquests són serveis d'interès personal i comunitari pel conjunt de la ciutadania de Reus, independentment del sexe, l'edat i l'origen de procedència de les persones. Per tant, l'empadronament ha de tornar a ser un mer tràmit administratiu que reconegui la realitat poblacional existent.

Entenem que la forma de lluitar contra la sobreocupació i la infravivenda en els nostres barris no és dificultant l'empadronament. Dificultant l'empadronament, l'Administració només oculta estadísticament la realitat dels nostres barris, però no se solucionen les deficiències del mateix ni es fomenta en cap cas la convivència. Tanmateix, els puntuals fraus que es poguessin produir han de ser detectats i corregits per l'Administració, però mai actuant preventiva i generalitzadament, vulnerant l'esperit de registre de veïnatge del padró i perjudicant a la majoria de veïns i veïnes que volen empadronar-se allà on viuen.

Per tot això demanem a l'Ajuntament de Reus que reconsideri l'actual Decret d'Empadronament (decret 419 de febrer de 2009) i corregeixi les dificultats que actualment s'estan donant per reconèixer com a veïns a totes les persones que viuen a Reus. En aquest procés ens oferim a l'Administració com a interlocutors per tal de treballar en benefici de la nostra comunitat.

SIGNEN:

Assemblea de Joves de Reus (AJR), Associació Amazics de Catalunya, Associació Boliviana per a la Integració, el Desenvolupament i la Cultura (ABDIC), Associació Ciutadans per la Convivència i el Desenvolupament (ACCD), Associació d'Estudiants Progressistes URV (AEP), Associació d'Immigrants de Colòmbia (AINCO), Associació de Senegalesos de Reus, Associació Senegalesa de Lluita Contra la Pobresa (ASELUP), Associació Uruguaiana "Termo y Mate", Casal Despertaferro, Centre Llatinoamericà, Coordinadora Reusenca Independent (CORI), Candidatura d'Unitat Popular (CUP), Comissions Obreres (CCOO), Confederació General del Treball (CGT), CSOA L'Esquerda, Esquerra Unida i Alternativa (EUiA), H2O Col·lectiu GLBT, Iniciativa per Catalunya-Verds (ICV), La Reus Societat Civil, Maulets, Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPC), SOS Racisme Catalunya, Unió General de Treballadors (UGT), Unió Sindical Obrera (USO).

Plataforma Tots i totes som veïns i veïnes de Reus
Reus. Novembre de 2009

**La incorporació de la població immigrada als drets socials.
Vulneració dels drets i noves iniciatives polítiques.**

CATALUNYA. Novembre. **La Generalitat destinarà 503 milions d'euros als sectors més vulnerables.** La despesa social representa un 54,7% del total del Pressupost, 1,2 punts més que l'any passat. Es destinaran 506 milions d'euros addicionals a les polítiques de salut i 281 milions d'euros extres a les d'educació. Els recursos destinats a la protecció social dels sectors més vulnerables creixen en 503,4 milions d'euros, 392,7 dels quals es destinaran a l'aplicació de la Llei de Dependència. La Renda Mínima d'Inserció augmentarà un 45,2% el seu pressupost.

BARCELONA. Juliol. **Càritas detecta un increment de demanda d'ajudes socials.** El 36% de las persones ateses aquest any respecte al 2007 havia acudit per primera vegada a una organització d'ajuda com Càritas. És a dir, la crisi està afectant a capes de població que mai s'havien vist en una situació tan apurada, en molts casos, degut a les hipoteques per la vivenda. Una altra dada d'alerta per a les administracions: el 20% dels atesos per Càritas no va aconseguir accedir als serveis socials municipals. Respecte a la procedència de les persones ateses, s'està trencant la tendència dels últims vuit anys, amb un increment substancial de les persones nascudes a Espanya (14.125), que suposen el 31% del total de persones ateses. Aquesta xifra representa més del doble que la de 2007. Amb tot, el conjunt de persones nascudes en altres països i continents és majoritari.

BARCELONA. Agost. **L'atur obliga a moltes persones immigrades a tornar a viure en infravivendes.** L'Ajuntament de Barcelona va registrar l'any passat un augment del nombre de llars habitades per més de nou persones. Actualment, n'hi ha 5.011, un 20% més que el 2007. Segons CCOO, l'atur està obligant a moltes persones estrangeres a tornar a situacions que havien deixat enrere, com viure rellogats. La majoria d'aquests pisos es troben al Raval, al Gòtic, al Poble-sec i al barri del Besòs-Maresme. La portaveu de l'organització d'Afectats per la Hipoteca, Ada Colau, explica que moltes persones immigrades no només perden la seva casa, sinó que, com que queden en deute, no poden llogar una vivenda perquè estan a la llista de morosos.

BARCELONA. Desembre. **L'associació Salut i Família atén a 654 persones immigrades en situació irregular.** Segons la seva memòria d'activitats, l'associació Salut i Família va atendre a 654 persones immigrades que, degut a la seva situació administrativa, no havien pogut i tenien dificultats per tramitar la seva targeta sanitària. La demanda és manté estable en referència al 2008.

BARCELONA. Abril. **El Parlament Europeu rebutja les classes segregades per nens i nenes immigrants** L'informe no vinculant insta als estats a "promoure una política educativa integradora que els distribueixi d'acord amb el nivell d'escolaritat i les seves necessitats individuals". D'aquesta manera, assenyalen fonts del Parlament Europeu, "s'evitarà la formació de guetos als centres educatius". Aquest informe posa en entredit la iniciativa dels espais de benvinguda de la Generalitat.

REUS (Tarragona). Juny. **36 nens i nenes nouvinguts passen pels espais de benvinguda educativa de Reus.** Un total de 36 nens i nenes fills de persones immigrades van passar pels Espais de Benvinguda Educativa de la ciutat de Reus. L'objectiu principal d'aquests espais és oferir un servei d'adaptació abans de que els nens i nenes s'incorporin a l'entorn escolar ordinari. Quan s'observa que han assolit els objectius, els infants són derivats a les seves respectives escoles, repartits equitativament en centres concertats i públics. Reus aplicarà un pla per escolaritzar equitativament a l'alumnat nouvingut dels cursos de P3 i primer d'ESO de tots els centres de la ciutat durant el curs 2009-2010.

BARCELONA. Juny. **La Generalitat reparteix 1,3 milions d'euros entre 95 escoles amb un percentatge molt elevat d'alumnat immigrant.** Gairebé un centenar de col·legis catalans que escolaritzen a un alt percentatge de nois i noies d'origen immigrant i amb aules massificades es repartiran 1,3 milions d'euros amb els que podran contractar a més personal i organitzar tallers de reforç per millorar els seus resultats acadèmics. El Departament d'Educació va seleccionar a 95 centres públics de Primària que gaudiran d'aquests recursos addicionals, en el marc del pla +R+A (més recursos, més autonomia). Aquests centres tindran també més autonomia per decidir sobre qüestions organitzatives, curriculars i metodològiques.

BARCELONA. Juliol. **Educació frena les EBE per a alumnat nouvingut.** Els EBEs de Reus i Vic només s'estendran a Cornellà aquest curs 2009-2010. La disminució dels alumnes nouvinguts que es van incorporar a l'escola el curs passat va fer que el departament d'Educació refredés el pla d'implantació dels EBE. Ciutats com Manlleu, l'Hospitalet de Llobregat o Salou, que registren cada any un gran nombre d'alumnes nouvinguts, van sonar com a candidates a tenir els seus propis EBE, però finalment el curs que ve només n'hi haurà un de nou a Cornellà. Tot i que el conseller Maragall va parlar dels centres com una "realitat consolidada", va afirmar que no té "cap pressa" en implantar el model. Primer, perquè la incorporació d'alumnes nouvinguts als centres escolars ha disminuït, i després, perquè l'ampliació de la xarxa d'EBE està condicionada a que Educació es posi d'acord amb els ajuntaments.

BARCELONA. Juliol. (SOS Racisme). **SOS Racisme critica que Educació vulgui obrir més Espais de Benvinguda Educatius.** SOS Racisme es va mostrar en contra de l'anunci del Departament d'Educació d'obrir nous Espais de Benvinguda Educativa (EBE) per a alumnat immigrant i va demanar la retirada dels de Vic i Reus, on ja funcionen. Segons el conseller d'Educació, Ernest Maragall, l'objectiu és acollir nens i nenes d'origen estranger en les seves primeres setmanes d'adaptació a la llengua i al sistema educatiu català. SOS Racisme va criticar que la mesura "contradiu l'esperit de

la Llei d'Acollida" i va qualificar la mesura de "discriminatòria" perquè "es torna a focalitzar en la població immigrant la causa del baix nivell a l'escola". L'organització també va denunciar, com ho havia fet en altres ocasions, que "no es pot treballar per la integració des de la segregació, aquestes mesures estigmatitzen l'alumnat estranger i les seves famílies i per tant, fomenten el racisme social". SOS Racisme també va recordar que cal millorar la garantia de l'accés a l'educació per a tot l'alumnat i reforçar les aules d'acollida.

CATALUNYA. Setembre.(SOS Racisme) **La majoria dels nous i noves alumnes matriculats al curs 2009-2010 són d'origen autòcton.** El curs escolar es va iniciar amb la xifra més alta d'alumnat dels últims 17 anys, després d'una dècada de creixement sostingut que es preveu que continuï durant els propers cursos. Són 1.204.040 escolars d'infantil, primària, ESO, batxillerat, cicles formatius i educació especial, 23.528 més que el curs anterior, i per primer cop comparables als que hi havia el curs 1992-1993. En canvi, la incorporació de nens i nenes d'origen immigrant al sistema, que des de finals dels anys 90 fins al curs passat mantenia també una corba ascendent, cau fins arribar als 152.000 escolars, el 12,6% del total. SOS Racisme denuncia que es parli d'alumnat immigrant obviant la seva heterogeneïtat, "com si haguessin de portar l'etiqueta d'immigrant durant tota la seva etapa acadèmica".

CORNELLÀ. Setembre - Novembre. (SOS Racisme).**Cornellà obre un Espai de Benvinguda Educativa per a l'alumnat acabat d'arribar a la ciutat.** Els espais de benvinguda educativa (EBE), ideats per acollir els alumnes immigrants acabats d'arribar com a pas previ a l'escolarització, van atendre durant el curs passat a 249 estudiants a Vic i Reus, les dues poblacions on es va posar en marxa l'experiència pilot. Durant el primer trimestre d'aquest curs 2009-2010 es va obrir un nou EBE a Cornellà, una de les poblacions amb més afluència d'alumnat nouvingut. Segons Educació, una de les raons d'ésser d'aquests centres és que en algunes poblacions es produeix una arribada massiva i continuada d'alumnes un cop ja s'ha iniciat el curs, fet que pot arribar a distorsionar el ritme de les classes.

SOS Racisme Catalunya, mitjançant un comunicat denuncia, un cop més, que els EBEs són una acció política discriminatòria que fomenta la desigualtat, la discriminació i l'estigmatització del col·lectiu immigrant. En el mateix comunicat demana la retirada dels EBEs, un anàlisi real i transparent per part del Govern d'aquesta iniciativa i un posicionament públic del Síndic de Greuges. L'associació es va torna a reunir amb la Conselleria d'Educació per intercanviar opinions sense cap resultat.

BARCELONA. Novembre. **El Síndic de Greuges avisa que algunes escoles concentren un percentatge molt elevat d'alumnat immigrant.** Rafael Ribó va qualificar de "tendència errònia que dificulta el futur del país" el fet que el percentatge de nois i noies immigrades segueixi creixent en centres-gueto que ja estan saturats, mentre que a prop d'aquestes escoles, a vegades fins i tot en els mateixos barris, n'hi ha d'altres amb una baixa presència d'alumnat immigrant. A Catalunya, el 83% de l'alumnat immigrant d'etapes no universitàries acudeix a centres públics –que representen el 60% de les places escolars- mentre que els concertats –que suposen el 40%- acullen al 17%. L'associació de famílies d'alumnes FAPAC (Federació d'Associacions de Mates i Pares de Catalunya) també va denunciar que es continua produint "una segregació dels alumnes amb necessitats especials".

Per aprofundir en la temàtica. Article de recerca i entrevista.

Els Espais de Benjunga Educativa a Vic i Reus. Tres interrogants crítics des d'una recerca avaluativa en curs¹. Sílvia Carrasco i Laia Narciso.

Els antecedents: creació i implementació dels EBEs

Les dades dels organismes oficials (Secretaria per a la Immigració de la Generalitat i Secretaria de Estado para la Inmigración y la Emigración del govern de l'Estat) sobre les tendències dels fluxos migratoris assenyalaven que el 2007 la immigració familiar superava per primera vegada la immigració laboral. Com a conseqüència, des de principis del curs 2007-2008 va augmentar espectacularment en algunes poblacions la necessitat d'escolaritzar infants i joves no previstos en el procés de preinscripció i matrícula anterior. D'altra banda, en alguns municipis feia temps que es detectava una clara resistència de diversos sectors socials i educatius a les fórmules d'escolarització equilibrada introduïdes majoritàriament en relació amb l'alumnat de famílies immigrades en els darrers anys. Davant d'aquestes dues circumstàncies i pressions, el conseller d'Educació, Ernest Maragall, va anunciar inesperadament i en clara contradicció amb la inclusió educativa declarada com objectiu pel departament que encapçala, una proposta per organitzar l'acollida escolar fora dels centres educatius. S'havia plantejat en primer terme al govern municipal de Vic, tot i que aquest municipi no havia estat un dels més afectats per l'arribada massiva de nous alumnes procedents de la reagrupació familiar.

La proposta inicial es va fer pública a mitjans de gener de 2008 i va generar automàticament l'oposició de sectors acadèmics i professionals especialitzats, així com d'organitzacions socials i polítiques progressistes i vinculades a la immigració, dins i fora del govern, davant del risc d'augment de la segregació escolar i social. L'anunci va arribar a provocar una vaga de protesta entre els professionals de l'ensenyament públic a Vic. A finals del mateix mes, més de 200 investigadors en educació i migracions catalans, de la resta de l'Estat i de l'estranger varen adreçar una carta exposant les raons científiques (les llengües i la resta d'elements de la cultura de la societat receptora s'aprenen en el context natural de parla i relació entre iguals), socials (no es pot donar peu a la legitimació de jerarquies culturals i ènicoracials entre els alumnes ni ignorar quin impacte tenen) i morals (condiciona el dret a l'escolarització segons l'origen) que desaconsellaven la creació de dispositius educatius segregats per atendre els infants i joves estrangers, i demanant al conseller que retirés la proposta. SOS Racisme va emetre un segon comunicat contra l'atenció educativa específica i separada als EBEs, basada en l'origen estranger de l'alumnat, el 20 de juny de 2009.

Al llarg de 2008 les notícies als mitjans sobre les característiques d'aquesta proposta de recepció educativa en centres separats de les escoles es va anar transformant a mesura que creixia la polèmica i les paradoxes i contradiccions en les declaracions: al gener s'anunciava que Catalunya obriria "centres específics" per tal que els menors estrangers entressin en contacte amb l'escola, es deia que se'ls introduiria a "la llengua i als costums" abans de ser transferits a la xarxa educativa ordinària i que romandrien en aquests centres al voltant d'un any. Cap el juliol, es parlava de que s'esperaven milers d'alumnes estrangers pel setembre següent, molts dels quals sense cap coneixement de castellà i amb un nivell educatiu molt baix, i s'advertia que a aquests nous espais només hi anirien els infants i joves procedents de "cultures distants". La resolució publicada al DOGC Edu/3072/2008 de 17 d'octubre, en canvi,

---

¹ Les reflexions que conté aquest escrit corresponen de forma exclusiva a les autores del mateix, tot i que puguin ser eventualment compartides per l'equip de recerca en els documents acadèmics que aquest acabi produint.

va redefinir la proposta com “Espais de Benvinguda Educativa”, que s’obririen experimentalment a Vic i també a Reus per a tots els nous alumnes arribats al llarg del curs, independentment del seu origen nacional, i on s’hi estarien un mes aproximadament, insistint en que la seva missió era “afavorir la integració a la societat i a les escoles”. És a dir, s’hi va afegir un component d’atenció a les famílies immigrades absent a les versions anteriors. Finalment, els EBEs es van posar en funcionament amb caràcter experimental entre setembre (Vic) i novembre (Reus) de 2008.

Primer interrogant: per què no es tenen en compte les recomanacions de la recerca catalana i internacional sobre immigració i educació per avaluar els nivells d’inclusió assolits i, eventualment, corregir les polítiques? El malestar i la incertesa causats per les notícies sobre la creació de dispositius especials per a alumnes estrangers es van afegir a un debat creixent sobre la segregació escolar i social arran de la publicació de dos informes durant el mateix any. El maig de 2008 un informe del Síndic de Greuges posava de relleu la gravetat de la segregació interescolar als municipis i barris de Catalunya i, quatre mesos després, un informe de la Fundació Jaume Bofill revelava les desigualtats educatives existents entre alumnes per estatus socioeconòmic de les famílies i per origen nacional o estranger. Analitzava els resultats de les proves de PISA 2006, al temps que advertia de les conseqüències negatives per als resultats acadèmics de la pràctica de les agrupacions per grups anomenats homogenis o de nivell, generalitzada a Catalunya justament als centres amb població més desafavorida, els processos de la qual han estat descrits a nivell etnogràfic i d’estudis de cas per altres autors (vegeu Carrasco et al., 2009; Roca, 2009)

També al llarg de 2008 i 2009 es van donar a conèixer les conclusions de dos informes basats en una revisió exhaustiva de la literatura sobre l’educació del infants i joves estrangers i de minories. En primer lloc, l’Open Society Institute va concloure que entre els factors escolars específics que explicaven la desigualtat educativa que afectava especialment a aquest alumnat s’hi trobava l’estructura del sistema educatiu, amb la pràctica dels itineraris de nivell en primer lloc; la segregació dins i entre les escoles i els barris, la discriminació directa i indirecta a les aules i als patis, inclosos els nivells més alts de *bullying* sofert i les menors expectatives per part del professorat, a banda dels biaixos curriculars generals. En segon lloc, l’OCDE, que insisteix en tots els aspectes anteriors en el seu informe, hi afegeix que si bé per a l’èxit acadèmic de l’alumnat d’origen immigrant molts aspectes relacionats amb les condicions socials són importants, els factors claus del desavantatge tenen relació amb la política educativa. L’informe examina les formes a través de les quals les polítiques, i la seva influència en aquests factors, afavoreixen la creació de millors oportunitats per a l’alumnat d’origen immigrant a dos nivells: el de les polítiques dels sistemes educatius que inclouen mesures per “desegregar” les escoles i redistribuir recursos econòmics i humans i que tenen impacte en tot l’alumnat matriculat, reduint les diferències d’èxit; i el de les polítiques escolars que prioritzen la creació d’entorns escolars i de relacions escola-família més sensibles a les necessitats de l’alumnat immigrant des de les seves perspectives.

Al darrer congrés *Catalunya 2.0. Els fills i filles de les migracions*, organitzat per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya i celebrat a Barcelona els dies 11 i 12 de novembre de 2009, l’autora de l’informe de l’OCDE, que porta un títol ben significatiu –*Què funciona en l’educació dels alumnes d’origen immigrant*– fou convidada a exposar els elements clau per a dissenyar una política efectiva contra l’exclusió, sempre des de la base de la no creació de provisions específiques. Cap de les recomanacions de l’OCDE dona suport a l’existència dels EBEs.

Segon interrogant: per què no s'apliquen els acords sobre l'educació dels fills i filles de les persones migrants del Parlament Europeu que, tot i les seves limitacions, també promouen la millora dels nivells d'inclusió social i educativa?

Com a part d'un estat signant de la Convenció Internacional sobre els Drets dels Infants des de la seva promulgació el 1989, i havent aprovat el projecte de la Llei de Drets i Oportunitats de la Infància i l'Adolescència al Parlament de Catalunya, no hi hauria d'haver cap dubte sobre el fet que els objectius educatius i socials a assolir per part dels infants i joves catalans i estrangers no poden diferir sota cap concepte. Pel què fa als mitjans per aconseguir-ho, les orientacions són igualment clares i cal insistir en recordar l'acord pres pel Parlament Europeu el 2 d'abril de 2009 sobre l'educació dels fills dels migrants a Europa, que complementa el repàs anterior al coneixement produït més recentment. Vegem quatre punts fonamentals del document:

-el punt 14 destaca que la integració s'ha de basar en els principis d'igualtat d'oportunitats educatives i garantir l'accés igualitari a una educació de qualitat, tot rebutjant les solucions temporals o permanents que es basen en la segregació o que porten cap a la segregació. En aquest sentit cal dir que, malauradament, enlloc d'afavorir la millora dels recursos humans i materials que permetin eradicar la pràctica de la segregació escolar interna, els recursos específics com els EBEs afegeixen una experiència més d'itinerari diferenciat, que sovint continua a dins de les escoles

-el punt 21 adverteix que cal integrar el més aviat possible i en millors condicions als infants i joves d'origen immigrant als centres escolars perquè aquesta és la manera més efectiva de millorar el seu rendiment als estudis obligatoris i superiors, així com el seu accés al mercat de treball. Això implica un canvi en el plantejament actual des del punt de vista de les pràctiques, que difereixen notablement del què les normes preveuen, i aquest hauria de ser l'objectiu de tota intervenció en un marc d'educació inclusiva

-el punt 22 demana als estats membres que evitin la formació de guetos als centres escolars, així com la creació de classes especials per infants i joves d'origen immigrant, i també els demana que promoguin una política educativa integradora que els distribueixi d'acord amb el seu nivell d'escolaritat i les seves necessitats individuals. S'aborda en la mateixa direcció, doncs, les pràctiques de segregació entre escoles o espais educatius i dins dels centres educatius, en oposició al tipus d'intervenció que suposa la creació dels EBEs

-el punt 36 insisteix en que tot l'alumnat d'origen immigrant i no immigrant rebi un tracte igualitari, i que el professorat i les escoles haurien de considerar la diversitat com una situació normal, tractant a totes les persones amb respecte i oferir a l'alumnat d'origen immigrant el suport que requereixen. En aquest punt és molt important tenir en compte els efectes de les experiències d'escolarització segregada a mig i llarg termini, defugint les valoracions presentistes.

En definitiva, com s'ha recordat en repetides ocasions en informes anteriors de SOS Racisme (vegeu Informe 2008), el dictamen del Comitè Econòmic i Social Europeu sobre el *Llibre Verd – immigració mobilitat: reptes i oportunitats dels sistemes educatius de la UE (2009)* rebutja la segregació física i social de l'alumnat d'origen immigrant en escoles específiques o en espais escolars específics, pel què fa al cas que estem analitzant.

Tercer interrogant: per què és necessari continuar la recerca específica sobre els EBEs i la resta de dispositius de recepció d'alumnat estranger a Catalunya?

El setembre de 2008 es va endegar una recerca valorativa de les experiències pilot denominades finalment Espais de Benvinguda Educativa als municipis de Vic i Reus, portada a terme entre setembre de 2008 i maig de 2010 per part d'un equip multidisciplinari (pedagogs, antropòlegs, sociòlegs i treballadors socials) de dos grups de recerca universitaris ².

El projecte esmentat va constar, a més, d'una primera part encarregada per la Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social per tal de tenir uns primers resultats a finals del curs 2008-2009 sobre el funcionaments dels nous dispositius experimentals d'acollida implementats als municipis de Vic i Reus coneguts amb el nom d'EBEs, Espais de Benvinguda Educativa. A partir de treball de camp etnogràfic, entrevistes, grups focals i anàlisi documental, el projecte ha analitzat aquests dispositius experimentals de recepció d'infants i famílies immigrades a Catalunya en dues fases: a la primera, ja finalitzada, la seva organització i treball interns; a la segona, en curs actualment, el seu impacte en l'escolarització posterior dels infants i joves (entre 8 i 16 anys) als centres educatius i en el coneixement de la societat receptora, els seus serveis socials i culturals, així com en la participació d'aquests infants i joves i les seves famílies al món local. En aquests moments, i entregat el primer informe valoratiu, els dos equips estem treballant en la compleció del treball de camp, per passar a realitzar les anàlisis corresponents a la llum de la literatura internacional més recent sobre l'organització de l'acollida i la incorporació escolar dels fills i filles de la immigració estrangera a Europa i en altres entorns per, finalment, contrastar els resultats amb les orientacions i els marcs legals en transformació que afecten aquests processos.

Els resultats provisionals de la primera fase de la recerca es varen presentar al Departament d'Educació el juliol de 2009. En cap moment es pot menystenir la dedicació de les professionals implicades en els EBEs en la seva tasca educativa i social, ni la percepció generalitzada respecte els EBEs com a mesura positiva: els infants en tenen un record positiu, les famílies troben en aquests professionals uns referents en l'educació dels seus fills, i els centres escolars valoren el fet de poder comptar amb una "mínima planificació" per a l'entrada de nous alumnes. Ara bé, es pot afirmar clarament que les funcions i activitats dels EBEs posen en evidència les dificultats del sistema escolar i social català per donar una resposta d'èxit a les persones immigrades en el marc d'un projecte integrador i que fomenti una veritable cohesió social. Més enllà de les intencions recollides en els programes educatius corresponents, està lluny de proporcionar en la pràctica una acollida global i no específica, per tal d'evitar processos d'estigmatització i experiències d'exclusió que precisament es volen evitar. A més, s'aplica una definició dels "usuaris" força problemàtica, basada en una perspectiva migratòria unilineal (origen-destí) que no correspon al caràcter multilineal, circular i transnacional de les migracions actuals.

És a dir, els responsables polítics, els tècnics, els professionals, les famílies, i fins i tot els infants i joves poden estar molt convençuts momentàniament dels beneficis que comporta un recurs com l'EBE, al qual continuen acudint les famílies quan els infants i joves ja estan escolaritzats als centres, però aquesta satisfacció precisament assenyala mancances socials i educatives allà on haurien de donar-se les respostes i on les famílies i l'alumnat hauria de poder trobar els seus referents: als serveis

---

² Projecte AGAUR ARAF2008-1 00042 dirigit per la Dra. Núria Simó, amb dos equips formats per Antoni Tort, Jordi Collet, Jaume Carbonell, Mariona Buj, Pilar Saus i Glòria Solà (GREUV-UVIC) i Silvia Carrasco, Jordi Pàmies, Laia Narciso, Sonia Peñuela i Maribel Ponferrada (EMIGRA-UAB).

d'acollida municipal i a les escoles.

Aquests resultats, per tant, no permeten sostenir cap de les opinions que la premsa ha divulgat a partir de declaracions del conseller i d'altres càrrecs del Departament d'Educació. Per exemple, el 22 de juliol de 2009, el diari *El Punt* recollia unes declaracions que deien basar-se en l'informe realitzat per l'equip universitari que porta a terme la recerca valorativa dels EBEs, afirmant que aquests dispositius havien estat "un èxit", destacant les seves funcions d'acolliment, l'atenció a l'alumnat i les famílies, la diagnosi de les necessitats educatives, els informes a les escoles, la distribució equilibrada i l'escolarització als centres "amb més garanties".

Però el més sorprenent és que l'informe preliminar no diu res d'això, ni ho podia dir perquè quan es va lliurar encara no s'havia iniciat la segona fase de la recerca, que consisteix precisament en investigar i valorar l'impacte del pas pels EBEs en la incorporació dels infants i joves als centres educatius. A més, les estratègies d'escolarització equilibrada seguides a Reus ja estaven planificades abans de l'existència dels EBEs i a Vic feia anys que s'estaven practicant.

Una breu reflexió final

Al marge d'altres consideracions polítiques i socials, en la valoració dels Espais de Benvinguda Educativa probablement s'està reproduint un problema sovint detectat en el disseny i la implementació d'estratègies i dispositius específics per fer front a situacions de desigualtat educativa, amb més freqüència quan s'adrecen a sectors socials subalterns i alteritzats: resulta difícil reconèixer les contradiccions entre els discursos i els valors declarats, la realitat de les estructures d'atenció, i les distants i desiguals experiències viscudes per part de l'alumnat de diversos orígens socials, culturals i ètnico-nacionals que en són els destinataris (Tort i Simó, 2007; Gibson i Carrasco, 2009).

És fonamental seguir interrogant i analitzant els efectes a mig i llarg termini dels processos endegats perquè podran revelar desajustaments socials més profunds que caldrà afrontar i cada vegada resultarà menys acceptable referir-se al fet que la societat catalana té encara una història massa breu en la recepció de la immigració internacional. Una veritable política inclusiva a nivell educatiu i social no pot no alterar-se davant del que poden acabar essent menors oportunitats socials per sectors molt específics d'alumnat.

Aquesta reflexió crítica és un exercici de responsabilitat social. Perquè el que està en joc encara no és del tot visible, però ja ens hi estem acostant: és l'impacte de les experiències de segregació educativa i comunitària dels fills/es dels immigrants estrangers pobres a Catalunya.

Sílvia Carrasco i Laia Narciso. Grup EMIGRA,
Centre d'Estudis i Recerca en Migracions de la UAB
febrer de 2010

Informe i entrevista de la Federació d'associacions de Pares i Mares de Catalunya. FAPAC

UNA APROXIMACIÓ, EL RACISME A L'ESCOLA.

El sistema escolar català ha esdevingut un mirall on podem apreciar de forma ben nítida els prejudicis racistes i xenòfobs de bona part de la societat. Fora de l'escola, s'interpreta la presència d'alumnat estranger com un focus de problemes i ineficàcia educativa i de retruc, s'ha anat creant un sistema d'escola segregada a nivell social i cultural que costarà molt de corregir. Estem més a prop d'una escola que separa els alumnes en funció del seu origen, que d'una que integri tota mena d'alumnes, independentment de la seva procedència i la seva classe social.

Una mica d'història. Cap a finals dels anys 90 es comença a veure el problema de la segregació escolar com un element distorsionador de la cohesió social i de la integració de les famílies nouvingudes a la societat catalana. La tasca integradora que la immersió en català havia tingut fins al moment es veu amenaçada per l'alarmant concentració d'un determinat tipus d'alumnes en algunes escoles. En un primer moment, això passa en localitats i barris molt concrets, des d'on s'articulen diverses actuacions socials. Des de pactes globals com els d'Osona, que intentaven integrar tothom a totes les escoles, fins a una preocupant deixadesa administrativa, com la de Salt i Barcelona, que van deixar caure l'escolarització en mans de l'oferta i la demanda sense intervenir-hi.

L'informe de SOS Racisme de l'any 2000 recull el resultat d'una batalla jurídica entre FAPAC i CC OO en contra del sistema d'escolarització dut a terme a Salt. La sentència reconeix el dret de les famílies a triar escola, però també obliga l'Administració a intervenir per evitar la concentració dels alumnes amb necessitats educatives especials (manera d'evitar la paraula immigrants) en determinats centres.

Què s'ha fet en aquest camp al llarg d'una dècada per aconseguir que les coses segueixin igual de malament o potser pitjor? Què ha passat perquè el que succeïa en llocs concrets hagi esdevingut un dels temes claus per definir no només el futur de l'educació a casa nostra, sinó també el futur de Catalunya com a país? Hi ha hagut una gran onada migratòria que ha incrementat el percentatge de població estrangera a Catalunya, des de nivells anecdòtics fins arribar a nivells de més del 10% a tot el país, que en algunes zones ratlla el 40%. Catalunya acull a més d'un milió d'estrangers que han arribat durant l'última dècada. Aquestes persones han escolaritzat els seus fills i filles en escoles catalanes, provocant un gran canvi en el mapa escolar. Alguns pobles i ciutats han passat de veure amenaçat el futur de la seva escola degut a la baixa natalitat a plantejar-se l'ampliació de centres o la construcció de noves escoles.

Què s'ha fet a Salt arran de la denuncia de CC OO i Fapac? A nivell de canvis concrets no massa cosa, s'ha intentat intervenir de moltes maneres, entre elles, amb l'informe Salt Escola i Futur (2003), coordinat per Joan Teixidor. Hi va haver reunions entre tota la comunitat educativa del municipi durant més d'un any i les propostes que en van sorgir figuren en aquest informe. Però la manca de lideratge polític i la percepció de que amb el canvi de govern a la Generalitat el problema entraria en vies de solució, van anul·lar tots aquests esforços i treballs. Les taxes de segregació escolar de Salt són de les més altes de Catalunya a Primària, però no a Secundària. Hi

ha un tímid avenç, però els problemes continuen. Una generació de fills i filles de la immigració s'ha educat al marge dels alumnes catalans i això afectarà el futur de la convivència a Salt i a Girona.

Quines mesures legals s'han pres al llarg d'aquesta dècada? Moltes i molt diferents. S'han aprovat dues lleis estatals d'educació (Ley de Calidad i LOE 2006), el Pacte Nacional d'Educació (2006), una llei catalana, LEC (2009), i tres decrets de matriculació: 2001, 2004 i 2007. També s'han fet plans d'immigració a nivell estatal, català i local: el Plan Estratégico de Ciudadanía e Integración 2006-2010, el Pacte Nacional d'immigració (2008) i plans locals a molts municipis com ara Barcelona Pla de Treball i Immigració 2008-2011.

Aquestes mesures han millorat la segregació escolar? No. Només han evitat una incidència més devastadora de la segregació, però no es pot parlar d'èxit d'aquestes mesures.

L'informe especial del Síndic de Greuges de 2008 és fins ara l'aproximació més encertada i fiable sobre el tema. L'Administració no ha fet cap esforç equiparable al del Síndic per tal d'arribar a conèixer on som i cap a on anem. En una roda de premsa el novembre de 2009, Rafael Ribó descrivia la segregació escolar com "una de les violacions dels drets dels infants més importants a casa nostra". L'aprovació de la LEC sembla que no dona un impuls al treball per fer de l'escola un àmbit d'integració i no d'exclusió.

Hi ha llocs on s'estigui treballant el tema des d'una perspectiva diferent? Sí, afortunadament no tothom comparteix el punt de vista neoliberal de l'escola i gent de diferents partits polítics a diferents municipis apliquen fórmules més o menys encertades per convertir l'escola en un espai de convivència on es representin totes les comunitats i cultures que conviuen a cada municipi. Per exemple, Vic (amb un alcalde d'Unió Democràtica), Mataró (amb un alcalde socialista), Manlleu (amb ERC), El Prat (amb Iniciativa) i Sant Celoni (amb Convergència) van iniciar un camí cap a la matriculació equitativa que avui salva les estadístiques a tot Catalunya. Sense aquestes excepcions digníssimes i valentíssimes estariem molt a prop d'un sistema educatiu totalment inequitatiu i terriblement injust.

Per què es valora tan negativament la presència d'alumnat estranger a l'hora de triar escola? La presència d'alumnat estranger ha esdevingut un dels principals criteris a l'hora de triar escola. No s'afirma de forma explícita, però hi ha una equació que considera que la qualitat del centre és el principal argument per a la tria d'escola i, al mateix temps, pensa que la presència d'alumnat estranger fa baixar la qualitat de les escoles. El fet que els immigrants tinguin una situació econòmica complicada ajuda a crear el mite.

El sistema educatiu de Catalunya ha assignat a les escoles amb vacants a mig curs - on no vol anar l'alumnat autòcton- als alumnes estrangers que arriben un cop començat el curs. Aquesta manca de demanda és fruit d'una percepció negativa d'aquests centres per part de les famílies. Amb posterioritat a aquesta incorporació, el sistema es limita a quadrar l'oferta i la demanda de places escolars i deixa d'intentar una heterogeneïtat als centres equivalent a l'heterogeneïtat del seu entorn social. No s'ofereix la possibilitat de canviar d'escola als alumnes nous de cara al curs vinent. Seria factible assignar-los places de reserva per a NEE en el següent període de matriculació.

Té a veure l'existència de l'escola privada amb la segregació? Evidentment, algunes escoles seleccionen l'alumnat. Els centres amb el Reservat el Dret d'Admissió són una realitat a Catalunya i l'Administració paga part de la minuta d'aquesta exclusió. Alguns centres diuen de forma ufana en la jornada de portes obertes: "Aquesta escola no té aula d'acollida". Garantia que no s'omple de nouvinguts. Aquestes escoles que seleccionen alumnat són majoritàriament privades i concertades, però també hi ha escoles públiques que ho fan. Les privades ja apliquen directament uns rebuts fora de l'abast de les famílies immigrades pobres. Res a dir, no reben finançament públic. Les concertades presenten quotes per serveis al marge de l'escolarització obligatòria que tenen també un efecte dissuasori. I dins d'aquesta lliga també tenim algunes escoles públiques que no escolaritzen alumnat immigrant malgrat tenir població escolar immigrada a la seva zona d'influència. La manca d'inspecció i de capacitat coercitiva de les autoritats educatives ha creat grans bosses de frau, on les úniques sancions s'apliquen a les famílies, però mai als centres. Tampoc s'ha incentivat un gran acord sobre l'escolarització equilibrada on totes les escoles que reben diners públics, independentment de la seva titularitat, es comprometin a escolaritzar un alumnat heterogeni per poder educar els nens, ja des de l'escola, en una societat heterogènia. Les dades concretes no han millorat els darrers cursos. A Catalunya, l'escola pública escolaritza el 85% d'alumnat immigrant i el 60% de l'alumnat general. A Barcelona, mentre que l'escola pública passa una mica del 36% de l'alumnat general, acull el 75% de l'alumnat immigrant. Amb l'agreujant de que la concentració d'alumnat estranger en un determinat nombre de centres públics no ha parat de créixer davant la inoperància total del Consorci d'Educació.

Existeixen prejudicis racistes en la tria d'escola? Segons una enquesta sobre *Percepcions de la immigració a Catalunya* que prepara la Fundació Jaume Bofill, un avenç de la qual s'ha publicat als diaris aquest octubre passat, el 49% dels enquestats no portarien els seus fills a escoles amb percentatges d'immigració elevats. La realitat mostra que les escoles amb alts percentatges d'alumnat estranger són les menys sol·licitades per les famílies autòctones. La convivència a l'escola entre alumnes autòctons i alumnes de certes nacionalitats és cada cop menys habitual. Es pot dir que quan una escola arriba a percentatges de més del 60% d'alumnat estranger entra en una fase de no retorn. Es converteix en una escola sense demanda, amb places lliures que s'omplen únicament gràcies a les incorporacions de nous alumnes un cop començat el curs. Aquests nous alumnes són majoritàriament estrangers i es tanca el cercle quan ja no queden places lliures perquè totes les ocupa l'alumnat immigrant. La pregunta que caldria fer és quanta d'aquesta gent que no porta els seus fills a una escola amb un alt percentatge d'alumnat immigrant actua per motius racistes i quanta ho fa segons criteris de qualitat escolar?

Fòrums d'internet sobre l'escolarització supuren odi i menyspreu cap als estrangers. La gent parla sense tabús, no com a les enquestes i els estudis, on responen el que és políticament correcte. I ara ve la pregunta del milió de dòlars: Què fa l'Administració per a revertir aquesta situació d'escoles rebutjades? Escoles per a immigrants = escoles rebutjades?

Influeix la presència d'alumnat estranger en l'èxit escolar? Tenim informes i estudis per a tots els gustos. Molts informes diuen que els alumnes autòctons de bon nivell cultural no veuen afectat el seu rendiment en escoles segregades (David James, de la Universitat de Bristol). El que sembla clar és que quan un nen de capacitat mitjana s'escolaritza en un centre on ningú vol seguir estudis superiors, difícilment seguirà estudis superiors. Aquí està la clau de la qüestió: concentrant en determinats centres els alumnes fills d'immigrants, la nostra societat aposta pel fracàs escolar

d'aquests nens. L'estudi d'Adriana Sánchez (Universitat de Barcelona) demostra que els més perjudicats per la segregació escolar en quant a rendiment acadèmic són els alumnes pertanyents als grups segregats o amb baixos rendiments acadèmics. Per contra, altres estudis com el de Julio Carabaña (Universitat Autònoma de Madrid) arriben a la conclusió de que les escoles homogènies tenen pitjor rendiment que les escoles heterogènies. Per tant, caldria treballar per aconseguir escoles heterogènies, no només per una qüestió d'igualtat d'oportunitats sinó també per una qüestió d'eficiència del sistema educatiu.

Darrera reflexió. Manca un criteri d'avaluació comparativa dels diferents tipus d'escolarització a Catalunya que situen aquest tema de ple en el camp científic i racional, ben lluny del món de les llegendes urbanes on ara mateix es troba. Si és cert que l'èxit en centres estigmatitzats on s'escolaritzen majoritàriament alumnes amb necessitats socials, econòmiques i culturals no és inferior al que obtenen alumnes de característiques similars a escoles on la matrícula està més diversificada, cal que les autoritats emprenguin una campanya decidida per tal d'incrementar la valoració social d'aquests centres i aconseguir que es vegin com a opcions d'escolarització.

Si pel contrari, es confirma la creença de que en aquests centres els alumnes immigrants i amb necessitats educatives especials aconseguixen pitjor resultat que els estudiants d'altres centres, cal fer una política de redistribució de la matrícula per tal de donar una veritable igualtat d'oportunitats i evitar tot rastre de discriminació.

Una societat que opta per un sistema escolar que prioritza la ineficàcia per sobre de la interacció entre determinats grups ètnics i socials és una societat que segueix el camí de la desigualtat, de la injustícia i de la decadència, i hem de valorar molt seriosament si és això el que ens interessa.

Àlex Del Castillo,
membre de la FAPAC
Barcelona, novembre de 2009

CAPÍTOL 3
Espais i tipologies del racisme social
i la presència d'un discurs xenòfob
en creixement

Introducció

El racisme social es manifesta de diverses formes i cada cop ho fa en més espais. Engloba tot aquell racisme present a la vida quotidiana que afecta el dia a dia de les persones que el pateixen.

Aquest capítol engloba aquelles manifestacions de racisme social cap a la població immigrada a nivell comunitari on els conflictes per la presència d'oratoris són la mostra més flagrant. Uns conflictes on la punta del iceberg del problema és l'oratori per si mateix ja que el rebuig al diferent, la competència de recursos, les pors i prejudicis i el racisme més explícit fomentat per alguns sectors veïnals i polítics són el veritable problema de fons. Conflictes que es dilaten en el temps per una manca de valentia política per garantir la igualtat de drets i considerar veïnat a tota la població, no només als que poden votar. En altres casos, perquè erròniament es considera que la convivència es podrà salvaguardar allargant una decisió definitiva i deixant que sigui el temps el que faci desaparèixer el problema. Tot plegat fa que any rere any haguem de citar Badalona, Lleida o Girona per tractar aquest tema.

El segon apartat tracta sobre les discriminacions en serveis no bàsics, com poden ser bars, centres comercials o immobiliàries. Aquí volem denunciar principalment dos temes. El primer és l'ús del dret d'admissió amb criteris racistes en els bars i discoteques, una situació que des de 1995 l'associació denuncia i que no desapareix, malgrat que som cada cop una societat més diversa. Aquesta negativa a permetre l'entrada a persones immigrades, habitualment, es fa atorgant al client un tracte vexatori. La negativa, a vegades, de proporcionar els fulls de reclamació mostra fins a quin punt aquesta pràctica s'assumeix amb normalitat.

El segon tema és que augmenta en importància quan ens trobem en un context de crisi econòmica: la discriminació xenòfoba que fan les financeres a les persones immigrades. Financeres que tenen com a clients cadenes comercials que, fins ara, han acceptat sense cap problema aquestes pràctiques. Barrejar solvència econòmica amb l'origen ètnic és una injustícia que ve avalada amb declaracions com les del director del l'Institut d'Estudis Econòmics, proposant apujar els crèdits a les persones immigrades.

Finalment, el capítol recull les agressions i actituds xenòfobes entre particulars. Mostra d'aquestes situacions són les 47 denúncies assumides i treballades des del Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia (SAiD), que representen un 25% del total al 2009.

Aquest racisme social és molt més preocupant en un context de crisi econòmica on s'estan donant situacions de mancances de recursos i competència entre sectors de la població, agreujant-se la línia divisòria entre població autòctona i immigrada, entre "ells i nosaltres".

Tal com assenyala un estudi de la Fundació Jaume Bofill, la percepció, ja per si majoritària, de l'existència d'una discriminació positiva a favor de la població immigrada encara és major entre els qui tenen una situació econòmica precària. El baròmetre d'opinió pública de la Generalitat també dóna dades preocupants: la immigració és el quart problema per a la població enquestada.

Aquesta percepció, així com d'altres que envolten negativament el fet migratori, venen provocades, com hem dit, per una mancança de recursos i problemes estructurals, però també per actors que construeixen aquest imaginari: els generadors del discurs xenòfob. Som conscients del paper que juguen els mitjans de comunicació malgrat que en aquest primer informe no tractarem el tema. Ens centrarem en l'altre element: el discurs polític. En les eleccions europees, aquest discurs xenòfob no es va utilitzar només des de l'extrema dreta, tal com exposem a aquest capítol, sinó que cada cop és més habitual que l'emprin partits com el Partit Popular i Convergència i Unió amb l'objectiu de guanyar vots. Podem pronosticar, si ningú hi posa remei, que de cara al 2010, aquest discurs tornarà a ser una eina per treure rèdit electoral per alguns partits de tradició democràtica.

Problemes de convivència i racisme a nivell comunitari

Conflictes a l'espai públic i a nivell veïnal

BADALONA. Juliol. **Veïns i veïnes demanen més seguretat al barri de la Salut.** Al barri de la Salut Alta de Badalona es va realitzar una manifestació organitzada per l'associació de veïns del barri en la que es demanava més seguretat, més neteja i més suport social a les famílies de la zona. Durant la manifestació es van viure moments de tensió entre els veïns i veïnes a causa d'enfrontaments verbals entre persones lligades al Partit Popular i representants de PXC que van assistir a l'acte. Durant la manifestació, més enllà dels enfrontaments entre els membres del PP i de PXC, es van sentir en més d'una ocasió consignes contra la immigració. Ja al final de la manifestació, l'associació de veïns i veïnes de la Salut va llegir un manifest que parlava de la manca de seguretat del barri, però sense associar-la a un col·lectiu en concret.

BARCELONA. Novembre. **El Poble-sec se suma al Raval per demanar "un barri digne".** Alguns balcons dels carrers del Poble-sec van començar a lluir una consigna que han fet popular els veïns del Raval: "Volem un barri digne". Es tracta d'una campanya que s'impulsa des de la Unió d'Associacions de Veïns del Poble-sec i que ha despertat contradiccions entre el teixit social del barri, ja que en determinats sectors es qüestiona el significat de la paraula *dignitat*. "Aquest no és el barri que volem i cal frenar una dinàmica que cada cop va a més", explicava el president del col·lectiu, Jordi Bargalló, que apunta que fa tres anys que el barri denuncia "l'incivisme, la droga i la massificació de la immigració".

BARCELONA. Novembre. **Amenaces a un casal de joves del barri de l'Eixample.** El passat 20 de novembre, els joves del barri de l'Eixample de Barcelona van rebre un escrit anònim que acabava amb la frase: "*Mort per la chusma i la gent que la tolera*". El contingut del text feia al·lusions a l'origen d'alguns adolescents que participen a la Zona Jove, un espai de trobada on els joves es relacionen i posen en marxa projectes cívics. L'escrit titllava els usuaris d'aquest espai de "*merda que no fa més que robar, violar i molestar a la gent normal*". Segons els joves de l'Eixample, que immediatament van informar a l'ajuntament, l'anònim podria estar relacionat amb les protestes veïnals que reben des de fa un temps i demanen al Consistori que intervingui davant d'aquests "gestos xenòfobs i intolerants".

Conflictes de convivència i racisme social davant la presència d'oratoris musulmans i altres centres de culte.

ANGLÈS (Girona). Març. **Aprovat el projecte de l'oratori d'Anglès.** La Ponència Comarcal d'Avaluació Ambiental del Consell Comarcal de la Selva va donar el vistiplau al projecte de la mesquita presentat pel col·lectiu musulmà. El centre de culte es va tancar perquè no reunia les condicions necessàries i els musulmans van haver de presentar un projecte d'adequació. Segons el primer tinent d'alcalde i regidor d'Urbanisme, Josep Santané (PSC), el col·lectiu musulmà haurà d'adaptar el local al projecte presentat, sobretot pel que fa a les sortides d'emergència, i limitar-ne la capacitat. Aquest centre de culte va provocar moltes queixes i denúncies per part dels veïns del carrer Molí, que van enviar una carta al Síndic de Greuges i van presentar al·legacions contra el projecte.

TORROELLA DE MONTGRÍ (Girona) Març. **Campanya d'empresaris contra l'oratori musulmà al polígon industrial.** L'alcalde de Torroella de Montgrí (Baix Empordà), Joan Margall, va ratificar l'acord unànim de ple de l'Ajuntament i el Consell de Convivència de permetre la instal·lació d'un oratori al polígon industrial. Un grup d'empresaris van presentar 1.500 firmes contra la ubicació d'aquest centre de culte. Altres congregacions, com els testimonis de Jehovà i la comunitat evangèlica, ja havien mostrat el seu interès per instal·lar-se a la zona. Per això, SOS Racisme lamentava que els empresaris de Torroella només s'haguessin mobilitzat en contra l'oratori musulmà.

GIRONA. Maig. **Problemes en la ubicació d'un oratori a Girona.** El col·lectiu de musulmans de Girona planejava reconvertir un antic bar en mesquita. Les negociacions es van iniciar després de que l'equip de govern els denegué el permís per obrir-la a Taialà, on els veïns es van oposar al centre des del principi, Aquest local no deixaria de ser provisional, ja que els musulmans negociaven la possibilitat de situar l'oratori al polígon industrial del Mas Xirgu. No obstant, l'alcaldesa de Salt i el regidor de Medi Ambient van defensar en una Comissió del Parlament de Catalunya que la futura Llei de Centres de Culte no permeti la instal·lació d'aquests espais en zones industrials.

MANRESA. Maig. (SOS Racisme). **Manresa torna a tenir dos oratoris destinats a la comunitat musulmana.** Els 6.000 musulmans de la ciutat tenen una segona mesquita. Un any després d'iniciar els tràmits per disposar d'un nou espai, la comunitat islàmica de Manresa va poder obrir el segon oratori islàmic de la ciutat i atendre d'aquesta manera la fe religiosa d'un col·lectiu que, segons l'Associació Cultural Islàmica del Bages i la mateixa Comunitat Islàmica, té, aproximadament, 6.000 creients a la ciutat. Anteriorment, a Manresa ja hi havia hagut dos oratoris, però la comunitat islàmica en va abandonar un per desnonament l'any 2007. El seu substitut té cabuda per a 92 persones.

MARTORELL. Juny. **Investigació per l'incendi en un oratori de Martorell.** Els Mossos d'Esquadra van investigar un incendi que es va produir en un oratori de Martorell i que va provocar greus danys en el seu interior. El foc va poder ser controlat gràcies a la ràpida intervenció dels bombers, que van ser alertats per les dues persones que es trobaven dins del local en aquells moments. Fonts dels Mossos van assegurar que, inicialment, l'incendi semblava ser "fortuït", però representants de la comunitat musulmana es van mostrar convençuts de que el foc havia estat intencionat. Una hora abans de l'incendi, la mesquita estava plena de gent.

SANTA COLOMA. Juliol. La comunitat *sikh* de Santa Coloma de Gramanet accepta anar a resar a Can Zam després de les protestes dels veïns del carrer Verdi on tenien llogat un oratori. Després de reunir-se amb l'Ajuntament i d'elaborar una recollida de signatures en contra de l'obertura d'un oratori de la comunitat *sikh*, els veïns del carrer Verdi van aconseguir que el Consistori acceptés cedir un espai al parc de Can Zam a aquesta comunitat religiosa. L'Ajuntament va haver d'incrementar el pressupost en 300.000€ per poder assumir el cost de l'espai. Els *sikh* hauran de pagar una mena de lloguer de 700€ mensuals per utilitzar-lo. Dharam Paul Singh Ackoo, representant del col·lectiu, va afirmar que els integrants de la comunitat es van sentir molestos per l'actitud del veïnat: "*Mai han volgut parlar amb nosaltres, s'han limitat a trucar a la policia i s'han comportat com a tercermundistes*".

REUS. Agost. **El col·lectiu islàmic de Reus celebra l'últim ramadà al solar del polígon Dyna.** Fa més d'un any i mig que l'Ajuntament de Reus va decidir cedir durant 55 anys els terrenys del carrer Vilafranca del Penedès, número 7, al col·lectiu islàmic perquè hi construïssin el seu centre de culte. La comunitat, però, va preferir comprar una nau en un polígon per no dependre de la limitació d'ús a 55 anys. L'espai provisional que utilitzaven fins ara com a oratori, molt a prop dels terrenys oferts per l'Ajuntament, era massa petit. Les nova mesquita, ubicada al polígon Granja Vila, està a punt de ser inaugurada. Tindrà dues plantes i també acollirà classes d'àrab per a nens.

TORTOSA. Setembre. **L'oratori musulmà tortosí no es quedarà a Remolins perquè el lloguer és molt car.** La comunitat musulmana de Tortosa no va tornar a l'oratori de la plaça de Montserrat quan van finalitzar el mes sagrat del ramadà, però ho va fer al cap de 15 dies. El local que havien llogat al barri de Remolins va funcionar perfectament durant aquell període, però el contracte expirava pocs dies després. A més, la comunitat musulmana ja va descartar la possibilitat d'establir-hi el centre de culte durant tot l'any perquè el lloguer anual els resultaria prohibitiu. Els musulmans continuen buscant una alternativa que rebi el llum verd de l'Ajuntament, després d'haver rebutjat l'ofertament d'un permís al polígon de Campredó.

BARCELONA. Setembre. (SAiD). **Agressions a l'oratori del carrer de la Paloma.** El mes de setembre, es van produir atacs amb escopeta a l'oratori del carrer de la Paloma, al barri del Raval. L'última víctima d'aquestes agressions va ser un menor que va rebre un tret a l'esquena i va haver de ser traslladat al Servei d'Urgències d'un hospital. No és la primera vegada que aquest oratori és víctima d'agressions racistes, fa un parell d'anys uns individus van cremar la porta de la mesquita, que abans era de fusta. L'imam d'aquest temple coincideix amb el veïnat al assegurar que no hi ha cap conflicte de convivència i que aquests atacs són obra d'un pertorbat que possiblement dispara des del carrer de Joaquim Costa. Un altre membre de la comunitat va assegurar que fa tres mesos van disparar-li des d'un balcó del carrer.

El cas arriba al SAiD de SOS Racisme a través d'un educador de la víctima que va relatar els fets. El menor S. M. sortia del centre de culte del carrer Paloma de Barcelona i al carrer Joaquim Costa es va trobar a un amic i es va aturar per parlar-hi. Va ser en aquell moment quan va notar com una pedrada al costat dret de l'esquena, però no li va donar importància. Quan va arribar a casa, va començar a tenir molèsties. Es va adreçar amb els seus pares al dispensari de Pere Camps, on després de fer-li un petit reconeixement i veure que tenia una ferida d'escopeta de perdigó, van derivar-lo a l'Hospital del Mar. El metge va fer un informe i va trucar als Mossos d'Esquadra per prendre-li declaració i fer la denúncia.

El noi va estar dos dies ingressat, en observació, ja que el perdigó va quedar allotjat a la pleura i no va assistir al col·legi en dues setmanes. L'equip mèdic va decidir no treure el perdigó perquè la intervenció és molt delicada i preferien esperar a que el perdigó sortís de la pleura de manera natural. El noi assisteix al Casal Franja Erasme Jaber, En tot moment el SAiD ha mantingut el contacte amb el centre per tal de poder fer un acompanyament complet al menor.

El SAiD posa el cas en coneixement de l'Oficina de Relacions Comunitària (ORC) dels Mossos d'Esquadra del districte de Ciutat Vella, que després d'una primera investigació informen a la família sobre aquesta investigació; conclouent que en primera instància, l'autoria dels fets no es pot atribuir a un grup organitzat o a una motivació racista.

El moment en que el menor arriba al SAiD, la denúncia ja ha estat presentada i el jutjat ja ha dictat auto de sobreseïment provisional (arxivant el cas), argumentant que no existeixen motius lògics per atribuir el delictes a una persona determinada. No obstant, des del SAiD, s'assumeix l'acusació particular del menor i del seu pare com a representant legal del noi, i es presenta un recurs de reforma a aquest auto. Es considera que hi pot haver desídia judicial i que, encara que no es trobi el culpable, els fets són motiu de delictes i la víctima pot tenir resposta aplicant la llei d'assistència a les víctimes.

Actualment, el SAiD està a l'espera de resposta d'aquest recurs de reforma per reobrir el cas a nivell jurídic. Mentrestant, el menor fa vida normal, tot i que no pot fer esforços i encara té el perdigó instal·lat a l'esquena.

LLEIDA. Octubre. **Empresaris lleidatans, en contra d'un oratori musulmà.** El projecte de construcció de la nova mesquita de Lleida es va convertir en una cursa d'obstacles. Tot i l'autorització del Departament de Política Territorial per a la requalificació urbanística del terreny municipal del polígon d'El Segre, l'Asociación para la Sostenibilidad de los Polígonos Industriales de El Segre y Entrevías es va posicionar en contra de l'oratori que s'hi pretenia construir. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) fins i tot va admetre el recurs presentat pels empresaris, que consideraven la nova instal·lació "inadequada, insostenible i insegura". Mesos abans, però, el mateix tribunal havia declarat nuls tres articles d'una ordenança de l'Ajuntament de Lleida que limitaven l'obertura de nous espais de culte com oratoris, esglésies i mesquites. Finalment, la concessió del solar serà per un termini de 50 anys i el col·lectiu musulmà haurà de pagar un cànon de 7.956 euros mensuals més IVA. L'oratori, promogut per la Comunitat Islàmica de Cooperació i d'Unió de Lleida, tindrà un aforament per a 555 persones, insuficient per als més de 1.000 fidels que hi assisteixen a l'estiu. Segons l'alcalde, Àngel Ros (PSC), la comunitat islàmica s'estava plantejant construir una instal·lació prefabricada enlloc de l'edifici d'obra previst inicialment degut a la crisi. Finalment, es va decidir utilitzar una carpa de 800 metres quadrats mentre es construeix l'edifici definitiu, que té un pressupost de 2,5 milions d'euros. El nou espai substituirà el centre de culte que des de fa vuit anys genera queixes veïnals.

Per aprofundir en la temàtica, el següent article:

LA CONVIVÈNCIA ALS NOSTRES BARRIS. Àngel Prats

La procedència de les persones que viuen en molts dels barris de les nostres ciutats, en els últims vint-i-cinc anys, ha passat de ser majoritàriament espanyola a extracomunitària en gairebé un 40%. Es podria dir que en la dècada dels vuitanta eren majoritàriament de l'Àfrica subsahariana, a partir dels noranta, fonamentalment magrebins i més tardament es van incorporar les persones procedents de l'Amèrica Llatina, la Xina i en menor quantitat, dels països de l'est europeu.

Durant tots aquests anys hem hagut d'aprendre a conviure amb persones amb una cultura, religió i costums molt diferents de les autòctones i això ha comportat recels, prejudicis i, a vegades, incomprensió i discriminació.

Sempre es troben justificacions per aquesta discriminació: un dia és el rebuig veïnal a una mesquita, un altre, la inseguretat davant de qualsevol acte delictiu protagonitzat per nouvinguts o queixes de tots colors: "No podem anar a la plaça que havíem anat sempre perquè hi ha joves que pensen que és seva, els immigrants ens treuen els

llocs de treball...". També és veritat que hi ha hagut i hi ha persones que han treballat i treballen per la convivència i la cohesió.

La societat cada vegada és més diversa i això en certs aspectes és una riquesa, però en d'altres, no hem de fugir d'estudi, comporta problemes en les relacions del dia a dia.

Alguns pensen que amb més seguretat (més policia al carrer) aquests conflictes es resolen. Des de l'experiència i el coneixement dels sectors progressistes, sabem que no és un problema d'inseguretat el que fa que les relacions siguin més o menys conflictives.

Hi ha altres aspectes, com els prejudicis, la rumorologia, el desconeixement de cultures diferents a la majoritària i, sobretot, la intransigència envers a persones que han vingut a treballar per poder tenir una vida millor, que fan que, en certs moments, les relacions i la convivència trontollin.

Hem d'estar atents perquè qualsevol petit incident pot generar un conflicte. Sabem que hi ha persones que a títol individual o col·lectiu estan esperant qualsevol espurna per crear un conflicte que mai se sap com pot acabar.

Per això és necessari que el fet migratori no sigui només notícia quan hi ha problemes o que constantment es criminalitzi el sol fet de no tenir papers. Hem d'apostar perquè surtin també les actuacions i els fets que mostrin la part positiva, que també existeix, encara que no sigui notícia. En aquest sentit, és molt important la implicació dels responsables polítics per donar missatges en positiu.

Els programes d'actuació que s'han de portar a terme, al meu entendre, han d'estar dirigits a tota la població per aconseguir uns barris més cohesionats i amb una millor convivència. Està clar que no és una tasca a curt termini i també hem de ser conscients que en certs moments les sortides als conflictes no són fàcils, però si no s'actua, ens trobarem amb situacions complicades de resoldre.

Aquestes propostes que ara passo a especificar són actuacions que s'han de portar a terme des de la societat civil i des de les administracions, fonamentalment la local.

D'entrada, si tenim clar que l'escola és el primer lloc on es produeix una relació entre diferents cultures, és totalment imprescindible crear comissions que treballin la convivència i que estiguin formades pel claustre del professorat i per pares i mares d'alumnes de totes les procedències. Seria necessari que els ajuntaments assessoressin aquestes comissions per tal que el seu treball fos el més profitós possible.

Una altra proposta és la creació d'un col·lectiu d'entitats que tingui implicació al barri per treballar la igualtat de drets. Hauria de comptar amb l'associació de veïns, l'escola de persones adultes -si existeix-, associacions de persones provinents de la immigració extracomunitària, de persones representants de les diferents escoles i del món de la sanitat, persones que treballin en els centres oberts, i totes les entitats que estiguin treballant per aconseguir un barri més convivencial. Aquest col·lectiu d'entitats hauria de tenir, entre altres, aquests objectius:

- Fer un seguiment de la procedència del flux migratori i la seva evolució quantitativa.
- Vetllar perquè no hi hagi cap tipus de discriminació a les persones nouvingudes.
- Afavorir la integració en un marc de cohesió social.
- Defensar i difondre els valors de la diversitat i de la convivència.
- Analitzar i prevenir les possibles situacions de conflicte.
- Potenciar la relació entre les entitats del barri interessades en participar en aquesta iniciativa.
- Donar a conèixer, fent difusió, totes aquestes activitats al barri.
- Demanar ajuts tant tècnics com recursos econòmics a la regidoria de serveis socials de l'Ajuntament.
- Promoure l'intercanvi d'activitats i coneixements amb altres barris de la ciutat.

També és necessària l'elaboració d'un pla per a la convivència i la cohesió social a cada barri. Essent una responsabilitat de la regidoria que tracta el fet migratori, el projecte hauria d'estar consensuat amb les entitats que treballen per la cohesió i la convivència.

Els àmbits en els que s'ha de treballar per aconseguir que hi hagi més convivència i menys discriminació entre les diferents cultures i ètnies són la convivència i sensibilització, pla d'acollida, educació, joventut, habitatge, dones, sanitat i treball, entre d'altres.

Una vegada establertes les línies d'actuació de cada àmbit, és responsabilitat de l'Ajuntament aportar els recursos econòmics necessaris i assumir la gestió. Això no vol dir que les entitats que treballen per la convivència i la cohesió no hagin de posar el fil a l'agulla per tenir una ciutat més acollidora, més convivencial i, per tant, més humana.

Febrer de 2010. **Àngel Prats**
Membre de la FAV de Mataró
Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Mataró

Tracte discriminatori en serveis no bàsics i ús del dret d'admissió amb criteris racistes

GIRONA. Gener (SAiD). **No es permet l'entrada a una discoteca per motius racistes.** La senyora D. R. es dirigeix a amb la seva germana i una amiga a la discoteca La bohème de Girona. Abans d'entrar al local li van preguntar al porter el preu de l'entrada i ell va contestar que esperessin un moment. A l'instant va aparèixer un home, que es va identificar com el propietari, dient que *"en este local está prohibida la entrada a marroquíes, senegaleses, africanos y latinos"*. Davant d'aquesta resposta, les tres dones van marxar amb sentiments d'impotència, ràbia i humiliació.

Dies més tarda es van adreçar al SAiD, on s'inicia un procediment a través de la via jurídica. Aquest és un protocol no habitual en aquest tipus d'actuacions discriminatòries, però en aquest cas, des del SAiD es considera que els motius són suficients i demostrables, ja que el fet podria constituir un delictes de denegació de serveis per motius racistes o xenòfobs previstos i penats en l'art. 512 del Codi Penal: *"Els que en l'exercici de les seves activitats professionals o empresarials deneguen a una persona una prestació a la que té dret per raó de la seva ideologia, religió o creença, la seva pertinença a una ètnia, raça o nació, el seu sexe, orientació sexual, situació familiar, malaltia o minusvàlida, incorreran en la pena d'inhabilitació especial per a l'exercici de la seva professió, ofici, indústria o comerç per un període d'un a quatre anys"*. S'interposa una querrela per un delictes de coaccions i un delictes sobre l'exercici dels drets fonamentals i llibertat pública (art. 512 mencionat).

A data d'avui es continua en fase d'instrucció pendent de fixar judici. Aquest és un dels pocs casos de denegació del dret d'admissió que s'ha pogut tractar per la via judicial perquè existeixen testimonis de la discriminació i perquè aquesta no és gens subtil, com sol passar en altres casos en què la dificultat és demostrar que ha estat una discriminació amb motivació racista.

CATALUNYA. Març. SAiD. **Irregularitats en la revisió de bitllets a la RENFE.** El senyor H. E. viatjava amb la seva família de tornada de París, on havia anat a celebrar la boda d'un familiar. La revisora del tren no només li va sol·licitar el bitllet, sinó que també li va exigir el passaport. Ell li va demanar el motiu d'aquesta sol·licitud, ja que la revisora no és policia, i li va preguntar també per què només li demanava el passaport a ell i a la seva família. La revisora va respondre que no tenia perquè donar explicacions, que ell era un immigrant i que li havia d'entregar els passaports. El senyor H. E., veient el to de la conversa, va decidir entregar la documentació. La revisora es va emportar els documents i, en arribar a la frontera, els va entregar a la Policia Nacional. Això va passar de nit i mentre la família dormia, la Policia els va despertar demanant explicacions. Al comprovar que no hi havia cap problema, van marxar i van retornar els documents a la família a les 7:30 del matí, mitja hora abans d'arribar a Barcelona.

El senyor H. E. es va adreçar al SAiD, que inicia el procés enviant una queixa per escrit a RENFE, que dona una primera resposta en la que afirma que sol·licitarà un informe al servei que es trobava a càrrec de la revisió dels bitllets. Posteriorment, arriba una segona comunicació en la que assenyala que els fets ocorreguts són una pràctica habitual.

Arribat a aquest punt, des del SAiD es considera que la gestió pertinent és la d

trametre la queixa al Defensor del Pueblo, doncs les dues parts implicades, RENFE (que fins ara depenia de l'Estat) i Policia Nacional tenen jurisdicció estatal. Se li proposa al senyor H. E. Que enviï la queixa al Defensor del Pueblo, però no accedeix. Des del SAiD es dona el cas per tancat.

SALT. Abril. (SAiD). **Racisme en un cafè.** El senyor D. S. va entrar amb un amic a un bar de Salt i, encara que la barra estava desocupada, els cambrers els van dir que tot estava reservat i que no els podien atendre. Van marxar molestos sense fer cap escàndol. Aquest local queda a prop del lloc de feina de la companya del senyor D. S., de manera que hi passa habitualment. Deu dies després del primer episodi, D. S. va tornar a entrar al local i es va asseure a la barra, on hi havia dues persones més. Ràpidament, va sortir la propietària i va dir al senyor D. S. que no el podien servir perquè el bar és de socis. Ell li va sol·licitar un full de reclamacions i va trucar a la seva companya perquè l'ajudés a omplir-lo. La propietària del local els va amenaçar dient que si no marxaven, trucaria als Mossos d'Esquadra. El senyor D. C. va dir que els truqués, que ell no havia fet res. Els Mossos d'Esquadra van parlar primer amb la propietària fora del local i després van entrar al bar, sorpresos, perquè esperaven trobar-se algú ocasionant algun desordre o molestant. Els agents van recomanar al senyor D. C. que posés una reclamació a l'OMIC (Oficina Municipal d'Informació al Consumidor). Al realitzar la denúncia també al SAiD, s'inicia el tràmit de queixa formal al Departament de Jocs i Espectacles, però encara no s'ha obtingut resposta per part d'aquest organisme.

VILAFRANCA DEL PENEDÈS. Setembre. (SAiD). **Denegació del dret d'admissió a dos joves.** El senyor H. W. i un amic van entrar a un bar per a prendre un cafè i la cambrera els va dir que estava prohibida l'entrada a persones marroquines, que era una política de l'establiment. El senyor H. W. li va sol·licitar el llibre de reclamacions i, de cop, l'encarregat els va dir que eren "persones dolentes" pel fet de demanar el llibre de reclamacions. Tot i així, H. W. va insistir en fer la reclamació i quan per fi estava formulada, l'empleat es va negar a posar les seves dades argumentant que ell no era el propietari del local. Va ser en aquest moment quan els dos amics van trucar als Mossos d'Esquadra, que van arribar després de deu minuts, i van sol·licitar a l'encarregat que posés les seves dades al llibre de reclamacions.

Al denunciar aquest fet de discriminació racista al SAiD, s'inicià el procés de queixa administrativa enviant una carta de denúncia al Patronat de Comerç i Turisme de l'Ajuntament de Vilafranca. Alhora, amb la finalitat de recaptar més informació, es va contactar amb els treballadors del bar, que van afirmar que "es reserva el dret d'admissió, però que això no té res a veure amb qüestions de discriminació". Tot i així, es va fer arribar una carta de queixa i denúncia entregant els antecedents dels fets al propietari del bar. No es va haver de recórrer a més instància ja que el propietari es va posar en contacte amb el senyor H. W. per demanar-li disculpes i explicar-li que el que havia passat no responia a una política del local. El senyor H. W. es va mostrar satisfet i es va tancar el cas.

LLEIDA. Setembre - **Denúncia per tracte racista a un bar** L'associació Averroes Cultural i Assumptes Socials d'immigrants de Catalunya, van denunciar ahir davant dels Mossos d'esquadra un presumpte acte de discriminació racista per part de la propietària d'un bar de la ciutat. Els fets es van produir quan la propietària del local els va dir que ella "no servia a estrangers".

BARCELONA. Desembre (SAiD). **Discriminació racista en un bar.** El senyor O. A. va anar amb un amic a veure el partit entre el FC Barcelona i el Reial Madrid. Ambdós són d'origen magrebí, van seure a una taula i van demanar dues coca-coles. Abans de que comencés el partit van sortir del bar i van tornar a entrar quan faltaven cinc minuts per l'inici del partit i van demanar dues consumicions. El cambrer va respondre malament i no els volia servir el que demanaven. Van discutir i el cambrer els va convidar a marxar. En aquell moment el senyor O. A. va demanar pel propietari del local i aleshores va intervenir un altre cambrer, també de males formes. Davant l'actitud intimidadora del cambrer, el senyor O. A. va demanar unes altres consumicions, que li van servir de males maneres, i ell i el seu amic van anar a una altra banda del bar a mirar el partit.

El sr O. A. va anar a parlar amb el gerent del bar, que li va dir que en altres ocasions ja havia tingut problemes amb aquest cambrer per les seves actituds racistes cap a altres clients. Abans de marxar del bar, el senyor O. A. va poder escriure la seva queixa en el llibre de reclamacions. El sr O. A. es va adreçar al SAiD, que després de contrastar la informació va assumir el cas, considerant que hi havia motivació racista en el comportament del cambrer. Es va iniciar un procés judicial que es concreta en un judici de faltes i en una queixa administrativa presentada davant del Departament de Jocs i Espectacles de la Generalitat.

A data d'avui s'ha realitzat el judici i s'ha dictat la sentència, que va establir que els fets foren provats i que són constitutius d'una falta d'injúries prevista i penada en el codi penal, pel que es va condemnar al cambrer al pagament d'una multa.

S'ha notificat la sentència al Departament de Jocs i Espectacles i s'està a l'espera de la seva resposta. Aquest és un dels casos portats pel SAiD, en la tipologia de discriminació de serveis no bàsics, en què s'ha obtingut una resolució favorable i que serveix com a precedent perquè aquest tipus de pràctiques no es reiterin.

criteris xenòfobs per part d'entitats financeres i compres amb crèdits a cadenes comercials.

BARCELONA. Maig. (SAiD) **Denúncia per discriminar a persones immigrades en l'accés a crèdits de consum.** El senyor M. Z., enginyer tècnic que porta vuit anys a Espanya, volia comprar-se un monitor per l'ordinador i pagar-lo a sis mesos, com oferia la botiga Media Markt. Segons la publicitat, només havia d'identificar-se i donar el seu número de compte, però la noia que el va atendre li va dir que "les condicions no eren les mateixes per a ciutadans comunitaris que per estrangers". El client va denunciar el cas a SOS Racisme, que el va elevar a l'Agència Catalana de Consum. L'empresa va admetre a l'associació que els requisits per accedir al crèdit varien en funció de la nacionalitat. Els criteris, però, els fixa l'entitat financera que opera en els seus establiments, Cetelem, que nega les diferències.

L'organització SOS Racisme Catalunya va denunciar mitjançant un comunicat que l'empresa Media Markt dona un tracte discriminatori a les persones que volen comprar a través d'un crèdit, depenent de la seva nacionalitat. L'associació va iniciar una investigació pròpia amb la que va comprovar que tot i que l'empresa utilitza una publicitat en la que anima a comprar a tothom mitjançant finançament, a l'hora de la veritat a les persones estrangeres se'ls exigeix més documentació que a les persones nacionals.

SOS Racisme explica que, durant l'any, ha contactat amb l'empresa, que justifica aquesta pràctica dient que són els requisits que posa l'empresa responsable dels

crèdits, Cetelem. Per part de l'empresa no hem obtingut cap resposta. Però si Media Markt no comparteix aquesta gestió, és lliure de finalitzar la col·laboració amb Cetelem.

L'Agència de Consum no s'ha pronunciat en aquest sentit, tot i que ha obert un expedient a Media Markt per altres irregularitats en la seva pràctica comercial. Resta pendent reprendre les gestions.

L'associació va realitzar també un acte de protesta davant de la seu comercial a Diagonal Mar per divulgar aquestes pràctiques entre la clientela. Resten pendent noves iniciatives davant la constatació de que són més les financeres i les cadenes comercials les que posen en marxa aquest tipus de pràctiques xenòfobes.

BARCELONA. Setembre. (SAiD). **Discriminació per part de les financeres.** Han arribat diversos casos al SAiD relacionats amb pràctiques discriminatòries per motius racistes que practiquen algunes financeres. A continuació es relaten dos casos que presenten característiques similars.

En un dels casos, els fets van ocórrer quan el senyor H. A. va anar a l'establiment IKEA de L'Hospitalet de Llobregat a sol·licitar una Targeta Visa de Finançament que aquesta botiga posa a disposició dels seus clients per a facilitar el pagament de les compres. Una vegada realitzada la sol·licitud, el senyor H. A. va entregar la documentació al Departament d'Atenció al Client i li va ser denegada, tot i que complia els requisits sol·licitats i la seva nòmina era elevada. Segons la persona que li va recollir la documentació, el motiu de denegar-li la Targeta Visa fou per "ser estranger i no tenir un contracte".

En el segon cas, els fets van ocórrer quan el senyor M. S. va anar a una de les botigues de Muebles La Fàbrica de Barcelona. Es disposava a pagar en efectiu quan l'empleat li va proposar demanar un crèdit de compra per pagar més còmodament. En el moment de fer la gestió, l'empleat li va demanar el seu document d'identificació. El senyor M. S. va donar el seu NIE a l'empleat, que fins aleshores no s'havia adonat de l'origen estranger del client, i li va dir que potser li denegarien. Però el senyor M. S., molest, el va instar a trucar igualment per certificar-ho. Efectivament, la persona de la financera que va atendre a l'empleat per telèfon, li requeria més documentació de la necessària. El senyor M. S., que per casualitat duia la seva declaració d'hisenda, li va entregar a l'empleat. Tot i que l'import declarat era molt elevat, continuaven posant-li traves. Finalment no li van concedir el crèdit.

Ambdues persones compleixen les condicions requerides i, malgrat tot, les financeres corresponents (Fin Consum i Cetelem) posen impediments a la concessió dels finançaments.

A partir d'aquestes queixes arribades al SAiD s'han pogut portar a terme un seguit de comprovacions que plantegen el dubte de si es fa una discriminació amb les persones estrangeres, ja que el finançament ha estat denegat a persones estrangeres i acceptat a persones d'origen espanyol amb les mateixes condicions econòmiques.

Després de fer aquestes comprovacions, des del SAiD s'inicien queixes administratives, adreçant prèviament cartes als centres comercials pertinents. La resposta ha estat que ells no són responsables de la concessió dels finançaments i es remeten a les financeres. D'altra banda, els senyors A. S. i M. S. sol·liciten els motius de la denegació i les respostes sempre són evasives.

Per la seva banda, el SAiD intenta aconseguir alguna versió per part de las financeres, que assegurin que “no poden entregar la informació ja que és de caràcter confidencial i es troba protegida per la llei de protecció de dades”. El SAiD decideix, per tant, fer arribar les denúncies a l'Agència Catalana de Consum amb la finalitat d'aconseguir un resultat favorable. En aquests moments encara s'està a l'espera.

BARCELONA. Setembre. **L'IEE planteja apujar els crèdits a immigrants per la seva morositat.** El director de l'Institut d'Estudis Econòmics (IEE), Juan Iranzo, va plantejar la possibilitat d'apujar els tipus d'interès dels crèdits concedits als immigrants degut al seu “elevat grau de morositat”. L'IEE argumentava que el nivell de morositat és més elevat entre els immigrants perquè són un col·lectiu en situació econòmica inestable, la majoria amb contractes temporals o desocupats. L'organització SOS Racisme va criticar la proposta, considerant-la “racista i que fomenta la discriminació, la proliferació de tòpics i de racisme social”. L'entitat va destacar que “la morositat és conseqüència de situacions diverses: la precarietat laboral, estalvis previs i context social (...), però en cap cas és conseqüència de l'origen o la nacionalitat de les persones”.

Altres

BARCELONA. Octubre (SAiD). **Una immobiliària es nega a llogar un pis a una dona pel seu origen ètnic.** La senyora Y. H. va trucar a una agència immobiliària per llogar un pis a la plaça Lesseps, al mateix edifici on ella regentava un local de bellesa. La resposta que va rebre de l'agència va ser: “Tu ets xinesa, i no lloguem a xinesos, ni a tailandesos ni a filipins”. L'administrativa li preguntava per què estava a Espanya si el seu marit era suís. SOS Racisme va trucar a l'agència immobiliària per contrastar la informació i l'empresa va respondre que no feia cap distinció per qüestió d'origen. Tot i això, feia comentaris negatius sobre unes persones d'origen marroquí que tenien un dels seus pisos llogats. Seguint el protocol d'actuació en aquests casos, vam adreçar la queixa administrativa a l'Agència Catalana de Consum, que encara ha de tramitar el cas i proporcionar-nos una resposta. En aquest interval, la persona va voler tancar el cas.

Barcelona Desembre SAID: **El 18% de denúncies rebudes al SAID són qüestions relacionades amb serveis.** el servei d'atenció i denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia ha treballat aquest any 34 casos de discriminacions en serveis, un 18% del total de denúncies.

Agressions i problemes individuals

Barcelona. SAID. Gener. **Víctima d'una agressió racista al carrer.** La senyora M. O. va ser víctima d'una agressió per part d'una altra dona davant d'una oficina de La Caixa. Un testimoni de l'incident va requerir la presència dels Mossos d'Esquadra, que es van personar en el lloc dels fets dissolvent l'incident.

Uns temps després del primer incident, quan la senyora M. O. sortia d'un establiment de la mateixa zona, es va produir un segon aldarull. Aquest cop, la dona que l'havia agredida anava acompanyada d'un home i una altra dona. La mateixa dona va repetir els mateixos insults; es van referir en termes vexatoris a la seva condició d'immigrant entre d'altres, i també van amenaçar-la. M. O., al veure que no marxaven, va telefonar als Mossos, que es van presentar quasi immediatament, i va dir que volia denunciar

els fets. Els agents van anar fins on eren les persones que l'havien amenaçada, que s'havien separat uns metres. Acte seguit es van tornar a adreçar a la denunciante, la van identificar i li van preguntar si pertanyia "a algun grup" i si tenia antecedents penals. Malgrat que la senyora M. O. els va relatar literalment les amenaces rebudes i els va demanar que identifiquessin a les persones esmentades, la identificació no es va realitzar. Els agents van dir-li que no es preocupés, que eren "coses que es diuen en moments de fúria". La germana de la senyora M. O. va presenciar el segon incident i el va testimoniar als agents. Quan la senyora M. O. es va dirigir a comissaria per denunciar els dos incidents, la primera agressió i el segon episodi d'amenaques, l'agent que la va atendre no li va acceptar la denúncia del segon incident perquè "no hi ha persones identificades". Sí que va poder posar una denúncia relatant els fets del primer incident. La senyora M. O. va quedar molt afectada i va canviar alguns dels seus hàbits, com el camí que segueix per portar els fills a l'escola o els llocs on va a comprar, per por de tornar-se a trobar amb aquestes persones.

Quan el cas arriba al SAiD, la intervenció es concreta per la via jurídica en contra de la dona que agredeix a la senyora M. O. Respecte al comportament envers a la víctima per part dels agents policials, es fa la queixa administrativa als organismes pertinents. Actualment, encara s'està pendent de la resposta del recurs presentat per SOS Racisme davant de l'Audiència Provincial.

Per una altra banda, el SAiD s'adreça a la Comissaria de Mossos d'Esquadra del carrer Nou de Rambla, per deixar constància i denunciar la situació viscuda per la senyora M. O. El secretari de Seguretat va demanar disculpes i va traslladar el cas al servei d'atenció a les víctimes perquè en faci el seguiment.

BARCELONA (Sant Adrià del Besòs). Febrer. (SAiD). **Agressió en un local públic.** El senyor Y. E. havia anat a veure a un amic, propietari d'un bar al carrer Bogatell de Sant Adrià del Besòs. De sobte, va entrar una persona amb símptomes d'haver consumit alcohol i va començar a insultar a la gent del bar. Es va adreçar al senyor Y. E. dient-li que sortís fora, que el mataria i que se n'anés al seu país. Després dels insults van començar els cops de puny. Durant la pallissa, l'amic de Y. E. va intentar separar-los i va aconseguir fer fora l'agressor del local. Després, va trucar a la policia. El senyor Y. E. va marxar del lloc dels fets per por tant a l'agressor com a la policia, ja que es trobava en situació irregular al país. Y. E. va anar directament a l'Hospital del Mar perquè el poguessin atendre. Degut a la pallissa, va perdre dues dents. El SAiD va assumir el cas i SOS Racisme es va presentar com acusació particular en el procés judicial. Va adjuntar a la denúncia el pressupost de l'operació de la boca, com a conseqüència de la pallissa. En aquests moments ja s'ha avançat en la fase d'instrucció (investigació) del denunciante i estem pendents de que es fixi la data del judici.

BARCELONA. Març. **Vuit mesos de presó per l'agressor racista d'una menor als Ferrocarrils de la Generalitat.** (SOS Racisme). El Jutjat Penal número 6 de Barcelona va condemnar a vuit mesos de presó i una multa de 360 € per un delictes contra la identitat moral al jove que va agredir a una noia equatoriana en un vagó dels Ferrocarrils l'any 2007. La condemna també contempla una indemnització de 6.000€ per a la víctima i prohibeix que l'agressor, J. M. M., s'apropi a la víctima a menys de 1.000 metres. La sentència no fa referència a la sol·licitud de la Fiscalia, que demanava una pena de tres anys de presó perquè considerava que l'agressió havia estat també un delictes de lesions. El jutge, però, ho va desestimar perquè, tot i que la víctima va patir "un síndrome d'estrès posttraumàtic", la sentència conclouia que no va ser necessari que la visités "cap psiquiatra ni seguir un tractament especialitzat". La

sentència no contempla l'agreujant de racisme, però sí l'atemptat contra la integritat moral. Per aquest motiu, SOS Racisme va presentar recurs.

BARCELONA. Març. Fins a 14 anys de presó per als joves que van intentar matar a un home. L'Audiència de Barcelona va jutjar a 15 joves de Sant Vicenç de Castellet per una brutal agressió racista que va tenir lloc l'any 2002. El fiscal va considerar que, armats amb pals i amb nocturnitat, van intentar assaltar la vivenda d'una família immigrada en la qual hi dormien quatre adults i dos menors. El fiscal demanava penes que oscil·laven entre dos i 19 anys de presó per incendi, homicidi en grau de temptativa –amb l'agreujant de racisme en ambdós casos- i amenaces. Finalment, l'Audiència de Barcelona va condemnar als joves a penes que arribaven fins els 24 anys de presó.

BARCELONA. Maig (SAiD). La mediació penal com a eina en els conflictes de convivència. Feia temps que la senyora S. H. tenia problemes amb un veí del seu barri, que en diferents ocasions l'havia insultat amb continguts de caràcter racista. Durant el mes de maig, mentre anava amb cinc amigues, va rebre més insults racistes per part d'aquest individu. La senyora S. H. va presentar una denúncia sobre aquests fets a la comissaria de Mossos d'Esquadra del seu barri i va arribar al SAiD amb la denúncia feta. Des del servei s'ha assumit el cas, assumint el component racista que existeix en aquest conflicte. S'han valorat els fets en un àmbit de convivència, considerant adequat intervenir a través del servei de mediació-reparació penal de Barcelona. Per poder sol·licitar aquest servei, ambdues parts hi han d'estar d'acord, fet que es va aconseguir per la intervenció del servei SAiD.

Es va procedir, per tant, a la mediació i, amb el seguiment del SAiD, es va arribar a un acord satisfactori per a les dues parts. Cal tenir en compte que en aquests casos és més important el procés fins arribar a l'acord que el propi acord. En aquest cas, el procés va permetre que les dues persones implicades coneguessin la situació de l'altre i fossin capaces d'empatitzar. L'acord concret al que van arribar va ser de mantenir una relació cívica respectuosa des d'un cert distanciament.

Aquest recurs va permetre que no s'hagués d'intervenir per via judicial en un àmbit on la convivència és continuada i la repercussió d'una sanció o multa pot deteriorar encara més les relacions entre les persones implicades.

VILAFRANCA DEL PENEDÈS. Juny (SAiD). Un home, robat i agredit física i verbalment. El senyor B. E. va sortir de casa seva, a Vilafranca del Penedès. Al mateix portal, es va trobar a una persona que no coneixia i que el va escopir a l'esquena. El senyor B. E. es va girar i li va demanar per què ho havia fet. "*Yo te escupo cuando quiera, moro de mierda*", va respondre. Tots dos van començar a barallar-se verbalment i l'altra persona va empenyar al senyor B. E., que va caure a sobre d'un vehicle que estava estacionat a prop. El senyor B. E. mantenia agafat a l'altre individu per tal que no marxés abans de que arribés la Policia. "*¿Crees que la Policia te va a hacer caso a ti, moro de mierda?*", va dir-li ell. La policia local del municipi va arribar al cap d'una estona. El senyor B. E. va haver d'anar a l'hospital. Durant la baralla, va perdre un sobre amb 700 euros. El senyor B. E. va interposar una denúncia per aquests fets a la policia local i es va dirigir al SAiD, que decideix assumir el cas perquè veu clarament el component racista.

El SAiD representa al senyor B. E. en el judici de faltes, que condemna a tots dos homes per una falta de lesions, encara que amb una multa major per l'altra part. Absolen a l'agressor de la falta d'injúries i vexacions, per la qual cosa el SAiD presenta

un recurs d'apel·lació reclamant aquest fet. En aquests moments s'està a l'espera de resposta al recurs presentat per part del jutjat pertinent.

Barcelona Desembre (SAID): **Un 25% de les denúncies del SAID són agressions entre particulars.** El servei d'atenció i denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia (SAID) ha atès 19 denúncies noves per agressions entre particulars. El total de denúncies d'aquest àmbit treballades són 47 el que representa un 25% del total.

Racisme social i crisi. Percepció social

BARCELONA. Desembre. **La immigració és la quarta preocupació dels catalans.** En el darrer baròmetre d'Opinió Política de la Generalitat de Catalunya, publicat a finals de 2009, la immigració ocupava el quart lloc en la classificació dels temes que més preocupen als catalans. Un 14,5% de les 2.000 persones enquestades van respondre que "el principal problema que té actualment Catalunya" és la immigració, després de l'atur i la precarietat laboral (58,6%), la insatisfacció amb la política (37,9%) i el funcionament de l'economia (23,3%).

CATALUNYA. Novembre. **Un estudi de la Jaume Bofill aprofundeix sobre la percepció de la població catalana envers la immigració:** Els aspectes que generen més rebuig segons l'estudi és llogar un pis a immigrants, portar els fills a un col·legi on hi hagi molts immigrants o viure en un bloc on hi ha molts immigrants, mentre que estudiar o treballar amb persones immigrants són els aspectes que major acceptació generen. El mateix estudi argumenta que "els sectors socials més vulnerables són els que previsiblement se senten més amenaçats per la presència de població immigrant". Efectivament, si bé és majoritària en totes les situacions, la percepció de l'existència d'una discriminació positiva a favor dels immigrants és major entre els qui tenen una situació econòmica familiar dolenta o molt dolenta que entre els qui la tenen bona.

Per ampliar la reflexió, a continuació, oferim l'editorial del còmic realitzat per la campanya "La crisi te uns altres culpables" de SOS Racisme Catalunya, així com el manifest per la convivència impulsat per CC OO Catalunya, la Confederació de veïns i veïnes de Catalunya i SOS Racisme.

LA CRISI TÉ UNS ALTRES CULPABLES

En els sistemes capitalistes les crisis econòmiques són una constant que va variant el seu epicentre i que, a vegades, com en aquest cas, tenen un diàmetre gairebé d'abast mundial. Així doncs, com en altres ocasions no gaire llunyanes, avui a Catalunya ens veiem afectats de ple per aquesta situació de crisi econòmica. Però hi ha un fet diferencial, actualment a Catalunya les persones immigrades són aproximadament un 14% de la població, fet que ens dibuixa un nou perfil de la classe treballadora, ja que en aquests anys les persones immigrades han constituït i constitueixen en bona mesura la classe obrera que, com sabem, pateix amb més duresa les conseqüències de la crisi econòmica.

L'experiència d'altres països europeus en les crisis econòmiques dels anys 70 i 90 ens alerta de que en moments de crisi, quan moltes persones tenen greus problemes, una part de la societat reacciona culpant als col·lectius més febles, als que suposa com a competidors. Al segle XXI un d'aquests col·lectius és el de les persones immigrades, als que els acompanyen una sèrie de tòpics i prejudicis, que sovint s'acaben traduint en actituds racistes. Són víctimes de desigualtats de drets i oportunitats derivades de

l'*apartheid* jurídic resultant de les lleis i polítiques migratòries.

En els darrers anys hem pogut veure com el racisme, lluny de desaparèixer, ha anat ocupant espais tant en l'àmbit social com en l'institucional i s'ha consolidat. Aquest té un origen multifactorial que inclou aspectes històrics, psicològics, econòmics, jurídics i culturals.

Una crisi econòmica no hauria de comportar per si mateixa un enduriment o augment de les manifestacions de racisme i xenofòbia, però sabem que en funció de la gestió que se'n faci és un lamentable però possible resultat, alhora que els antecedents no són encoratjadors. Aquesta crisi econòmica succeeix en un moment en que a Europa les lleis i polítiques migratòries vulnereu repetidament els drets humans i els principis democràtics. En un context en què els discursos xenòfobs han deixat de ser patrimoni de l'extrema dreta i s'han anat escolant per l'arc parlamentari amb la voluntat de no perdre vots i de culpar al col·lectiu immigrant (sense dret a vot) de molts dels problemes de la nostra societat. I amb la manca d'un discurs alternatiu fort que aposti per la pedagogia social i per garantir la convivència i la nostra salut democràtica.

Tot plegat ens situa en una divisió important entre "nosaltres", els autòctons, i "ells", els immigrants. És a dir que afrontem la crisi partint d'una certa fractura social que pot avançar molt si no ens esforcem per evitar-la en un exercici de responsabilitat política i social. La ciutadania ha de ser capaç de no deixar-se enganyar i d'identificar els autèntics problemes i els seus responsables. I ho hem de fer assumint que tots i totes patim la mateixa crisi econòmica, independentment del nostre origen. Els motius per fer-ho són de pes, amb la unitat de la classe treballadora tindrem força per tal d'exigir respostes reals i concretes pels autèntics problemes de la societat. Només així evitarem deixar espai al racisme i la xenofòbia, i avançarem en la construcció d'una societat cohesionada que aposta per la igualtat i la convivència.

SOS Racisme Catalunya
desembre de 2009

Extret del còmic "Els immigrants i la punyetera crisi", d'Alfonso López

CAMPANYA PER LA CONVIVÈNCIA I LA COHESIÓ SOCIAL

Davant les possibles situacions de fractura social com a conseqüència d'un context de crisi econòmica i social, des de la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya, Comissions Obreres de Catalunya i SOS Racisme Catalunya, durant el mes de juny s'inicia la campanya "Per la convivència i la cohesió social", i s'impulsa el següent manifest.

Manifest "Per la convivència i la cohesió social"

La immigració ja és un fet estructural en la nostra societat, com ho posa de manifest que actualment més del 15 % de la població catalana són persones de diverses procedències, i això és reflecteix en la diversitat present en els centres de treball, en les escoles i en els barris.

A Catalunya, la darrera arribada de població immigrada ha estat la resposta a les necessitats d'un model de creixement econòmic basat en la presència de mà d'obra intensiva, precària i amb baixos salaris, i en l'existència d'una economia submergida molt forta. Aquesta presència de la immigració ha permès un fort creixement de l'economia catalana i espanyola, i el treball de les persones estrangeres ha representat una gran aportació al PIB i a la Seguretat Social. És a dir, Catalunya, com l'Estat espanyol, ha rebut –que no pas acollit– els treballadors i treballadores immigrants que la nostra economia reclama i necessita.

Malauradament, aquest creixement econòmic no s'ha traduït en una millora evident del poder adquisitiu de la ciutadania, ni en un increment de la qualitat dels serveis públics bàsics (sanitat, educació, serveis socials...). És a dir, malgrat anys de creixement continuat no hi hagut un increment substancial dels recursos destinats a la millora del nostre estat del benestar equiparable a l'increment de la població que ha viscut el nostre país en els darrers anys.

En aquest sentit, la immigració ha posat sobre la taula l'existència de dèficits estructurals en el nostre model d'estat del benestar i són aquests dèficits els que en un moment de crisi com l'actual poden generar punts de fricció i competència entre les persones més desafavorides. Una crisi, les causes de la qual estan vinculades al nostre model econòmic i a la especulació financera, i no pas a la immigració. Les persones immigrades són tan víctimes d'aquesta crisi com ho és qualsevol altre treballador o treballadora. I volem destacar que, sigui quin sigui el motiu que les ha mogut a establir-se a casa nostra, el que es mouen són persones, i no pas mà d'obra de la qual es pot prescindir quan ja no fa falta.

Catalunya és un país que ha rebut al llarg de la seva història persones de diferents llocs de l'Estat espanyol i d'arreu del món i que, sobre la base de l' "és català qui viu i treballa a Catalunya", ha fet de la diversitat un element de riquesa i de desenvolupament social, cultural i econòmic del país. Al mateix temps, la societat catalana ha demostrat una gran maduresa democràtica, d'inclusió i de rebuig a totes les formes de racisme i xenofòbia, i a manifestacions que poden posar en perill la convivència i la cohesió social.

És des d'aquestes premisses que demanem:

- 1- Un compromís ferm de la societat civil, del teixit associatiu, dels poders locals i de totes les administracions en la convivència i la cohesió social.
- 2- Rebuig de tots els discursos que culpen la immigració de la crisi econòmica, de l'atur o del dèficit del nostre model de benestar, i d'una visió utilitària que veu les persones immigrades com a recursos vinculats a les necessitats del nostre mercat laboral.
- 3- El rebuig a la instrumentalització política de la immigració que potencia una imatge negativa de la presència de persones immigrades i juga amb els sentiments irracionals, la por i el desconeixement de la ciutadania per aconseguir rèdits electorals.
- 4- Una política real i eficaç per consolidar l'estat de benestar amb l'ampliació de les prestacions per desocupació, la millora dels serveis de sanitat, educació i serveis socials, i una aposta clara per un increment de la inversió per la millora dels barris.
- 5- El rebuig a les mesures i polítiques que tenen com a objectiu retallar drets fonamentals, com és el dret de viure en família, i la violació dels drets humans, com ara l'augment dels dies de detenció en els centres d'internament per una simple infracció administrativa.

Un moment complicat com l'actual, a conseqüència de la situació de crisi econòmica que estem vivint, pot generar fàcilment l'aflorament d'expressions racistes i xenòfobes, i de discursos de rebuig a la immigració. És per això que hem de treballar amb un important sentit de responsabilitat per fer evident que, de fet, som una societat rica per la seva diversitat i fer grans esforços per consolidar una CATALUNYA OBERTA, SOLIDÀRIA I INCLUSIVA.

En aquest sentit, demanem l'adhesió a aquest manifest al màxim d'organitzacions sindicals, entitats socials i municipals, associacions de mares i pares i altres organitzacions socials, però molt especialment la seva implicació directa per traslladar el seu contingut a un treball comú als centres de treball, als barris, als municipis i a les escoles arreu del país.

Barcelona, 3 de juny de 2009

CONFAVC, CCOO i SOS Racisme - Catalunya

El discurs polític, el foment de la xenofòbia

BARCELONA. Gener. **El Partit Popular qüestiona el vot de les persones immigrades en una consulta ciutadana.** El Partit Popular de Barcelona, en el marc de la presentació per part de l'Ajuntament de Barcelona del procés participatiu sobre la transformació de la Diagonal, va qüestionar el vot de les persones immigrades en aquest procés. El president del grup municipal del PP a Barcelona, Alberto Fernández Díaz, va afirmar que no vol que la consulta "es converteixi en l'antecedent del vot dels immigrants a les eleccions, ja que això requereix un debat en profunditat". Des del govern local es van rebutjar aquestes afirmacions per anar en contra de la cohesió de la ciutat i es va respondre que així ho marquen les normes reguladores de participació, al indicar l'empadronament com a requisit. També des de SOS Racisme es va acusar al PP de "racista" i xenòfob. L'entitat va acusar d' "antidemocràtic" al Partit Popular per oposar-se a que la població immigrant extracomunitària establerta a Barcelona participi de la consulta sobre la reforma de la Diagonal. La ONG va assegurar que el PP "torna a mostrar la seva cara més xenòfoba" i va recordar al seu líder a l'Ajuntament de Barcelona, Alberto Fernández Díaz, que les normes de participació ciutadana no diferencien entre persones nacionalitzades i estrangeres, sinó que es refereixen a persones empadronades, per la qual cosa, no representa cap innovació ni "transgressió progressista" que la consulta del Consistori estigui oberta als 1,1 milions de veïns de Barcelona

BADALONA. Febrer. **El Partit Popular es torna a oposar als oratoris a Badalona.** Com ja va fer l'any 2007, uns mesos abans de les últimes eleccions municipals, el PP de Badalona va abanderar la lluita contra l'obertura d'un centre de culte islàmic, en aquest cas, al barri d'Artigues. El líder de la formació, Xavier García Albiol, va anunciar una campanya consistent en el repartiment de pamflets per evitar la construcció d'un oratori que "contribuirà a la desvertebració d'una zona que ja està molt degradada". "Estic convençut de que la mesquita significaria fer d'Artigues i Sant Roc un gueto sense solució", va afirmar.

BARCELONA. Maig. **Vidal-Quadras demana l'expulsió de les persones immigrades "sense papers" que cometin algun delictes.** El vicepresident del Parlament Europeu i candidat del Partit Popular per a les eleccions a la Cambra europea, Aleix Vidal-Quadras, va exposar un discurs centrat en un sever control dels fluxos migratoris. Durant un míting celebrat a Barcelona, el polític popular va reclamar la necessitat d'expulsar d'Espanya a tots aquells immigrants que hagin comès qualsevol delictes, encara que sigui de caràcter menor, perquè "és una de les sortides més lògiques". Per altra banda, Vidal-Quadras va considerar com a política prioritària el retorn al país d'origen dels immigrants aturats. "Crec que el retorn és una via que s'ha d'utilitzar. És obvi que no es poden quedar aquí de manera indefinida", va afegir.

BADALONA. Maig. **El PP reforça el seu discurs de l'"aquí no hi cabem tots".** La presidenta del Partit Popular regional, Alicia Sánchez Camacho, i el candidat Santiago Fisas van acompanyar a Aleix Vidal-Quadras en diversos actes electorals a Badalona. Catalunya "no té una capacitat d'acollida il·limitada", va dir Camacho, que ja va opinar fa uns mesos, quan va ser preguntada per l'estratègia de García Albiol, que "aquí no hi cabem tots". Fisas, que va abandonar el seu càrrec de conseller de Cultura del Govern madrileny d'Esperanza Aguirre per anar a les llistes populars, va dir que "la T-4 de Madrid no pot ser una espècie de colador d'Europa".

BARCELONA. Maig. **El candidat al Parlament europeu de Convergència i Unió alerta sobre el paper de la T4.** Ramon Tremosa, candidat convergent per a les eleccions europees va posar èmfasi en la importància de que “la T4 de l'aeroport de Barajas deixi de ser la porta d'Europa a la immigració il·legal”. “Tant de bo puguem europeïtzar el control de fronteres”, va afegir.

BARCELONA. **Setembre.** Una delegació de Nous Catalans Joves, vinculada a (CDC) es va concentrar davant de la conselleria d'Acció Social i Ciutadania (ERC) per reclamar millores en el centre d'acollida El Bosc i respostes a la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA) “per totes les disfuncions.

MATARÓ. Octubre. **Convergència i Unió Democràtica endureix la seva política d'immigració.** En un acte a Mataró, Salvador Esteve, alcalde de Martorell, va afirmar que “la immigració i la crisi econòmica són els reptes més importants que tenim com a país”. En aquest mateix acte a Mataró es va constatar la necessitat, segons Convergència, de “reformar els plans d'acollida” perquè siguin una “eina real d'integració”. “Tenim el deure d'oferir-los acollida i el dret d'exigir la seva integració”, va afirmar el secretari adjunt del partit, Felip Puig. Lluís Recoder, alcalde de Sant Cugat, va apuntar que “els hem de tractar com a adults i no com a nens que ho necessiten tot. Hem de parlar clar i aconsellar que treballin dur, no donar-los privilegis, donar-los els mateixos drets i exigir-los els mateixos deures”. Segons Carles Campuzano, “l'esforç d'integració ha de basar-se en els valors bàsics de convivència democràtica i en el coneixement de la llengua. Sense això no hi ha integració”.

BARCELONA. Desembre. **Duran i Lleida insinua que el Govern subvenciona a islamistes.** El líder D'unió Democràtica de Catalunya (UDC), Josep Antoni Duran Lleida, va acusar veladament al Govern de la Generalitat d'atorgar “ajudes públiques” a entitats “descaradament integristes i bressol del fanatisme islàmic en el nostre país”. En la seva carta setmanal a la militància, Duran Lleida no concretava a quines entitats es referia i deia que parlava basant-se en articles de premsa. També va demanar a l'Executiu que fos “conscient de quins són els objectius i les reivindicacions finals de l'islamisme integrista a casa nostra”. Diverses entitats socials, entre elles SOS Racisme Catalunya i entitats musulmanes van rebre amb indignació l'article de Duran, que van titllar de “perillós” perquè “pot fomentar la islamofòbia”.

Per aprofundir, a continuació el text introductori de les accions de la campanya de SOS Racisme davant les eleccions europees, “Mistos 2009”.

MISTOS 2009, campanya de SOS Racisme Catalunya durant eleccions europees

Davant l'inici de la campanya electoral de les eleccions al Parlament europeu, que es van celebrar el passat 7 de juny de 2009, SOS Racisme-Catalunya va demanar responsabilitat social i respecte als representants polítics perquè aquesta fos una campanya sense xenofòbia.

La realitat sociopolítica ens portava davant d'unes eleccions de gran importància per la ciutadania europea. I, entre tots els temes a decidir durant les legislatures, la gestió de la immigració era un dels punts claus, així com la seguretat, la crisi econòmica o el medi ambient, tal i com havia anunciat el mateix Parlament Europeu en la seva campanya publicitària.

Precisament, el punt de vista des del que es va presentar la qüestió de la gestió de fronteres i immigració des del Parlament en pre-campanya, sumat a les polítiques engegades tant a nivell comunitari, com la Directiva europea de Retorn, coneguda com Directiva de la Vergonya, i també des dels diferents estats membres, ens van posar alerta sobre quin seria, amb tota seguretat, el discurs i les propostes electorals amb les que es tractaria a la població immigrada.

Alertàvem del perill que representa encendre els focs de l'odi i la xenofòbia cap a una part de la ciutadania. I exigim que no s'utilitzin discursos desvirtuats i demagògics que busquin el rèdit electoral. Amb això, en cap moment no hem volgut dir que no es pugui parlar d'immigració, sinó que es faci amb rigor, amb l'objectiu de construir una societat europea cohesionada i amb discursos fets amb grans dosis de pedagogia social.

Demànàvem als representants de partits democràtics de l'Estat espanyol no caure en el penós joc demagògic de l'odi i el racisme que tan bé representen les forces polítiques d'extrema dreta. Si hi ha voluntat política, es pot realitzar una campanya electoral responsable basada en l'ètica i a favor de tots els ciutadans i ciutadanes, siguem d'on siguem, que formem part de la societat europea.

Tanmateix, des de SOS Racisme vam posar en marxa l'acció "Mistos electorals" amb l'objectiu de vetllar per la convivència, denunciant l'ús electoralista del fet migratori i els discursos i propostes xenòfobes per part dels europarlamentaris dels partits catalans.

L'acció consisteix en fer un seguiment diari dels discursos polítics de la campanya electoral, recollir aquelles declaracions i propostes dels candidats de contingut xenòfob i/o racista i denunciar aquelles pràctiques que posin en perill la convivència entre la ciutadania europea.

CAPÍTOL 4
Menors immigrants no acompanyats:
maltractament institucional

Introducció

El títol d'aquest capítol vol reflectir la situació que viuen una part important dels menors immigrants no acompanyats a Catalunya. Des de l'arribada dels primers nois del Marroc fins ara, amb la arribada dels menors provinents de l'Àfrica subsahariana, ha passat molt temps però als problemes ja existents dels inicis s'hi sumen més factors que donen peu a vulneracions de drets i cada cop més el menor és considerat un immigrant i no un menor.

Aquest any, el Síndic de Greuges ha tornat a denunciar la saturació del circuit de protecció i les condicions de recursos com el Bosc i Alcor, on malviuen una part dels menors que arriben a la ciutat. Un alberg i un centre de dia que no ofereixen cap atenció integral a uns nois que, donada la seva situació de vulnerabilitat, precisen d'un sistema d'acord amb les seves necessitats i que permeti una ràpida i real integració.

El capítol mostra com persisteixen les males condicions d'aquests centres i l'anunci, per fi, del seu tancament per part de la Generalitat a finals d'any. Uns centres que mai s'haurien d'haver posat en funcionament, perquè mai van complir les condicions necessàries i dignes per acollir menors.

També es mostra com la manca de tutela en un primer moment provoca situacions d'exclusió social en xavals que han vingut aquí per iniciar una nova vida plena d'expectatives que veuen truncades per un circuit i dispositiu mal dissenyat i amb unes mancances de recursos, des dels seus inicis, fruit d'un plantejament polític que els considera una càrrega pel sistema.

La protecció dels menors acompanyats és l'assignatura pendent d'un govern tripartit que en tots aquests anys ha perpetuat un model injust i ineficaç que no sols posa traves a la integració dels menors, sinó que els aboca en molts casos a la irregularitat administrativa un cop adults.

La situació dels 13 menors expulsats del sistema de protecció per ser considerats majors d'edat posa en evidència una pràctica institucional de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA), que feia temps que s'estava exercint i que només a partir de la denúncia pública de les víctimes, de les associacions, del Síndic i d'alguns mitjans de comunicació, aconsegueix resoldre's. Malauradament, i tal com demostra el recull que a continuació oferim, no va ser una pràctica aïllada.

A les repatriacions sense garanties i a la manca de tutela ja denunciada en altres ocasions, ara es suma la negativa a tutelar a nois sota l'argumentació que són majors d'edat. El sistema utilitza criteris per determinar l'edat que no estan validats com a prova irrefutable per la mateixa medicina (doncs tenen un marge d'errada important) ni per la mateixa legislació que dictamina prioritzar les dades i el paper del passaport. Sotmetre llavors a les proves radiològiques a nois amb passaport o utilitzar les radiografies de mandíbula enlloc de la de canell, que són més fiables, només es pot catalogar de maltractament institucional.

Tanmateix, hem de dir que cada cop són més els jutges que posen fre a aquest tipus de pràctiques i, per tant, tal com mostrem al capítol, encara que sigui un procés complicat, cal denunciar aquestes situacions.

Menors immigrants NO ACOMPANYATS

BARCELONA. Gener. **Expulsió de 13 menors del centre d'acollida El Bosc.** Tretze joves de 16 i 17 anys, amb passaports reglats, van ser expulsats el mes de desembre d'un centre d'acollida de la Generalitat perquè una prova mèdica que mesura els ossos de la mandíbula en calcula una edat superior. Tot i que la prova té un marge d'error de fins a dos anys, el centre considera que la prova demostra la falsedat dels passaports i, per tant, refuta que els nois siguin menors d'edat i per tant possibles perceptors d'ajuda pública. El 13 adolescents d'origen subsaharià havien arribat al centre d'acollida de menors El Bosc feia un més i mig gràcies a una llarga successió de tràmits, ja que a Catalunya portaven des de l'estiu i tots 13 havien entrat al país de forma il·legal.

La majoria complirà els 18 anys durant el 2009, però hi ha algun que en té 16. Per a tornar a entrar al sistema de protecció del menor de la Generalitat de Catalunya han de tornar a demostrar a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA), per tercer cop, que efectivament són menors d'edat.

El cas va arribar al Síndic de Greuges, Rafael Ribó, que va obrir una investigació d'ofici, i va demanar al Departament d'Acció Social tota la documentació i els supòsits d'actuació de la conselleria.

L'associació El Casal dels Infants del Raval va ser qui va fer pública la denúncia, amb el recolzament d'altres associacions com la Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona. El Casal dels Infants també va acollir als tretze menors expulsats i va iniciar contactes per a facilitar-los allotjament temporal. La Creu Roja els va pagar la pernoctació i la manutenció en diverses pensions de la ciutat fins a finals de gener. És un servei que l'organització ofereix de forma habitual durant tres o quatre dies, però que ha allargat de forma extraordinària per a ells.

El Síndic de Greuges va denunciar les irregularitats en la forma en la que la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) controla les edats dels joves. Aquestes proves mèdiques, afirma el Síndic, "proporcionen només un grau d'aproximació" i, segons estudis de la Generalitat, eren la seva estimació en gairebé dos terços dels casos.

El Síndic de Greuges considera que la decisió és irregular per dues raons: perquè la Generalitat va ignorar els passaports dels menors on s'acreditava la seva edat; i per una altra banda, perquè la decisió està basada en proves radiològiques de la mandíbula, i aquestes tenen un marge d'error de dos anys amunt o avall.

La Generalitat desestima el consell del Síndic de Greuges, Rafael Ribó, de readmetre als nois expulsats i tutelar-los, perquè considera que les proves radiològiques tenen fiabilitat i asseguren que els passaports dels joves són falsos.

El cas es va dilatar durant mesos, però passa el temps i la urgència és que quan aquests nois siguin majors d'edat, en pocs mesos, corren el risc de ser expulsats per no tenir els permisos de residència.

Al juliol, la consellera d'Acció Social i Ciutadania, Carme Capdevila, va assegurar que s'havia regularitzat la situació dels 13 nois expulsats. La consellera va assegurar en la Comissió d'Immigració que el Govern havia regularitzat la situació dels 13 nois, aquells que en el seu dia va deixar al carrer. "L'Administració no ha reconegut oficialment que es va equivocar en el seu moment, però ha fet el que havia de fer", va considerar el director tècnic del Casal dels Infants del Raval, Ismael Palacín, que va advertir d'un "degoteig constant d'expulsions de menors immigrants".

BARCELONA. Juliol. **Només 12 menors marroquins s'acullen al retorn voluntari.** Tan sols 12 menors marroquins es van acollir al retorn voluntari que planteja el programa Catalunya-Magreb des de juny de 2007, segons va informar el secretari d'Immigració de la Generalitat, Oriol Amorós. El programa es basa en la prevenció i el retorn voluntari de menors d'origen marroquí que emigren sense acompanyament a Catalunya. La iniciativa pretén reduir els fluxos migratoris de menors no acompanyats i promoure la seva integració a Tànger. L'any 2008 només set joves van acollir-se al retorn voluntari degut principalment a les reticències de les famílies, segons la Conselleria d'Acció Social i Ciutadania.

BARCELONA. Agost. **Joves de CDC demanen a la Generalitat que resolgui la situació que pateixen els menors subsaharians.** NousCatalans.Joves va demanar a la Generalitat que resolgués amb celeritat la situació que pateixen menors subsaharians "a qui s'expulsa dels centres d'acollida quan encara són menors", segons van explicar Èric Bertran, membre de la sectorial d'immigració de CDC i president de NousCatalans.Joves, i alguns dels joves que pateixen aquesta situació. Segons han denunciat, a diversos joves se'ls fa la prova del canell, un examen científic per determinar l'edat dels nois i, si el resultat és que són majors d'edat, no poden seguir als centres. Convergència i Unió va anunciar una pregunta parlamentària a la consellera Capdevila sobre la data del tancament dels centres Alcor i Bosc.

BARCELONA. Agost. **SOS Racisme critica la gestió de Generalitat en la tutela dels menors immigrants.** SOS Racisme, davant els casos en que la Direcció General de Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) ha expulsat a menors no acompanyats de centres d'acollida, al·legant la seva majoria d'edat, va acusar a la DGAIA de la Generalitat de no garantir la tutela dels menors immigrants no acompanyats i de permetre que les polítiques d'estrangeria "estiguin per sobre d'aquelles orientades a assegurar els drets dels nens i els adolescents". L'entitat va criticar pràctiques habituals de la DGAIA, com la repatriació sense recolzament al menor, l'ús arbitrari de les proves per determinar-ne l'edat, i el desemparament en el que queden els nois quan arriben a la majoria d'edat. SOS Racisme va reclamar que, en aquest punt, la Generalitat dediqui recursos a la inserció acadèmica, laboral i social dels menors i joves, donat el risc d'exclusió que pateixen al quedar fora dels circuits d'acollida.

BARCELONA. Agost. **Joves menors ex tutelats malviuen en una nau industrial del Poblenou.** Prop de 20 joves d'origen marroquí s'allotjaven en un espai del barri del Poblenou de Barcelona, que antigament havia estat un garatge des d'on sortien mercaderies per tot Catalunya, però que actualment és una nau que està abandonada. Els joves que hi vivien tenen entre 18 i 25 anys, tots ells van arribar a Espanya quan eren menors d'edat. En aquell moment, de seguida van trobar feina a la construcció i vivien en un pis de lloguer, però la crisi els va deixar sense res. Ara intenten sobreviure en aquest apartament improvisat on passen fred i es mullen amb la pluja.

BARCELONA. Setembre. **La Generalitat deixa 46 joves sense tutela, en contra de la doctrina del Suprem.** Xavier Soley, director de la Direcció d'Atenció a la Infància (DGAIA), va declarar que des de 2009, 46 joves van ser declarats adults i hauran d'abandonar els centres de menors tot i que alguns d'ells tenien passaports que acreditaven que eren menors. Per a l'organisme, això provava el frau amb aquests documents, encara que no s'havia demostrat la seva falsedat. Per als advocats dels joves, es tractava d'un atemptat contra els drets dels menors. Per a Soley, "els

sistemes de protecció a la infància no poden ser una esquadra per a regularitzar a persones immigrants adultes en situació clandestina”. Els advocats expliquen que el Tribunal Suprem ha assenyalat en diverses sentències que “la maduració dels ossos dels individus és més ràpida en les poblacions subsaharianes que en les europees”.

BARCELONA. Setembre. **Atenció a la Infància assegura que el 80% dels joves que demanen protecció són majors d'edat.** Els joves subsaharians que mantenen un estira i arronsa amb l'Administració perquè volen ser tractats com a menors, tal com acredita el seu passaport o la partida de naixement, van decidir emprendre accions per visualitzar la seva situació. Reclamaven ser acollits per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) i poder, per tant, viure en un centre i seguir un procés de formació. El director general d'Infància, Xavier Soley, però, va ser contundent i va assenyalar que s'ha complir la llei: “El sistema de protecció de la infància no pot ser una esquadra per a la regularització dels immigrants irregulars”. En el que portem d'any, el 30% d'immigrants arribats a la DGAIA eren subsaharians. L'any passat van ser el 18% i el 2007 el 6%.

BARCELONA. Setembre. **11 menors de l'alberg Alcor són ser ingressats per grip A.** El col·lectiu Drari va denunciar el tractament donat per la DGAIA als nens malalts de grip A de l'alberg Alcor. Va afirmar que hi havia moltes més persones contagiades i va alertar de les pitjors condicions dels centres.

BARCELONA. Novembre. **Doble cop judicial al tracte que la Generalitat dona a menors d'origen subsaharià.** Un jutge va revocar l'expulsió d'un jove d'un centre d'acollida i un altre magistrat va obligar a la Generalitat a tramitar els papers d'un noi tutelat. El primer va ser expulsat quan es va negar a sotmetre's a les proves de calcificació d'ossos i dents per calcular la seva d'edat abans. La DGAIA fa aquests exàmens abans de tramitar els permisos de residència i si els joves s'hi neguen, la fiscalia els declara adults i són expulsats dels centres d'acollida. L'altre noi havia estat declarat desemparat per la DGAIA, que el va tutelar, tot i que tampoc es va creure el seu document. Per això, va ignorar la Llei d'Estrangeria, que obliga a regular a qualsevol menor tutelat i a tramitar-li el permís. Per estalviar-s'ho, els serveis de protecció a la infància van qualificar el seu desemparament de “preventiu” i la seva tutela de “cautelar” a l'espera d'una prova que no es va fer fins molt temps després. El jutge va decretar en un auto que aquesta situació suposava un greu perjudici pel menor i per això va ordenar a la DGAIA que comenci els tràmits per documentar-lo. Hi ha 20 nois als que DGAIA es nega a tramitar el permís, segons l'advocat Albert Parés. En aquest sentit, SOS Racisme va acusar a la DGAIA de no garantir la tutela dels menors immigrants no acompanyats i de permetre que les polítiques d'estrangeria estiguin per sobre d'aquelles orientades a assegurar els drets dels nens i els adolescents.

BARCELONA. Novembre. **El Síndic denuncia que el sistema d'acollida als menors està saturat.** El Síndic de Greuges va entregar un informe al Parlament sobre els menors en situació de risc a Catalunya i va alertar de que no estan encara tots els deures fets. El document destaca que la inversió pública s'ha quedat curta per evitar la saturació del sistema d'emparament dels menors en situació delicada. Les dades mostren que hi ha 190 menors en llista d'espera per ingressar en un centre. Algun d'ells estava patint una saturació del 150% i les famílies havien rebut poques ajudes. El síndic de Greuges, Rafel Ribó, va avisar de que “hi ha una absència de famílies d'acollida professionals i es necessita una política per a potenciar-les”. També va anunciar que el 26% dels Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE) estan

sobrecoberts. Dos mesos després, coincidint amb el vintè aniversari de la Convenció sobre Drets del Nen de les Nacions Unides, Ribó va reconèixer que “cal augmentar la protecció legal dels menors immigrants indocumentats sota la tutela de la Generalitat” i va recordar que les proves mèdiques que es realitzen als joves per determinar la seva edat exacte “no són conclouents”.

CATALUNYA. Desembre La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) nega la denúncia d'Amnistia Internacional La DGAIA va negar que als centres de menors de Catalunya es violin els drets humans dels interns. Així va respondre a les acusacions de l'informe d'Amnistia Internacional. Apuntava també que l'ONG havia elaborat l'informe sense haver entrat en cap d'aquests centres i asseguraven que la Generalitat, que sí que ho ha fet, no ha detectat maltractaments en les inspeccions.

BARCELONA. Desembre. La Generalitat anuncia el tancament dels centres Alcor i Bosc. Imma Pérez, secretària de l'àrea d'Infància i Adolescència de la Conselleria d'Acció Social, va anunciar el tancament de l'alberg Alcor i el centre de dia el Bosc. Dos centres, nocturn i diürn, per on passaven molts menors. Pérez va anunciar que s'obriran nous centres de 24 hores per absorbir els menors dels espais tancats i donar-los un servei millor.

BARCELONA. Desembre. Un informe de la Fundació Pere Tarrés alerta del riscs que pateixen els menors immigrants no acompanyats i denuncia la situació de les noies. Els anomenats menors estrangers immigrants no acompanyats (MEINA) són un col·lectiu que durant els últims tres anys va estudiar un grup d'investigadors de la Fundació Pere Tarrés dirigit per Violeta Quiroga. Segons dades de l'estudi, a Catalunya (on n'hi ha un total de 761) n'han entrat aquest any 249, enfront dels 323 del 2008 i els 466 de 2007. Una baixada associada a l'alentiment dels fluxos migratoris a causa de la crisi. L'informe posa èmfasi en els nous perfils de menors considerats de risc ja que, al no ser detectats, queden desamparats dels seus drets fonamentals i, en moltes ocasions, en mans de xarxes que delinqueixen. Quiroga va posar l'accent en dos grups: les menors romaneses i subsaharianes enganyades i condemnades a la prostitució i les noies romaneses en famílies nombroses dedicades a la mendicitat i el furt. L'estudi també demana ampliar la cobertura de protecció i seguiment fins els 21 anys.

A continuació, per ampliar la informació, adjuntem l'entrevista realitzada al Casal del Infants per l'Acció Social als Barris

Aproximació a la realitat de menors no acompanyats. Casos en que queden fora del sistema de protecció del menor i com aquesta situació els pots abocar a la irregularitat.

El Casal dels Infants

El Casal dels Infants és una associació constituïda el novembre de 1982 a Barcelona i es va posar en funcionament l'any 1983. A l'inici, desenvolupava la seva activitat al barri del Raval de Barcelona, però actualment té presència en altres municipis del territori.

El Casal desenvolupa un conjunt de projectes orientats a donar resposta a les diferents necessitats i problemàtiques de la població. Treballa per proporcionar, en el seu

conjunt, una oferta integral en la qual cada usuari pugui trobar una resposta específica i personalitzada a la seva necessitat de recolzament.

En el transcurs de la seva trajectòria, l'associació s'ha anat adaptant a la complexa realitat canviant. Ha deixat de prestar alguns serveis que resultaven innecessaris, per activar-ne d'altres que donessin resposta a noves necessitats emergents i no cobertes i als nous col·lectius de ciutadans.

Programa Joves en Risc. Aquest programa té com a finalitat la integració de joves en risc d'exclusió social. El Casal treballa per dinamitzar i potenciar els recursos que el mateix barri pot posar en funcionament per a millorar el benestar dels nois/es i l'entorn comunitari, en general. Treballa amb joves sense xarxa social per oferir-los oportunitats i fomentar la seva iniciativa i esperit emprenedor. A més a més, treballen per accedir als joves i grups de carrer amb noves fórmules de treball educatiu de carrer i comunitari.

Entrevista a Alicia González, cap del programa dirigit a joves en risc.

Fa uns mesos, un jove subsaharià de 16 anys va trucar al timbre del Casal dels Infants per l'Acció Social als barris sense saber què es trobaria darrera d'aquella porta. Només portava un paper amb l'adreça del centre que li va donar una persona pel carrer i ara està fent un curs de formació professional. El casal té un projecte destinat aquests menors que han arribat a Espanya en pastera, la cara més cruel de la immigració africana. Però aquesta tasca sovint es veu dificultada per algunes discriminacions institucionals que, emparant-se en proves de dubtosa fiabilitat, deixen sense passaport a desenes de menors. Alicia González es la cap del programa dirigit a joves en risc.

Quina és la situació dels menors subsaharians que arriben al Casal?

Venen recomanats per compatriotes, des dels centres de la Creu Roja, a través dels educadors dedicats als MEINA (Menors Estrangers Indocumentats No Acompanyats) o simplement, els porta algú que els ha trobat pel carrer. El perfil majoritari és el d'un menor que ha arribat a Canàries en pastera i que marxa a Barcelona a buscar-se la vida.

Quin és el circuit que fan aquests nens? A què poden aspirar?

La clau per entrar al sistema de protecció és tenir el passaport per presentar-lo a la Fiscalia de Menors i, a partir d'aquí, es plantegen diversos camins. Un d'ells és que mai siguin admesos. En aquest cas, es converteixen en adults indocumentats durant un mínim de tres anys. Després, poden demanar la regularització per arrelament, però mentrestant, no poden treballar ni tenir una residència legal. Una altra possibilitat, la millor de totes, és que la Fiscalia els atengui, els accepti el passaport i siguin reconeguts com a menors. En aquest cas, els trasllada a centres d'urgència i comencen un itinerari de protecció, de reinserció laboral i inicien els tràmits dels papers. Per últim, pot passar que la Fiscalia els admeti i que, durant els nou mesos que l'Administració es pren per estudiar la situació de desemparament, siguin sotmesos a unes proves de creixement ossi. Si els exàmens conclouen que no són menors d'edat, són expulsats del sistema de protecció perquè la Fiscalia al·lega que la documentació del país africà no és vàlida aquí. El problema és que ara els sotmeten a aquestes proves de seguida i si són negatives i no passen pel centre d'acollida, no figuren com a atesos i després, als 18 anys, no es poden regularitzar.

El casal ha denunciat la situació dels menors que la DGAIA nega que ho siguin i deixa sense atendre. En quines proves es basen? Què diu la legislació internacional?

Són proves òssies molt criticades des del punt de vista jurídic i mèdic. Els experts adverteixen que no poden ser concloents i, de fet, la Llei d'Estrangeria diu que només s'han de dur a terme si hi ha sospites de que el jove no sigui menor d'edat. Ara, en canvi, les fan sempre. Es produeix un ús abusiu de la llei i no es reconeixen els documents oficials del país d'origen. Encara que el passaport digui que el jove és menor, li fan la prova igualment. El problema està en la Fiscalia, la DGAIA només obeeix les seves ordres.

Quants menors es troben en aquesta situació? Quina és la seva situació actual?

Prop de 40, que sapiguem al casal. Per ara, el Consorci de Serveis Socials de Barcelona cobreix les necessitats bàsiques d'aquests menors, fins que arriben a la majoria d'edat. El recurs es va posar en marxa al Nadal i havia de durar tres mesos, però encara continua actiu. Desconeixem fins a quan i quina serà la resposta, si n'hi ha alguna.

És factible que un menor no acompanyat pugui realitzar una ESO i fins i tot una carrera universitària?

No és impossible. Són nois que venen aquí a buscar un futur millor i això els fa moure's. Tenen moltes expectatives, bones competències, respecten l'autoritat, són madurs i han gestionat diners abans. Alguns han començat cicles formatius. El problema és que la inactivitat a la que es veuen obligats degut al ritme administratiu impedeix que puguin començar l'itinerari d'inserció i aquesta frustració els provoca malestar. Perden les capacitats, tenen paranoies, es troben en un estat de risc pel que fa a la seva salut mental, es tornen negatius perquè creuen que no ho podran aconseguir, que els faran les proves i hauran de marxar... Molts estan amb tractaments terapèutics i, en aquest llarg camí d'incertesa, els podem perdre.

El circuit d'atenció no és el mateix pels nens menors autòctons que pels immigrants. Què implica aquesta duplicitat? Cal una normalització?

I tant, als centres per immigrants acostuma a haver-hi moltes més places que als espais per a autòctons. A més, els immigrants dormen a un alberg i passen la resta d'hores en un centre de dia. Els autòctons no canvien tant de centre. Els immigrants reben la primera acollida en un centre d'urgència i es diferencia l'atenció diürna de la nocturna, cadascuna es fa en un lloc diferent. Després passen a centres d'acollida exclusius per immigrants. Són pocs els que accedeixen als Centres Residencials d'Atenció Educativa de la tipologia dels que disposen els menors autòctons. Evidentment, és necessària una normalització.

La situació general dels MEINAS fa que moltes vegades siguin objecte d'estereotips, prejudicis i racisme social. En teniu constància?

Els es senten discriminats pel sistema de protecció i per la Fiscalia de Menors. Denuncien el tracte diferencial amb els joves marroquins perquè a ells sí que els accepten la validesa del passaport. Fins i tot, diuen que hi ha diferències entre africans de diferents països. Segons perceben els menors, l'origen, a vegades, determina els recursos, les prioritats en el menjar, els llits, les dutxes...

CAPÍTOL 5
Treball: discriminació i explotació
en un context de crisi econòmica

Introducció

La crisi econòmica ha agreujat la situació de vulnerabilitat de molts sectors socials i d'una gran part de la classe treballadora: la por al comiat, el tancament d'empreses, l'atur i la finalització del subsidi, els salaris congelats, la temporalitat, ... Són factors que ja existien, però que ara afecten a un major nombre de persones i de més difícil solució. En aquets context la població immigrada, pels llocs de feina que ha ocupat tradicionalment, per estar subjectes a la llei d'estrangeria i per ser mà d'obra preferent a l'economia submergida, és un dels col·lectius (però no l'únic) que més està patint les conseqüències de la crisi.

Aquest capítol recull alguns d'aquests aspectes. Així la taxa d'atur molt baixa en aquesta part de la població fins l'any 2007, experimenta un fort increment a l'any 2009. Per exemple, segons dades del Departament de Treball, es va passar d'un total de 25.832 contractacions al mes de febrer del 2007 a només 13.932 durant el mateix mes de l'any 2009, el que representa una disminució del 46%. En les dones aquesta caiguda representa un 32%.

Aquestes dades han anat empitjorant al llarg de l'any i les publicades al gener del 2010 per l'Observatori del Treball confirmen que de la totalitat de persones aturades a finals del 2009, l'atur continua afecten més intensament a la població immigrada (+ 44,3%) que a la població nacional (+29,8%). Bona part de l'atur estranger és d'origen extracomunitari (78,9%) i masculí (68,2%).

El capítol també mostra l'explotació laboral i les discriminacions en l'espai laboral. Qüestions, com ja hem dit, que ja existien; però que troben en un clima de precarietat un caldo de cultiu per garantir la seva impunitat, ja que són poques les persones que s'arrisquen a denunciar. Tanmateix, podem veure que la figura de l'arrelament laboral continua sent una mesura difícil d'aplicar i que el mobbing entre les seves motivacions té la discriminació racista.

També hem parlat al començament d'aquestes línies de l'economia submergida. El cas dels tallers de Mataró va posar en evidència la complexitat d'una problemàtica que va més enllà de l'inspecció laboral o la intervenció judicial, doncs si no es proporciona una sortida a les víctimes, en realitat les estem abocant encara més a la marginalitat. Així i tot la no aplicació de la Llei d'Estrangeria a les persones explotades va ser una bona iniciativa que esperem es torni a repetir en properes intervencions d'aquest tipus.

Per últim, analitzarem la temporalitat amb el cas més emblemàtic: els temporers agrícoles, un conjunt de treballadors i treballadores que es juguen la seva estabilitat econòmica en les collites d'estiu a casa nostra . Així i tot, cal recordar que aquesta temporalitat és en molts casos forçada, ja que en la pràctica són moltes les persones que fins ara podien enllaçar una collita amb altre per tot l'estat espanyol. Per tant caldria regular bé aquests llocs de feina i les seves condicions.

Treball: discriminació i explotació, en un context de crisi econòmica

---

De condicions precisament parlem en aquest capítol, de les indignes condicions que van patir centenars de persones en busca d'un contracte al camp. Uns contractes que per la crisi no van aconseguir, malgrat la majoria estar en situació administrativa regular. No va ser una situació novedosa, doncs cada estiu en tenim constància, però sí la seva magnitud i sobre tot l'evidència d'uns recursos insuficients per solventar el problema. L'existència de persones malvisquen a la Plaça del Seminari a Lleida és un exemple de l'afirmació.

En els dos casos esmentats: els tallers clandestins i el dels temporers no podem oblidar que no estem davant un problema estrictament de l'àmbit del laboral, sinó davant les conseqüències de la llei d'estrangeria, entre altres conseqüències, provoca explotació laboral i indefensió del treballador i treballadora immigrant com mà d'obra barata i sense drets reconeguts.

Treball

Explotació laboral

TORTOSA (Tarragona). Maig. **Detingut un veí de Tortosa per esclavitzar a quatre treballadors.** La policia local de Tortosa va detenir a un veí, acusat d'un delictes contra els drets dels treballadors. Segons la policia, el detingut tenia quatre treballadors estrangers treballant sense contracte a canvi de manutenció i sota la falsa promesa de tramitar-los el permís de residència. El detingut ja ha passat a disposició judicial acusat d'un presumpte delictes contra els drets dels treballadors.

El fet que va desencadenar l'operació policial va ser la denúncia per agressions d'un dels treballadors, que després de queixar-se al seu cap perquè no li pagava ni complia la promesa de tramitar-li la residència, va rebre una pallissa, a mans d'una tercera persona, que també ha estat identificada, que ho va fer per encàrrec del detingut.

MATARÓ. Juny. **Operacions policials contra els tallers clandestins a Mataró posen en evidència una greu problemàtica lligada a l'explotació laboral.** Els Mossos d'Esquadra van dur a terme una operació contra xarxes d'explotació laboral d'origen xinès que explotaven compatriotes en tallers tèxtils semiclandestins. L'operació es va saldar amb 77 persones detingudes i va permetre lliurar de l'explotació laboral a 450 persones. Els mossos no van posar els detinguts a disposició del Cos Nacional de Policia, com disposa la Llei d'Estrangeria i fixen els protocols firmats entre ambdós cossos policials.

Després de la batussa, 60 treballadors que dormien als tallers es van quedar sense sostre. Els Mossos van convidar-los a dormir a les naus aquella nit, però les administracions van trigar tres dies a allotjar-los en un alberg. La fiscalia va sol·licitar presó per a més d'una desena dels encarregats dels tallers. Els arrestats, però, van quedar en llibertat provisional amb càrrecs, acusats d'un delictes contra els drets dels treballadors amb ànim de lucre i d'associació il·lícita. Les penes previstes superaven els 12 anys de presó.

Des de la Policia Nacional es qüestiona que els Mossos d'Esquadra no hagin aplicat la Llei d'Estrangeria a les persones detingudes, aplicació que hauria implicat la seva detenció. Des del Departament d'Interior es va insistir que aquesta operació anava dirigida a detenir als responsables dels tallers, i no als i les treballadores, que són les víctimes d'aquesta explotació, i que no han comès cap delictes. SOS Racisme va emetre un comunicat recolzant la iniciativa de no aplicació de la Llei d'Estrangeria, però també demanant una millor coordinació de totes les administracions a l'hora de resoldre situacions de gran complexitat social per poder garantir una protecció de les persones.

Uns 200 empresaris d'origen xinès es van concentrar davant de la seu del Departament d'Interior, a Barcelona, per protestar contra l'operació. Els empresaris van entregar una carta al conseller Joan Saura en la que demanaven "recuperar la bona imatge legal" de la comunitat xinesa i la seva harmonia amb els mossos. "No hem de veure-ho des d'un punt de vista europeu, perquè a la Xina aquesta gent no cobra més de 50 euros al mes", va afirmar el president de la Unió d'Associacions Xineses de Catalunya, Lam Chuen Pin.

Treball: discriminació i explotació, en un context de crisi econòmica

---

A Mataró, més de 150 treballadors dels tallers també es van manifestar contra l'operació policial. Reivindicaven la innocència d'alguns detinguts i repetien que no es consideraven esclaus de cap xarxa mafiosa. L'alcalde, Joan Antoni Baron (PSC), va exigir que s'obrissin els 24 tallers que tenen llicència.

Des de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Mataró es va publicar un comunicat en el que, per una banda, es mostraven en contra de qualsevol forma d'explotació laboral i de les xarxes que extorsionen als treballadors i treballadores xinesos que treballaven en aquests tallers clandestins, moltes vegades per compte de marques tèxtils de prestigi. Però per una altra banda, denunciaven que l'operació policial hagués comportat la indefensió de les persones que estaven sent explotades i que actualment es troben en situació greu. Molts d'ells no tenien on pernoctar i tampoc recursos per poder tenir satisfetes les necessitats bàsiques. En aquest sentit, demanaven a l'Ajuntament que posés els recursos necessaris per pal·liar aquesta situació sense oblidar que aquestes persones són víctimes d'explotació laboral.

El delegat comarcal del Maresme de la UGT va explicar que el sindicat es presentaria com acusació popular contra els detinguts per explotació, "uns fets inadmissibles i que fan vergonya", va dir. El delegat també va demanar fermesa en el càstig per als explotadors i recolzament per a les víctimes. Va reclamar que s'estudii cada cas per veure si es pot regularitzar la situació d'aquestes persones acollint-se a la figura d'arrelament laboral per portar una any treballant en unes condicions indignes.

BARCELONA. Juny. **Associacions Xineses, PIMEC i Interior coincideixen en que cal donar suport als empresaris xinesos en situació legal.** El president de la Unió d'associacions Xineses de Catalunya, Xuem Pin Lam, i el president de la patronal PIMEC, Alejandro Goñi, es van reunir amb responsables del Departament d'Interior, amb qui van coincidir en la necessitat de continuar lluitant contra l'economia clandestina i la situació d'explotació de treballadors. També van reclamar recolzament als nombrosos empresaris de nacionalitat xinesa que treballen a Catalunya legalment i complint tots els requisits laborals.

BARCELONA. Setembre. **L'Agència per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual presenta un informe que mostra la realitat de les treballadores sexuals nigerianes.** L'Agència per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual (Abits) va elaborar un informe sobre les condicions de les treballadores sexuals nigerianes del districte de Ciutat Vella. Segons l'informe, es tracta de dones entre 18 i 25 anys d'origen nigerià que viuen sota amenaces i violència física i psicològica constant per part dels proxenetes. Estan obligades a pagar 1.500 euros setmanals per saldar el seu deute amb la xarxa que les porta fins aquí, que ascendeix a uns 45.500 euros.

MARESME. Gener. (SAiD) **Acomiadat de la feina sense indemnització després de gairebé dos anys treballant sense contracte.** El senyor A. A. portava aproximadament dos anys treballant de masover sense contracte. La propietària de la masia havia promès legalitzar la seva situació laboral, ja que ell es trobava en una situació irregular amb una ordre d'expulsió. Aquesta regularització, però, no va produir-se en cap moment i fins i tot la senyora va negar-li la possibilitat d'empadronar-lo a la localitat. Durant el vincle laboral, el senyor A. A. romania a la masia 24 hores al dia els 365 dies de l'any, sense lliurar els festius. Al gener de 2009, A. A. va sol·licitar a la propietària la possibilitat de tenir un parell de matins lliures per tal de poder realitzar un curset a la Creu Roja. Davant d'aquesta petició, la senyora el va acomiadar verbalment i el va obligar a marxar de l'habitació on residia. El senyor A. A. va interposar una

denúncia per acomiadament improcedent i es va iniciar un procés judicial. El SAiD va assumir el cas, va realitzar un seguiment de la denúncia laboral i li va donar la possibilitat de suport psicològic a través de l'associació EXIL. També va adreçar la seva denúncia al CITE (Centre d'informació per a Treballadors i Treballadores Estrangers i Estrangeres), per tal que fos possible tramitar un permís de residència per circumstàncies excepcionals. El jutjat del social va fer un acte de conciliació on la demandada reconeix l'existència d'una relació laboral i assumeix que ha realitzat un acomiadament improcedent. La propietària està obligada a abonar al senyor A. A. una indemnització per acomiadament i una liquidació final. El cas es dona per tancat, sent un exemple de treball en xarxa per resoldre un conflicte però també de les dificultats de l'arrelament laboral.

Discriminacions racistes al lloc de treball

BARCELONA. SAiD. Juny. **Mobbing laboral per motivació racista** L. G. feia gairebé un any que treballava com a dependent a un supermercat d'una important cadena de consum quan el cap de planta i la responsable de la seva secció van començar a maltractar-la i a insultar-la al seu lloc de feina. Rebia insults com "immigrant de merda", "tú no tens drets", i altres comentaris despectius fent referència al seu origen. Tot i que va fer arribar una queixa als responsables de l'empresa, la situació va continuar igual, fins el punt que va caure en una depressió que la va obligar a demanar la baixa laboral. Després de patir aquest assetjament durant mesos, la senyora L. G. va denunciar el *mobbing* laboral a Comissions Obreres (CC OO), però el sindicat la va derivar a SOS Racisme perquè considera que és un cas de discriminació racista.

Es dirigeix al SAiD acompanyada de dues delegades sindicals, que donen recolzament a la seva versió i que en són testimonis, i també aporta gravacions que va realitzar mentre treballava, on s'aprecien els insults i el maltractament rebut. El SAiD, abans d'assumir el cas, delimita la seva actuació tenint com a marc que es tracta d'un cas d'assetjament laboral amb una motivació racista, igual que succeeix en les situacions d'assetjament en que les que hi ha un component de discriminació de gènere. En aquest sentit, decideix que la millor estratègia és assumir exclusivament el conflicte racista a l'àmbit laboral i derivar de nou a la Federació de Comerç de CC OO la part pertanyent a assetjament.

S'estudia el cas i es decideix no emprendre la via de la denúncia jurídica, sinó presentar el fets i denunciar-los, mitjançant doncs, una denuncia administrativa al departament de Recursos Humans de l'empresa, demanant que la mateixa prengui mesures respecte al comportament de l'encarregada de secció. El SAiD es posa en contacte amb l'empresa, els responsables de la qual reben també els testimonis i les gravacions. En menys d'un mes es rep la resposta de l'advocat de l'empresa, que diu haver contrastat les proves amb els denunciats i que des de l'empresa s'ha pres mesures disciplinàries contra una d'elles. La senyora L. G. resta satisfeta amb la resposta i el SAiD dona per tancat el cas. Des del sindicat es continua la negociació pertinent a l'àmbit laboral.

Crisi econòmica

BARCELONA. Juliol. **Escàs seguiment del Pla de Retorn Voluntari.** L'objectiu del Pla de Retorn Voluntari, aprovat l'any passat, és promoure el retorn dels treballadors i treballadores immigrants que han perdut la feina. Dels 130.000 treballadors i treballadores immigrants a l'atur que poden acollir-se al pla a Catalunya (del total de 300.000 que es calcula a l'atur), tan sols 950 han volgut fer-ho, segons el Ministeri de Treball. L'escàs seguiment del pla es deu a diversos factors. D'una banda, que l'acord es redueix a 20 països, excloent a col·lectius tan amplis com el bolivià o el paquistaní. De l'altra, les persones immigrades són conscients de que la crisi és mundial i que en els seus països d'origen també haurien d'enfrontar-se a situacions difícils. Molts prefereixen quedar-se a l'atur i esperar que les condicions millorin que no pas marxar i perdre la seva targeta de residència.

CATALUNYA. Juliol. **L'atur arriba al 30% de la població activa immigrada.** La taxa d'atur entre la població immigrada el primer trimestre de l'any, segons dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), és del 30,5%. El Departament de Treball va informar que l'atur va augmentar en el sector de la construcció un 93% al 2008 i un 364% el 2009 respecte a l'any 2006. En contrast, el sector de serveis va experimentar un augment de l'atur del 29% al 2008 i d'un 145% el 2009 respecte al 2006.

CATALUNYA. Març. **Clar retrocés de la contractació de treballadors immigrants.** El mes de febrer d'aquest any, segons dades del Departament de Treball, s'han realitzat 13.932 en contrast amb les 25.832 del mateix mes de febrer de 2007. La dada representa una disminució del 46%. Aquesta caiguda, en el cas de les dones, és d'un 32% .

LLEIDA. Maig. **Es perden 4.000 afiliacions de persones estrangeres a la seguretat social.** Segons CC OO, la xifra de treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social a Lleida va arribar als 27.973 durant el 2009, un nombre que representa el 15,3% del total d'empleats de les comarques lleidatanes. L'informe del sindicat diu que s'hauria de retrocedir fins al 2006 per trobar registres d'afiliació similars a l'actual, fet que denota la disminució de mà d'obra en alta laboral forana.

CATALUNYA. Setembre. **La taxa d'atur de les persones immigrades creix el doble que la les espanyoles.** La taxa d'atur dels treballadors estrangers residents a Catalunya va créixer el doble que la dels espanyols, segons un informe de CC OO que demostra que "els immigrants que perden la feina es queden a Catalunya". La taxa d'atur dels immigrants va arribar al 20,3% al desembre de 2008, el que suposa un increment de 8,7 punts respecte l'any anterior. En canvi, entre els treballadors espanyols, la taxa va arribar a 9,9%, és a dir, 4,4 punts més que l'any anterior. L'Enquesta sobre la Població Activa (EPA) va xifrar en el 27,51% l'atur entre els estrangers que resideixen a Espanya enfront del 17,9% global. A més, la meitat dels immigrants que tenen feina a Catalunya, treballen en l'economia submergida.

GIRONA. Octubre. **La crisi fustiga a les persones immigrades de Girona i Salt.** Un estudi de l'Observatori Permanent de la Immigració a Girona i Salt va mostrar els terribles efectes de la crisi sobre la població immigrada. L'informe conclou que el 86% de la població immigrada que resideixen en aquestes localitats no treballen. L'estudi es va realitzar amb les dades de 351 persones que durant els últims mesos havien anat a

Treball: discriminació i explotació, en un context de crisi econòmica

---

demanar ajuda o informació en algun dels centres que pertanyen a aquesta associació. Outail Benhabid, responsable d'un d'aquests centres –Accem-, va assenyalar que la crisi “ha fet que molts homes s'hagin vist obligats a enviar les seves famílies als seus països d'origen”. Ells, en canvi, es queden a Catalunya vivint de l'atur o de rellogar les habitacions del pis on fins llavors vivien amb tota la família

CATALUNYA. Desembre **El Centre d'Informació per a Persones Estrangeres alerta sobre l'economia submergida i demana mesures d'inspecció.** La memòria del CITE 2009 recull que el darrer any les persones immigrades que treballaven en l'economia submergida ha passat del 53 al 54% i que afecta per igual als que tenen una situació administrativa irregular que als que tenen permisos de residència i treball. El servei domèstic, l'agricultura i la construcció són els sectors més castigats pel fenomen.

Temporers

CATALUNYA. Març. **El Govern inverteix 852.000 euros en allotjaments per a treballadors temporers.** El Govern va destinar 852.000 euros a ajuntaments i entitats per a subvencionar la construcció, l'adequació i el subministrament d'allotjaments per als treballadors temporers que van participar en la campanya de recollida de fruita l'any 2009. L'objectiu de la inversió és garantir unes condicions laborals i d'allotjament dignes per als treballadors de la campanya i contribuir a la seva integració. D'aquesta manera, també es promou la contractació regular de persones d'origen estranger que treballen en la temporada agrícola catalana.

LLEIDA. Abril. **Es redueix el nombre de temporers contractats en origen i s'ofereix la feina a les persones aturades catalanes.** La campanya de recollida de la fruita d'aquest any només podrà comptar amb un miler de treballadors temporers contractats en origen, una xifra que ha suposat una reducció d'un 80% en relació a la de la campanya anterior, en què aquesta modalitat de contractació va ocupar unes 5.000 persones. La procedència d'aquests treballadors serà, bàsicament, Colòmbia, Mali i Senegal. Uns 2.800 dels 9.300 aturats catalans que han rebut una carta del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) per sondejar la seva predisposició a treballar al camp, han respost afirmativament, encara que a hores d'ara es desconeix el nombre real de contractes.

TARRAGONA. Juliol. **Empresaris agrícoles retallen el salari als temporers d'origen estranger.** Les pedregades i l'afluència de persones immigrants van deixar a 14.000 temporers sense feina. Els que sí que en tenien, però, van veure reduït el seu salari de set euros, l'any passat, a 4,50 aquest estiu. Segons SOS Racisme, “els empresaris utilitzen el pretext de la crisi per pagar menys. Hi ha més mà d'obra i això els dona poder per abusar dels temporers”. El 2008 unes 8.000 persones van aconseguir feina en la recol·lecció de manera irregular. Segons CCOO, aquest 2009 van ser 14.000, però amb molt poca feina. L'afluència de temporers es va nodrir directament de la caiguda del sector de la construcció, segons la patronal.

LLEIDA. Juliol. **6.000 temporers deambulen i malviuen per Lleida buscant una feina al camp.** Unes 6.000 persones, la majoria d'origen estranger, van deambular aquest estiu sense trobar un lloc de treball en la campanya agrària de Lleida, iniciada el primer de juny i que cada any acostuma a donar feina a uns 9.000 temporers. Tot i així, el delegat del Govern a Lleida, Miquel Pueyo, i el delegat del govern de l'Estat a Catalunya, Joan Rangel, van assegurar no tenir constància de la seva arribada.

Treball: discriminació i explotació, en un context de crisi econòmica

---

Una collita minvada pel mal temps i un excés de mà d'obra van ser les causes principals d'aquesta situació. "La majoria dels que busquen feina són persones que tenen la documentació en regla i que, per tant, haurien pogut treballar sense problemes", va admetre Pilar Nadal, directora territorial de la Conselleria de Treball a Lleida, que va demanar als temporers que marxessin de la província perquè no trobarien feina. Segons les seves dades, només 880 treballadors van ser contractats. CC OO va denunciar que alguns empresaris aprofitaven aquesta situació per incomplir el conveni laboral del camp i pagar uns salaris inferiors als establerts per la normativa.. Els temporers van denunciar pagaments de tres euros l'hora, un preu molt inferior als 5,88 euros que estableix el conveni agrari.

LLEIDA Juliol. Ajudes per a les persones immigrades que busquen feina a Lleida. L'Ajuntament de Lleida va engegar un protocol d'actuació per atendre els immigrants que arribaven a la ciutat buscant feina. Per la seva banda, el Govern va donar 45 euros per a menjar als temporers que es van quedar sense feina. El Departament d'Acció Social i Ciutadania i el Servei d'Ocupació Català (SOC) van fer públic aquest subsidi després de que molts dels temporers reclamessin una ajuda perquè se'ls estaven acabant els estalvis. La Generalitat va calcular que unes 350 persones es van beneficiar d'aquestes ajudes. D'aquests 15 euros, 10 van ser aportats per Acció Social i cinc pel SOC. Finalment, L'Ajuntament de Lleida va regalar bitllets de transport als temporers sense feina que volguessin abandonar la ciutat. El destí: el seu lloc d'empadronament, un lloc que molts d'ells, persones immigrades en situació irregular, no tenen. A l'agost, la Guàrdia Urbana va desallotjar les desenes de persones immigrades que malvivien al Seminari, en espera de poder aconseguir una oferta laboral i dependents dels recursos socials, que s'han mostrat insuficients. Les entitats veïnals i els mateixos temporers varen denunciar el tracte rebut i les operacions policials.

ALCARRÀS (Lleida). Juliol. Campaments precaris a Alcarràs Desenes de temporers immigrants malvivien en campaments improvisats amb tendes de campanya de canyes i plàstics prop del riu Segre, entre els municipis de Torres del Segre i Alcarràs. La falta de llocs de treball en la campanya de la fruita va provocar que visquessin en aquestes pèssimes condicions.

Altres

CATALUNYA. Març Un informe ressalta la importància prioritària de la salut laboral dels treballadors i treballadores immigrants. El centre d'investigació en Salut Laboral posa de manifest, en el seu informe, que la població treballadora immigrada té un risc incrementat de patir una lesió deguda a un accident laboral. Aquest risc és encara major en dones i persones de més edat. La precarietat laboral i social a la que es veuen avocades les persones immigrants, pel que fa a la inestabilitat laboral, el baix nivell salarial, extenses jornades de treball, indefensió a l'hora de fer valer els seus drets i riscos per a la seva salut, els converteix en un col·lectiu de treballadors especialment vulnerable.

CAPÍTOL 6
Cossos de seguretat.
Abusos i maltractaments.
Iniciatives polítiques.

Introducció

Aquest capítol recull aquells casos de maltractaments i abusos d'agents de cossos policials i de seguretat privada, que han sortit als mitjans de comunicació i aquells assumits pel Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia (SAID) de SOS Racisme.

Aquest servei ha rebut i assumit 26 denúncies noves al 2009 contra agents de cossos policials, dels quals un 46% són referents a Mossos d'Esquadra i un 26% a Guardia Urbana de Barcelona.

En total, inclosos els casos oberts d'anys anteriors, són 57 expedients de queixes i denúncies en aquest àmbit que representen un 30% del total de denúncies del servei. D'aquestes denúncies un 72% es treballen des de la via penal i la resta per queixa administrativa. A finals d'any un 70% restava obert.

Encara que representen una mostra, ja que no són dades extrapolables a tot el territori català, sí serveixen per mostrar que els abusos i maltractaments dels agents policials cap a la població immigrada es mantenen.

El 2009 ha estat un any ple de notícies als mitjans, relacionades amb noves denúncies o sentències de casos que van sortir anys anteriors contra agents dels Mossos d'Esquadra.

Situacions que van provocar que la Conselleria d'Interior comencés a posar en marxa mesures per eradicar aquestes pràctiques com les càmeres a comissaria, el desenvolupament del Codi Ètic de la Policia, la ubicació en lloc visible de la placa identificativa entre d'altres.

Malgrat aquestes mesures, són moltes les denúncies noves de 2009 i poques les sentències fermes que castiguen aquestes pràctiques. La majoria de denúncies rebudes al SAID són d'intervencions a la via pública, fet que dificulta poder contrastar les versions. Fins i tot quan podria haver testimonis, molts cops aquests també estan imputats com en el cas del senyor A. Y que exposem al capítol. A nivell judicial s'ha donat un pas molt important amb sentències ratificades pel Tribunal Suprem, però encara en la majoria dels casos es continua donant més valor a la paraula dels funcionaris que de la víctima.

Continuen també les denúncies d'altres cossos policials.

En especial és preocupant per la gravetat de les denúncies, on casi sempre hi ha maltracta físic, així com per ser una constant des de fa anys, sense que els seus responsables directes ni polítics posin mesures i solucions; les actuacions d'agents de la Guardia Urbana de Barcelona. Les situacions denunciades també tenen com escenari normalment la via pública i posteriorment els trasllats en vehicles fins les comissaries pertinents. Davant d'aquests fets la resposta per part dels responsables jurídics del cos policial sempre és la mateixa: la versió dels fets no es correspon amb les versions dels agents implicats.

La persona estrangera és més visible, i la policia la identifica més a partir d'aquí tenim pràctiques com les que conclouen el programa pilot STEPSS dels Mossos d'Esquadra, creat per evitar discriminacions en les actuacions policials per raó d'ètnia. Aquest conclou que la policia identifica més persones estrangeres que amb nacionalitat espanyola. Cal, per tant, un canvi d'actituds i mentalitats per part dels funcionaris i també un marc d'actuació i criteris que donin resposta a les diverses situacions, a la vegada que marqui clarament allò que no es pot fer en nom de l'autoritat i la seguretat.

Per aquest motiu el Codi Ètic (previst per la Policia autonòmica i la local) no serà la solució però sí una eina fonamental, tal com diu el reconegut jurista Carlos Jiménez Villarejo "L'informe anual sobre el grau de compliment del Codi podrà determinar si aquest ha afavorit o no una millor protecció dels drets dels ciutadans i ciutadanes i, en definitiva, una convivència més lliure i segura.

És a dir, si el Codi Ètic ha elevat o no la qualitat del servei policial, que és una de les condicions per mesurar la qualitat del mateix sistema democràtic."

Polítiques i iniciatives engegades

GIRONA. Gener. **Un programa pilot denota que la policia identifica més a la població immigrada.** El programa Steps (anglicisme pel qual es coneixen les Estratègies per a la Identificació Policial Efectiva) intenta millorar les relacions de la policia amb algunes minories mitjançant una correcta medició de l'eficàcia policial en l'ús dels seus poders. Segons les dades analitzades d'octubre a maig de l'any passat, el Mossos d'Esquadra i la Policia Municipal de Girona –on la iniciativa funciona des de 2007- van identificar a 2.428 persones, de les quals 1.306 eren immigrades. Aquest prova pilot permet disposar per primera vegada de dades quantitatives i qualitatives sobre les identificacions que fa la policia.

CATALUNYA. Març. **Interior ofereix cursos gratuïts per a accedir a ser mosso d'esquadra.** Dels 14.150 mossos que patrullen per Catalunya, només 125 són d'origen estranger. És a dir, un ínfim 1,1%, quan en la societat catalana, els immigrants representen un 15% de la població. Per intentar corregir aquest desequilibri i atreure a més persones d'origen immigrant ja nacionalitzades, els responsables d'Interior van posar en marxa el Programa de Diversificació Social, un curs gratuït preparatori per accedir a l'acadèmia dels mossos. L'any 2007, es van oferir 110 places, hi va haver 45 aspirants, però només 18 d'ells complien els requisits per exercir com a agents. Al final, només sis van superar els exàmens d'accés a l'Institut de Seguretat. En la segona edició del curs hi va haver 58 inscrits i 26 persones acceptades.

BADALONA. Desembre. **Experts en diversitat i drets humans posen de manifest el paper rellevant de la policia per crear espais de convivència.** En el debat sobre *Immigració i ciutadania: eines per a la gestió local de la diversitat*, l'analista de Polítiques del Departament de Seguretat Interior dels Estats Units, Adam Hunter, va subratllar que la integració passa per donar eines cíviques i lingüístiques als ciutadans nous. L'expert en gestió local de la diversitat, Josep Palacios, va defensar “un pla integral i transversal per poder gestionar el recursos públics des d'un marc d'eficàcia i eficiència” i el director de l'àmbit de Govern de l'Ajuntament de Badalona, Joaquim Ortillés, va instar a les administracions públiques a promoure formes més creatives per conviure en pau.

Casos de maltractaments i abusos d'agents dels cossos policials

BARCELONA. Gener. **Sis mesos de presó per a dos mossos que van trencar el braç a un detingut.** L'Audiència de Barcelona va condemnar a sis mesos de presó a dos agents dels Mossos d'Esquadra per trencar-li el braç a un detingut a la comissaria. El tribunal va entendre que els policies van actuar de manera "reprovable" al emmanillar al detingut, que va acabar amb fractura del terç interior de l'húmer esquerre, segons afirma la sentència. Els agents van ser absolts del delictes de tortures que sol·licitava l'acusació particular, però van haver d'indemnitzar al jove amb més de 100.000 euros. Els fets van ocórrer la nit del 28 d'abril de 2006 a la comissaria de Les Corts de Barcelona.

BARCELONA. Abril. SAiD. **Un menor és agredit per la Guardia Urbana mentre deixava una bicicleta a la parada del Bicing.** El menor M. H. es trobava, amb dos amics més, al costat de l'estació de Bicing situada prop de la parada de metro Llacuna de Barcelona, on anava a deixar una bicicleta, quan se li va acostar un cotxe de la Guàrdia Urbana amb dos agents que li van demanar sense cap tipus d'explicació que s'aturés, la qual cosa el va espantar perquè no entenia que passava i va decidir continuar caminant. Els agents el van agafar bruscament de la jaqueta i li van preguntar per un telèfon mòbil del qual el menor no tenia cap coneixement i així ho va fer saber als agents, motiu que va fer que aquests el registressin.

Els agents van agafar al menor M. H. i als altres nois i els van fer pujar al cotxe sense explicar quins eren els motius de la detenció ni tampoc els van llegir els seus drets. Un cop dins del cotxe, l'agent va insultar al menor, fent referència al seu origen i li va propinar un fort cop de puny a la boca, que va provocar que li caigués una dent i el va deixar en estat semi-inconscient. Aquest agent va baixar del cotxe i es va quedar a la parada de Bicing.

Un cop a la comissaria, on el jove continuava sagnant, el va atendre el personal mèdic, que li va preguntar com s'havia fet mal. El menor va contestar que havia estat un agent. Un altre agent que el va sentir li va dir que es mantingués callat i que això s'ho havia fet anant amb la bici. Més tard, el van portar a l'Hospital de la Vall d'Hebrón perquè li curessin les ferides de la boca i va estar escoltat en tot moment pels agents, que no el van deixar parlar. Després de les cures, el van tornar a portar a la comissaria, allà va firmar uns papers que ell no sabia què significaven, no li van facilitar l'auxili d'un traductor i el van traslladar a la Comissaria de Les Corts de Mossos d'Esquadra, on li van agafar les dades i va passar la nit. L'endemà li van donar el seu informe mèdic i una citació per un judici i sense, més explicacions, el van deixar marxar. Aquest judici es va celebrar, se l'acusava del robatori d'un mòbil, la sentència ha estat absolutòria pel menor. El SAiD no va portar el judici per robatori, doncs va entrar a gestionar la denúncia més endavant, en el tema de l'agressió policial.

Uns dies més tard, el jove es va dirigir a la Comissaria de Mossos d'Esquadra del carrer Nou de la Rambla de Barcelona per presentar la denúncia corresponent pels fets ocorreguts. Allà li van dir que no la presentés i que s'arreglaria tot al judici. Uns dies després, el menor va perdre l'altra dent, que se li movia com a conseqüència del cop.

En aquestes circumstàncies, el menor arriba al SAiD acompanyat per un educador del Casal dels Infants del Raval, que li fa l'acompanyament social.

Des del SAiD es presenta una denúncia sobre els fets al jutjat de guàrdia. D'aquest procés judicial s'han obert diligències prèvies en relació als fets.

També es va tramitar una queixa administrativa al Síndic de Greuges, a la que ha contestat que la tramitació no es pot fer mentre hi hagi un procés judicial obert, tal com marca el protocol. La queixa administrativa també es va fer arribar a l'assessor jurídic de la Guàrdia Urbana i a la regidora de prevenció, seguretat i mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona, perquè tinguessin coneixements dels fets. La resposta de l'assessor jurídic és que la versió dels fets relatada pels agents contradiu la del denunciant.

Des del SAiD, a banda de l'assessorament jurídic, també s'han desenvolupat altres tasques de suport, com l'acompanyament a l'assistència dental (on s'ha elaborat una pressupost per la reconstrucció de la boca que s'ha adjuntat al procés judicial) i la derivació a l'associació Exil, encarregada de donar suport psicològic i especialitzada en aquest tipus d'atenció. També s'ha mantingut el contacte amb l'associació Casal dels Infants i amb els educadors i les educadores, on el menor rebia atenció educativa abans dels fets i on continua assistint.

BARCELONA. Maig. **L'Audiència condemna a tres anys de presó a un mossos per la detenció il·legal d'un innocent.** Tres anys de presó per la detenció il·legal d'un home que es va negar a identificar-se, vuit d'inhabilitació, multa de 1.800 euros per un altre delictes de lesions i 4.021 euros pels danys causats. Aquesta és la condemna que va imposar l'Audiència de Barcelona al mossos d'esquadra J. L. I. C. en una sentència que censura el comportament del policia i el de la seva companya, S. R. H., que va ser absolta. Els fets van succeir el 16 de febrer de 2007, quan ambdós agents de paísà van confondre l'home amb al propietari d'un domicili que estava en busca i captura.

BARCELONA. Juny. **Absolts els mossos de Les Corts denunciats per Interior.** L'Audiència de Barcelona va condemnar a 600 euros de multa per una falta de lesions a tres dels quatre mossos d'Esquadra que van ser denunciats per la Conselleria d'Interior, acusats de maltractar a un detingut a la sala d'escorcolls de la comissaria del barri barceloní de Les Corts. L'escena va ser recollida per una càmera oculta. L'Audiència va absoldre als agents dels delictes contra la integritat moral i falsedat documental per als que el fiscal reclamava cinc anys i nou mesos de presó, i va lliurar de tots els càrrecs al quart imputat. El Tribunal va admetre, però, que els tres agents "es van extralimitar en la forma de reducció i immobilització del detingut". La Fiscalia va anunciar que recorreria la sentència perquè considera que "el vídeo mostra que els condemnats, guiats per l'ànim de degradar la dignitat del detingut, van atacar-lo reiteradament amb les mans, els peus i els genolls".

BARCELONA. Juny. SAiD. **Discriminació en controls de seguretat per part de la Policia Nacional.** El senyor D. I. estava caminant amb un amic, al passadís que connecta la línia 5 del metro a l'estació de Sants, per agafar el tren que anava a l'aeroport. D. I. viu a Espanya des de fa 4 anys i el seu amic estudia un doctorat a Ginebra i estava Barcelona per a passar uns dies de les seves vacances. Estaven caminant juntament amb moltes persones i 4 agents de la policia nacional els van aturar. La policia nacional no es va identificar en cap moment i tampoc va explicar que feien una operació de control. D. I. va presentar el seu bitllet de metro perquè pensava que eren revisors de TMB. D. I. va preguntar per què els paraven a ells i per quin motiu. Els policies van contestar de mala manera que era per a fer controls de seguretat. A més, D. I. es va posar nerviós perquè la policia estava parant només a persones amb marcats trets estrangers. Al mateix temps, els policies van començar a

fer preguntes al seu amic en espanyol. D. I. va provar d'informar-los que el seu amic no sabia espanyol ja que estava a Barcelona de vacances, però els agents no prestaren atenció a l'explicació. D. I. i el seu amic es sentien amenaçats per les formes que van utilitzar per tractar-los. Víctimes d'una actitud discriminatòria, es van dirigir al SAiD.

Des de el SAiD es tramet la queixa administrativa a la Delegació de Govern a Catalunya i al Defensor del Poble. En el cas de la Delegació de Govern a Catalunya, la resposta ha estat que els controls anaven adreçats a la comprovació de les dades aportades per a la seva identificació i es va informar a tots els transeünts de que es tractava d'un control policial. En quant el Defensor del Poble, està estudiant el cas i s'està esperant resposta.

BARCELONA. Juny. SAiD. Actuació policial de Mossos amb abús d'autoritat i maltractaments en l'espai públic. El senyor A. S. es trobava en un comerç d'aliments i va sortir al carrer a fumar un cigarret. En aquell moment es va apropar un grup de 6 persones i una d'elles li diu que és policia i li demana la documentació. En aquells moments, no portava la documentació perquè només havia sortit a comprar menjar i l'havia deixat a casa. L'agent va començar a empaitar-lo, però al veure que no reaccionava a les seves provocacions, s'hi van afegir altres agents, el van agafar i empenyent-lo i pegant-lo, el van ficar al portal d'un edifici. Allà el van agredir, més tard el van pujar al cotxe de policia i el van portar a la comissaria de Les Corts de Mossos d'Esquadra, on va estar detingut dos dies. Durant la mateixa detenció li van curar les ferides, causades per l'agressió, però en cap moment li van explicar els motius de la detenció ni li van comunicar els seus drets. A. S. després de passar a disposició judicial i quedar lliure, es va adonar que no tenia tots els diners que portava en el moment de la detenció.

Es va dirigir al SAiD, que va assumir el cas després de contrastar la informació de la que disposava i també parlant amb dos homes que havien presenciat la detenció. El senyor A. S., encara tenia dolor i per això des del SAiD se li va recomanar que es dirigís a l'Hospital del Mar, on li van diagnosticar contusions varies arran d'una agressió de feia una setmana.

El SAiD va presentar una denúncia al jutjat d'instrucció per un presumpte delictes contra la integritat moral, lesions i robatori denunciant per una banda als dos agents de Mossos d'Esquadra que van donar-li la pallissa i, per una altra banda, als altres agents que van intervenir en la detenció.

En aquest procés judicial, el SAiD actua com acusació particular en la denúncia presentada contra els agents policials i, a la vegada, com a defensa de la víctima per la denúncia interposada pels agents en el moment de la detenció.

En el judici van declarar en un primer moment els testimonis dels fets i un altre dia els agents de Mossos d'Esquadra imputats, dos en concret, amb número de TIP identificat, i altres funcionaris que van intervenir en la detenció.

A part de la via jurídica, el SAiD ha canalitzat la queixa per via administrativa trametent-la al Síndic de Greuges, tal com marca el protocol d'actuació, perquè tingui coneixement dels fets. La denúncia per via administrativa també es va fer arribar al Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, però encara no hi ha resposta.

Com en molts casos d'aquestes característiques, des del SAiD s'actua com acusació particular (representant al denunciador) i com a defensa de la víctima que ha estat denunciada pel cos de seguretat pública pertinent per desobediència (o similar) a l'autoritat policial. Per tant, l'actuació del SAiD és doble, com acusació i defensa, incrementant la tasca i la dificultat alhora de poder defensar a aquestes persones, víctimes d'una agressió per motius discriminatoris.

BARCELONA. Juliol. **Condemna històrica per a dos Mossos d'Esquadra.** La Fiscalia de Barcelona va reclamar 13 anys i mig de presó per als mossos Rubén S. P. i Alberto M. L. acusats de robar 150 euros a un petit traficant de drogues del barri barceloní del Raval, a qui presumptament van detenir de manera il·legal dues vegades i van denunciar falsament per vendre haixix. Els agents també es van enfrontar a uns quants anys d'inhabilitació especial. És la pena més alta sol·licitada fins ara per a uns policies autonòmics. Dos delictes de detenció il·legal per a cada un -una pena de tres anys i sis mesos i una altra de cinc anys i sis mesos-, falsedat en document oficial - quatre anys i sis mesos- i una falta de furt per la qual es demana una multa.

BARCELONA. Juliol. SAiD. **Abús racista de la guàrdia urbana de Barcelona** El senyor A. S. estava al carrer on es duia a terme un concert, disposat a realitzar les proves de so del grup musical on toca el Jambé, i amb el que tenia una actuació, en aquell moment encara no estava tocant. Hores més tard, agents de la guàrdia urbana de Barcelona van arribar amb el vehicle i es van adreçar a ell demanant-li la documentació, i per agafar-li les dades i posar-li una multa per fer soroll a la via pública i que volen que signi sense llegir. El Sr. A.S. es va negar a signar la denuncia per soroll, negant que ell hagués tocat el tambor i davant d'això un agent de forma agressiva li va treure jambé, que és la seva eina de treball. Després d'agafar el seu instrument li diu que si signa la denuncia li tornarà. Davant d'aquesta situació ell, es continua negant a signar la multa i es resisteix de forma pacífica, agafant-se primer a la roda del vehicle policial i després a una de les motos dels guàrdies urbans, intentant guanyar temps mentre un amic trucava als mossos d'esquadra. Després el van separar de la moto agafant-lo pel coll, donant-li un cop fort al braç dret i utilitzant un ferro per separar-li la mà. Una vegada entra al vehicle, i estant ja a l'aparcament de la comissaria, un dels agents li dóna 4 bufetades al costat esquerra de la cara mentre li deia que es despertés. Després de l'agressió el retenen a comissaria, allà el mateix agent li mostrà unes cicatrius dient-li que *"això m'ho va fer un moro"*. L'agent li va preguntar si el pensava denunciar i la resposta del Sr. AS va ser que sí, davant això l'agent li va dir que també el denunciaria. Va passar la nit a la Comissaria dels Mossos d'esquadra, al dia següent va passar a disposició judicial i va quedar lliure. Li van lliurar un paper on per primer cop deia que va ser detingut per resistència a l'autoritat i un altra paper denunciant l'ús d'instrument de percussió, sense tornar-li el "jambé". El mateix dia després de sortir de la comissaria el Sr. A.S. va anar a l'hospital del Mar per ser atès.

El dia 31 de Juliol va rebre una citació per assistir com denunciador pels 2 agents per una falta de resistència i desobediència a l'autoritat. El SAiD va presentar denuncia al jutjat d'instrucció per un presumpte delictes contra la integritat moral, i lesions contra als agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona, que van fer aquesta detenció. Aquesta denúncia va ser arxivada. D'altra banda el SAiD es presenta com defensa per la denúncia interposada per la guàrdia urbana per resistència a l'autoritat. El 9 de desembre de 2009 es dicta sentència favorable cap al Sr. A.S. on queda absolt dels fets que se li imputen.

Alhora s'adreça la queixa administrativa al Síndic de Greuges per notificar els incidents, malgrat no podrà intervenir per estar obert el procés judicial, a la Regidoria de prevenció, seguretat i mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona i a l'Assessor Jurídic de la Guàrdia Urbana. L'Assessor Jurídic de la Guàrdia Urbana respon que la versió dels agents es contradiu amb la del Sr. A.S.

BARCELONA. Agost. SAiD. **Agressió policial estant fora de servei.** El Sr. M. K. sortia amb uns amics francesos d'una discoteca de Barcelona. Seguidament, es va acomiadar dels seus amics i va anar cap al seu cotxe on se li van apropar dos individus vestits de paisà. Aquests individus li van demanar al Sr. K.M. si tenia "haxís o coca" a la qual cosa va respondre que no. Acte seguit li van prendre les claus del cotxe i el van treure del mateix a la força, dient que buidés tot el que portava a les butxaques mentre l'immobilitzaven el van colpejar i insultar. Després els dos individus van trucar a la Guàrdia Urbana de Barcelona dient que eren policies. Va arribar una patrulla de la Guàrdia Urbana amb dos agents, i van procedir a registrar el cotxe i al Sr. M. K. comprovant que no portava res i que el Sr. MK no tenia antecedents policials.

En cap moment, aquests suposats agents es van identificar davant del Sr M. K. Després aquests dos individus es van quedar parlant amb un dels agents de la Guàrdia Urbana, i acte seguit l'agent li va comunicar que el detenien per haver agredit a un Guàrdia Urbà. El van esposar, el van ficar al vehicle policial de la Guàrdia Urbana, del qual va poder memoritzar el número de matrícula i el van portar a la Comissaria de Mossos d' Esquadra de Nou de la Rambla de Barcelona. Des de la comissaria de Mosso d'Esquadra el van portar al Servei d'Urgències de l'Hospital del Mar, on el van atendre per les lesions causades pels agents no identificats. Després el traslladen a la Comissaria de Mossos d'Esquadra de Travessera de Les Corts de Barcelona, on va estar al calabós tot el matí fins que va arribar l'advocada d'ofici. Aquesta, el va informar de que els policies vestits de paisà l'havien denunciat per agressió i li va recomanar que anés a un metge.

Quan va sortir en llibertat es va dirigir immediatament al metge que després de l'exploració va diagnosticar que tenia diferents hematomes a tot el cos.

EL SAID va assumir el cas i va presentar denuncia per un presumpte delictes contra la integritat moral, vexacions i lesions contra aquests dos individus de paisà que deien ser agents de policia. Durant la investigació del cas s'ha esbrinat que un dels individus era un agent de la Policia Local de Terrassa i l'altre era un agent de la Policia Local de Santa Coloma de Gramanet.

Es va citar al Sr. M.K. per ratificar la denuncia i per ser explorat pel metge forense. A dia d'avui, el procediment encara segueix en instrucció.

Alhora es comunica la queixa per via administrativa al Síndic de Greuges, a la regidoria corresponent de l'Ajuntament de Terrassa i a regidoria corresponent a l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramanet.

En quant als ajuntaments des del SAiD s'han fet reunions amb els responsables dels dos municipis, que en relació al cas no es posicionen, a l'espera del procediment judicial. Però sí s'han establert relacions per treballar de manera conjunta.

BARCELONA. Agost. SAiD. **Els efectes que pot provocar una agressió policial.** El senyor H. K. es trobava en un parc situat a la plaça de Colon de Barcelona i, després de menjar-se un entrepà que portava, va pujar a la seva bicicleta amb la intenció de dirigir-se a la platja a descansar una estona. Al pujar a la bicicleta va notar com per darrera l'agafaven i el tiraven al terra mentre dues persones li colpejaven el cap i el clatell. A continuació, el van introduir en un furgó, va ser quan estava dins que va veure que es tractava d'agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona. Més endavant, ha estat a partir de la matrícula de la furgoneta que s'ha pogut identificar als agents.

Dins del furgó el van agredir i insultar reiterades vegades. H. K. li va demanar a un dels agents per què el pegaven i li va respondre que l'agredien perquè al parc el van cridar perquè s'aturés i no contestava.

A la comissaria no el van esposar, ni el van introduir a cap cela, sinó que el van portar al lavabo, on un dels agents el va tornar a colpejar a la cara, al cap i al coll, mentre uns altres dos estaven allà sense dir res. Llavors li van demanar la documentació i es van quedar el que portava dins la motxilla. Li van tornar la documentació i el van deixar marxar. Pel que fa a la bicicleta no li van tornar, li van dir que se la quedaven i que tornés a buscar-la quan tingués els papers de la bicicleta.

Després, va anar a la comissaria de la Guàrdia Civil del Raval a preguntar què podia fer i li van dir que anés primer a l'hospital i després a una comissaria dels Mossos d'Esquadra. Es va dirigir al centre de salut del Raval, on el van atendre i li van donar un informe mèdic. Després es va dirigir a la comissaria, on li van dir que tornés 5 o 6 hores més tard. Cap a les 21,30 h. hi va tornar i li van dir que no podien atendre'l i que tornés al dia següent. Davant d'aquesta resposta, va tornar a la Guàrdia Civil explicant el que havia succeït i li van dir que anés al Jutjat de Guàrdia i posés una denúncia.

Va anar a la Ciutat Judicial i li van donar un imprès. Se'l va emportar a casa perquè el seu germà l'ajudés a omplir-lo, ja que ell no escriu massa bé. El mateix dia va anar al metge de capçalera, que li va certificar la baixa laboral i, sentint el que havia succeït, el metge li va recomanar que anés a SOS Racisme Catalunya.

Al dia següent, però, va tornar al Jutjat de Guàrdia i va presentar la denúncia escrita a mà pel seu germà i signada per ell. Passats uns dies, com que encara es trobava malament va anar l' Hospital General d'Hospitalet, on el van atendre i li van entregar l' informe d'alta.

El SAiD va assumir el cas, considerant que es tractava d'un abús de l'autoritat policial amb elements racistes; a part d'una conducta de criminalització cap a aquella persona pel fet de ser immigrant.

Des del SAiD es presenta una denúncia al jutjat d'instrucció per un presumpte delictes contra la integritat moral i lesions contra 4 agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona identificats per la matrícula del furgó.

També s'adreça una denúncia administrativa a la Regidoria de Prevenció, Seguretat i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona per notificar els incidents, així com a l' assessor jurídic de la Guàrdia Urbana, que respon dient que la versió dels agents es contradiu amb la de H. K: *"En relació a l'assumpte de referència, poso en el seu coneixement que la versió dels agents contradiu la facilitada pel senyor H. K. El cas es troba sub-judice tota vegada que es segueix davant el Jutjat d'Instrucció núm.33 de Barcelona les Diligències Prèvies 5134/2009-A."*

També es fa arribar la queixa administrativa al Síndic de Greuges, que recull l'expedient, però que ens fa saber, com és habitual, que no "pot investigar les queixes l'objecte de les quals es troba pendent d'una resolució judicial."

Degut a l'agressió patida, el senyor H. K. necessita un suport psicològic, ja que té por de sortir al carrer i creuar-se amb algun agent de seguretat, per la qual cosa el SAiD el deriva a l'associació Exil, perquè li doni recolzament en aquest àmbit. H. K. va estar de baixa i va perdre la seva feina perquè l'empresa per la que treballava no li va renovar el contracte.

A data d'avui, encara s'està a l'espera de judici. El metge forense ha declarat 21 dies per recuperar-se de les lesions. Resta pendent la presa de declaració dels 4 guàrdies urbans que van participar en els incidents. No hi ha cap altre testimoni més enllà dels mateixos agents. Mentrestant, des del SAiD es fa un seguiment de la situació del senyor H. K.

TARRAGONA. Setembre. **13 membres d'una família denuncien als Mossos d'Esquadra per agressions.** 12 efectius del cos policial van detenir a sis persones d'origen colombià mentre celebraven la festa d'aniversari d'una d'elles, després d'una "batalla campal", segons les víctimes, entre els Mossos i els familiars de la homenatjada. La família va denunciar als Mossos el dia després per un presumpte delictes de lesions i abús d'autoritat. La versió policial afirma que els agents van intervenir amb contundència per evitar ser agredits en mig de la batussa. Entre els contusionats hi havia un menor d'edat que va perdre el coneixement en ple carrer. El portaveu policial assegura que les denúncies responen a una simple "exageració".

BARCELONA. Setembre. **Condemnat un mossos d'Esquadra per haver estafat a diverses persones d'origen xinès.** L'Audiència Nacional va condemnar a quatre anys de presó, una multa de 1.800 euros i una indemnització a les víctimes de 103.500 euros a un agent dels Mossos d'Esquadra que va estafar a més de 40 persones immigrants en situació irregular d'origen xinès. L'estafa consistia en una falsa promesa de permís de residència i treball a les víctimes a canvi de 3.000 euros. El mossos d'Esquadra va arribar a rebre més de 102.000 euros a través d'una de les estafades. Finalment, va ser ella mateixa qui el va denunciar.

BARCELONA. Octubre. SAiD. **Una detenció il·legal.** El senyor H. Y, sortia d'un camp de futbol a un carrer de Barcelona. Mentre caminava amb els seus amics, els hi diu "cabrones esperadme"; en aquell moment s'atura un cotxe de Mossos d'Esquadra i un agent li demana la documentació. També baixa un altre agent, del cotxe, i aquest li diu al sr H. Y. que l'havia insultat.

El sr H. Y. no entén perquè l'estan retenint i demana explicacions, mentre intenta deixar-se anar; aleshores un dels agents l'agafa pel coll amb les dues mans molt fort, asfixiant-lo. En aquest moment intervenen alguns testimonis que estaven al carrer, demanant als agents que el deixin estar.

Finalment el porten detingut a la comissaria de Mossos d'Esquadra de Nou de la Rambla. Un cop a la comissaria, el mateix agent que l'havia agafat del coll li va dir "*Ahora vete a SOS RACISMO si quieres o a donde te de la gana*". Aquella mateixa tarda els companys que l'acompanyaven durant l'incident van acostar-se a la comissaria de Nou de la Rambla per donar el seu testimoni dels fets. Els testimonis testifiquen que el Sr. H.Y no havia insultat als agents ni havia fet res que pogués motivar la seva detenció.

El sr H. Y. va estar detingut tres dies. Quan va sortir de la comissaria va posar una denúncia al jutjat de guàrdia i es dirigeix al SAiD. El SAiD assumeix el cas, després de contrastar la informació. Dies més tard el sr. H. Y. i els amics que l'acompanyaven els dies dels fets van rebre una citació judicial, per falta de respecte i desconsideració a l'autoritat. Des del SAiD s'assumeix l'acusació per la denúncia posada pel sr. H. Y. contra els agents policials, i també la defensa de tot el grup per falta de respecte i desconsideració a l'autoritat.

El SAiD també comunica la denúncia al Síndic de Greuges i a la Conselleria d'Interior, sense rebre resposta.

Les dues denúncies s'acumulen i es fa el judici, resultant absoltes les dues parts (senyor H. Y i Mossos d'Esquadra).

El cas està pendent del recurs presentat pel SAiD contra la sentència absolutòria dels agents, insistint en la detenció il·legal.

BARCELONA. Desembre. **Absolts els quatre mossos acusats d'un arrest il·legal a la sala Bikini.** L'Audiència de Barcelona va absoldre a la sergenta Teresa Aguiló i als agents Ricardo M., Francesc A. i Raul S., que s'enfrontaven a cinc anys de presó acusats d'haver arrestat il·legalment un home després que aquest intentés denunciar un mossos fora de servei amb qui havia tingut un incident a la discoteca Bikini de Barcelona, el 2007. El tribunal va donar "plena credibilitat" als agents –que van justificar la detenció al·legant que l'home no va atendre als requeriments que es cal·més– i va entendre que la detenció era justificada perquè la víctima es va mostrar agressiva amb ells, reacció que, al seu parer, podria haver suposat un risc per a la integritat física dels policies.

BARCELONA. Desembre. **El Suprem confirma la condemna de presó contra tres mossos per tortures a un detingut.** El Tribunal Suprem va confirmar el càstig que l'Audiència de Barcelona va imposar a tres Mossos d'Esquadra per haver torturat de manera "salvatge" el ciutadà romanès Lucian Paduraru, a qui van detenir per error l'any 2006. Tot i així, el Suprem els va rebaixar la pena imposada per les lesions que li van causar al considerar que no es van acarnissar amb ell. Així doncs, els agents, que havien estat castigats amb sis anys i set mesos de presó, hauran de complir finalment quatre anys i nous mesos. La pena comporta l'ingrés a la presó, tot i que els mossos encara poden recórrer al Tribunal Constitucional o demanar un indult.

BARCELONA. Desembre. **El SAiD assumeix 26 noves denúncies contra agents de cossos policials.** En total treballa amb 57 expedients de queixes i denúncies en aquest àmbit, que representen un 30% del total de denúncies del servei, sent el primer bloc temàtic.

Abusos i maltractaments dels agents de la seguretat privada

BARCELONA. Setembre. SAiD. **Maltractament per part d'agents de seguretat privat al Trambaix de Barcelona.** El senyor G. S., va agafar el Tram Baix a la parada de Francesc Macià en direcció a l'Hospitalet de Llobregat acompanyat per la senyora C. Z. A la parada de Diagonal, un revisor va pujar al tramvia i els va demanar els tiquets de viatge. El senyor G. S. i la seva companya no trobaven el bitllet i el revisor els va dir que li donessin la documentació. G. S. va demanar-li que s'esperés un segon fins que trobés el seu tiquet de viatge, però que no li donaria la seva documentació. El revisor va respondre cridant que baixessin immediatament del tramvia. Aleshores, van trobar la targeta T-10, la van entregar al controlador i aquest no els la va retornar. A la següent parada, van entrar al vagó tres vigilants de seguretat i dos d'ells van agafar al senyor G. S. pel coll amb la intenció de treure'l fora del vagó. La senyora C. Z. va intentar intervenir per evitar l'agressió i la van empentar contra els seients donant-li un cop al coll. El senyor G. S. va demanar que la deixessin tranquil·la i aleshores els vigilants van tornar a agafar-lo pel coll i a ofegar-lo, mentre li donaven cops a la cara i al cos i l'amenaçaven. Algunes persones que estaven al Trambaix van recriminar l'actuació dels vigilants i un d'aquests agents va dir: "*Mirad mi color de piel, el malo no soy yo*". En aquest moment, van arribar els Mossos d'Esquadra, que van immobilitzar al senyor G. S. i el van portar detingut a la comissaria de Les Corts. Quan G. S. restava immòbil, un dels agents de seguretat el va insultar. Van portar al senyor G. S. a la comissaria i el van denunciar per desobediència a l'autoritat. La senyora C. Z. va interposar una denúncia a la mateixa comissaria de Les Corts.

El SAiD va assumir el cas, ja que es tractava d'un cas d'agressió racista. Primer de tot es va enviar una carta demanant explicacions i les imatges dels fets al Trambaix. El Trambaix al·lega que s'han produït problemes tècnics i que les imatges no es mantenen gravades.

Tenint en compte l'agressió, SOS Racisme es persona en el procés judicial que s'inicia i del qual, actualment, encara s'està pendent de la sentència. Tant el senyor G. S. com la senyora C. Z. van necessitar suport psicològic pel xoc traumàtic que van patir. En aquests moments, els dos continuen en teràpia.

BARCELONA. Novembre. SAiD. **Discriminació racista per part dels agents de seguretat en un establiment comercial de Barcelona.** El senyor A. L. va anar a comprar i quan sortia de l'establiment va sonar l'alarma al passar la noia de davant seu. Aquesta noia va marxar sense més problema, i els vigilants de seguretat del centre el van retenir a ell. Li van ordenar que obrís la bossa que duia, on hi havia unes bambes que A. L. havia comprat aquell matí al mateix establiment, i de les quals no duia el tiquet de compra a sobre. En aquest moment, veient que no portava a sobre el tiquet de compra, l'agent de seguretat li va preguntar si era de Brasil tot exclamant: "*Tu país está lleno de delincuentes*". A. L. va dir-li al vigilant que no tenia cap inconvenient en deixar allà els seus objectes personals i anar a buscar el tiquet de compra a casa seva –viu a prop- i que es solucionés el malentès, o que si ho preferien, miressin les càmeres de seguretat del local on es podria veure que ell no s'havia endut absolutament res. A. L. va rebre només negatives. L'agent de seguretat li va dir que tan sols sortiria de la botiga a mans de la policia i que en cap moment estava disposat a mirar les càmeres de seguretat. Tot seguit, el va dur retingut a una sala adjunta durant una hora i mitja fins que varen arribar els agents policials. Els agents de seguretat van interposar una denúncia contra A. L. (per presumpte furt) de la qual en va resultar absolt de tots els càrrecs.

Des del SAiD s'assumeix el cas, considerant els fets clarament discriminatoris per raó de procedència ètnica. Es procedeix a una denúncia administrativa, s'envien varies cartes a les empreses Prosegur i Decathlon per tal que informin de la seva versió dels fets i que coneguin l'actual situació del cas. El cas continua obert i pendent de properes gestions adreçades a denunciar el cas als organismes de consum pertinents.

CODI D'ÈTICA DE LA POLICIA DE CATALUNYA

Ester Blay,

El Codi d'Ètica de la policia fonamenta el seu contingut en principis i drets recollits a la Constitució espanyola, en normes d'àmbit estatal i d'àmbit autonòmic en vigor, en textos de Nacions Unides i en altres instruments internacionals, molt especialment en el Codi Europeu d'Ètica de la Policia, recomanat pel Consell d'Europa.

El Codi d'Ètica de la Policia és, en bona mesura, un recull de principis, de normes i de criteris d'actuació que ja estan en vigor. Es tracta, doncs, d'elements que guien actualment les actuacions dels diferents cossos policials a Catalunya. El que fa el Codi és recollir-los en un sol cos, sistematitzar-los, desenvolupar-ne alguns aspectes i donar-los publicitat. Des d'aquesta perspectiva, la seva principal aportació és la de sumar i fer explícites les garanties pels usuaris dels serveis policials, pel conjunt de la ciutadania, i també pels propis agents de policia.

La publicitat i la transparència en les actuacions de les administracions públiques són elements essencials d'un estat democràtic i de dret. En aquest sentit, l'aportació del Codi d'Ètica és especialment important quan tenim present la manca de publicitat i de transparència pel que fa a les normes i criteris que segueixen els agents de policia en les seves actuacions. Aquesta manca de normes publicades, que ha posat de relleu el Consell d'Europa, crea una opacitat que fomenta la desconfiança de la ciutadania respecte dels cossos policials i que resta garanties. Sistematitzant i publicitant les normes i criteris que guien l'actuació policial, el Codi d'Ètica ve a solventar, d'alguna manera, aquesta mancança.

Però a més de ser una manifestació de salut democràtica, considerem que el Codi d'Ètica és positiu pel conjunt de la ciutadania, pels usuaris directes dels serveis policials i pels propis cossos de policia i agents que els integren per altres motius.

Pel que fa al conjunt de la ciutadania, a la vegada que suposa un augment de garanties, el Codi d'Ètica aposta clarament per un model policial de proximitat, eficaç i democràtic. Els principis organitzatius que recull afavoreixen la consolidació d'un model de policia basat en una sòlida relació amb la ciutadania i els diferents col·lectius que la integren i que n'expressen la seva diversitat; aposten pel diàleg i la resolució mediada de conflictes allà on sigui possible i per uns cossos de policia que reflecteixin en la seva composició la societat en la que presten els seus serveis.

Alhora, el Codi d'Ètica és una forma d'expressar el compromís de servei públic de les policies de Catalunya. En el nostre país i en països del nostre entorn cultural són moltes les professions que s'han dotat de codis deontològics. Metges, advocats, periodistes, arquitectes, psicòlegs i altres professionals han utilitzat codis d'ètica per recollir els criteris que han d'orientar la seva activitat, guiar les seves decisions professionals i, en termes més generals, expressar el seu compromís de servei a la ciutadania. Cossos policials de contrastada professionalitat, com la Policia Metropolitana de Londres o la policia francesa també s'han sumat a aquesta expressió de la vocació de servei públic tot publicant els seus documents de compromís. Es tracta d'instruments que, alhora que recullen una identitat professional, n'expressen el seu compromís amb la societat en la qual presten els seus serveis.

El Codi d'Ètica també és un instrument beneficiós pels usuaris directes dels serveis policials. El Codi articula criteris d'actuació, d'atenció i acolliment de les persones que han estat víctimes de delictes. Aquests criteris parteixen d'una clara consciència de les

dificultats que aquestes persones experimenten i de les seves necessitats, i reflecteixen la voluntat d'evitar les experiències negatives que pot comportar el pas de les víctimes per un sistema penal que es mostri insensible i que no respongui a les seves expectatives. En aquest sentit, el Codi recull, sistematitza, estén i publicita pràctiques que es duen a terme en l'actualitat i que es reflecteixen a diversos protocols d'actuació que la ciutadania desconeix.

Per altra banda, en recollir les garanties que en aquest moment estan disperses en principis constitucionals, jurisprudència i altres normes, el Codi també pot ser útil a les persones aturades, escorcollades, identificades o detingudes per la policia. En detallar com s'han de dur a terme aquestes actuacions policials, el Codi serveix alhora com a catàleg de bones pràctiques pels agents de policia i com a garantia de defensa per les persones que entren en contacte amb aquests agents en ser identificats, escorcollats o detinguts.

Pel que fa als cossos policials i als agents de policia que els integren, considerem que el Codi d'Ètica pot ser un instrument útil en una societat com la nostra, diversa, complexa i canviant. En la seva tasca diària els agents de policia tenen un marge de discrecionalitat que han d'utilitzar amb professionalitat d'acord amb els principis enunciats de manera molt genèrica a la Constitució i altra legislació espanyola rellevant. El Codi d'Ètica recull i desenvolupa aquests principis de manera que puguin ser fàcilment traslladables a les actuacions policials concretes, i que serveixin per orientar l'actuació policial. Aquestes criteris no suposen un qüestionament de la professionalitat o del comportament dels agents de policia. Al contrari, recollir-los com ho fa el Codi d'Ètica implica assumir que constitueixen la manera de fer habitual de les policies catalanes.

Finalment, considerem que pot ser un instrument útil pels agents de policia que desenvolupen la seva tasca professional als diferents cossos policials a Catalunya. En recollir drets relatius a la protecció, la salut i la seguretat en el desenvolupament de la seva feina, els criteris que han de guiar les valoracions i els progressos en les carreres professionals, o la protecció contra l'assetjament laboral, el Codi d'Ètica protegeix els agents de policia en la seva condició de treballadors. A la vegada, obliga les autoritats policials a dotar els diferents cossos dels recursos humans i materials necessaris per tal de poder garantir els drets enunciats i, amb ells, una tasca policial efectiva.

És per tots aquests motius que considerem que cal impulsar aquesta iniciativa, expressió d'un compromís dels cossos policials amb la societat diversa i democràtica en la qual presten els seus serveis. El Codi d'Ètica és alhora una mostra de confiança en la vàlua i la professionalitat de l'actuació policial i una garantia per la ciutadania. Es tracta d'una iniciativa difícilment discutible en termes de continguts i que, sense finalitat sancionadora, únicament té vocació de sumar.

Ester Blay, desembre de 2009
Criminologia
Universitat Pompeu Fabra

UNA NORMA PER A UNA POLICIA DEMOCRÀTICA

Carlos Jiménez Villarejo

El projecte de Codi Ètic Policial de Catalunya s'ajusta a les indicacions del Consell d'Europa.

Avui, 4 de gener de 2010, s'acaba el període d'informació pública del projecte de Codi Ètic Policial de Catalunya. A partir d'aquesta data, el Govern català, aplicant les recomanacions del Consell d'Europa, tindrà l'oportunitat de ser el primer Govern europeu que dota els seus policies d'un instrument legal que regula l'actuació policial en totes les facetes amb criteris clars, precisos i decididament democràtics. Un codi que afronta en 104 articles, com no s'ha fet fins ara a l'Estat espanyol, la funció policial en la prevenció del delictes, en la investigació d'aquest, en les diligències d'identificació de les persones, en la detenció i custòdia de detinguts, en l'ús de la força i de les armes de foc i en àmbits que afecten persones en una situació d'especial vulnerabilitat, com en els supòsits d'afectació pel consum de drogues, de trastorns mentals, immigració i, especialment, davant la violència masclista i familiar. I ho fa per superar una situació que avui no admet explicació: les policies catalanes, Mossos d'Esquadra i policia locals, estan sotmeses als principis d'actuació que es van fixar a la llei estatal de 1986.

Per una altra part, així ho aconsella la jurisprudència dels tribunals, des del Suprem (TS) fins als de Catalunya.

Els últims mesos, el TS ha ratificat, amb un sòlid fonament, dues condemnes anteriors de Mossos d'Esquadra per delictes de tracte degradant i de tortures, a més d'altres de lesions i de trencament de la inviolabilitat del domicili. Estem segurs que són conductes que afecten una ínfima minoria d'aquest cos i que quedaran excloses definitivament del seu quefer professional. Però, en tot cas, no es poden desconèixer, perquè situen exactament la transcendència de la funció policial i defineixen la gravetat de les citades conductes. L'última sentència, de 30 de novembre, diu així: "La policia és una institució que actua com a poder coactiu de l'Estat, disposat per al manteniment de la convivència social, i subjecte a l'ordenament jurídic per al control de la seva condició d'aparell coactiu de l'Estat, procurant-ne la subjecció a l'Estat de dret". Ni més ni menys. Per això, reitera que és incompatible amb el tracte policial de les persones el "clar i inequívoc contingut vexatori (...) que sigui degradant o humiliant i incideixi en el concepte de dignitat de la persona afectada". I reafirma respecte del delictes de tortures, que suposa "la forma més greu d'atemptat contra la integritat moral i són el supòsit més greu de deslegitimització de l'Estat de dret".

Però, a més d'aquests precedents, els responsables polítics i policials dels Mossos han de prendre en consideració que, en relació amb altres èpoques i altres forces de seguretat, la ciutadania està reaccionant amb un nivell d'exigència més alt davant els Mossos, possiblement perquè els senten més pròxims. I aquesta reacció es tradueix, entre altres conseqüències positives, en més denúncies contra ells, independentment que molt majoritàriament no resultin fundades. Les dades de 2008 i 2009 ho reflecteixen així. En aquests dos anys, s'han tramitat i resolt 472 procediments penals, amb un acusat descens el segon any, ja que en van ser 206 enfront dels 266 de l'any anterior. I, certament, el percentatge total de condemnes, la majoria per infraccions penals lleus –un 4,8%–, expressa una xifra que no pot estimar-se, en principi, preocupant. Però sí que ho és que s'hagin celebrat en aquests dos anys 304 judicis penals contra mossos, dels quals les condemnes van representar el 7,5%.

Es constata així que som davant d'una policia professionalitzada i de principis i criteris d'actuació democràtics i, per tant, amb ple respecte dels drets fonamentals, però no poden continuar pertanyent al cos els que facin ús en l'exercici de la seva funció d'una "violència innecessària i gratuïta" (TS).

A aquest objectiu hi ha de contribuir la vigència d'un codi ètic que elevi a la categoria de norma i consolidi el que és una pràctica generalitzada de les policies de Catalunya. Que tindrà una doble conseqüència. La ciutadania, com a principal destinatària de la funció policial, podrà conèixer millor quins són els drets i deures de les policies catalanes i, sobretot, quins criteris han d'aplicar quan cada funcionari policial s'enfronta a l'enorme varietat de supòsits que justifiquen la seva intervenció. Constitueix una exigència bàsica del Consell d'Europa per al procés democratitzador de la policia. I, en segon lloc, per als cossos policials, les normes que integrin el codi comptaran amb una enorme força moral per guiar la seva actuació individual i col·lectiva.

L'informe anual sobre el grau de compliment del Codi podrà determinar si aquest ha afavorit o no una millor protecció dels drets dels ciutadans i, en definitiva, una convivència més lliure i segura. És a dir, si el Codi Ètic ha elevat o no la qualitat del servei policial, que és una de les condicions per mesurar la qualitat del mateix sistema democràtic.

Carlos Jiménez Villarejo
Jurista

publicat a El Periódico el 04/01/2010

CAPITOL 7
**Extrema dreta i grups organitzats xenòfobs:
El racisme més explícit**

Introducció

Aquest capítol engloba totes aquelles actuacions, manifestacions i agressions de grups d'extrema dreta i grups organitzats xenòfobs. Aquest títol vol reflexar una realitat cada cop més complexa en aquest àmbit.

Des de fa uns anys SOS Racisme alerta dels canvis que s'estan donant en els grups d'extrema dreta: canvis de vestimenta, ús de noves tecnologies, modernització del discurs, ... i fins i tot la no defensa pública de la violència. Són aspectes que fan que no sigui tan clara la seva identificació, ja que no sempre responen a la imatge de caps rapats, amb la que socialment s'associa l'extrema dreta organitzada.

En aquesta mateixa línia, però a nivell de partits polítics la qüestió és semblant. A l'existència dels partits ultradretans rancis amb postulats espanyolistes i franquistes s'han sumat d'altres, que reivindiquen la democràcia, juguen amb el populisme i la demagogia, i fan de la xenofòbia el seu únic motor de funcionament. Una extrema dreta molt més moderna i que fins i tot no és percebuda com a tal, malgrat que en alguns casos, com és el de Plataforma per Catalunya el seu màxim dirigent tingui un passat a Fuerza Nueva i sigui convidat als fòrums de debat de l'extrema dreta europea.

A la vegada, el creixement de grups que assumeixen alguns dels principis de l'extrema dreta, en especial aquells que tenen a veure amb la xenofòbia. S'organitzen per portar a terme accions en contra de la convivència, a vegades sota la bandera d'un suposat moviment veïnal i d'altres fins i tot simulant moviments espontanis de la ciutadania.

El capítol engloba aquelles agressions perpetrades al 2009 o jutjades aquest any. Així recull la sentència condemnatòria a 11 anys de presó per intent d'assassinat d'un menor al metro de Barcelona, per l'únic major d'edat del grup de cinc neonazis que van intentar matar a ganivetades al menor. I sentències més noves, com la brutal agressió que va patir un venedor ambulat a Manresa que va ser assumida pel Servei Atenció i Denúncia per a Víctimes de racisme i xenofòbia(SAID).

També recollim d'altres agressions a l'àmbit de l'esport amb la agressió racista als jugadors del Bada Bing per un equip format per individus d'extrema dreta.

Finalment el capítol descriu el judici de la llibreria Kalki, un fet important en relació a la lluita contra l'extrema dreta a nivell judicial, no dirigida directament cap als autors dels actes violents. Sinó que en aquest cas dirigida a aquells que difonen les idees de l'odi cap a totes les persones que consideren diferents i per tant inciten i provoquen la violència. En la sentència dictada el 28 de setembre del 2009 es condemna als imputats pels delictes de difusió d'idees genocides, (justificació de l'Holocaust, article 607.2 del Codi Penal) delictes de provocació a la discriminació, a l'odi o a la violència contra els grups o associacions per motius racistes, antisemites i altres (art. 510.1 CP) i delictes d'associació il·lícita.

Extrema dreta i grups organitzats xenòfobs

Internet

BARCELONA. Maig. **L'Audiència ordena investigar un fòrum d'internet de contingut xenòfob.** L'Audiència de Barcelona va ordenar que es reobris la investigació relativa a un fòrum d'internet de contingut racista, xenòfob i antisemita per identificar els autors dels comentaris, ja que podrien ser responsables dels delictes de justificació de l'holocaust jueu i provocació a la discriminació i a l'odi racial. El fòrum és www.europans.org. Els participants també afegien comentaris contra els homosexuals i els jueus i promovien atacs violents contra ells. El novembre de 2008, un jutjat de Cerdanyola de Vallès va arxivar-ne la investigació al considerar que els comentaris, tot i ser reprovables, estaven dins dels límits de la llibertat d'expressió. Posteriorment, la Fiscalia va impugnar aquesta decisió i l'Audiència va reobrir el cas.

Agressions d'extrema dreta

BARCELONA. Març. **Un jove amb estètica *skin* agredeix a una adolescent a Nou Barris.** Els Mossos d'Esquadra van investigar l'atac sofert per una adolescent de 15 anys al districte barceloní de Nou Barris a mans, suposadament, d'un grup de joves d'estètica *skin* neonazi. La noia va ser colpejada pels joves al Turó de la Peira, però la intervenció del veïnat va impedir que l'incident anés a més. Diversos col·lectius del districte s'havien manifestat en contra de la "inseguretat" que, segons ells, es pateix a la zona. Els Mossos, en canvi, no comparteixen aquesta sensació i van assegurar que es tractava d'un cas aïllat.

BARCELONA. Setembre. **Neonazi condemnat a 11 anys de presó per intent d'assassinat d'un menor al metro de Barcelona.** L'Audiència de Barcelona va condemnar a 11 anys i tres mesos de presó a l'únic major d'edat del grup de cinc neonazis que van intentar matar a ganivetades a un jove antifeixista de 16 anys. Els fets es van produir als passadissos del metro de la parada d'Urquinaona el passat 6 de setembre de 2008. Tot i no ser ell l'autor material de les punyalades, la sentència subratlla que "no és necessari que cada coautor executi, per si mateix, tots els actes materials integradors del nucli del delicte". Dels altres quatre menors d'edat jutjats per la jurisdicció de menors, només un d'ells va ser condemnat, l'autor material de les punyalades.

FIGUERES. Juny. SAiD. **Un noi és agredit dues vegades en dos dies per un *skin*.** Un jove de 22 anys que portava vivint aquí des dels vuit anys estava a un bar de Figueres quan. Va ser agredit per un noi amb estètica *skin head*. L'agressor va colpejar-lo varies vegades i fins i tot va acabar fent-ho amb una ampolla de vidre. La víctima, d'origen estranger, va ser atesa a l'hospital de Figueres, on no va caldre que ingressés. L'endemà, la víctima i l'agressor es van tornar a trobar al carrer i el jove va tornar a ser agredit. Segons la víctima, els mateixos Mossos d'Esquadra van ser els que van animar-lo a denunciar a l'agressor, que ja era conegut per la policia degut a incidents similars. El noi s'adreça al SAiD de SOS Racisme, s'assumeix el cas i s'opta per la denúncia jurídica. Aquest procés judicial encara està obert, en fase d'instrucció i pendent d'assenyalament de judici.

D'altra banda, el SAiD també es posa en contacte amb l'Ajuntament del municipi per informar-lo dels fets. Des de l'Ajuntament, es posen en contacte amb la víctima per tal de donar-li suport el posen en contacte amb associacions d'immigrants de la zona per donar-li suport des de la xarxa social.

BARCELONA. Juliol. **Jutgen el neonazi acusat de clavar una destrat a un antiracista a Gràcia.** L'Audiència de Barcelona va jutjar a l'acusat, un jove suposadament afí a la ideologia neonazi i acusat d'haver clavat dos cops de destrat al cap a un noi relacionat amb els *skins* antiracistes de Gràcia. Els fets van tenir lloc el 15 de maig de 2008. La víctima va identificar-lo com l'agressor poc abans de desmaiar-se, tot i que anava en moto i duia un casc. Malgrat tot, l'acusat –que s'enfronta a gairebé 15 anys de presó– va negar l'agressió en el judici i va assegurar que no té cap mena de relació amb grups d'extrema dreta.

BARCELONA. Octubre. **Un grup amb estètica *skin* malfereixen un jove a l'Eixample.** Un grup de joves *skins* va apallissar brutalment un jove a prop d'una boca de metro de l'Eixample de Barcelona. Segons fonts relacionades amb el cas, va ser un "acte de violència gratuïta" ja que els atacants van apallissar la víctima només pel seu "aspecte progre". Després de l'agressió, la víctima va haver de ser traslladada a un centre hospitalari on va restar ingressada amb ferides greus. Els Mossos d'Esquadra van detenir cinc joves implicats en la pallissa.

MANRESA. Novembre. SAiD. **Un jove apallissat per un grup d'*skins* a Manresa.** Els fets van començar quan la víctima, M. B., passejava sol per Manresa. El noi no tenia feina i es dedicava a la venda ambulant de CD's i DVD's. Gairebé no sabia parlar castellà ni català, ja que feia pocs mesos que havia arribat a Catalunya mitjançant el reagrupament familiar des de Senegal.

Aquella nit, quan la víctima creuava un parc, un cotxe es va apropar a ell i de l'interior en van sortir un grup de quatre joves, entre ells una noia i un menor d'edat amb estètica *skin*, que li van començar a cridar "*negre fill de puta*". Entre els quatre joves, el van començar a colpejar i quan la víctima va caure a terra, mentre li donaven puntades de peu a l'esquena i a les cames, un d'ells va robar-li la motxilla on portava els CD's i DVD's que no havia pogut vendre. Un dels joves portava com a arma una defensa extensible elèctrica. El jove M. B. va témer realment per la seva vida, però finalment va poder fugir dels agressors, que només el van perseguir durant pocs metres, fins que van veure que la víctima s'escapava. Els fets van poder ser investigats i denunciats gràcies a la col·laboració d'un testimoni que va veure la pallissa i fins i tot va poder identificar la matrícula del cotxe i els agressors, fent una descripció a la policia perquè pogués detenir-los i acusar-los de lesions i robatori amb violència.

Segon l'informe mèdic de les lesions sofertes, la més important és la de les extremitats superior i el canell esquerra. A banda també hi ha múltiples contusions.

Els Mossos d'Esquadra van detenir als presumptes autors i van poder constatar la ideologia dels agressors, ja que van trobar objectes filonazis i van observar com tres dels detinguts lluïen tatuatges amb al·lusions explícites al nazisme. Dos dels detinguts van ingressar a presó, un altre va quedar en llibertat i el menor d'edat va ser traslladat a un centre de menors.

El SAiD va tenir constància del cas a partir de la informació dels mitjans de comunicació, que van col·laborar en establir el contacte amb la víctima. El SAiD es presenta com acusació particular, i inicia un procés d'acompanyament al senyor M. B. per tal de donar una atenció integral, més enllà del tema jurídic. El SAiD es posa en contacte amb l'Ajuntament de Manresa per informar dels fets i també amb el tècnic de

convivència, que cobrirà el suport a nivell social de M. B. Actualment, encara s'està pendent del procés judicial, s'està en diligències prèvies.

Plataformes i grups

BARCELONA. Gener. **L'extrema dreta està al darrera de les pintades en una sinagoga de Barcelona.** El partit d'extrema dreta, Movimiento Social Republicano (MSR), està al darrera de les pintades antisemites que van aparèixer en una sinagoga de Barcelona arran del bombardeig d'Israel a la franja de Gaza. La Divisió d'Informació dels Mossos d'Esquadra va aconseguir trobar a l'autor de les pintades, un espanyol major d'edat que va escriure "Palestina es el verdadero Holocausto" o "De Barcelona a Gaza, ¡intifada!".

BARCELONA. Abril. **Una operació policial deté a membres de la branca catalana del grup d'ultradreta Los Ángeles del Infierno.** Els Mossos d'Esquadra van detenir a tretze membres del grup Los Ángeles del Infierno, en una operació duta a terme en diferents punts de la província de Barcelona. Los Ángeles del Infierno són un col·lectiu vinculat tradicionalment al món de les motocicletes i integrat per coneguts membres de l'ultradreta. Els Mossos d'Esquadra van trobar diverses proves que relacionaven els detinguts amb els delictes d'extorsió, coacció, amenaces i tràfic de drogues. Entre el material confiscat per la policia, hi havia llibres de contingut neonazi.

BADALONA. Juny. **Plataforma per Catalunya, en contra la comunitat musulmana a Badalona.** El partit de Josep Anglada va editar i publicar un vídeo de 29 segons al Youtube que va titular *L'amenaça magribina*. En les imatges, després de veure's una mesquita amb el so de fons d'un muetzi cridant a l'oració, apareix la frase "encara estem a temps de canviar la història". En els darrers comunicats del partit, els seus dirigents declaraven "zona de guerra" els barris badalonins d'Artigues i de Sant Roc, aprofitant les reivindicacions del veïns d'aquestes zones en contra de l'oratori del carrer de Santiago. PXC va assistir a les manifestacions veïnals.

CATALUNYA. Agost. **Plataforma per Catalunya obre bases a Badalona, Hospitalet i Barcelona.** A la ciutat de Badalona, davant el descontent veïnal, PxC va repartir pamflets on proposa derogar els subsidis pels estrangers, retirar les beques de menjador als fills de famílies immigrades i passar als consolats de Pakistan i Marroc les despeses que, segons el partit ultradretà, generen els seus compatriotes.

BARCELONA. Octubre. **Plataforma per Catalunya estudia fer una consulta sobre la immigració.** Seguint l'exemple dels referèndums sobre la independència de Catalunya, el president de Plataforma per Catalunya (PxC), Josep Anglada, va anunciar que la formació estudiava fer una consulta sobre la immigració. El partit preguntaria als ciutadans de Catalunya si creuen que el país necessita "tanta immigració" i "de quin tipus

Manifestacions

SITGES. Juliol. **Manifestacions racistes per l'assassinat d'un jove a Sitges.** Els manifestants van marxar en record de Joel Rodríguez, de 20 anys, mort a Sitges a conseqüència d'una ganivetada en una baralla amb quatre joves. Durant la protesta es podien veure lemes com *"Por la seguridad ciudadana. Expulsión delincuentes extranjeros. Y luego se preguntan porqué somos racistas. Basta de democracias"* o *"60 años atrás esto no hubiera sucedido"*. Unes hores abans, el municipi i l'estació estaven plens de cartells amb aquest tipus de missatges xenòfobs, lemes i comentaris que es van poder veure per la xarxa virtual al llarg d'aquella setmana. SOS Racisme va demanar al Consistori que "refusés de manera contundent les accions amb tints xenòfobs". També va presentar la seva condolença i va afegir que "aquest dolor i ràbia no pot obrir pas a l'odi racista i a la impunitat de manifestacions d'aquest tipus" i va recalcar que només era un grup petit de persones i no tot el veïnat de Sitges. El Departament d'Interior va declarar que tant l'assassinat com la marxa "son fets puntuals". L'agressor va ser detingut i posat a disposició judicial.

BARCELONA. Octubre. **L'extrema dreta celebra el 12 d'octubre al castell de Montjuïc.** Com ja és costum a Barcelona, en motiu del 12 d'octubre, diferents grups d'extrema dreta van convocar la celebració del Dia de la Hispanitat. En aquesta ocasió, l'acte el convocava el partit ultradretà Democràcia Nacional i va arrebregar unes 500 persones, entre les quals es trobava el secretari de Nuevas Generaciones del Partit Popular que, dies després, va ser expulsat del PP de forma immediata.

Al mateix temps, persones convocades per agrupacions independentistes i antifeixistes es van manifestar al centre de Barcelona contra el Dia de la Hispanitat sota el lema "Pobles units contra l'imperialisme i el feixisme, la hispanitat és un genocidi". La manifestació va transcorre sense incidents.

Presència a l'esport

BARCELONA. Gener. **SOS Racisme, Fedelatina i el Club Rosario Central de Catalunya condemnen l'agressió d'un grup de neonazis en un partit de futbol que va provocar l'hospitalització de 10 persones.** Els fets es van produir durant un partit de Tercera Territorial Catalana entre el Club Atlético Rosario, format per jugadors de diferents nacionalitats, i el Bada Bing, un equip format per jugadors amb vinculació amb els Boixos Nois i que formaven part de l'antic Lope de Vega, equip de futbol que ja va estar expulsat de la Lliga el 2006 per comportaments violents. Les dues organitzacions també denuncien la importància d'expulsar aquestes actituds dels camps de futbol, ja que són un reflex del que passa a la societat i sovint la violència s'hi manifesta amb més cruïsa.

BARCELONA. Setembre. **Penes de presó de fins a sis anys pels jugadors del Bada Bing.** Els set components del Bada Bing FC que presumptament van insultar, agredir i coaccionar a diversos jugadors d'un equip rival, la majoria d'ells d'origen sud-americà, es van enfrontar a penes de fins a sis anys i cinc mesos de presó, sol·licitats pel fiscal. Segons la Fiscalia, l'expulsió d'un dels jugadors acusats va desencadenar una sèrie d'agressions físiques i verbals de caràcter racista. Els jugadors acusats van negar els fets que se'ls imputava.

La sentència ha estat una sentència exemplar contra el racisme al futbol. La condemna és de penes que sumem fins a 6 anys i nou mesos de presó a 6 jugadors de l'equip Bada Bing, de la tercera regional catalana. Se'ls imputa un delictes de lesions greus i amenaces amb agreujant de racisme, un altre delictes de desordre públic i sis faltes de lesions contra altres jugadors de l'equip Rosario Central. La sentència també contempla una indemnització a tot l'equip contrari de fins a 600 € i les despeses sobre les destrosses causades pels incidents al camp de futbol.

SANTA BÀRBARA (Tarragona). Abril. **El Benifallet denuncia insults racistes en l'últim partit de la temporada.** El públic del camp del Santa Bàrbara, a Tarragona, va propiciar insults racistes com "moro de merda o moreno" a quatre jugadors d'origen africà de l'equip del Benifallet. El delegat del club de futbol, Josep Faneca, es va negar a signar l'acta arbitral perquè el col·legiat, Álvaro César Díaz, no va fer esment dels insults, al·legant que "amb un 3-0, els incidents no havien tingut transcendència en el resultat". El president del Benifallet, José Luis Poley, va rebutjar aquesta conducta racista en un comunicat oficial.

Llibreries neonazis

BARCELONA. Febrer. **Alemanya denuncia al propietari de la llibreria Europa.** El Consolat alemany el va acusar de vendre sense permís exemplars del llibre *Mein Kampf* (La meua lluita), d'Adolf Hitler. Els drets per editar l'obra de referència del nazisme pertanyen, fins a l'any 2015, a l'estat federal alemany de Baviera, que l'ha denunciat com a presumpte autor d'un delictes contra la propietat intel·lectual

Barcelona. Març. SAiD. **La llibreria Kalki: un altre espai de l'extrema dreta per difondre la seva ideologia.** El mes de juliol de 2003, els Mossos d'Esquadra van intervenir, per ordre judicial, la llibreria Kalki de Barcelona, després d'una llarga investigació que es va iniciar amb la localització d'una pàgina web en la que s'oferia material d'ideologia neonazi. Durant els registres, que es van dur a terme tant a la llibreria com a l'editorial Edicions Nova República i al domicili del propietari de l'editorial, va ser requisat un gran nombre de material neonazi, de negació de l'holocaust i contra el poble jueu. Aquest material es distribuïa per tot l'Estat i al mercat internacional, principalment a països del continent sud-americà i europeu. En total hi va haver cinc persones imputades.

El mes de maig de 2004, els Mossos d'Esquadra van detenir els responsables de Círculo de Estudios Indoeuropeos (CEI), associació neonazi emmascarada com a entitat cultural sense ànim de lucre. Entre les tres persones detingudes es trobava el delegat de l'entitat a Catalunya, també propietari de la llibreria Kalki.

El juny del 2004, SOS Racisme-Catalunya i Amical de Mauthausen decideixen exercir d'acusació popular en el procés judicial pels delictes de justificació al genocidi, al racisme i a la discriminació. La comunitat jueva ho va fer per la seva banda.

L'activitat de la Llibreria Kalki, segons el Codi Penal espanyol aprovat el 1995, està tipificat com a delictes segons els articles:

Article 510

c) Los que provocaren a la discriminación, al odio o a la violencia contra grupos o asociaciones, por motivos racistas, antisemitas u otros referentes a la ideología, religión o creencias, situación familiar, la pertenencia de sus miembros a una etnia o

raza, su origen nacional, su sexo, orientación sexual, enfermedad o minusvalía, serán castigados con la pena de prisión de uno a tres años y multa de seis a doce meses.

d) Serán castigados con la misma pena los que, con conocimiento de su falsedad o temerario desprecio hacia la verdad, difundieren informaciones injuriosas sobre grupos o asociaciones en relación a su ideología, religión o creencias, la pertenencia de sus miembros a una etnia o raza, su origen nacional, su sexo, orientación sexual, enfermedad o minusvalía.

Article 607

2. La difusión por cualquier medio de ideas o doctrinas que justifiquen los delitos tipificados en el apartado anterior de este artículo, o pretendan la rehabilitación de regímenes o instituciones que amparen prácticas generadoras de los mismos, se castigará con la pena de prisión de uno a dos años.

El judici va durar tres dies, del 2 al 4 de març de 2009. Durant el judici, les associacions SOS Racisme i Amical de Mathausen i altres camps van penjar la pancarta amb el lema “nazisme mai més” a l’entrada de l’Audiència. Al judici es va poder demostrar que la llibreria, així com l’associació CEI, distribuïen i venien tot tipus de material i publicacions sobre el Tercer Reich de l’Alemanya nazi; i que des de la llibreria es difonia i practicaven activitats per restablir aquest règim, per exemple, a partir de l’organigrama i uniformes del CEI. En la sentència dictada el 28 de setembre de 2009 es condemna als imputats pels delictes de difusió d’idees genocides (justificació de l’Holocaust, article 607.2 del Codi Penal), delictes de provocació a la discriminació, a l’odi o a la violència contra els grups o associacions per motius racistes, antisemites i altres referents a la ideologia, religió o creences, situació familiar, que pertanyen a ètnia o raça, origen nacional, sexe, orientació sexual, malaltia o deficiència (art. 510.1 CP) i delictes d’associació il·lícita. Les penes imputades van des d’un any i mig de presó a tres d’ells i la màxima pel propietari i dirigent del CEI de tres anys i mig de presó.

Els condemnats han anunciat la presentació d’un recurs de cassació. SOS Racisme s’oposarà a aquests recursos i defensarà davant del Tribunal Suprem aquesta sentència, que valora com a “molt positiva”. És el primer dictamen a Espanya que condemna pels dos delictes alhora, 607.2 CP i 510.1 CP, mencionats anteriorment, i planteja la seva compatibilitat que, de ser confirmada pel Tribunal Suprem, pot assentar jurisprudència i ser un avenç en la defensa dels drets humans, després de veure com el cas de la llibreria Europa, anterior a aquest, es va tancar amb una mínima pena de presó de set mesos pel seu propietari.

BARCELONA. Desembre. **La Fiscalia demana als Mossos que gravin la conferència de David Irving a la llibreria Europa.** La Fiscalia de Catalunya va demanar al jutge que permetés als Mossos d’Esquadra gravar la conferència que l’historiador revisionista David Irving va pronunciar a la llibreria Europa de Barcelona. L’objectiu era prendre mesures en cas que les opinions expressades fossin delictives. El ministeri públic va procedir igual que en anteriors conferències de líders negacionistes organitzades per la llibreria d’extrema Europa. SOS Racisme va enviar un escrit a la Fiscalia en el qual reclamava la prohibició de la conferència d’Irving per tal d’evitar “la permissivitat davant d’un acte que representa una incitació a l’odi racial, la xenofòbia i l’antisemitisme”.

Per aprofundir en la temàtica, presentem els següents articles.

Codi penal

Els límits de constitucionalitat de la llibertat d'expressió: negacionisme i revisionisme de les conductes genocides. Necessitat de la reforma de l'art. 607.2 del Codi Penal"

Santiago VIDAL i MARSAL

El Codi Penal espanyol castigava, fins la sentència dictada pel Tribunal Constitucional el 7 de novembre de 2007, la difusió per qualsevol mitjà d'idees o doctrines que neguessin o justifiquessin les conductes genocides, i/o aquelles pràctiques adreçades a la rehabilitació de règims o institucions que emparin el racisme i la xenofòbia.

Aquesta va ser una de les novetats més rellevants en el nostre sistema jurídic penal des de l'any 1995, amb l'aprovació del Codi conegut popularment com "de la democràcia". Junt amb l'esmentada norma, també s'hi van incloure un ampli conjunt de disposicions legals específicament dirigides a prevenir i sancionar les conductes xenòfobes i discriminatòries que, malauradament, encara perduren en la nostra societat. Exemple prou clar n'és la circumstància genèrica agreujant de la responsabilitat criminal, recollida en l'art. 22.4rt CP, quan l'acció delictiva –sigui quin sigui el tipus penal executat- obeeixi a mòbils racistes.

Transcorreguts dos anys i escaig des de la sorprenent, i des del meu modest punt de vista, errònia interpretació restrictiva del Tribunal Constitucional, potser ha arribat l'hora de plantejar-nos si la societat civil (i el legislador parlamentari com a màxim representant d'aquesta), no hauria de donar un pas endavant i reclamar la reforma del codi per tal d'omplir la llacuna que hi ha deixat el màxim intèrpret de la Constitució. La seva decebedora decisió no hauria de donar-nos per vençuts.

Com a jurista, aprofitant l'amable invitació de SOS Racisme, voldria fer algunes reflexions sobre com caldria lluitar des del màxim respecte i estricta aplicació de la llei, contra aquests grups integrats per individus empesos per un sentiment d'odi vers la diversitat d'ètnies, religions i cultures que caracteritzen la societat actual, i que hem etiquetat amb el nom de "neonazis". Voldria també deixar clar que aquestes persones mai serien capaces de traspasar la frontera que delimita la simple exposició verbal d'idees racistes vers una conducta activa d'agressió, si no tinguessin l'empara intel·lectual d'historiadors i pseudocientífics que –amb arguments racionalment insostenibles- defensen aferrissadament les teories del revisionisme. Els afers de les llibreries Europa i Kalki en són un exemple.

Afortunadament, no sembla pas que estiguem davant d'una crisi de valors greu en aquesta matèria, i els casos que surten a la llum són poc freqüents. Però no podem oblidar que en fenòmens complexos d'aquestes característiques acostumem a veure tant sols la punta de l'iceberg, sense ser sovint massa conscients que "l'ou de la serp" està encara avui dia molt arrelat en amplis sectors socials. Bertolt Brecht ja ens va advertir de la persistència d'aquest perill, i dissortadament, no li vam fer prou cas.

Lluny del que afirmen alguns sectors de la dogmàtica jurídica internacional i espanyola (Karl Popper, Habermas, Vives Antón, etc), potser massa sovint enclaustrats en l'àmbit estrictament teòric de la universitat, una societat democràtica no ha de tenir por d'actuar amb el màxim rigor davant de determinades conductes antijurídiques. I les

que posen en perill l'essència mateixa de la dignitat de les persones que pertanyen a col·lectius ètnics minoritaris són prou greus com per justificar la intervenció decidida del dret penal, àdhuc amb penes privatives de llibertat, si és menester. No es tracta, com erròniament al·leguen, d'avançar encara més les fronteres del dret penal. Es tracta de fer-les efectives en clau de prevenció general i especial. Es tracta també de donar a la llei i a la resposta judicial una finalitat pedagògica que sigui comprensible i assumida per una gran part de la ciutadania.

Així ho han fet la majoria de països del nostre entorn europeu com Alemanya, França o Àustria, en direcció completament oposada a la sentència del Tribunal Constitucional que va anul·lar un paràgraf de l'art. 607.2 del nostre Codi Penal. Molt em temo, però, que la tendència del món jurídic i judicial espanyol en relació a la protecció dels drets de les minories està evolucionant vers una preocupant relaxació. I quan això succeeix, la societat civil i les ONG que la representen han de reaccionar amb fermesa.

Com? Permeteu-me apuntar dues idees complementàries:

A) duent a terme una ampla campanya de difusió ciutadana en la línia començada pel *Manifest contra la impunitat nazi* que les entitats Amical Mathausen, SOS Racisme, Coordinadora Gai-Lesbiana i Unió Romaní van signar el mes de desembre de 2008.

B) exigint dels partits polítics una major implicació en la lluita contra tota mena de genocidis, tornant a posar sobre la taula la necessitat de tipificar en seu penal la negació de l'holocaust jueu i qualsevol altra difusió de posicions ideològiques que justifiquin l'odi racial.

He de recordar que el fet que el nostre TC vagi suprimir el càstig de la "difusió de teories negacionistes" no significa que el legislador democràtic no pugui redactar de nou una norma que eviti l'escull garantista sobre els límits de la llibertat d'expressió que conté la sentència del 7 de novembre de 2007. Només cal una mica més d'imaginació (com ja matisaven els vots particulars de quatre dels magistrats que van expressar la seva disconformitat amb la majoria) i vetllar perquè el nou text no pugui ser mai titllat de criminalització de les opinions.

Malauradament, sens dubte conseqüència de la dictadura que vam patir durant gairebé 40 anys, a Espanya sempre hem volgut ser més demòcrates que ningú, i ens fa por sancionar les conductes que no tenen un resultat lesiu immediat evident. Però oblidem massa sovint que la jurisprudència internacional (STEDH de 24.6.03) ha resolt ja –de forma sistemàtica i continuada– el dubte sobre la hipotètica col·lisió entre el dret fonamental a la llibertat d'expressió i les normes penals que prohibeixen difondre idees o doctrines que neguin o justifiquin el genocidi, així com també aquelles que incitin a l'odi racial. Els arts. 130 del StGB alemany, art. 261 del CP suís, art. 3 de la llei austríaca de 18/6/93, o el 24 bis) de la llei de 13/7/90, contenen similars redactats a la normativa espanyola, i els seus respectius Tribunals Constitucionals han validat reiteradament la legalitat de les sancions previstes contra els neonazis i racistes.

¿Com pot ser doncs que a Espanya encara ens resistim a aplicar aquesta legislació i optem per defugir-ne les conseqüències tot fent interpretacions demagògicament "progressistes" en favor del dret a la llibertat d'expressió, com si aquest fos il·limitat?

En el mateix sentit, només cal recordar que la Decisió Marc aprovada pel Consell de Ministres de la Unió Europea en la reunió del 20 d'abril de 2007 relativa als mecanismes de lluita contra el racisme, ja va matisar que cada Estat membre és lliure de configurar les normes jurídiques i els instruments més adients per a perseguir els grups i/o persones que difonen el "discurs de l'odi", però també que alhora cal

encarregar l'aplicació d'aquests mecanismes a tot el sistema legal atesa la naturalesa polièdrica del conflicte social que generen els promotors de la xenofòbia. És a dir, si volem avançar en aquesta lluita, és necessari que tota la societat civil, els legisladors i els membres de l'aparell judicial estiguin conscienciats i decidits a afrontar el problema en tot el seu abast.

El projecte de llei que en aquests moments està en tràmit al Congrés dels Diputats (IX legislatura A-52 BOCG 27-11-09) ens atorga una última oportunitat d'introduir l'esmentada reforma de l'art. 607.2 CP. De tots plegats depèn que no la deixem passar debades.

Barcelona, 2 de març de 2010

Santiago VIDAL i MARSAL

Magistrat de la Sala Penal nº 10 de l'Audiència Provincial de Barcelona
coordinador pedagògic de l'Escola de Policia de Catalunya

CAMPANYA DE REFORMA DEL CODI PENAL

Cinc associacions: Amical de Mauthausen i altres camps; Coordinadora Gai-Lesbiana, Entesa judeo-cristiana de Catalunya; SOS Racisme-Catalunya; Unió Romaní, decideixen crear un grup impulsor amb la finalitat d'aconseguir la rectificació del Codi Penal, per tal de que condemni

- El negacionisme de l'Holocaust
- Totes les expressions contràries als drets humans
- Totes les doctrines generadores d'odi per motius racistes, xenòfobs, ideològics i de creences o pel seu sexe o orientació sexual.

Aquesta fita obre dues línies de treball diferents. Una dirigida a trobar el recolzament entre els partits polítics que estan representats al Parlament de Catalunya, amb l'objectiu de fer efectiva l'esmena a la rectificació del Codi Penal que fa referència a la no condemna del negacionisme de l'Holocaust, de les expressions contràries als drets humans i de les doctrines generadores d'odi.

L'altra línia de treball té com a objectiu sensibilitzar i obtenir el suport de la societat civil i el teixit associatiu, i així tenir més força. En aquesta línia, s'elabora un manifest i es promou l'adhesió d'associacions i entitats; posant molt d'èmfasi al treball en xarxa que poden fer les cinc associacions que formen el grup impulsor.

Manifest: Contra la impunitat neonazi

Les entitats sotasignants, tot aprofitant l'avinentsa de la commemoració del Dia de l'Holocaust i el 60è aniversari de la Declaració dels Drets Humans, el passat any 2008, posem de manifest un seguit de consideracions a l'entorn de diversos fets que, al nostre entendre, vulnereu el sentit d'ambdues dates.

Tot just fa un any, el 7 de novembre, arrel del recurs d'apel·lació d'inconstitucionalitat presentat per Pedro Varela, el Tribunal Constitucional deixava sense efectes penals la difusió d'idees o doctrines que neguessin el genocidi. A partir d'aquesta resolució,

L'Audiència Provincial de Barcelona rebaixava substancialment la pena, dictada deu anys enrere, contra Varela, conegut per la seva trajectòria en els moviments d'extrema dreta i propietari de la llibreria Europa, gran centre de distribució de propaganda nazi, racista i antisemita i nucli de proselitisme juvenil.

A hores d'ara, aquestes actuacions dels tribunals obren les portes a la impunitat vers aquells que difonen l'odi racial, donen força al rebrot de les teories negacionistes, tal com ja s'ha demostrat en actes celebrats en diverses ciutats, i són un perillós precedent per altres casos que estan pendents de judici, com el que es durà a terme, del 2 al 5 de març, contra els propietaris i col·laboradors de Kalki, la potent distribuïdora de literatura neonazi. Causa estupor que el TC no hagi tingut en compte la vinculació entre aquells que construeixen i difonen ideologia d'extrema dreta i aquells que exerceixen la violència, tal com ho deixen palès les actuacions de grups neonazis.

Denunciem, amb tota energia i rotunditat, que sota l'empara de la llibertat d'expressió, el nostre ordenament legal no condemni la negació de l'Holocaust ni contempli que posicions ideològiques en aquest sentit són fonts de violència, odi racial i antisemitisme.

Cal emfasitzar que el Tribunal Europeu de Drets Humans ha declarat en repetides ocasions que el dret a la llibertat d'expressió no empara la negació de genocidis i que el Consell de la Unió Europea va aprovar, el 20 d'abril de 2007, un marc d'actuació pels seus estats membres, pel qual se'ls insta a sancionar l'apologia pública dels crims de genocidi, així com la negació o banalització dels mateixos.

Com han de sentir-se les víctimes del nazisme, silenciades durant tants anys al nostre país, davant les agressions comeses contra la seva dignitat? Com un estat democràtic pot lluitar contra la discriminació si no castiga la incitació a l'odi racial practicada per neonazis reconeguts? Com es pot dotar d'impunitat l'extrema dreta, que justament s'empara en les llibertats democràtiques per atemptar contra els drets humans? Com es poden tolerar les activitats de defensors de règims del passat que conculcaren tots els drets humans?

En nom propi i dels que mai pogueren parlar, demanem una rectificació del Codi Penal que condemni el negacionisme, totes les expressions contràries als drets humans i totes les doctrines generadores d'**odi per motius racistes, xenòfobs, ideològics i de creences o pel seu sexe o orientació sexual, així com per malaltia o minusvalia.**

Barcelona, gener de 2009

Actualment hi ha més d'una cinquantena d'entitats adherides i més de 250 particulars.

CAPÍTOL 8
**Més enllà del fet migratori:
Igualtat d'oportunitats en una societat
diversa. Joves i poble gitano**

Introducció

Aquest capítol pretén recordar que quan parlem de racisme no podem limitar-nos al fet migratori i a la desigualtat de drets que pateixen les persones immigrades.

No podem oblidar un racisme instaurat fa molt més temps que aquest, com és el racisme vers la població gitana. Un racisme oblidat i un col·lectiu que ha passat a segon pla davant els reptes que planteja la immigració. Tampoc podem deixar d'avisar del racisme que ja comencen a patir alguns sectors dels fills i filles de famílies immigrades, nous catalans i catalanes als que en moltes ocasions se'ls carrega la motxilla d'immigrants amb el que això comporta negativament en matèria d'integració.

Un racisme que augmentarà si no fem res per evitar ho.

Un per oblit i altres per no ser reconeguts com a col·lectiu, els dos són exclosos del anàlisi del racisme en moltes ocasions i també de les mesures que s'engeguen per combatre'l.

L'altre similitud compartida, és que en els dos casos aquest racisme no es dona per una desigualtat de drets, ja que com nacionals els tenen, sinó per no accedir a la pràctica a una igualtat d'oportunitats. El racisme en aquests col·lectius es manifesta de manera indirecta a partir de infravaloracions de les persones pel seu origen ètnic o a partir d'aplicar requisits que condueixen a situacions discriminatòries. La discriminació a l'accés al treball, el fracàs escolar, etc.. són exemples d'aquest racisme indirecte.

Aquest primer any som conscients que no aprofundim en la temàtica tal com hem fet en altres capítols d'aquesta publicació, però no volíem deixar de dedicar un capítol a aquestes realitats diferents però amb nexes comuns, en un informe que aspira a ser una radiografia del racisme a Catalunya. Esperem el proper any comptar amb més informació de primera mà dels i les protagonistes.

El capítol vol fer menció en el cas del poble gitano a dos temes pendents: la vivenda i l'educació. Així recollim el cas dels campaments a Barcelona, una situació de precarietat que viuen famílies nòmades des del 2003, que suporten desallotjaments dels solars sense rebre cap alternativa real a la seva situació. Cada cop són menys les famílies afectades no perquè s'estigui solventant el problema sinó perquè marxen a altres llocs on els sigui més fàcil accedir a un espai. En definitiva, es passa la problemàtica a altres zones però les persones no desapareixen. L'altre punt tracta sobre l'educació i el fracàs escolar dins la població gitana.

En contraposició exposem la primera reunió del Pla Integral gitano 2009-2013 com possible eina per anar solventant els problemes existents, si es garanteix una transversalitat i una dotació de recursos.

En la segona part, referida als joves de famílies immigrades hem volgut assenyalar la necessitat de garantir l'ascensor social per una cohesió social a partir també de l'educació i de l'accés al treball en les mateixes condicions que la resta de la ciutadania. En aquest sentit recollim algunes dades del informe publicat per Rosa Aparicio: "La segona generació a Barcelona" i algunes de les reivindicacions i temes tractats en el Laboratori Antiracista de SOS Racisme. Algunes les acabem de citar, d'altres tenen a veure amb no ser catalogats ja que en primer lloc són joves i com tals reivindiquen les seves aspiracions i somnis com la resta de jovent.

Poble gitano : el racisme oblidat i la manca d'oportunitats

GIRONA. Febrer. **Vidreteres multa amb 3.000 euros les caravanes de famílies d'ètnia gitana.** Després de nombrosos intents fallits, l'Ajuntament de Vidreteres va aconseguir que la majoria de veïns d'ètnia gitana que aparquen les seves caravanes en sis parcel·les de la urbanització La Globa retiressin finalment els seus remolcs. El Consistori imposarà la sanció màxima, 3.000 euros per parcel·la, als residents que infringeixen l'ordenança municipal que permet instal·lar una sola caravana per finca. La multa era de 300 euros, però l'alcaldesa (PSC) va optar per augmentar-la en un intent de dissuadir als veïns. El conflicte dura més de dos anys i enfronta als veïns més antics amb famílies d'ètnia gitana.

REUS. Juny. **Reclamen que es fomenti l'educació secundària de les nenes d'ètnia gitana.** La dotzena edició de la trobada d'estudiants gitanes de Catalunya va concloure amb una reclamació: més implicació dels agents socials per a que les nenes d'aquesta ètnia continuïn estudiant un cop acabin l'educació primària. Segons Ana Contreras, membre de l'associació de dones gitanes Drom Kotar, "és necessari treballar amb les famílies perquè entenguin que les nenes han de seguir formant-se, però també cal que els professors prenguin una postura activa per animar-les". Un dels problemes a superar, va dir, són "les pors de les mares davant del nou món que es trobaran les seves filles si continuen la seva formació".

BARCELONA. Juliol. **Associacions de persones d'ètnia gitana denuncien l'abús dels estereotips racistes.** En un acte celebrat al Departament de Governació de la Generalitat, els representants de les principals associacions de persones d'ètnia gitana, van criticar els estereotips racistes que emeten les televisions contra el col·lectiu gitano. El vicepresident segon del Consell Assessor del Pla Integral del Poble Gitano, Àngel Jiménez, va assegurar que "a partir d'ara, totes les manifestacions racistes contra el poble gitano tindran una resposta". Superar les imatges estereotipades és un dels objectius del Pla Integral del Poble Gitano de Catalunya 2009-2010, aprovat per la Generalitat el 30 de juny. El pla ha comptat amb una dotació econòmica de 17,7 milions d'euros, un 41,7% més que en la primera edició.

CATALUNYA. Juliol. **Primera reunió de la Comissió Interdepartamental del Pla Integral del Poble Gitano de Catalunya.** La Comissió Interdepartamental del Pla Integral del Poble Gitano de Catalunya 2009-2013 es va reunir per primera vegada per presentar el calendari del pla de treball i la composició dels grups. A través d'aquest pla s'impulsaran 106 actuacions incloses en 16 àmbits de treball: acció social i ciutadania, comerç, cultura, dones i polítiques de gènere, educació, esport, habitatge, política lingüística, justícia, participació, joventut, rehabilitació de nuclis antics, salut, seguretat pública, sostenibilitat i treball.

VILADECANS. Octubre. **Una exposició repassa el genocidi nazi del poble gitano.** El Centre Municipal Edelia Hernández de Viladecans va acollir l'exposició *El Porrajmos: genocidio nazi del pueblo gitano*. La mostra presentava documents i fotografies que recorden el racisme antigitano de la ideologia nazi, que va suposar l'exterminació de més de 300.000 persones. L'exposició pretenia impulsar la cultura de pau i el respecte als drets humans a través de la recuperació de la memòria històrica i feia, a més, un anàlisi del *porrajmos*, nom amb el que es coneix l'Holocaust en la llengua gitana.

BARCELONA. Novembre. **Els últims campaments de Barcelona.** El nombre de famílies nòmades a Barcelona disminueix any rere any. Al 2002 i 2003, l'Ajuntament en va arribar a contar prop de 500 establertes en solars, naus abandonades i *chabolas*. Avui només n'hi ha unes setanta. Però aquest descens no respon a que aquestes persones abandonin la seva manera de viure, marcada per la pobresa, sinó que no troben llocs on muntar el campament i se'n van. L'assentament més antic de Barcelona està situat al districte de Sant Martí, que aviat acollirà un edifici d'onze plantes del districte tecnològic 22@ i zones verdes. Alguns nòmades intenten trobar-hi racons lliures, però els assentaments duren 24 hores perquè són frustrats per la Guardia Urbana.

SABADELL. Desembre. **Debat sobre l'escolarització de la població gitana.** Aconseguir l'escolarització gitana durant l'ensenyament secundari obligatori (ESO) és el repte que es van plantejar les associacions i els professionals que treballen amb aquest col·lectiu a Sabadell. Durant una torbada entre 30 tècnics i joves gitanos organitzada per la Fundació Secretariado Gitano, es va analitzar la situació educativa de la població gitana, que en la seva majoria accedeix a l'escola en l'etapa obligatòria.

Fills i filles de famílies immigrades: els nous catalans i catalanes i la necessitat de garantir l'ascensor social i l'eradicació de l'etiqueta d'immigrant.

BARCELONA. Juny. **Es presenta un informe sobre *La segona generació a Barcelona*.** L'estudi recull els resultats preliminars sobre l'adaptació social i econòmica dels fills i filles de les persones immigrades i està elaborat a partir de més de 3.500 entrevistes a menors. Algunes consideracions de l'estudi són: més de la meitat dels entrevistats no s'ha sentit discriminat a Espanya i només un 6% declara haver-ho estat "moltes vegades". Més de la meitat de la mostra aspira a una educació universitària, però només el 38,3% confia que aconseguirà. Un 21,4% d'alumnes d'escoles públiques volen treballar en feines de nivell baix o mitjà i un 40%, a desenvolupar ocupacions gerents o professionals (executiu, metge, professor, advocat). Més del 40% dels nous catalans volen marxar a un altre país desenvolupat i només una quarta part creu que "no hi ha un país millor per viure que Espanya".

BARCELONA. Novembre. **Es celebra el congrés internacional *Catalunya 2.0, els fill i filles de les migracions*.** Durant tres dies, un total de 600 persones entre professionals de l'Administració, d'entitats, experts de l'àmbit acadèmic i persones migrades van posar de manifest la necessitat d'assumir la diversitat cultural com una realitat estructural de la societat catalana. Entre d'altres, es van analitzar aspectes com l'impacte de les polítiques d'integració sobre el col·lectiu, la transició de l'escola al treball i el procés de formació de la identitat nacional d'aquests joves nascuts a l'estranger o fills de famílies nouvingudes. En el seu discurs de cloenda, el secretari per a la Immigració del Departament d'Acció Social i Ciutadania, Oriol Amorós, va destacar la importància de garantir l'accés equitatiu dels joves al concepte de ciutadania plena.

LLEIDA. Març. **El projecte de SOS Racisme Laboratori Antiracista 2008 rep el Premi Candi Villafaña per la promoció d'igualtat d'oportunitats i la no discriminació.** El projecte treballa i reivindica la igualtat d'oportunitats a partir

d'activitats artístiques i culturals entre els joves en general i, d'una manera especial, dels joves de famílies immigrades.

CATALUNYA. Octubre. **El Laboratori Antiracista 2009 presenta les seves conclusions sobre la convivència en la diversitat.** El Laboratori Antiracista, un espai de participació pels joves i les entitats de joves organitzat per SOS Racisme i el Moviment Laic i Progressista, va presentar les conclusions sobre la seva trobada-debat. Entre d'altres, apostar per la convivència trencant tòpics i denunciant casos de racisme, facilitar els processos de creació de la identitat, limitar els efectes del racisme institucional i l'*apartheid* jurídic i reconèixer als joves d'origen immigrant com a ciutadans de ple dret.

DOCUMENT DE CONCLUSIONS DE LA TROBADA-DEBAT DEL LABORATORI ANTIRACISTA '09

Presentació de la trobada-debat i objectius

El Laboratori antiracista és un espai de participació i acció antiracista per als i les joves i les entitats de joves. Els principis actius d'aquest laboratori són: l'anàlisi i la denúncia de les manifestacions de racisme i xenofòbia; el posicionament, individual i col·lectiu dels joves davant d'aquestes; el foment del pensament crític per tal de generar propostes per combatre-les mitjançant la difusió del valor de l'antiracisme; i l'enfortiment de la xarxa antiracista. Tots aquests principis actius els hem activat durant tres dies a partir de diferents tècniques comunicatives, el debat, l'esport, l'expressió artística i la barreja de noves expressions culturals amb expressions de la cultura popular i tradicional catalana.

Aquest Laboratori antiracista'09 ha tingut com a experiment final una trobada-debat per extreure les principals conclusions i propostes del Laboratori antiracista'09, a partir de la suma dels debats engegats durant els tres dies. Per fer-ho hem convidat a representants d'entitats juvenils, seccions juvenils dels sindicats i joventuts dels partits polítics catalans. D'aquest procés de reflexió hem obtingut com a resultat un document que recull els principals posicionaments i propostes del Laboratori antiracista'09 que està recolzat per les entitats sotasignants:

Posicionament davant la crisi econòmica.

En moments de crisi econòmica com l'actual, cal aportar els elements necessaris per tal que la ciutadania identifiqui les causes i els responsables reals dels problemes. Només així evitarem que es culpi a les persones immigrades de la crisi i de les seves conseqüències, i podrem reclamar solucions reals per a tota la ciutadania que pateix la mateixa crisi. Calen discursos i accions alternatives per evitar el foment de tòpics i prejudicis que conformen l'imaginari col·lectiu de part de la ciutadania autòctona vers la població immigrada i que es materialitzen en molts casos en actituds discriminatòries. És imprescindible treballar en contra de la consolidació d'un model de societat vertebrat entorn a la idea d'"ells i nosaltres" i evitar que la crisi obri la porta als pitjors fantasmes del racisme i la xenofòbia. Igualment, cal treballar per reforçar un model de societat basat en el respecte als drets humans i els principis democràtics d'igualtat de drets, d'oportunitats i de no discriminació.

Si no ho fem així, pagarem amb escreix la factura de la crisi econòmica. Hem de donar a conèixer les injustícies legals i polítiques que fan que avui a Catalunya hi hagi ciutadans de primera, de segona i de tercera, patint desigualtat de drets i d'oportunitats i, en molts casos, abocats a l'exclusió social.

Posicionament davant l'heterogeneïtat d'orígens de la joventut catalana

Aquest fet implica que cal repensar les polítiques de joventut per tal de donar resposta a les necessitats específiques de cada un d'aquests col·lectius i que cal incorporar la visió transversal de l'antiracisme a l'hora de fer política; és a dir, tenint en compte la necessitat de vetllar per la no discriminació d'aquests joves per qüestió d'origen, color de pell, religió, o pel fet de tenir un nom o cognom diferents als de la majoria. Cal vetllar perquè aquests nois i noies no pateixin una desigualtat d'oportunitats derivada de la motxilla del fet migratori que molts porten, encara que sigui heretada d'anteriors generacions. Apostar per una societat antiracista, en aquest cas, vol dir:

- Apostar per la convivència: trencant tòpics, denunciant els casos de racisme i creant espais de relació entre joves de diferents orígens.
- Facilitar els processos de creació de la identitat, vetllant perquè siguin el menys traumàtics possibles per causa del fet migratori. Aquest punt requereix mesures institucionals i socials.
- Cal limitar els efectes del racisme institucional i l'*apartheid* jurídic existents
- Reconèixer el més aviat possible als joves d'origen immigrant com a ciutadans de ple dret. Per aconseguir-ho hem de fomentar la participació, però no ens podem quedar aquí, sinó que cal fer efectiva la igualtat de drets per a aquests joves el més aviat possible. Només així podrem garantir una societat cohesionada i no dividida, com ja succeeix en altres països europeus, on està passant factura el fet que els nois i noies que provenen de la immigració visquin, quan no en situacions d'exclusió o de desigualtat d'oportunitats, sense sentir-se reconeguts per l'Estat i la societat de les que formen part.

Així doncs, els principals acords sorgits de la Trobada-debat són:

- Volem denunciar la Directiva Europea de la Vergonya. Rebutgem l'existència de lleis d'estrangeria, ens oposem rotundament al seu enduriment i exigim que es tanquin els Centres d'Internament per a Persones Estrangeres. Reclamem l'extensió del dret de vot a totes les persones empadronades i la seva consideració com a ciutadans de ple dret. Denunciem la incoherència de les lleis i polítiques europees, estatals i catalanes que d'una banda aposten per la no discriminació i la integració, i de l'altra retallen drets i consoliden un model d'*apartheid* jurídic. Ens comprometem a denunciar als responsables polítics que facin un ús oportunista o alarmista de la immigració.
- Volem que els espais d'acollida al sistema educatiu estiguin integrats a les escoles, cal tancar tots els Espais de Benvinguda Escolar. L'alumnat ha d'estar distribuït de forma igual a l'escola sostinguda amb fons públics.
- Calen polítiques socials fermes d'expansió de l'Estat del benestar, especialment en aquest context de crisi, i la competència pels recursos públics, autèntic brou de cultiu d'actituds xenòfobes. Només així s'evitaran situacions de pobresa i marginalitat. Cal també reforçar l'aposta per l'educació i la formació com a mecanisme bàsic per a garantir la igualtat d'oportunitats. Cal fer una defensa de la laïcitat com a principi de tolerància i d'igualtat en l'accés a l'espai públic.
- Reclamem als mitjans que evitin l'ús de l'esquema dels "ells i nosaltres" i que deixin d'identificar els subjectes de les notícies en funció del seu suposat origen, fomentant tòpics i prejudicis. Reclamem també als mitjans que donin

una imatge més positiva i més constructiva de la gent jove, explicant quina és la seva aportació a la societat.

- Mantenim el compromís d'avançar en la construcció d'un teixit associatiu juvenil representatiu de tots els joves i les joves. Hi ha un teixit associatiu juvenil emergent, format per persones d'origen immigrant i ens comprometem a construir projectes conjunts per sensibilitzar la societat en l'antiracisme i generar cohesió social. En el cas de l'associacionisme educatiu, continuarem treballant per incorporar dirigents d'origen immigrant a les organitzacions. Continuarem treballant des de les nostres entitats més enllà del marc del Laboratori Antiracista i de la mateixa manera, convidem a tots els participants a sumar-se a aquest esforç.

Barcelona, 24 d'octubre de 2009
Associació d'Estudiants Progressistes
Acció Escolta
Casals de Joves de Catalunya
Consell Nacional de la Joventut de Catalunya
Moviment Laic i Progressista
Servei Civil Internacional
SOS Racisme - Catalunya

CAPÍTOL 9

La lluita contra el racisme: una prioritat de tots i totes

Introducció

Aquest capítol es compon de tres apartats, que representen tres pilars fonamentals en la lluita contra el racisme: les polítiques de foment de la convivència i la cohesió social, l'accés a la ciutadania i la protecció de les víctimes de racisme i xenofòbia.

Les polítiques de foment de la convivència les hem volgut exposar sota el títol: una pinzellada de bones pràctiques i iniciatives associatives i institucionals. Aquest nom respon a les dificultats per l'elecció de les iniciatives. Sabem que no són totes les que hauria d'haver i que segurament ens hem deixat moltes fins i tot importants i conegudes. En aquest sentit esperem pel proper any comptar amb la col·laboració activa dels i les ciutadanes així com del món associatiu a partir de la participació en la acció "mapeja" de SOS Racisme anunciada a la web de l'associació. La proposta convida precisament a configurar el mapa de bones pràctiques a Catalunya en la lluita contra el racisme.

El capítol 2 ja recull algunes iniciatives polítiques que fomenten la integració, però quedava limitat a aquelles de nova incorporació al 2009, aquí hem aprofitat per exposar alguna més. Volem mencionar en la introducció l'aplicació de la Llei de barris que entre les sis convocatòries, s'ha arribat a prop de 1.200 milions d'euros d'inversió pública compromesa per a la millora integral dels barris d'arreu de Catalunya. Encara que cal prioritzar molt més la vessant social, volem fer constar la seva importància.

Sabem que són moltes les entitats que treballen per la cohesió social, però en aquest primer informe ens hem volgut aproximar a les iniciatives de Badalona, com forma de reconèixer el paper del moviment associatiu de la ciutat a favor de la convivència, davant les estratègies xenòfobes partidistes.

I com tercera observació recalcar la necessitat d'anar més enllà. No es tracta de fer un gran llistat d'accions sinó que totes estiguin emmarcades dins unes línies generals i transversals de lluita contra el racisme. Això que sembla obvi no ho és tant quan parlem de la tasca institucional ja que la incoherència política és prou habitual. Així és la mateixa administració la que tira per terra, en molts casos els resultats de bones pràctiques a partir de l'aplicació de polítiques contràries a aquests principis.

La segona part del capítol va dedicada al dret al vot. Ja ho hem dit en reiterades ocasions, sense igualtat de drets, i això inclou els polítics, no avançarem en democràcia i cohesió social.

La tercera analitza la necessitat de reconèixer l'existència del racisme per poder combatre'l així com la necessitat d'engegar eines per la protecció de les víctimes.

Una pinzellada de bones pràctiques i iniciatives, institucionals i associatives

Espais de participació, estudis i diàleg.

BARCELONA. Octubre. **Setze noves entitats a la Taula de Ciutadania i Immigració.** Setze entitats van incorporar-se al Consell Assessor de la Taula de Ciutadania i Immigració: Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, Taula d'Entitats del Tercer Sector, Càritas, Creu Roja, Òmnium Cultural, Federació d'Associacions de Veïns d'Habitatge Social de Catalunya, Fundació Sergi, SOS Racisme, Associació de Treballadors Pakistanesos a Catalunya, Associació Sociocultural Ibn Batuta, Federació d'Entitats Llatinoamericanes de Catalunya, Federació d'Entitats Peruanes de Catalunya, Coordinadora d'Associacions Senegaleses, Associació de Dones Xineses a Catalunya, Taghrast – Espai Amazic i Associació Romanesa de Catalunya. Algunes, com Càritas o SOS Racisme, ja eren membres de l'anterior Consell Assessor

Educació

BARCELONA. Juliol. **L'Ajuntament crea un observatori pels drets humans.** Des de la Regidoria de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona es va presentar l'Observatori de Drets Humans de Barcelona (ODHB), amb l'objectiu d'impulsar els valors democràtics i promoure la cultura de pau. El treball de l'observatori, es materialitzarà en un informe anual que tractarà l'estat dels drets a Barcelona, en relació a les competències i compromisos del Govern municipal i "difondrà les iniciatives dels governs locals i entitats ciutadanes en l'àmbit de la promoció dels drets bàsics". L'ODHB treballarà conjuntament amb 20 institucions que "contribueixen a la cohesió social de la ciutat", entre elles, SOS Racisme.

BARCELONA. Octubre. **El pla d'interculturalitat segueix obrint espais de participació.** El Pla interculturalitat de Barcelona es va obrir als consells municipals, als districtes de la ciutat que encara no l'havien signat i al Consell de Ciutat, entre d'altres institucions.

BARCELONA. Desembre. **L'Ajuntament crearà una taula de convivència al Poble-sec.** L'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, va anunciar que a principis de 2010 es constituiria la taula de la convivència del Poble-sec, un organisme que servirà per buscar solucions a les diferents problemàtiques socials del barri. La taula de la convivència estarà formada per més de vint entitats que es reuniran per treballar en favor de la cohesió al barri.

GIRONA. Desembre. **Es crea la primera taula territorial de ciutadania i immigració.** Es va presentar a Girona la taula territorial de ciutadania i immigració de les comarques gironines, un òrgan descentralitzat que vol fomentar la gestió del fet migratori de manera coordinada i consensuada entre els principals actors del territori i la Generalitat. És la primera que s'ha constituït a Catalunya, juntament amb la de Lleida.

La lluita contra el racisme: una prioritat de tots i totes

BARCELONA. Desembre. **Les IV Jornades de Participació i Associacionisme d'origen immigrant apleguen a més de 200 persones al Parlament.** Les IV Jornades de Participació i Associacionisme d'origen immigrant, organitzades per la Secretaria per a la Immigració del Departament d'Acció Social i Ciutadania i la Xarxa 18 de Desembre, van aplegar a més de 200 persones al Parlament de Catalunya. Les conclusions de les diverses taules van ser, entre d'altres, la necessitat d'un organisme dins de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya que abordi el tema de la immigració, la revisió dels processos relacionats amb les subvencions i l'augment dels recursos econòmics destinats a la participació

Eines per resoldre els conflictes i tancar espais al racisme.

CATALUNYA. Març. **La Generalitat impulsa una renovació de la normativa per lluitar contra el racisme en l'esport.** El Departament d'Interior va proposar, d'acord amb la Secretaria de l'Esport, una modificació del decret que regula la Comissió contra la Violència en Espectacles Esportius per tal de poder tractar amb agilitat i eficàcia els problemes de racisme, xenofòbia i intolerància en l'esport en aplicació de les competències de l'Estatut d'Autonomia.

CATALUNYA. Març. **L'Associació de Clubs Europeus, en contra del racisme.** L'associació de Clubs Europeus (ECA) va firmar públicament al Camp Nou una declaració de compromís per a que els clubs incloguin clàusules antirracistes als contractes dels futbolistes. L'acte va estar presidit pel FC Barcelona, la Unesco i l'ECA.

CATALUNYA. Maig. **Justícia signa un conveni amb els col·legis d'advocats per al funcionament de 21 punts de servei d'orientació medidora.** La signatura d'aquest conveni permet el funcionament de 21 punts d'orientació medidora, on professionals especialitzats en mediació informen a la ciutadania dels avantatges i del valor que pot aportar en molts casos l'aplicació d'aquest mètode. A Catalunya, el percentatge d'èxit de les mediacions sol·licitades directament per les parts és d'un 74%.

CATALUNYA. Juliol. **El Parlament de Catalunya impulsa la mediació en els conflictes de convivència.** El Parlament va aprovar la nova llei de mediació del dret privat, que amplia l'aplicació d'aquest sistema com a eina de gestió i de solució dialogada de conflictes de convivència ciutadana i social.

CATALUNYA. Agost. **63 milions per garantir l'assistència gratuïta** El Departament de Justícia destina més de 63 milions d'euros a garantir l'assistència jurídica gratuïta amb advocat per a les persones sense recursos. Així ho va establir l'acord que van signar Justícia i el Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya.

CATALUNYA. Novembre. **Catalunya, la primera comunitat autònoma en sumar-se al Charter de la Diversitat.** Catalunya es va convertir en la primera comunitat autònoma en sumar-se al Charter de la Diversitat a través del Departament de Treball. El Charter de la Diversitat és una carta de compromís que signen empreses, entitats i institucions públiques i privades amb caràcter voluntari que, a Catalunya, està liderada per la Direcció General d'Igualtat d'Oportunitats en el Treball. Aquesta carta recull diferents compromisos com, per exemple, sensibilitzar i difondre els principis d'igualtat d'oportunitats i de respecte a la diversitat en els valors de l'empresa i entre els treballadors; avançar en la construcció d'una plantilla diversa; promoure la inclusió; considerar la diversitat i la igualtat en totes les polítiques de direcció de les persones; i promoure la conciliació.

Millorar els drets socials: salut, educació, serveis socials.

CATALUNYA. Febrer. **La Generalitat promou més d'una trentena de taules locals per prevenir la mutilació genital femenina.** El Departament d'Acció Social i Ciutadania va impulsar en el darrer any més d'una trentena de taules locals arreu de Catalunya, en col·laboració amb ajuntaments i consells comarcals, amb l'objectiu de prevenir les mutilacions genitals femenines (MGF). Són el resultat de les recomanacions de la segona edició del *Protocol d'actuacions per prevenir la mutilació genital femenina*.

BARCELONA. Maig. **La Fundació La Caixa destina 2,3 milions d'euros en la formació de mediadors hospitalaris entre 2008 i 2009.** Durant el primer any, es van contractar 26 professionals, que van donar cobertura a 53 centres d'atenció primària i 15 hospitals. Les especialitats per a les quals es va sol·licitar més el servei de mediació van ser la ginecologia, obstetrícia, pediatria, medicina interna i medicina familiar. El 62% de les peticions van ser fetes per dones.

CATALUNYA. Febrer. **Els Mossos d'Esquadra expliquen a Gàmbia el seu protocol de prevenció contra la mutilació genital femenina.** Durant l'any 2008, el cos de Mossos d'Esquadra, l'únic d'Europa que té un protocol contra la mutilació genital femenina, va fer treballs preventius amb 55 famílies que viuen a Catalunya, que tenen 104 nenes, per tal d'evitar possibles mutilacions genitals. Convidades per l'ONG asturiana O'dam ONGd, responsables del Departament d'Interior i de la Policia de Catalunya, van explicar a famílies i entitats de Gàmbia les conseqüències que la mutilació comporta a la població gambiana que viu a Catalunya.

Accions formatives

BARCELONA. Gener. **Distribució del CD *Viure a Catalunya. Aprenem català des del xinès*.** Sota el títol *Viure a Catalunya. Aprenem català des del xinès*, s'ha realitzat des de la Generalitat un llibre amb un CD d'àudio, en català i xinès, que s'adreça a la població d'origen xinès resident a Catalunya per tal que aprengui a parlar català. La metodologia d'aprenentatge es basa en la repetició i en la possibilitat d'escoltar converses traduïdes del català al xinès de manera individual.

LA SEU D'URGELL. Març. **La Seu d'Urgell acull un curs per a professionals dels serveis socials sobre diversitat i relacions interculturals.** La seu del Consell Comarcal de l'Alt Urgell va acollir la primera sessió del curs *Diversitat i relacions interculturals*, organitzat per la Secretaria per a la Immigració del Departament d'Acció Social i Ciutadania. La iniciativa va comptar amb una vintena d'inscrits, la majoria professionals dels serveis socials que treballen amb persones novingudes o que donen suport a d'altres àmbits que intervenen en l'acollida i la integració de persones immigrades. El programa va incloure continguts com "formes culturals de resoldre conflictes, familiarització amb els conceptes de diversitat, integració i interculturalitat i etapes en el procés de la relació intercultural", entre d'altres.

CATALUNYA. Maig. **El curs Parla.cat té persones inscrites de més de 80 països.** Hi ha 19.056 persones que actualment utilitzen el curs Parla.cat. D'aquests usuaris, 7.218 són homes i 11.838, dones. La majoria dels inscrits tenen entre 20 i 40 anys i procedeixen de més de 80 països diferents. El Parla.cat és una eina de la Secretaria de Política Lingüística del Departament de la Vicepresidència i l' Institut Ramon Llull, en col·laboració amb el Consorci per a la Normalització Lingüística.

La lluita contra el racisme: una prioritat de tots i totes

VALL D'ARAN. Maig. **Vielha e Mijaran fomenten l'ús de l'aranès en els serveis públics que atenen persones nouvingudes.** La Secretaria per a la Immigració del Departament d'Acció Social i Ciutadania va organitzar un taller de reflexió a Vielha e Mijaran sobre l'ús de la llengua occitana com a via d'igualtat d'oportunitats. La iniciativa, pionera a la Val d'Aran, pretén reforçar el paper de l'aranès com a llengua comuna i de cohesió entre el conjunt de la població

CATALUNYA. Octubre. **Prop de 8.000 persones d'origen estranger aprenen català gràcies a la col·laboració entre el Govern, els ens locals i les entitats d'immigració.** La Generalitat va reconèixer la tasca de les més de 70 associacions de l'àmbit migratori que han ofert cursos inicials i bàsics de llengua catalana, gràcies al suport de la Secretaria per a la Immigració i del Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL). Aquesta oferta, iniciada el 2005, va permetre que des de gener de 2009 i fins a principis d'octubre 7.904 alumnes d'origen estranger aprenguessin català a través dels 327 cursos que s'han posat en funcionament. D'aquests, una setantena els han promogut associacions de persones immigrades i la resta, diversos ens locals d'arreu de Catalunya. Les persones inscrites són majoritàriament d'origen llatinoamericà (30%), seguides per les d'origen subsaharià (22,6%), magrebí (22%) i, a més distància, les d'origen asiàtic (6,5%).

TARRAGONA. Octubre. **La Generalitat organitza un curs de prevenció de la violència masclista en l'àmbit de les migrades.** L'Institut Català de les Dones i la Secretaria d'Immigració van organitzar una Jornada d'aproximació a la prevenció i identificació de la violència masclista en els col·lectius de dones immigrades. El curs va comptar amb la participació de prop de 10 tècnics i tècniques de l'àmbit de la immigració, la salut, les polítiques de dones i els serveis socials.

Accions per la convivència i la cohesió social

BARCELONA. Maig. **Nova guia per a la integració de les famílies immigrades** La Generalitat, a través de la Secretaria Immigració d'Acció Social, la Subdirecció General de llengües i entorn del Departament d'Educació i la Federació d'Associacions de Pares i Mares (Fapes), van impulsar la guia *Ajudem les famílies nouvingudes*, un opuscle de suport a les AMPA per a l'acollida i integració dels alumnes nouvinguts i dels seus nuclis familiars. L'objectiu del document és donar resposta a les noves necessitats dels centres escolars en un moment en què la incidència dels fluxos migratoris els converteixen en uns espais més heterogenis que mai.

CATALUNYA. Juliol. **Es celebra el primer Trofeu Català de Criquet.** La celebració d'aquesta competició, en la que hi participen 12 equips amb jugadors originaris de l'Índia, el Pakistan i Bangla Desh, "és un primer pas per a la creació de la Federació Catalana de Criquet, a partir de la qual serà més fàcil aconseguir camps de joc amb la col·laboració dels mateixos clubs i els ajuntaments". El trofeu compta amb el suport del consell Català de l'esport.

CATALUNYA. Octubre. **Integració de nouvinguts a través dels castells.** La Generalitat i la Coordinadora de Colles Castelleres van presentar el projecte *Tots som una colla*, que té com a objectiu facilitar la incorporació de nous castellers a les colles, i especialment, de persones nouvingudes. La iniciativa s'emmarca en la mesura 39 del Pacte Nacional per a la Immigració, i es va iniciar com a prova pilot en quatre colles castelleres: els Margeners de Guissona, els Marrecs de Salt, els Sagals d'Osona i els Nens del Vendrell.

CATALUNYA. Octubre. **Els premis Francesc Candel reconeixen cinc bones pràctiques per a la integració de les persones immigrades.** La Fundació Lluís Carulla va lliurar els VI Premis Francesc Candel, que van reconèixer les bones pràctiques de cinc entitats en l'àmbit de la integració de les persones immigrades a Catalunya: l'Associació Sociocultural Ibn Batuta de Barcelona, pel *Taller de famílies* al CEIP Drassanes; la Universitat de Girona, pel projecte *Rossinyol, mentoria per a una societat inclusiva*; Somni de Mico Produccions de l'Hospitalet de Llobregat, pel documental-ficció *Ni fàcil ni difícil* i la seva aplicació pedagògica; l'Associació per a la recerca i l'acció comunitària EINA de Salt, pel programa de ràdio *El món a Salt*; i l'Associació Qâdar de Terrassa, per la col·lecció de llibres Qâdar, coeditada amb Abadia Editors. Cada premi està dotat amb 3.000 euros

BADALONA. Maig. **Diferents confessions religioses clamen a favor de la convivència.** La ciutat de Badalona va viure un ofici solemne en honor de Sant Anastasi tan atípic com enriquidor. La confraria de Sant Anastasi, organitzadora de la cita religiosa, va convidar per primer cop a l'església de Santa Maria a altres confessions amb presència a la ciutat, i totes van poder manifestar el seu compromís ferm per treballar a favor de la convivència. "Aspirem a fer de Badalona una ciutat amb les portes obertes per rebre diferents col·lectius

BADALONA. Maig. **Associacions badalonines presenten el manifest pel diàleg i la cohesió social "Badalona som tots".** Onze associacions socials de la ciutat de Badalona van signar un manifest conjunt amb la voluntat de desfer els estereotips i prejudicis relacionats amb el veïnat immigrant del municipi i treballar de manera conjunta per a la integració de les persones nouvingudes en el marc dels drets, les llibertats dels ciutadans i la no discriminació. Els signants del manifest pretenien que el Consistori incorporés aquests objectius com a prioritat de la seva acció política municipal i, a la vegada, aconseguir la sensibilització de la població en aquest tema. En un context on els discursos xenòfobs i la crispació han esta presents degut a iniciatives partidistes. A l'acte hi van assistir els representants del Consistori, excepte el Partit Popular, i ciutadans i ciutadanes del barri i altres entitats, com SOS Racisme, que s'han adherit posteriorment al manifest.

Accions de sensibilització

CATALUNYA. Abril. **El Festival Filmets porta de gira els curtmetratges *Per la convivència* a 19 municipis catalans.** Els organitzadors han programat una gira per 19 municipis catalans per projectar una selecció de sis curtmetratges presentats en la darrera edició del certamen dins de la categoria *Per la convivència*. L'objectiu és difondre propostes audiovisuals que fomentin una reflexió sobre la diversitat cultural i la necessitat d'entesa entre persones d'orígens diferents.

BARCELONA. Febrer. **La cultura i les tradicions gitanes, des de l'òptica de la fotògrafa Mariona Giner.** La fotògrafa Mariona Giner va divulgar la cultura i les tradicions gitanes de les comunitats catalana, anglesa i sevillana en l'exposició *Mariona Giner. Retrat de família* al Palau Robert de Barcelona. A través de la fotografia, la mostra explora el paper de la família a través dels comportaments culturals de les tres comunitats romaní i dels nexes que uneixen els nuclis socials de totes tres.

La lluita contra el racisme: una prioritat de tots i totes

SABADELL. Abril. **Celebració del dia internacional del poble gitano en record per les víctimes del nazisme.** La comunitat gitana de Sabadell va viure una emotiva celebració del seu dia internacional. Primer, es va fer entrega a l'Ajuntament de la bandera que durant tot el dia va onejar al balcó de la casa consistorial. Es va descobrir una placa a la Font dels Gitanos de Can Puiggener i es van llançar pètals de flors al riu Ripoll en record de l'èxode de la Índia, d'on provenen els romanins. També es van encendre espelmes per les víctimes gitanes en l'Alemanya nazi durant la Segona Guerra Mundial.

BARCELONA. Juny. **Campanya de sensibilització per evitar que la crisi fomenti actituds racistes.** La Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya, CC OO i SOS Racisme van alertar del perill dels discursos que culpen a la població immigrada de l'atur i dels dèficits en els serveis públics. La campanya de sensibilització vol estendre les bases de l'associacionisme i dels sindicats per tota Catalunya. A Mataró, de la mà de la Federació d'Associacions de Veïns, es va fer el primer acte territorial amb l'objectiu d'obrir el debat.

BARCELONA. Desembre. **Jornades sobre seguretat i diversitat.** Les jornades "La diversitat en el marc de la convivència intercultural, ciutadania i percepció de seguretat, organitzades per la UNESCO, van reivindicar que la seguretat és un dret bàsic que no depèn del lloc d'origen de les persones.

Combatre l'exclusió social

CATALUNYA. Agost. **El Govern destina 2,6 milions d'euros a la inserció laboral de persones en risc d'exclusió.** Aquesta dotació va ser repartida majoritàriament entre les entitats catalanes que desenvolupen programes per inserir aquests grups socials en el mercat laboral. Així ho fa la Fundació Ciutadania Multicultural Mescladís que, a través del programa *Cuinant oportunitats*, forma joves, immigrants i dones majors de 40 anys per ser ajudants de cuina. L'associació Casal dels Infants del Raval és una altra de les moltes entitats que hi ha a Catalunya que disposen de diversos projectes per ajudar els joves en risc d'exclusió social.

Avenç en ciutadania: dret al vot, un pas imprescindible

VIC. Maig. **Taula rodona sobre el dret de vot dels immigrants.** L'associació Veus Diverses va organitzar a Vic una taula rodona amb diversos diputats al Congrés de Diputats i al Parlament Europeu. L'eurodiputat al Parlament d'Estrasburg Aleix Vidal-Quadras (PPC) no va assistir a la taula rodona, que es titulava *Tots hi som, tots volem votar*. Vidal-Quadras va ser substituït per la diputada al Parlament de Catalunya Maria Àngels Olano. Van completar el debat els diputats al Congrés Carles Campuzano (CiU), Joan Tardà (ERC), Esperança Esteve (PSC) i el senador Jordi Guillot (ICV-EUiA).

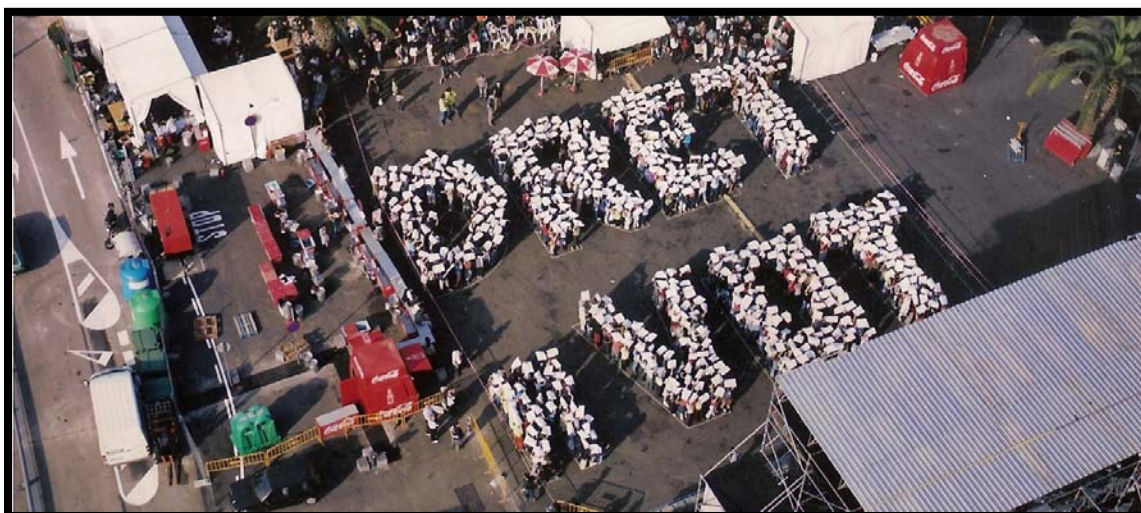
BARCELONA. Juny. **Eleccions europees i dret al vot.** SOS Racisme, en el marc de les eleccions europees, va recordar i tornar a denunciar que 18,5 milions de persones no poguessin votar per no ser considerades ciutadans i ciutadanes d'Europa al ser persones immigrades no comunitàries. L'associació va tornar a reivindicar el dret al vot lligat a la residència en el territori.

La lluita contra el racisme: una prioritat de tots i totes

GIRONA. Juny. **24.000 persones immigrades de Girona podran votar a les eleccions municipals de 2011.** La proposta suposa un increment del cens electoral de gairebé un 5% respecte dels 482.616 censats a les darreres eleccions europees. Aquesta mesura va ser possible en "activar" un article de la Constitució que no s'havia desenvolupat des de la seva aprovació, el 1978. L'article 13.2 permet votar, però no ser escollits, als estrangers originaris dels països amb els quals Espanya té un acord de reciprocitat.

BARCELONA. Octubre. **L'alcalde de Barcelona insta al primer ministre marroquí a agilitzar el vot de la immigració en les eleccions municipals.** Durant la seva visita oficial a Rabat, l'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, va demanar que els immigrants marroquins empadronats a Barcelona puguin votar en les eleccions municipals al primer ministre del Marroc, Abbas el Fassi. La qüestió del vot no és de competència municipal, sinó que depèn dels acords entre Estats. Hereu va explicar que, perquè això fos possible, caldria que el Marroc "reformés la seva Constitució". "Per a nosaltres no hi ha cap problema, en aquests moments la pilota està sobre la seva teulada", va insistir. A Barcelona hi ha més de 14.000 marroquins empadronats, tot i que la comunitat d'aquest país situa la xifra real en uns 23.000.

CATALUNYA. Desembre. **Més de 100.000 persones immigrades poden votar a la consulta independentista.** La Coordinadora de la consulta per la independència de Catalunya va calcular que prop de 125.000 nous podrien votar en els comicis del 13 de desembre. Diversos col·lectius d'immigrants es van reunir per comunicar el seu suport a la consulta per la independència, la primera ocasió en la qual es permet el dret a vot a la població immigrada.

La protecció de les víctimes del racisme

BARCELONA. Novembre. **SOS Racisme presenta el nou servei d'atenció i denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia. (SAiD).** Després de més de quinze anys treballant els casos de racisme individuals i col·lectius des de l'Oficina d'Informació i Denúncies, l'associació va voler donar un pas més en la seva tasca social. Així, el nou servei (SAiD) aposta per una atenció integral i el reconeixement explícit de l'estatus de víctima per a la persona que ha patit una agressió o actitud racista, tal com ja es contempla en altres àmbits com la violència de gènere. A l'acte, celebrat a la Federació d'ONG Pels Drets Humans, hi van assistir representants d'entitats, de la Generalitat i d'ens locals.

Article

EL SERVEI D'ATENCIÓ I DENÚNCIES PER A VÍCTIMES DE RACISME I XENOFÒBIA. LA PROTECCIÓ DE LA VÍCTIMA DES DEL PUNT DE VISTA JURÍDIC.

Oscar Vicario García

L'anàlisi que em dispenso a fer, el faig des de l'experiència com a advocat del SAiD, Servei d'Atenció i Denúncia de SOS Racisme Catalunya. Al SAiD atenem a persones víctimes de delictes i/o faltes, els drets de les quals han estat vulnerats amb una intencionalitat racista, xenòfoba o basada en qualsevol tipus de discriminació per raó d'origen, ètnia, cultura o creences.

Des que es produeix la presa de contacte amb la víctima, s'efectua un procediment intern que pot culminar amb la decisió d'assumir la defensa de la víctima, entesa no únicament a nivell jurídic, sinó també psicològic, social, d'ajuda, d'acompanyament, etc; o bé amb la interposició d'una denúncia. Si la denúncia ja està posada, l'entitat pot personar-se en el procediment penal en qualitat d'acusació particular.

En determinats supòsits, SOS Racisme Catalunya es persona com a Organització No Governamental en el procediment penal en concepte d'acusació popular. Sabem que des de determinats sectors jurídics hi ha una tendència a no veure amb bons ulls l'acusació popular, ja que és una institució de la qual alguns han abusat per a interessos que s'aparten del que ha de ser aquesta acusació. No obstant, la postura de SOS Racisme Catalunya és favorable a la possibilitat constitucional, doncs és un dret constitucional, del seu exercici.

D'aquesta manera, tant exercint l'acusació particular com la popular, la posició de SOS Racisme Catalunya s'enquadra jurídicament en la Decisió Marc del Consell de la Unió Europea de 15/03/2001 relativa a l'Estatut de la Víctima en el Procés Penal (D.O.C.I. 22/03/01) com a organització de suport a la víctima, definida com a "organització no governamental (ONG) constituïda legalment en un Estat membre, les activitats de la qual donen suport a les víctimes de delictes, siguin gratuïtes i exercides en condicions adequades i complementàries de l'activitat de l'Estat en aquest àmbit" (activitat de l'Estat, del qual la defensa de la víctima té encomanada constitucionalment la Fiscalia, com sabem i com es defineix i emmarca en l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal). La postura de SOS Racisme també s'enquadra en la Recomanació del Comitè de Ministres del Consell d'Europa de 14 de Juny de 2006 sobre assistència a víctimes de

Voldria destacar que el concepte de víctima que l'Estatut de la Víctima defineix com “*la persona física que hagi sofert un perjudici, especialment lesions físiques o mentals, danys emocionals o un perjudici econòmic directament causat per un acte o omissió que infringeixi la legislació penal d'un Estat membre*”, és un concepte més restringit per a nosaltres, doncs en el nostre cas ens centrem en víctimes de delictes o faltes on estigui present l'element racista, xenòfob o discriminatori en les seves diferents modalitats.

Acollint les tesis de la doctrina majoritària, que considera que un dels fins del procés penal és la tutela i la protecció de les víctimes de delictes, sense que això suposi el menyscament dels drets i garanties reconeguts a les persones imputades, vam destacar que és necessari treballar i convergir esforços en la protecció de la víctima, i des de l'experiència voldria destacar alguns aspectes dels processos penals que considero que caldria corregir o millorar.

L'impuls processal. Aquest és un tema etern. Encara que el procés penal es regeix pel principi d'impuls processal d'ofici, que s'anomena Principi d'Oficialitat, i no de justícia pregada propi del procediment civil (pel jutjat). Per tant, correspon al Ministeri Fiscal impulsar el procediment penal i també a SOS Racisme Catalunya, en tant que acusació particular.

En aquest sentit, tractem d'impulsar el procediment perquè el procés no s'eternitzi i perquè el dret fonamental a un procés sense dilatacions indegudes (que la causa sigui vista en un temps raonable) es tingui en compte, no únicament des dels drets que assisteixen als imputats, sinó també a les víctimes. La víctima té dret a que la seva

causa sigui vista en un temps raonable, tenint sempre en compte la dificultat de la instrucció (investigació) que, lògicament, tindrà una influència decisiva. Sense oblidar, a més, que una causa on existeixin dilacions indegudes acreditades dona lloc a l'aplicació de l'atenuant analògic de dilacions indegudes, disminuint per tant la possible pena a imposar.

Des d'aquest punt de vista, les diligències d'investigació demanades pel Ministeri Fiscal són admeses pels jutges d'Instrucció pràcticament en la totalitat dels casos. En canvi, aquelles que es demanen per la víctima que exerceix l'acusació particular, en moltes ocasions són denegades, sovint sense motivació o amb una motivació que no arriba ni a ser succinta (sent també útils, pertinents i necessàries). En altres ocasions són acordades de manera reticent i s'allarguen incomprensiblement en el temps.

Tampoc se'ns passa per alt que la majoria de vegades és l'acusació particular la interessada en que la causa avanci el més àgilment possible, mentre que per part dels imputats, l'interès és el contrari, atès que quant més temps transcorri des de la comissió del delictes fins al seu enjudiciament, major és la dificultat de prova i els fets es van diluint. A més, això suposa un desgast enorme per a la víctima i un clar benefici per al presumpte agressor, al que li va molt bé dilatar i “perdre temps” en els procediments.

Tenim molt present que la càrrega de la prova dels fets més enllà de tot dubte raonable davant l'òrgan encarregat de l'enjudiciament recau en les acusacions (Ministeri Fiscal i acusació particular o popular) i que la tasca de les mateixes en la pràctica diària consisteix a enervar el dret de tot imputat a la presumpció d'innocència.

Sóc conscient de les mancances de l'Administració de Justícia, doncs els recursos no són il·limitats. També que la plantilla de fiscals i jutges és limitada per l'alt volum de treball. No obstant, considero que és responsabilitat de l'Administració de Justícia oferir un servei públic àgil i eficaç. N'és una bona mostra la inauguració de la Ciutat de la Justícia de Barcelona a L'Hospitalet de Llobregat, on fàcilment podem comprovar que existeixen els millors mitjans materials del país

Aspirem a una Administració de Justícia que defensi i vetlli pels drets i interessos de les víctimes. Tenint present que no tot és “la xacra” de la violència de gènere, també és important lluitar contra altres xacres com el racisme, la xenofòbia i la intolerància més greu, sobretot, quan creiem que des del punt de vista d'un dret penal regit pel principi d'intervenció mínima, han de ser temes d'intervenció “màxima”.

Evitar la victimització secundària, considerada com qualsevol increment innecessari del dany produït en la víctima d'un delictes o en les persones que hi tenen un lligam afectiu. Així com també dels testimonis, a conseqüència de les seves relacions amb el sistema penal i que es tradueixen en la producció de danys de dimensió psicològica o patrimonial derivats de la falta de l'adequada assistència i informació per part del sistema penal.

No és adequat que la víctima hagi d'explicar els fets una i mil vegades. No s'hauria de citar un dia a la víctima per visitar-se amb el metge forense i un altre, per prendre-li declaració. Ni tampoc un dia per a la declaració, i un altre per a les rodes de reconeixement, temps després de la visita amb el metge forense. El seu desplaçament als jutjats ha de servir per realitzar totes les diligències el mateix matí, sobretot en aquells casos que són més greus.

En aquest sentit, és especialment important vetllar per l'aplicació de la Llei Orgànica 19/1994, de 23 de desembre, de protecció a testimonis i perits en causes criminals: víctimes i testimonis protegits, però des del primer instant de la denúncia, ja en seu policial.

Generalment, quan es demana l'adopció d'aquestes mesures de protecció, les dades personals i de localització de víctimes i testimonis ja són conegudes i obren en diversos folis de la causa.

Potenciar les mesures que tendeixen a evitar la confrontació víctima/agressor (veure carta de drets dels ciutadans i ciutadanes davant la Justícia). Potenciar que en determinats casos, especialment en aquells de més gravetat, es celebri la vista oral a porta tancada, per tal de protegir la intimitat de la víctima o de la seva família.

Una altra possibilitat és la de potenciar la declaració de víctimes especialment vulnerables i de testimonis mitjançant sistemes de videoconferència, sobretot davant víctimes o testimonis que viuen allunyats de l'òrgan judicial d'enjudiciament.

Potenciar en fase d'instrucció les declaracions de la víctima en presència de totes les parts i especialment dels advocats defensors dels imputats. Es dona amb freqüència que la seva declaració no pot ser utilitzada com a prova preconstituïda i tenir accés a un judici oral quan aquestes víctimes han marxat als seus països d'origen i no és possible la seva compareixença.

És un exemple de bones pràctiques en la presa de declaració a la víctima, el cas de M.B., noi de 18 anys, nacional de Senegal, agredit per tres individus d'extrema dreta a Manresa i que està sent atès pel SAiD. Al prendre-li declaració en seu judicial en presència de totes les parts i amb les degudes garanties per als imputats, en el cas

que arribat el judici oral la víctima no pogués estar present per causa justificada (com haver tornat al seu país d'origen), aquesta declaració accediria a Plenària com una prova vàlida més.

Garantir un tracte adequat a la víctima.

El dret de la víctima a ser considerada i tractada com a tal. Està recollit en la pàgina 778 de la Memòria de la Fiscalia General de l'Estat. Des de l'experiència com a advocat de SOS Racisme i després d'uniques jornades de protecció de víctimes celebrada a Madrid (any 2008), la visió que des de l'exterior sol tenir-se de la víctima es pot resumir en:

- La víctima és sospitosa de mentir i fabular
- La víctima no sap el que vol i no té capacitat de decidir.
- La seva percepció és de debilitat, indefensió i potser de trastorn.
- Vol venjança i no justícia.

Aquestes generalitzacions no són certes, però sí que és la visió que moltes vegades es té de la víctima, i el més preocupant és que des de l'Administració de Justícia també és així, en moltes ocasions. Em reitero en que la víctima té dret a ser tractada com a tal quan intenta accedir al servei públic de la justícia, al qual contribueix amb el pagament dels seus impostos com tots els ciutadans i ciutadanes. No són casualitat algunes actituds de l'Administració de Justícia en què s'observa cert recel o certa propensió a no creure a la víctima.

Aquestes actituds són intolerables i no es poden permetre. La víctima ha de ser presa en consideració i tractada sense recels ni prejudicis preconcebuts. Si, producte de la investigació judicial, sorgeixen indicis clars de que la víctima no era tal o que va presentar una denúncia falsa, aquí estan els delictes contra l'Administració de Justícia per perseguir-los posteriorment després de l'arxiu del procés obert. Em refereixo als delictes de denúncia falsa o simulació de delictes.

Complir amb el dret a la informació de la víctima quan aquesta desitja ser informada.

Les víctimes volen informació, és fonamental que puguin estar informades. Està demostrat que les víctimes que han tingut informació quan es dicta la sentència, encara que no estiguin d'acord amb ella, tenen més sensació de justícia i poden passar pàgina amb més facilitat.

Des d'aquest punt de vista és exemplar l'actitud del Jutjat d'Instrucció 7 de Barcelona en D.P. 2813/2.008 en un cas en el que, tot i que des de SOS Racisme no exerceix d'acusació particular, el jutjat ens informa de tots els tràmits i resolucions.

Malauradament, aquesta pràctica no s'aplica tant com seria desitjable. Es repeteix de manera incessant que, després de ser citada la víctima com a testimoni a judici oral, on veu al seu agressor als passadissos del jutjat, després de que l'acusat presti conformitat, la víctima no personada com acusació particular continua al passadís sense rebre informació de ningú. Per part de l'Administració de Justícia no es dona informació de que l'acusat ha reconegut els fets i ha acceptat la pena sol·licitada.

Cal vetllar perquè la sentència sigui notificada a la víctima encara que no s'hagi mostrat part en el procés, tal com és el seu dret. Vetllar perquè la víctima sigui informada de la situació personal (llibertat o presó) del presumpte agressor. També de les possibles mesures d'allunyament dictades contra l'agressor i en defensa de la integritat de la víctima. També cal garantir que la víctima sigui informada de la situació penitenciària del condemnat (permisos de sortida i sobretot el dia que queda en llibertat condicional o passa a tercer grau de tractament).

Potenciar, per a determinats supòsits, els sistemes de mediació penal.

Són molts els jutjats que no volen ni sentir parlar de la possibilitat d'una reparació extrajudicial de la víctima, ni tan sols davant de fets constitutius de falta, ni encara que les dues parts estiguin predisposades a això. Des de SOS Racisme, per a determinat supòsits, comptem amb el Servei de Mediació Penal com a sistema alternatiu de resolució de conflictes. Però a la pràctica, veiem que només estan disposats a considerar aquest tema alguns jutjats d'instrucció de Barcelona que estan adherits al Sistema de Mediació Penal d'adults. Fora de Catalunya, no cal ni parlar de mediació penal.

L'execució de la sentència com un aspecte essencial en la protecció de les víctimes.

A ningú se li escapa que si la sentència no s'executa, no existeix una reparació a la víctima. Tot el procés no haurà servit de res des del punt de vista de la víctima. Cal posar especial interès en el pagament de la responsabilitat civil i en la investigació del patrimoni del condemnat.

S'ha de potenciar, fins i tot, la investigació d'aquest patrimoni en les fases inicials del procediment i interessar les mesures cautelars d'assegurament d'un futura responsabilitat civil.

La fase d'execució de sentència adquireix una importància essencial i és funció del Ministeri Fiscal "vetllar pel compliment de les resolucions judicials que afectin a l'interès públic i social" (art. 3.9 EOMF). La víctima té un interès legítim en l'execució de les resolucions judicials i ha de tenir intervenció en aquesta fase del procés, no només en les expectatives econòmiques sinó també en les penes privatives de llibertat.

Potenciar, permetre, i informar de la possibilitat d'efectuar la denúncia de la víctima a la fiscalia, prenent-li declaració a la pròpia fiscalia.

Tenir present aquesta possibilitat és especialment important en delictes o faltes presumptament comeses per agents de l'autoritat com a conseqüència d'excessos policials en què la víctima no desitja tornar a comissaria a denunciar, com és lògic. Després de l'assistència al centre de salut o a l'hospital, hauria de ser més freqüent acudir a la fiscalia per poder denunciar els fets, especialment si són d'elevada gravetat. En moltes ocasions, la víctima dóna voltes entre una comissaria i una altra, amb la intenció de posar la denúncia contra els cossos de seguretat. I és així com sovint la víctima desisteix, i en alguns casos arriba a SOS Racisme, però no sempre. Considero important insistir en aquest aspecte, sobretot en aquells casos més greus.

En aquest sentit, voldria fer referència a un document que ha signat la policia autònoma de Catalunya, *Carta de Serveis*, amb el que es compromet, entre d'altres, a que els ciutadans i les ciutadanes no esperin més de mitja hora per a presentar una denúncia a comissaria, a arribar en no més de 12 minuts al lloc on s'ha produït un situació de violència al carrer, a donar un tracte amable i adequat al ciutadà i ciutadana i a recollir denúncies en llengües estrangeres.

Ens sembla una bona mesura, com ho és tota aquella que millori qualsevol servei públic. En aquest sentit, subscriuim i donem suport al Codi Ètic de la Policia de Catalunya, elaborat pel comitè d'ètica de la Policia de Catalunya de la Generalitat, president Sr. D. Carlos Jiménez Villarejo, en fase d'aprovació i que, pel que sembla, està rebent les reticències, quan no l'oposició, d'algun sindicat de policia.

Potenciar la presa de la 1ª declaració de la víctima davant del jutge d'Instrucció.

El fet de potenciar la presa de la primera declaració, i si pot ser l'última en fase d'instrucció, de la víctima davant del jutge d'Instrucció és molt important. No es pot permetre el simple "em ratifico i res més". Fet al que cada vegada assistim amb més freqüència. En moltes ocasions es crida a declarar a la víctima i se li fa un oferiment d'accions merament formal. No se li pren declaració completa i detallada dels fets com caldria, sinó que únicament se li pregunta si s'afirma i ratifica en la versió dels fets de la seva denúncia (a comissaria o per escrit davant del jutjat de guàrdia) i se li dona a signar un full dient-li que se li fa "l'ofertament d'accions", sense explicar-li en què consisteix.

És primordial que la víctima sigui escoltada pel jutge instructor. No entenc com pot instruir un jutge o magistrat que no ha escoltat directament i de forma completa la declaració de la víctima. És una situació que es dona de forma reiterada i habitual en molts dels casos que portem des de SOS Racisme Catalunya. En aquesta línia, tractem d'impedir que això succeeixi i ens trobem amb reticències, quan no impediments, dels jutjats d'instrucció que, en nombroses ocasions:

- no prenen declaració a la víctima més enllà de l'"em ratifico", faci el que faci l'advocat.

- fan triar a la víctima entre venir un altre dia amb el jutge present en la declaració o declarar sense jutge. Això fa que quan la víctima defensa el seu dret d'accés a la jurisdicció, el procediment es dilati en el temps.

El dret fonamental d'accés a la jurisdicció, molt ben explicat pel Tribunal Constitucional, no és una mera fórmula retòrica, l'entenc com el dret de la víctima a tenir un jutge al davant i poder explicar-li què li han fet i qui, si és que ho sap. Si això no queda contemplat no podem parlar d'accés a la jurisdicció, entès com a l'accés al jutge ordinari predeterminat per la llei.

És inadmissible que la víctima no declari en fase d'instrucció, ho faci formalment amb un senzill "em ratifico" o bé declari sense el jutge d'instrucció present.

Garantir l'assistència d'intèrpret a la víctima en tot el procés des de la seva denúncia inicial i en totes les fases del procés. Em sembla un tema de cabdal importància garantir, en aquells casos que sigui necessari, l'assistència d'un intèrpret a la víctima en tot el procés: en la denúncia inicial i en totes les fases que es desenvolupin. És un aspecte al que no s'està prestant l'atenció deguda. Es tendeix sempre a considerar la no necessitat d'interpretació i això genera nombrosos retards en els assenyalaments i, fins i tot, algunes suspensions. En tota la declaració de la víctima, ja sigui en fase d'instrucció o en judici oral, cal decantar-se per una de les dues postures: o es necessita intèrpret o no es necessita. I es necessita intèrpret sempre que la víctima no domini la llengua en què es realitza l'acte.

Es comprèn perfectament la necessitat de contemplar aquest aspecte quan es veu la pràctica diària, ja que la víctima haurà de contestar els interrogatoris de les defenses dels acusats que, donem fe d'això, en el seu legítim exercici del dret de defensa tractaran de fer veure al tribunal les possibles contradiccions que incorre la víctima. D'aquesta manera, estarà molt més desprotegida si ha d'utilitzar una llengua que no domina davant d'unes de persones litigants que controlen l'idioma a la perfecció.

No és una bona pràctica, i s'està fent ja de forma habitual davant de víctimes que no dominen del tot la nostra llengua, tenir a l'intèrpret al costat per si no entén alguna

La lluita contra el racisme: una prioritat de tots i totes

---

pregunta de l'interrogatori o s'embussa en les seves respostes. Considero que en els supòsits de dubte sobre si es necessita o no intèrpret, s'ha d'optar per una interpretació restrictiva i utilitzar-la sempre, a més d'efectuar els interrogatoris de manera que totes les preguntes es realitzin a través de l'intèrpret i no mitjançant interrogatoris "mixtes" en diverses llengües o fent al final una barreja intel·ligible.

Potenciar al màxim les possibilitats de la Llei 35/1.995, d' 11 de desembre, d'Ajuda i Assistència a les Víctimes de delictes Violents i contra la llibertat sexual.

La Circular de la Fiscalia 2/1.9998, de 27 d'octubre de 1998 sobre ajudes públiques a les víctimes de delictes dolosos violents i contra la llibertat sexual obre una oportunitat. Destacaria, tal i com s'expressa en aquesta circular, que *"no s'ha de tancar la instrucció sense haver recaptat prova de la identitat de les víctimes i dels danys físics i psíquics que han sofert, encara que el procés penal es vegi abocat a l'arxiu per altres motius (falta d'autor conegut, defunció del responsable, rebel·lia o sobreseïment) sempre que aquesta prova sigui conduent per a l'obtenció de l'ajuda pública"*. Aquesta circular està sent ignorada per la fiscalia clarament, i per tant, des de SOS Racisme estem interposant recursos oportuns quan això succeeix.

En aquest sentit, seria desitjable que per part del Ministeri Fiscal s'agilités l'emissió de l'informe que es refereix a l'article 10.3 C) de la llei esmentada, especialment sobre a les ajudes provisionals que reconeix. Contràriament al que succeeix, per exemple, en el procediment Diligències Prèvies 638/2.003 Jutjat d'Instrucció nº 2 de Terrassa, en un cas en el que estem a l'espera d'un informe des de fa més de tres mesos i caduca, mentrestant, la resta de la documentació necessària per a la sol·licitud davant del Ministeri d'Economia i Hisenda.

Qualificació jurídica dels delictes i petició de l'agreujant de l'article 22.4 del Codi Penal.

Podria dir que hi ha més o menys coincidència amb la fiscalia en quant a les qualificacions dels delictes comesos, però no en quant a l'apreciació de l'agreujant de racisme i/o xenofòbia (art. 22.4 CP). El 2007, la fiscalia no va sol·licitar en cap ocasió

aquest agreujant en els assumptes en què SOS Racisme es presentava com a acusació particular, protegint els interessos de la víctima.

Durant el 2008 s'aprecia una major tendència per part de la fiscalia a sol·licitar aquest agreujant, la qual cosa vam celebrar. Des de SOS Racisme es continuarà sol·licitant.

Defensem, a diferència del Ministeri Fiscal i la Secció 5ª de l'Audiència Provincial de Barcelona, la compatibilitat del delictes contra la integritat moral (art.173 CP) amb l'agreujant de l'article 22.4 CP.

Creiem que es pot atemptar la dignitat de la persona amb una motivació racista o xenòfoba o, per contra, no dut per aquesta motivació.

La posició de la fiscalia davant la falta de vexacions injustes, article 620 2º del Codi Penal. És en la pràctica diària, quan assistim en qualitat d'acusació particular amb la víctima en temes d'injúries o vexacions entre particulars, que observem com la postura del Ministeri Fiscal fluctua sense un criteri clar, depenent de cada professional.

La lluita contra el racisme: una prioritat de tots i totes

En algunes ocasions, el Ministeri Fiscal s'absté d'intervenir i no exercita l'acció penal, sota l'argument de que es tracta d'una falta privada. En d'altres, s'absté d'intervenir quan la part denunciant acudeix amb un advocat que sostingui l'acusació. En altres ocasions actua sempre.

Des d'un criteri estrictament legal es tracta de faltes privades (vexacions i insults entre particulars) que únicament són perseguibles mitjançant la denúncia de l'agregant i en les quals el Ministeri Fiscal té base legal per a no exercitar l'acció penal. No hi ha una postura clara a la fiscalia sobre quan intervenir i quan no intervenir.

Des del nostre punt de vista, el fet que es tracti de judicis de faltes, que són els procediments establerts legalment per a donar resposta a les infraccions més lleus del codi penal, no resta ni una mica el dret de víctima a ser considerada com a tal i protegida en els seus drets. Doncs en aquests procediments veiem un racisme que, encara que podríem denominar de baixa "intensitat" en comparació a d'altres fets més greus, no deixen de ser fets que ataquen a la dignitat de la víctima.

Barcelona, 4 de Febrer de 2010
Óscar Vicario García
Advocat del SAiD

Conclusions

A TALL DE CONCLUSIONS

Aquest informe vol ser un apropament a l'estat del racisme a Catalunya. Parlar de racisme és complicat no només per la combinació de factors que intervenen, sinó per les resistències que es generen cada cop que algú defineix o qualifica quelcom de racisme.

Estem en un moment en què en general, tant a nivell social com polític, costa d'admetre l'existència del racisme, ja sigui per por o manca d'interès en la problemàtica. Així sembla més fàcil difuminar els fets i motivacions racistes, com passa molts cops a l'analitzar un conflicte veïnal. En altres ocasions s'arriba fins i tot a negar els fets en un afany d'esborrar qualsevol indici que pugui portar a la conclusió de l'existència del racisme, acostuma a passar per exemple davant el racisme institucional.

El racisme es defineix com la **desigualtat** de tracte i de drets que resulta de la classificació i categorització de les persones en grups segons el color de la pell i/o l'origen ètnic i cultural; i la generalització en alguns grups d'unes característiques negatives que s'utilitzen per intentar legitimar la inferioritat. **El racisme sempre implica una relació de poder** d'un grup sobre altres si parlem a nivell macro, i d'una persona sobre altra si parlem a nivell individual.

Sota aquesta definició i des del prisma de defensa dels Drets Humans, aquest informe recull aquells aspectes més importants per l'anàlisi del racisme al 2009. En conseqüència, no es tracta de simplificar el tema classificant en racistes i no racistes a les persones ni molt menys en definir si Catalunya com a tal és una societat racista. Sinó que l'informe pretén analitzar el racisme com una actitud que es pot manifestar en diversos espais, tant individuals com col·lectius.

Seguint aquesta línia d'argumentació, des de SOS Racisme **alertem de la proliferació d'espais i tipologies de manifestació del racisme com un símptoma del seu avenç i com a conseqüència d'una manca d'aposta ferma i coordinada per eradicar-ho.**

En un moment en que la crisi econòmica i la gestió que es fa d'ella, agreuja les inseguretats i les mancances estructurals de la societat, cal apostar i prioritzar la lluita contra el racisme. Amb això no volem dir que sigui exclusivament en les classes treballadores i/o desfavorides on hi hagut un increment d'actituds racistes, perquè en una situació de crisi com aquesta, són molts els sectors que volen continuar mantenint un sistema econòmic a partir de legitimar l'exclusió social. **El racisme és un dels principals mecanismes d'exclusió social**, ja que inferioritza determinats grups per intentar legitimar-ne l'exclusió. En aquesta exclusió hi juguen un paper fonamental, encara que no únic, l'estructura de classes i el model de producció capitalista. Per tant **el racisme en un context de crisi té una doble finalitat, serveix per trobar un boc expiatori i per tant canalitzar el descontent social, i per perpetuar un ordre social afavoridor per alguns sectors econòmics.**

L'existència d'un racisme institucional (el marc jurídic i polític que situa alguns col·lectius en una situació d'inferioritat de drets i d'oportunitats) i del social (aquell del dia a dia, de la vida quotidiana) **és bidireccional i directament proporcional.** Per aquest motiu caldrà, si volem combatre el racisme, actuar en els dos fronts que es retroalimenten.

És imprescindible com acabem de dir, un plantejament transversal de l'antiracisme. Això implica que s'ha de ser actiu des de diferents estaments de la societat i el principal és en tota la política realitzada per les institucions. **Cal per tant una acció de govern a nivell local i autonòmic, que d'una forma transversal i coordinada contempli l'antiracisme en totes les línies d'actuació per evitar la discriminació directa des de les institucions, així com per eradicar aquells factors com les mancances socials que el fomenten.** A Catalunya ara per ara no existeix, o no s'ha garantit, aquesta transversalitat malgrat que la signatura del Pla Nacional per la Immigració i els diferents plans per la convivència dels ens locals aspiren a ser referents. Precisament la transversalitat portada a la pràctica evita la incoherència política o al contrari la coherència política garanteix la transversalitat de les accions. **Si hi ha una característica que pot definir la política catalana autonòmica i local en matèria de lluita contra el racisme és la incoherència política,** que porta en el millor dels casos a una **ambigüitat davant el racisme i la xenofòbia.** Un dia s'impulsen iniciatives a favor de la cohesió social, a l'endemà es tiren per terra amb propostes contràries. Una incoherència a nivell de partits, entre institucions del mateix color i dins d'un mateix govern. Les excuses davant d'això ja les coneixem ja que malauradament aquesta pràctica no es dona només en temes d'immigració i cohesió social: "això sempre ha passat en la política" "no es poden barrejar ni temes ni nivells". Però darrerament assistim a un nou argument més perillós i sembla que només acceptable, ara si, quan parlem d'immigració: una cosa són la teoria i els principis, i l'altre la necessitat de governar. Realment, un argument a nivell social difícil d'acceptar si parlem d'altres qüestions com la sanitat, l'educació o fins i tot l'economia.

Exemples hi ha uns quants, però ens referirem als més importants del 2009 i que hem recollit a l'informe. A nivell local, ens és impossible analitzar tots els consistoris i només assenyalarem com des del món local s'estan portant iniciatives que dinamiten la feina per la convivència dels darrers anys a partir d'ordenances, i per exemple limitant **l'accés al padró** de les persones immigrades com passa en alguns municipis catalans.

A nivell de la Generalitat podem posar diferents exemples que a continuació exposem. El primer ha estat elaborar la llei d'acollida i per altra consolidar espais de benvinguda educativa. Impulsar i signar un Pacte Nacional per la Immigració i votar a Madrid a favor d'una reforma d'estrangeria que contradiu el pla. I per últim, avançar en el respecte als drets humans elaborant un Codi Ètic per la Policia, a la vegada que vulnerar-los endurint les condicions dels menors immigrants no acompanyats. És veritat que són accions canalitzades en diferents moments (i amb calendaris diferents) i impulsades des de diferents departaments i conselleries, però a la fi accions de govern de la Generalitat si s'accepten i es posen en marxa.

Els espais de benvinguda **són un pas enrere en la política educativa portada a terme els darrers anys.** Després d'un any dels primers espais a Vic i Reus la valoració del projecte no es pot centrar en dades ni resultats. Cal fer ho des de la revisió dels plantejaments i postulats que aquesta mesura representa i del diagnòstic que suposadament ha dut a posar en marxa la iniciativa. Així des de SOS Racisme tornem a insistir que voler integrar des de la segregació i crear un circuit específic extern a l'escola només per les persones immigrades no són postulats acceptables per defensar des d'una òptica antiracista.

El cas de la llei d'estrangeria representa per si mateixa el màxim símbol del racisme institucional des de fa més de vint anys, per ser un model legal que retalla i condiciona

els drets de les persones immigrades a casa nostra en nom de la regulació de fluxos i l'ordre migratori. La reforma aprovada al desembre suposa un pas més en aquesta línia. **Una reforma que es pot resumir en: retallada i vulneració de drets, creació de noves categories d'immigrants i augment del règim sancionador** i en general contradiu o posa impediments a moltes de les actuacions compreses en el Pla Nacional de la Immigració. Per això, cal analitzar l'actuació dels partits signants. A excepció de treballar plegats per introduir el permís de treball per les persones reagrupades cada partit ha fet les seves propostes (moltes en la línia d'endurir més les proposades) i s'ha diversificat el vot, no sempre en la mateixa línia defensada a Catalunya.

Referent al tercer exemple, el tractament dels menors immigrants no acompanyats, hem de denunciar **el maltracta institucional** que de forma sistemàtica pateixen aquest nois des de fa anys i que cap dels dos govern del tripartit ha eradicat. Més bé al contrari, a la situació de desemparament dels menors provinents del Marroc es suma ara el drama dels nois provinents de les pasteres de l'Àfrica Subsahariana. S'ha perpetuat un circuit d'atenció ple de mancances estructurals i minvat de recursos i manca de qualitat. **Cada cop més, el menor és considerat un immigrant i no un menor.** Només des d'aquesta perspectiva es pot concebre l'entrada al sistema de protecció de la infància com una entrada de control de la immigració irregular. Llavors sorgeix la necessitat d'endurir els criteris d'admissió i de posar a tots els menors sota sospita, encara que amb aquestes pràctiques es vulnerin les lleis i recomanacions legals i mèdiques. Però fins i tot, si acceptem les tesi de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA), la possibilitat de deixar sense protecció a un menor hauria de ser més important que aturar la irregularitat, doncs la protecció de la infància és una obligació ratificada en Tractats Internacionals. **La realitat és que aquesta és una nova estratègia per limitar l'accés als recursos, limitats i saturats, d'uns nois i noies que s'ha de dir clarament; no els volen aquí.**

Repatriar, qüestionar la seva edat i mantenir centres que no donen cap atenció integral i estan en pèssimes condicions de salubritat són resultat d'aquesta realitat. **La protecció dels menors no acompanyats és l'assignatura pendent d'un govern tripartit que en tots aquests anys ha perpetuat un model ineficaç que dificulta la integració dels menors i els aboca en molts casos, a la irregularitat administrativa a l'arribar a l'edat adulta.**

La irregularitat administrativa també amenaça a molts treballadors i treballadores d'origen estranger. En un moment de crisi econòmica la necessitat de mantenir un contracte per renovar els permisos **facilita l'explotació laboral**. La desesperació dels temporers agrícoles l'estiu passat i les denúncies dels que van tenir la sort de treballar, de la baixada de salaris fins a 3 euros del preu hora quan el conveni marca casi sis, és un clar exemple. **L'atur i l'economia submergida fa augmentar el pes de l'espasa de Damocles de la irregularitat i la por a l'expulsió.**

Es calcula que a finals del 2009 eren unes **dues-centes mil les persones en situació irregular**, una xifra relativament baixa comparada amb les d'altres anys. Una dada, que no és resultat d'un canvi de política sinó que és deguda al decreixement en les arribades. **La relativa discreció de la xifra amaga un fet important i preocupant: l'augment de la irregularitat sobrevinguda.** La crisi passa factura.

Trobar-se en situació irregular, a la pràctica significa a més de la invisibilitat social i el no reconeixement de drets, patir una criminalització per part del sistema. Des de SOS

Racisme volem denunciar l'augment en nombre i magnitud de les batudes policials i els dispositius d'identificació d'estrangeria, així com la implicació en aquests de tots els cossos policials. Un fet que a més de contradir les competències de cada estament, incrementa la percepció per part de la població immigrada del paper repressor de la policia vers un paper de proporcionar seguretat ciutadana.

De cara a la resta de ciutadania reforça la percepció de la immigració com un problema lligat a la delinqüència, ja que els dispositius policials desmesurats a plena llum del dia en espais recurrents de públic, com places i estacions de metro, dona peu a la confusió. I per últim, però no menys important, la dedicació d'agents de Mossos d'Esquadra i de la Policia local a aquestes tasques significa deixar de fer d'altres que si estan obligats per llei a fer com és vetllar per la seguretat ciutadana.

El final d'aquestes batudes per moltes persones és el Centre d'Internament d'Estrangers (CIE) de la Zona Franca, on es priva de llibertat a persones innocents per estar en situació irregular. **L'existència dels CIES, a més de ser contrària als valors i postulats de les societats democràtiques, permet i dona impunitat a pràctiques contràries als Drets Humans.** Des de SOS Racisme un cop més demanen el seu desmantellament i mentre existeixin, la investigació rigorosa i independent de qualsevol denuncia de maltracta a les persones retingudes.

Tornem també aquest 2009 a **denunciar els maltractaments i abusos perpetrats per agents policials la majoria segons les denúncies rebudes en la via pública.** Unes pràctiques que esperem vagin desapareixent amb sentències exemplars com les ratificades pel Tribunal Supremo, la incorporació del Codi Ètic i l'extrapolació de mesures arrel de l'estudi pilot STEEPS (que confirma allò que ja entitats com la nostra fa temps que denunciem) **La policia atura molt més a les persones estrangeres, degut a una major visibilitat de les persones estrangeres i pels prejudicis lligats a la immigració.**

Aquests prejudicis i tòpics formen part del imaginari col·lectiu, i en època de crisi augmenten. Així per exemple, segons l'estudi "Immigració i percepció" de la fundació Jaume Bofill, ja no només es percep que les persones immigrades reben més ajuts que la resta, sinó que es creu que ho reben pel fet de ser immigrades. És a dir una part important de la població, segons l'estudi més d'un seixanta per cent de les persones enquestades, creu que existeix una discriminació positiva. Aquesta evolució de les creences, els tòpics i la percepció problemàtica del fet migratori, no és espontània, sinó que respon a una sèrie d'estímul que desvirtuen la realitat.

El **discurs mediàtic** creat des de part dels mitjans de comunicació i dels partits polítics. **La construcció del qual, no només no frena aquestes pors i inseguretats col·lectives sinó que enforteix molt més la línia divisòria entre "ells i nosaltres, escolant arguments propis de l'extrema dreta en el discurs habitual de partits democràtics.** Des de SOS Racisme tornem a denunciar l'ús partidista de la immigració així com **la utilització de la xenofòbia per treure rèdit electoral.**

L'argument de dir allò que la gent vol escoltar i es diu al carrer és d'una greu irresponsabilitat. El missatge xenòfob dona vots perquè primer s'ha creat i escoltat en la societat i viceversa. Es tracta d'un peix que es mossega la cua. La immigració, és presentada com a origen de problemes socials que tenen una altra causa: la precarietat laboral, la delinqüència, les insuficiències de l'Estat del benestar... **En una situació de crisi econòmica, és d'esperar que aquest factor «cap de turc»**

s'agreugi, enfortit pel missatge que transmeten les noves polítiques europees, cada cop més excloents augmentant el racisme social.

Un racisme social que es manifesta en el tracte discriminatori a les persones immigrades en el dia a dia: en el lloguer de pisos, en l'accés a bars i establiments, en **l'otorgació de crèdits per part de les financeres...** tal com recull aquest informe.

El panorama precisa una aposta ferma i rigorosa per la igualtat entre les persones. I això ens porta al començament i de nou al tema inicial d'aquestes conclusions: **cal un abordatge integral en la lluita contra el racisme.** Hem de dir que aquest 2009 tal com recullen els capítols hi hagut bones iniciatives; i que fins i tot el mateix Pacte Nacional per la Immigració engloba unes mesures d'avenç importants, però de difícil compliment sense un compromís real de tots els signants. .

Però totes aquestes mesures com ja hem dit, no porten enlloc si també s'engeguen d'altres que van en la línia contrària, **l'ambigüitat no te cabuda en la lluita contra el racisme.**

Necessitem **un abordatge integral en dues línies prioritàries: desactivar aquells elements que creen descontent social i inseguretat i avançar en ciutadania.** Per la primera hi ha moltes receptes, però des de SOS Racisme **apostem per avançar com societat en el reconeixement i exercici dels drets socials,** construint una societat més justa. I per la segona treballar paral·lelament traçant una ruta recta i sense passes enrere per l'accés a la ciutadania. **Un accés que ha d'incloure els drets polítics** de les persones immigrades, en les mateixes condicions que els nacionals. **Una ciutadania que cal lligar a la residència** si volem obrir mentalitats en un món canviant i cada cop més globalitzat i que implica igualtat de drets i oportunitats. **Una igualtat de drets per les persones immigrades que precisa de canvis estructurals i una igualtat d'oportunitats pel poble gitano i per aquests nous catalans i catalanes descendents de famílies immigrades que precisa d'una lluita activa contra el racisme indirecte.**

Fa anys que alertem de la necessitat d'iniciar aquest camí de forma prioritària i garantint la seva transversalitat, si volem construir una societat cohesionada; fa temps que alertem que negar o difuminar l'existència del racisme només ens porta a la passivitat davant un problema multifactorial i estructural. Ara la crisi ens obliga a no deixar passar més temps. Ens juguem molt.

SOS Racisme Catalunya

FONTS CONSULTADES

Prensa escrita

Avui
El Periódico
La Vanguardia
EL País
El Mundo
Público
Hispano
El Punt
Diari de Terrassa
Diari de Tarragona
Agències de notícies:
Europappres
Efe
Agència catalana de notícies
Portals Digitals i altres
Osona .com
Lleida.com
Gencat.cat
Migra.cat
Pangea.org
Vilaweb.cat
Racocatalà.cat
Nous catalans.cat
Canal solidari.org
Webs Partits polítics catalans amb representació parlamentària
Web Secretariado Gitano
Web Fundació Jaume Bofill

Fonts pròpies.

Casos del Servei d'Atenció i Denúncia a Víctimes de Racisme i Xenofòbia
Documentació de SOS Racisme, accions 2009
Web sosracisme.org
Colors
Portal web: ProuRacisme

Dades sobre immigració a Catalunya.

Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya

SAiD. SERVEI D'ATENCIÓ I DENÚNCIA A VÍCTIMES DE RACISME I XENBOFÒBIA DE SOS RACISME CATALUNYA

Estadístiques generals de 2009

TOTAL USUARIS/IES DEL SERVEI ANY 2009	526
Demandes d'informació i assessorament via e-mail	77
Demandes d'informació i assessorament presencials	63
Demandes d'informació i assessorament telefònic	197
TOTAL DEMANDES	337
Casos nous oberts	91
Casos anteriors treballats	98
Total casos nous del 2009	91
Total casos gestionats d'altres anys	98
TOTAL CASOS GESTIONATS	189

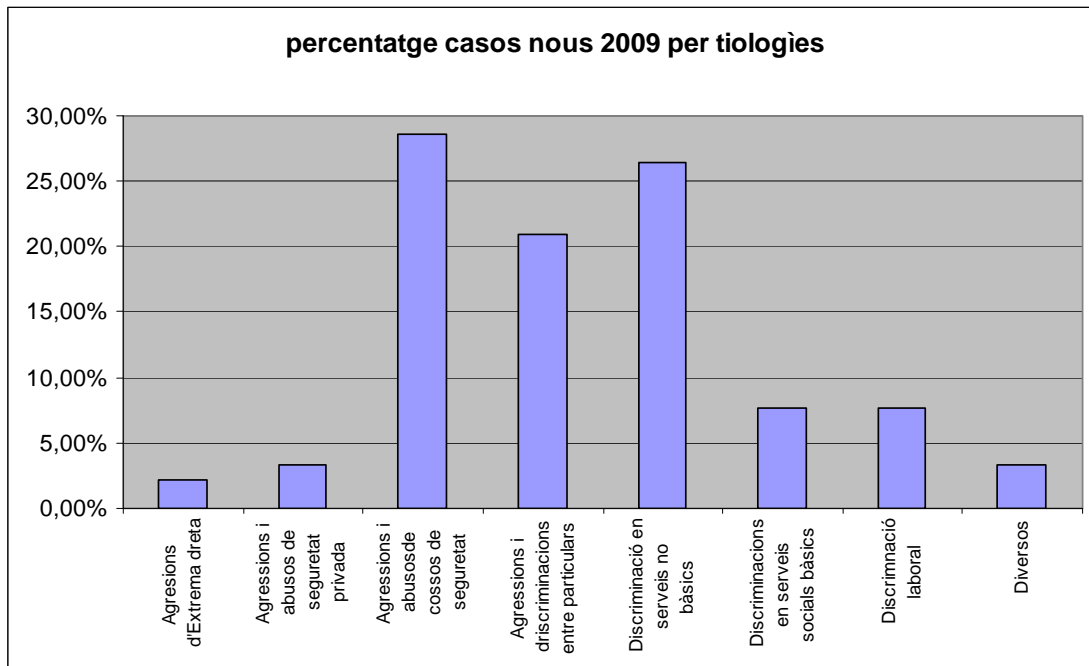
Dades recollides de casos del SAiD al 2009

Situació administrativa de les víctimes	
Irregular	13,6%
Regular	71,6%
Espanyol o nacionalitzat	14,7%

Dades recollides de casos del SAiD al 2009

Situació dels casos treballats durant el 2009		
Casos nous del 2009	91	%
Obert	59	65%
Tancat	32	35%
Casos d'anys anteriors treballats durant el 2009	98	%
Obert	53	54%
Tancat	45	46%
Total Oberts	112	
Total Tancats	77	
Total Casos	189	

Dades recollides de casos del SAiD al 2009

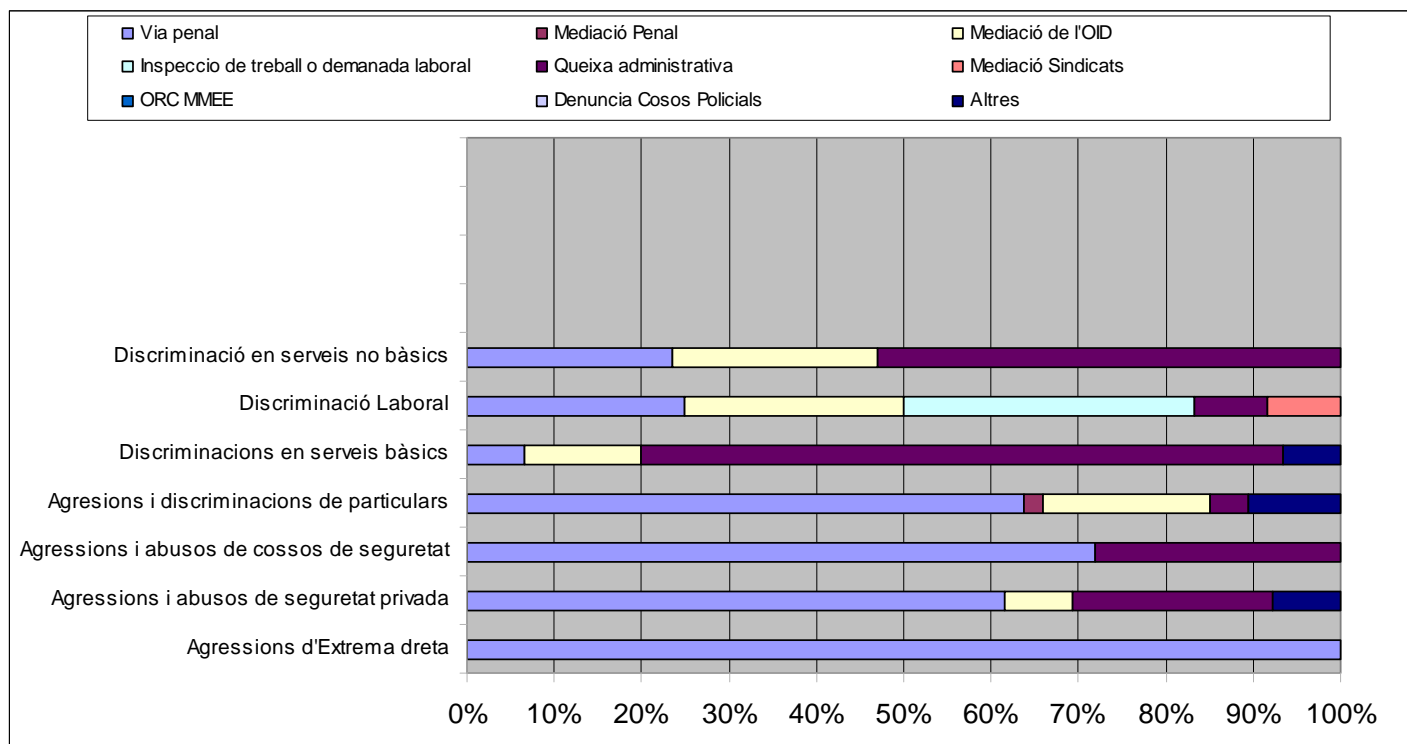

Dades recollides de casos del SAiD al 2009

Índex de resolució dels casos treballats el 2009				
Resolució	Favorable	Desfavorable	En tràmit	Total
Agresions d'Extrema dreta			8	8
Agresions i abusos de seguretat privada	3	4	6	13
Agresions i abusos de cossos de seguretat	6	11	40	57
Agresions i discriminacions de particulars	12	9	26	47
Discriminacions en serveis bàsics	3	3	9	15
Discriminació Laboral	3	4	5	12
Discriminació serveis No bàsics	6	11	17	34
Altres	2		1	3
TOTAL CASOS	35	42	112	189

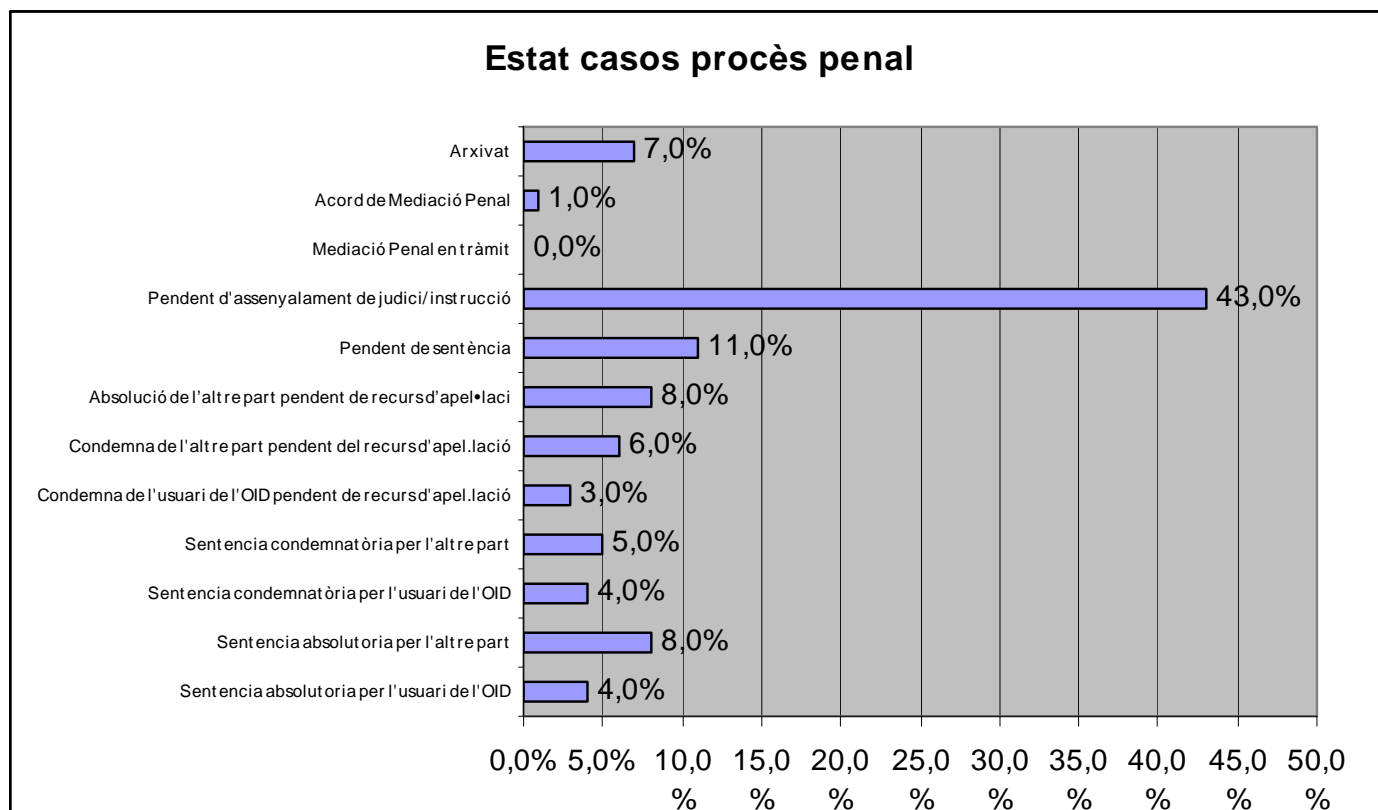
Dades recollides de casos del SAiD al 2009

Element central del cas en funció de la via de resolució

Dades recollides de casos del SAiD al 2009

Estat casos procés penal

Dades recollides de casos del SAiD al 2009

COMUNICATS SOS Racisme Catalunya. 2009

Gener

- Condemnem la brutal agressió racista en un partit de futbol
- Comunicat davant les accions discriminatòries d'un grup d'empresaris en contra de l'obertura d'un oratori musulmà a Torroella de Montgrí
- Un altre cop surt a la llum el PP més racista i antidemocràtic

Febrer

- El PP alimenta de nou la xenofòbia a Badalona
- Agressions al Centre d'Internament de la Zona Franca
- El Tribunal Constitucional reconeix la vulneració de drets fonamentals i de reunió cap a SOS Racisme

Març

- Alertem del perill de retallar els recursos destinats al foment de la integració de la immigració
- SOS Racisme recorrirà la sentència del cas de l'agressió als Ferrocarrils a una menor equatoriana perquè aquesta no contempla l'agreujant de racisme
- No siguis indiferent, trenca el silenci davant el racisme

Abril

- SOS Racisme dona suport al manifest "Badalona som tots"

Maig

- SOS Racisme – Catalunya denuncia Media Market per tracte discriminatori als clients d'origen immigrant.
- Per una campanya sense xenofòbia.

Juny

- SOS Racisme denuncia el discurs del Partit Popular a Barcelona
- Cal garantir la protecció de les víctimes de la Llei d'Estrangeria
- Després d'un any, tornem a denunciar els EBES

Juliol

- Cal condemnar la violència des dels principis democràtics i no obrir la porta a l'odi racista.
- Posicionament de SOS Racisme davant la valoració presentada ahir pel Departament d'Educació sobre l'any de funcionament dels Espais de Benvinguda Educativa (EBE) per l'alumnat estranger

Agost

- La DGAIA ha de garantir la tutela dels menors no acompanyats i la seva integració, en cap cas anar a la cerca de sospitosos
- Exigim la revocació de les ordres d'expulsió i l'aturada de trasllats sense condicions.

Setembre

- Derogació de l'ordenança del civisme i implementació de mesures comunitàries
- Aturem les mesures racistes contra la crisi

Octubre

- Comunicat davant la sentència de la Secció X de l'Audiència Provincial de Barcelona del procés judicial de la Llibreria Kalki
- Resposta davant la desmesurada actuació policial ahir al port de Barcelona
- Amical de Mauthausen i SOS Racisme-Catalunya desmentim haver rebut 18.000€ per part dels acusats en el cas de la llibreria Kalki

Novembre

- SOS Racisme denuncia la vinculació entre immigració i delinqüència feta per part del Ministerio de Interior
- Davant la inauguració d'un nou EBE a Cornellà

Desembre

- SOS Racisme-Catalunya demana a la Fiscalia del TSJC la prohibició a Barcelona de la conferència de l'historiador David Irving, negacionista de l'Holocaust, convocada a la Llibreria Europa

Comunicat. 12 de gener del 2009

Condemnem la brutal agressió racista en un partit de futbol

Des de SOS Racisme i Fedelatina condemnem la brutal agressió d'un grup de neonazis, jugadors i espectadors, en un partit de futbol, que va provocar l'hospitalització de 10 persones. Els fets es van produir el passat dissabte durant el partit de Tercera Territorial Catalana entre el Club Atlético Rosario, format per jugadors de diferents nacionalitats, i el Bada Bing, un equip format per jugadors amb vinculació amb els Boixos Nois i que formaven part de l'antic Lope de Vega, equip de futbol que ja va estar expulsat de la Lliga el 2006 per comportaments violents. Des de l'inici del partit van començar els insults racistes i amenaces per part dels jugadors del Bada Bing i els seus acompanyants. Els fets ens situen davant una nova agressió neonazi.

El Rosario va demanar a la Federació Catalana de Futbol (FCF) presència dels Mossos d'esquadra i un observador de la federació durant el partit, com a mesures de seguretat, però la presència dels Mossos no es va fer efectiva.

Davant aquest greu episodi denunciem:

- La irresponsabilitat de la Federació Catalana de Futbol ja que amb els antecedents del Bada Bing es podia preveure la necessitat de mesures de seguretat especials. Per haver permès la reincorporació a la Lliga d'un equip format per jugadors d'una formació ja expulsada i no sancionar el nou equip, que havia protagonitzat altercats en almenys 4 partits aquesta temporada.

- La manca de presència dels Mossos d'Esquadra que no es va fer efectiva en cap moment ni tan sols quan se'ls va trucar durant els fets.

- La manca de detencions per part de la Guàrdia Urbana durant els fets i fins ara. Les agressions de grups neonazis són la mostra més flagrant i explícita de la presència del racisme a les nostres societats i per eradicar-les cal la seva condemna i no permetre que quedin impunes. És molt important expulsar aquestes actituds dels camps de futbol, ja que són un reflex del que passa a la societat i sovint la violència s'hi manifesta amb més cruïda.

L'esport ha de ser una eina de pedagogia social, sobretot pels més joves que hem de saber aprofitar. No fer-ho pot tenir conseqüències nefastes pel conjunt de la societat. Per tant és fonamental que tots els agents s'impliquin en no deixar espai a les manifestacions racistes i per tant, a no deixar que la impunitat acompanyi cap d'aquestes actuacions.

Per tot plegat demanem:

- Que continuïn les investigacions i es facin les detencions necessàries
- L'expulsió del Bada Bing de la Lliga, ja que és inadmissible la continuïtat d'un equip amb aquestes actituds
- Que les lleis i comissions creades en contra del racisme i la violència al món de l'esport, com la Comissió Antiviolença de la FCF o la Llei contra el racisme a l'esport, es facin efectives i actuïn amb contundència i s'endureixin si deixen esclèxes.
- En cas de judici, l'aplicació dels articles del Codi Penal que condemnen el component racista i xenòfob d'aquests casos.

Com a societat democràtica no podem deixar que la impunitat sigui la resposta a aquestes accions que tenen al darrera grups organitzats d'extrema dreta, que difonen la seva ideologia.

Des de SOS Racisme volem oferir la nostra Oficina d'Informació i Denúncies a la víctimes, alhora que esperem que tinguin una bona i ràpida recuperació.

SOS Racisme-Catalunya, Fedelatina i Club Atlético Rosario Central de Catalunya
Donen suport: FAEC; FEDEBOL; FEECAT; FEPERCAT

Comunicat. 15 de Gener de 2009

Comunicat davant les accions discriminatòries d'un grup d'empresaris en contra de l'obertura d'un oratori musulmà a Torroella de Montgrí

Un grup d'empresaris ha recollit signatures per posar de manifest el seu rebuig cap a la construcció d'un nou oratori musulmà a un polígon industrial a Torroella de Montgrí. En aquest municipi existeix un acord que compta amb la unanimitat de tots els grups polítics i del Consell per la convivència que va permetre una modificació de planejament del polígon que permet fer un ús industrial i també socio-cultural del mateix. Aquesta modificació inclou per tant l'obertura d'espais de culte. A més de l'oratori musulmà, està prevista l'obertura de dos centres per altres comunitats religioses, però la protesta del grup d'empresaris es dirigeix, exclusivament, al centre musulmà.

Davant aquesta situació, des de SOS Racisme denunciem que el fet d'impulsar una recollida de firmes per mostrar el rebuig per l'obertura de l'oratori musulmà és una acció amb un clar component racista que promou l'estigmatització de la comunitat musulmana i atempta contra la cohesió social del municipi.

Aquest no és un episodi local aïllat, actualment la població musulmana pateix una forta estigmatització, diferents discursos els criminalitzen i els vinculen amb la inseguretat ciutadana (terrorisme, delinqüència, etc.). Són molts els casos en els que l'obertura d'un oratori deriva en una escalada xenòfoba veïnal i davant d'aquesta realitat és fonamental el posicionament de l'Ajuntament. En aquest cas el consistori ha afirmat que no modificarà cap de les actuacions previstes, però veiem important la necessitat d'acompanyar-les d'un missatge clar que garanteixi l'exercici d'aquest dret des del laïcisme, que condemni les manifestacions de racisme i que per tant, vetlli per la convivència.

Des de SOS Racisme **alertem de la importància de:**

- Fer front amb contundència des de les institucions i la ciutadania a discursos i accions discriminatoris que consoliden la presència de racisme als nostres municipis i promouen la fractura social.
- Reconèixer els drets de tots els veïns i veïnes independentment del seu origen, del seu poder econòmic i de si poden votar o no. Només així avançarem en un model de societat justa que promou la igualtat de drets des del laïcisme.
- Impulsar accions per trencar amb els tòpics i prejudicis dels que són víctimes la població immigrada ja que aquests es tradueixen en actituds discriminatòries, i defensar la igualtat de creença o no creença religiosa.

Per últim insistim en la responsabilitat del Govern local i l'oposició per tal de vetllar per la convivència al municipi. Alhora que en la necessitat de que la Llei sobre els centres de culte o de reunió amb fins religiosos, finalment doni resposta als conflictes sobre obertures d'oratoris, i reguli amb claredat i des del laïcisme aquest dret.

Accions com aquesta posen de manifest la necessitat de ser fermes en la denúncia del racisme, no podem permetre manifestacions que posen en joc la convivència i hipotequen el futur dels nostres municipis.

Comunicat. 24 de gener del 2009

Un altre cop surt a la llum el PP més racista i antidemocràtic

El Partit Popular de Barcelona torna a mostrar la seva cara més xenòfoba amb les darreres declaracions davant la consulta popular sobre el futur de la Diagonal, oposant-se a la participació en la consulta de les persones immigrades.

El Partit Popular i el seu representant, el Sr. Fernandez Díaz, coneixen perfectament les normes de participació ciutadana i saben, per tant, que aquestes no diferencien entre persones nacionalitzades i/o estrangeres, sinó que es refereixen a persones empadronades i, per tant, no és cap innovació ni cap “transgressió progressista” que la consulta proposta per l’Ajuntament estigui oberta als 11.000 veïns i veïnes que conviuen a Barcelona. Però aquest partit, com sempre, ha d’intentar guanyar adeptes a partir de la xenofòbia i aprofita qualsevol ocasió per contaminar i posar pals a les rodes a qualsevol avenç en el reconeixement del dret a vot de les persones immigrades, i, malauradament, no són els únics.

La realitat és que el PP no perd cap ocasió per fer arribar el seu discurs més racista alimentant les pors i prejudicis més rebutjables i viscerals: quan no es queixa de “que els cambres ja no són els que eren perquè ara són immigrants” ens regala vídeos com el de Badalona lligant el fet de la immigració i la delinqüència i si no doncs, com avui ens alerta del perill d’una consulta popular a la ciutat de Barcelona. En definitiva, ja sigui en clau estatal, nacional o local, el posicionament del PP sempre és el mateix: xenofòbia per donar i per vendre, fomentant el racisme social per tal de treure rèdit electoral.

Davant d’això, SOS Racisme vol recordar al Sr. Fernandez Díaz i al partit que representa que:

- No és només una mostra del més pur racisme sinó una total manca de respecte democràtic oposar-se a que els veïns i veïnes immigrades participin en aquest tipus de consultes, que són una eina més per ampliar la vida democràtica a tots els membres d’una mateixa societat.
- Les persones immigrades sense papers són víctimes d’una política d’estrangeria que no els hi dóna cap sortida a la seva situació, i per tant ja n’hi ha prou de criminalitzar-les, estigmatitzar-les i assenyalar-les com un perill social. Cap persona és il·legal, i cap persona només per no tenir una documentació ha de ser exclosa de la vida pública. Frases com “un il·legal no pot decidir per estar empadronat sobre la meua ciutat” només poden ser pronunciades per l’extrema dreta.
- Totes les persones nascudes a Barcelona i aquelles que han vingut a viure-hi des d’altres indrets de Catalunya, de l’Estat i de la resta del món, compartim aquesta ciutat. Independent dels nostres documents i del color de pell i lloc de naixement, conformem la ciutat de Barcelona units pel concepte de veïnatge que ens suma a tots i totes.

Quan estem en un moment que cal avançar i aconseguir que totes les persones siguem ciutadanes de ple dret, posar en dubte la condició de veïns i veïnes és un pas enrere que no ens podem permetre. Per tant entre tots i totes: forces polítiques i societat civil, hem de condemnar aquest tipus de discurs i aïllar als seus defensors perquè en definitiva ells sí són un perill i una lastra per la cohesió social i la convivència.

Comunicat. 11 de febrer del 2009

El PP alimenta de nou la xenofòbia a Badalona

Davant les darreres declaracions del representant del Partit Popular a Badalona, el Sr. Albiol, SOS Racisme-Catalunya expressem de nou la nostra indignació amb el PP i denunciem el seu posicionament, que ja fa temps que es clarament racista; els constants atemptats contra la convivència; l'ús constant de la demagògia; i el seu sentiment d'orgull al respecte de tot plegat.

L'estratègia del PP a Badalona sempre va un pas endavant en aquesta apologia de la xenofòbia, que fa en general aquest partit, amb l'únic objectiu de guanyar vots i recuperar poder. Una vergonya per la política local.

Des de SOS Racisme no farem publicitat al Sr. Albiol ni a les seves campanyes d'extrema dreta, així que com entitat només volem recordar-li que existeix un Codi Penal que castiga l'apologia de la xenofòbia i la incitació a l'odi entre col·lectius, i assenyalam a ell i al seu partit polític, com a responsables de possibles agressions racistes i d'un augment de la xenofòbia a Badalona. Sempre hi ha qui difon la ideologia de l'odi i qui exerceix la violència, el primer és igual o més responsable que el segon, i amb l'agreujant que estem parlant d'un càrrec d'un partit que aspira governar.

Des de SOS Racisme fem una crida a la resta de la ciutat de Badalona, grups municipals, Consistori, entitats i veïnat perquè sumin esforços en garantir la convivència i la cohesió social.

Per tot plegat, fem una crida

- A la resta de forces polítiques del consistori perquè aïllin a aquesta formació política i facin un discurs alternatiu i valent en favor de la convivència. El pitjor davant la xenofòbia és el silenci i la impunitat.
- Al Consistori perquè posi solució d'una vegada a la ubicació de l'oratori garantint la igualtat de drets de tots els veïns i veïnes, votin o no votin. Part del que passa és conseqüència d'una incapacitat política, que s'ha posat de manifest durant els darrers anys, per afrontar el tema de forma justa. SOS Racisme sempre hem reivindicat i recolzat que la solució passa per garantir la llibertat de culte des del laïcisme.
- Als veïns i veïnes dels barris de Badalona per recordar-los que totes les persones que viuen a la ciutat són veïnat i per tant, cal sumar esforços per trencar la barrera dels "ells i nosaltres". Una barrera que alguns volen consolidar i fer més gran, posant l'accent en l'origen i justificant a partir d'aquest i de les diferències culturals qualsevol problema veïnal. La comunitat musulmana també són veïns i veïnes del barri, també pateixen els mateixos problemes que la resta i també volen el millor barri, per ells i pels seus fills. Per tant, de la mateixa manera que part del veïnat té garantit el dret a practicar la seva religió a les esglésies de la zona, hi ha una altra part del veïnat que veu vulnerat aquest dret. Els oratoris res tenen a veure amb la inseguretat o precarietat d'un barri i cal fugir d'aquells que malintencionadament volen fer-ho creure.
- Als mitjans de comunicació, sobretot locals, perquè no facin una campanya gratuïta a aquests individus i perquè garantitzin l'exercici de la informació contrastant les notícies relatives aquest tema, donant veu als discursos alternatius.

El Partit Popular de Badalona, aprofita sempre el descontent social davant les mancances dels barris i fomenta pors i prejudicis vers la immigració per treure rèdit electoral. Al vídeo en que vinculava immigració i delinqüència i incitava a anar a la "caça" de les persones gitanes romaneses, ara es suma aquesta campanya en la que vincula el Islam amb perill social, amb l'excusa de la construcció d'un oratori que compleix tots els requisits legals. Simplement un gir més de rosca, en la seva escalada racista.

Comunicat. Barcelona, 12 de febrer del 2009

Agressions al Centre d'Internament de la Zona Franca

Des de SOS Racisme-Catalunya denunciem dos casos d'agressions a persones detingudes al Centre d'Internament per a persones estrangeres (CIE) de la Zona Franca, per part de funcionaris del mateix. A través del servei de l'Oficina d'Informació i Denúncies, on atenem a víctimes i testimonis de discriminacions i/o agressions racistes o xenòfobes, hem rebut darrerament les següents denúncies que a continuació exposem segons el relat de les víctimes

En Sr. G.M.E., el 17 d'octubre del 2008, va ser víctima d'una brutal pallissa, com a resposta a una queixa pel tracte rebut als funcionaris. El Sr. G.M.E no va rebre l'atenció mèdica necessària fins el dia següent i malgrat ser informat del seu dret a denunciar els fets, se li va deixar clar que això no canviaria la seva situació legal. Finalment el dia 5 de novembre va ser deportat al seu país. Dos dies després dels fets, un altre intern que es va queixar del cas d'en G.M.E., també va ser apallissat pels funcionaris del centre. Aquella mateixa nit alguns interns van fer vaga de fam en protesta dels fets ocorreguts.

En el segon cas, el Sr. M.A.G., el passat 6 de febrer del 2009, va ser recriminat pels agents per dur una beguda a la sala de visites, fet que no està permès. Aquesta increpació va desembocar en una brutal pallissa en la que. La seva família ha interposat una denúncia als Jutjats de Guàrdia de Barcelona i el Sr. M.G.A. està pendent d'expulsió.

Des de SOS Racisme hem denunciat aquests fets al Defensor del Pueblo i a la Delegació del Govern de Catalunya.

Des de SOS Racisme denunciem:

- Els greus fets relatats, que posen de manifest les vulneracions de drets fonamentals i agressions que es donen en els CIES i la situació d'indefensió de les persones detingudes.
- El secretisme que envolta els CIES, estratègicament aïllats, i que propicia aquestes vulneracions i agressions. Existeix una impossibilitat d'accés tan per part d'agents socials com de mitjans de comunicació.
- El fet que quan les situacions són denunciades, l'expulsió de les víctimes comporta una impossibilitat per investigar els fets.
- A aquest secretisme li hem de sumar una voluntat de contaminació informativa per part d'algunes institucions, com és el cas de les declaracions de la Subdelegada del Govern, la Sra. Montserrat Garcia, que dimarts en un programa de ràdio va assegurar que els CIE no eren centres de reclusió sinó de residència.

Des de SOS Racisme demanem:

- La investigació dels fets per clarificar els esdeveniments i depurar responsabilitats.
- Una investigació més exhaustiva i amplia al CIE de la Zona Franca. Sabent la dificultat per tramitar i denunciar aquests casos, el fet que ens arribin en poc temps dues denúncies fa sospitar que pot haver moltes més irregularitats i per tant més enllà de la investigació concreta, cal una més enllà.
- Un cop més, el tancament dels Centres d'Internament per a persones estrangeres, ja que són la mostra més flagrant de la vulneració dels drets de les persones en un Estat democràtic i de dret.
- Mentre continuïn oberts, una normativa amb contingut estricte de garanties jurídiques i humanitàries que reguli els centres, preservi la dignitat humana de les persones internes i garanteixi més transparència sobre aquests.
- La implicació dels mitjans de comunicació en la divulgació d'informació real de manera pedagògica i sense distorsions.

Aquests dos casos d'abús i agressió que avui denunciem, i d'altres dels que tenim coneixement però que no es denuncien per por, són una mostra flagrant de la vulneració dels Drets Humans a la nostra societat. Com ho és en sí mateixa l'existència de Centres d'Internament per a persones estrangeres en els que es detenen a persones en situació administrativa irregular, persones que no han comès cap delictes sinó una falta administrativa, nouvingudes però també assentades a la nostra societat, i que poden passar fins a 40 dies retingudes amb la incertesa de si seran expulsades o quedaran al territori amb una ordre d'expulsió sense executar. Una vergonya pels Estats de drets i democràtics europeus, que es veurà agreujada amb la Directiva europea de la Vergonya.

Comunicat. 26 de febrer del 2009

El Tribunal Constitucional reconeix la vulneració de drets fonamentals i de reunió cap a SOS Racisme

El dia 1 de novembre de 2006 van tenir lloc les darreres eleccions al Parlament de Catalunya. Davant d'aquest exercici democràtic SOS Racisme, en el marc de la Campanya 1IGUAL1, que reivindica el dret al vot per les persones immigrades, vam organitzar una batucada durant la campanya electoral. Al demanar l'autorització a Seguretat Ciutadana va ser denegada. La Junta electoral provincial primer i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al que vam recórrer, van prohibir aquest acte ciutadà i reivindicatiu, argumentant que es tractava d'una activitat amb caràcter electoral.

SOS Racisme vam desconvocar malgrat no estar d'acord amb la resolució, però vam respondre amb un acte de protesta que reivindicava l'universalització de la democràcia i la defensa de la llibertat d'expressió a la plaça Sant Jaume, juntament amb la presentació d'un recurs d'empara al Tribunal Constitucional. Els arguments en els que varem vertebrar el recurs són d'una banda, el fet de que SOS Racisme som una associació independent de defensa dels drets humans, que porta reivindicat l'extensió del dret al vot al conjunt de la ciutadania des de principis dels anys 90. Així mateix, aquesta és la reivindicació d'un dret recollit a l'article 21 de la Declaració dels Drets Humans, per tant una acció legítima la seva defensa per estar recollida als nostres Estatuts. D'altra banda és obvi que una demanda d'aquestes característiques, s'ha de fer també durant la campanya electoral, per recordar que, en aquell moment un 9,5% de la població quedava exclosa d'exercir aquest dret, al no tenir la nacionalitat espanyola. Per últim afegíem que la defensa dels Drets Humans no és patrimoni de ningú i la seva reivindicació per part de la societat civil és lícita els 365 dies de l'any, i per tant cap campanya electoral hauria de poder restringir la llibertat d'expressió, reunió i manifestació de la ciutadania en aquest sentit.

El 9 de febrer del 2009 hem rebut la notificació de la sentència del Tribunal Constitucional donant-nos la raó i declara que amb aquella actuació es va vulnerar el dret fonamental de reunió i manifestació de la nostra associació.

SOS Racisme vol compartir amb totes les entitats aquesta sentència pel que significa de cara a garantir els drets del teixit associatiu. Aquesta jurisprudència ha d'evitar situacions similars, que impedeixin la tasca associativa. També és una oportunitat per tornar a reivindicar la importància d'una democràcia on es fomenti la participació ciutadana, el debat i la reflexió garantitzant, sempre dins el marge del respecte als drets humans, la llibertat d'expressió per avançar en qualitat democràtica. Cap campanya electoral pot restringir la llibertat d'expressió, reunió i manifestació de la ciutadania en la defensa dels drets humans.

Comunicat. 10 de març 2009

SOS Racisme alertem del perill de retallar els recursos destinats al foment de la integració de la immigració

SOS Racisme mostra el seu rebuig davant la decisió del Ministeri de Treball i Immigració de retallar els recursos destinats al foment de la integració de la immigració en un 30%.

SOS Racisme considerem que :

- Una mesura com aquesta va en contra d'una política progressista que en moments de crisi ha de potenciar les polítiques socials per tal de fomentar la cohesió social. Un govern que manté els privilegis a les banques, i en canvi retalla les partides adreçades a reforçar els serveis socials bàsics davant l'augment de la població o a posar en marxa iniciatives com els plans d'entorn o projectes adreçats a treballar per la convivència als barris i ciutats, és un govern que practica una política de dretes per més que s'ompli la boca en sentit contrari. Amb decisions com aquesta es reforça que la crisi econòmica la paguem i patim, de nou, els ciutadans i ciutadanes de a peu, ja que aquestes són polítiques de les quals tothom ens beneficiem de forma directa o indirecta ja que afecten al dia a dia de la ciutadania.
- El PSOE torna a mostrar el rumb del govern estatal en matèria d'immigració, ja que al discurs xenòfob i alarmista ara li suma la retallada de les polítiques d'integració. Ens preguntem si la crisi es notarà en les partides destinades des del Ministeri d'Interior al control de fronteres o als controls policials de demanda de documentació.
- Aquestes retallades impliquen una reducció de recursos des de la Generalitat i els Ajuntaments, i per tant, un augment de la competència per recursos limitats que fomenta el caldo de cultiu pel racisme social, davant del que tampoc hi haurà diners per fer propostes d'intervenció. Portem anys assenyalant que per fer front al racisme social i al perill de fractura social cal augmentar la inversió en polítiques socials i apostar per polítiques d'integració. Ara, en un moment de crisi econòmica on és fàcil que aflorin les pors i prejudicis davant la precarietat laboral, aquesta aposta hauria de ser més ferma que mai.

Des de SOS Racisme instem i recolzem les iniciatives que des de el Govern de Catalunya es facin per poder garantir el manteniment d'aquestes partides i en cas contrari creiem fonamental poder establir entre el Govern, els Ens locals i els agents socials un pla de xoc per poder garantir que la cohesió social sigui una de les prioritats en l'agenda política catalana.

Comunicat. 18 de març del 2009

SOS Racisme recorrirà la sentència del cas de l'agressió als Ferrocarrils a una menor equatoriana perquè aquesta no contempla l'agreujant de racisme

SOS Racisme recorrirà la sentència judicial del cas de l'agressió als Ferrocarrils a una menor equatoriana per tal de demanar l'aplicació de l'agreujant de racisme i davant el fet que els fonaments de la sentència no argumenta la seva no aplicació, malgrat els fets provats.

Avui el Jutjat Penal 16 de Barcelona ha fet pública la sentència del cas de la brutal agressió que una menor equatoriana va patir al Ferrocarrils el passat 7 d'octubre de 2007.

La sentència condemna a l'agressor com a autor d'un delictes contra la integritat moral previst i penat en l'article 173.1 del Codi penal, a una pena de presó de 8 mesos. Així com a la prohibició d'aproximar-se a la víctima a menys de 1.000 metres i de comunicar-se amb ella en un període de 3 anys, d'acord amb els articles 57.1, 48.2 i 3 del Codi Penal. També ha estat condemnat com a d'una falta de maltractament contemplada a l'art. 617.2 del Codi Penal, amb una multa de 30 dies amb una quota diària de 12€. I en concepte de responsabilitat civil haurà d'indemnitzar a la víctima amb 6.000€ pels danys morals causats.

Però l'agressor ha quedat absolt del delictes de lesions de l'art. 147.1 del Codi Penal i no ha estat aplicat l'agreujant de racisme previst a l'article 22.4 del Codi Penal, que demanàvem SOS Racisme-Catalunya exercint l'Acusació Popular.

Des de SOS Racisme-Catalunya considerem que la no aplicació de l'agreujant de racisme en aquesta sentència és una mostra més de la manca de conscienciació social, política i judicial que existeix en vers el racisme a la nostra societat.

Els fets provats recullen una mostra constant de motivació racista i xenòfoba a partir de les expressions de l'agressor com "puta inmigrante, los inmigrantes deberíais estar muertos", però en canvi els fonaments jurídics de la sentència només recullen la figura del delictes contra la integritat moral. Aquest atemptat contra la dignitat humana pot ser constituït per molts motius, un d'ells, com és en aquest cas, és la motivació racista i xenòfoba. Al no aplicar-se l'agreujant aquesta motivació racista queda diluïda i emmascarada. La sentència diu que l'acusat va actuar "amb una clara voluntat i intenció directa dirigida a humiliar o vilipendiar la dignitat de la víctima per ser immigrant i ser dona", però finalment només es castiga el tracte degradant. És per tot això, pel que des de SOS Racisme defensem que cal aplicar l'agreujant que implicaria una major sanció i que especificaria el per què del delictes.

Davant aquesta argumentació, des de SOS Racisme entenem que no reconèixer específicament la gravetat de la motivació xenòfoba i racista i no condemnar a l'agressor específicament per això, alimenta la impunitat que envolta el racisme.

Si tenim en compte, que estem davant d'una agressió amb gran ressò mediàtic i que compta amb testimonis, nosaltres ens preguntem: què passarà amb tots els casos anònims que no tenen ni el suport social ni institucional? Què passa quan ni tan sols hi ha testimonis ni imatges?

Aquest cas és una mostra del que passa en molts barris de les nostres ciutats, i dels que viuen moltes persones en el seu dia a dia. Molts d'aquests casos no són denunciats, però hem de ser conscients que casos com el que avui s'ha sentenciat, mostren una realitat molts cops silenciada i molts cops tractada amb indiferència. Des de SOS Racisme i la nostra Oficina de Informació i Denuncies ja hem denunciat reiteradament la poca sensibilitat judicial i les dificultats de les víctimes de racisme i xenofòbia. Per tant, hem perdut una oportunitat de fer pedagogia social, aplicant simplement allò que recull el nostre Codi Penal.

Des de SOS Racisme entenem que amb aquesta sentència es llença un missatge a la societat de normalització del racisme, ja que aquelles persones que visquin

discriminacions i agressions racistes no veuran en la justícia una via per veure reparada la seva integritat en termes antiracistes. I un missatge també desencoratjador per tots aquells que impulsem la lluita antiracista, i que creiem que denunciar i donar a conèixer una realitat és el primer pas per combatre el racisme, però que també sabem que per eradicar-lo és imprescindible condemnar jurídicament les actituds racistes i no deixar-les en la impunitat.

Comunicat. 20 de març de 2009

21 de Març. No siguis indiferent, trenca el silenci davant el racisme

La quotidianitat del racisme:

El racisme no és una qüestió abstracta sinó, un problema que afecta a moltes persones en la seva vida quotidiana. El racisme deriva de lleis, de polítiques, i de la manca de recursos, i també de causes socials com els prejudicis i les pors individuals i col·lectives. El racisme té doncs moltes cares i es manifesta en diferents espais: al carrer, a l'escala de veïns, als camps de futbol, als espais d'oci, i a molts d'altres que freqüentem constantment.

Són moltes les persones que en el seu dia a dia veuen limitats els seus drets i agredida la seva dignitat com a persona pel seu color de pell, ètnia, cultura, origen, religió, etc.

En el Dia Internacional contra el Racisme volem recordar algunes qüestions que fan molt difícil esborrar aquest dia del calendari:

L'any 2008 hem vist com s'aprovava la Directiva de la Vergonya, que augmenta i legitima la privació de llibertat a persones innocents. És a dir, la Directiva amplia fins a un any i mig, el període de retenció als Centres d'internament per a estrangers, per a aquelles persones detingudes només per no tenir papers. També hem tornat a sentir enguany, amb cada cop més passivitat, les notícies de les morts de centenars de persones, entre elles molts nens i nenes, intentant arribar a Europa per mar.

A casa nostra hem vist com continua l'ús del dret d'admissió amb criteris racistes, com continuen les discriminacions en l'accés a l'habitatge, i com continuen també els abusos policials cap a persones immigrades, i les agressions de l'extrema dreta.

Només la nostra Oficina de Denúncies ha treballat 226 denúncies i atès més de 680 persones. Davant aquesta realitat la manca de sensibilitat judicial i eficàcia de la justícia deixa una porta oberta a la impunitat. La no aplicació en la pràctica de l'agreujant de racisme contemplat al Codi Penal o la modificació de l'article 607.2 que ja no penalitza la negació de l'Holocaust són alguns exemples.

Tanmateix, els discursos polítics que focalitzen en la immigració el problema de la crisi i que creen divisió entre la classe treballadora i fomenten el racisme social i l'anunci d'una nova reforma de la llei d'estrangeria que proposa limitar el reagrupament familiar i augmentar a 60 dies la retenció als centres de internament, són mostres de com el racisme és quelcom que no es pot limitar a descriure com actuacions individuals aïllades, i que com diem afecta a moltes persones en el seu dia a dia.

La indiferència davant el racisme:

Davant d'aquesta realitat existeix un gran desconeixement per part d'un ampli sector de població, però també una indiferència per part de moltes altres persones que fan com si allò no anés amb ells o simplement accepten i normalitzen la presència del racisme.

Si la realitat mostra un augment del racisme social, també cal recordar que hi ha moltes persones que no es posicionen per evitar situacions conflictives i discussions.

Ens molts casos no ho fan perquè assumeixen les situacions amb normalitat i ens molts altres casos, no ho fan simplement per considerar que aquestes manifestacions de racisme són problema dels altres i no seus. Però la presència del racisme ens afecta a tots i a totes.

Aquesta actitud fa créixer la impunitat que envolta el racisme i la xenofòbia i legitima cada cop més les manifestacions i espais del racisme.

Trencar el silenci:

El perill de la quotidianitat i la indiferència és la construcció d'una societat fracturada i una retallada de drets i llibertats que ens afecta a tots i totes. El racisme és l'enemic principal de la convivència i la democràcia.

Perquè no es pot acceptar el racisme cal combatre la indiferència a partir d'una actitud activa antiracista. Aquesta actitud implica denunciar les conductes i situacions racistes i xenòfobes i tenir un posicionament crític davant d'elles, així com incorporar als nostres valors l'antiracisme. Cal indignar-nos amb els fets racistes i xenòfobs com ens indigna a la majoria de persones la pena de mort, la guerra i els atemptats contra el planeta.

S'ha de trencar el silenci davant aquests fets, alçar la veu amb l'objectiu de ser cada cop més els que apostem i exigim els canvis polítics i socials necessaris per eradicar tota situació de racisme present a la nostra societat.

Per això, des de SOS Racisme, sota el lema "No siguis indiferent, trenca el silenci davant el racisme" encoratgem a totes les persones a actuar tots els dies de l'any com si fos el 21 de març. Apostem per l'antiracisme, apostem per la cohesió social. Sigues actiu en la lluita antiracista!

Comunicat. 29 d'abril del 2009

SOS Racisme dóna suport al manifest "Badalona som tots"

SOS Racisme-Catalunya s'ha adherit al manifest per la convivència "**Badalona som tots**". Text impulsat per un grup d'entitats socials així com veïns i veïnes de la ciutat de Badalona per promoure la cohesió social davant els darrers fets que han posat en perill aquesta convivència.

El text del manifest, presentat el darrer 29 d'abril del 2009, és el següent:

MANIFESTEM QUE:

Badalona ha experimentat els darrers anys un canvi social i demogràfic, fruit de diferents processos migratoris, que ha fet canviar la ciutat. L'arribada de persones procedents d'altres països s'ha de tenir en consideració perquè és un factor important que, com d'altres, influeix en l'economia local, en les necessitats socials, en el pluralisme cultural i religions, en la prestació dels serveis públics i en qüestions relacionades amb la percepció de la ciutat que provoca aquesta nova composició social.

Aquesta nova realitat, que sovint es viu amb inquietud - fruit de la comprensible dificultat per assimilar els canvis i, sobretot, perquè s'afegeix a situacions socioeconòmiques insatisfactòries que ja existien prèviament a la ciutat- també és, innegablement, una oportunitat. La gestió d'aquesta situació és un repte comú entre les administracions, els agents socials i econòmics, i els ciutadans i ciutadanes en general.

El futur que volem per Badalona persegueix l'objectiu d'assolir la cohesió social i la ciutadania, entesa com a espai comú de convivència i de referència per a tothom, i com a estatus jurídic que estableix els drets i els deures de les persones davant la

col·lectivitat. En aquest futur de cohesió és necessari compartir els valors, la llengua, els principis democràtics i unes pautes de comportament.

Aquest compromís per la cohesió esdevé estratègic per a Badalona i reclama obrir una etapa de concertació social, institucional i política.

És per poder donar resposta a aquests reptes que **ACORDEM:**

- El nostre compromís i corresponsabilitat en desfer estereotips i prejudicis, en promoure el coneixement, el respecte i el diàleg, i en treballar a favor d'actituds socials positives i constructives.
- La defensa d'un model de ciutat basat en la cohesió social, en la convivència, en els drets i els deures de tota la ciutadania, en la reducció de desigualtats i la igualtat d'oportunitats; que respongui a les noves necessitats i els canvis que comporta l'arribada de nous ciutadans i, de forma més àmplia, als reptes que planteja la diversitat mateixa, que no només és fruit de la immigració sinó que és característica intrínseca de tota societat.
- Treballar de manera conjunta i complementària per a la integració de les persones novingudes en el marc del respecte pel nostre sistema de valors democràtics, constitucionals, socials i jurídics, garantint els drets i els deures de tota la ciutadania, sense cap tipus de discriminació per qüestions de gènere, origen, condició ni religió. I posar al centre de la nostra acció tant l'acollida i la inserció de les persones novingudes com el respecte per la diferència i el reconeixement positiu de la diversitat
- Exigir a l'Ajuntament que incorpori aquest model i aquests objectius com a prioritat de la seva acció política, que treballi també conjuntament i complementàriament amb la societat civil i que la prestació de serveis es faci garantint la reducció de desigualtats així com la igualtat d'oportunitats de tots els ciutadans de Badalona. Demanar a la resta d'administracions i institucions públiques catalanes i estatals que reconeguin aquesta voluntat d'acció i hi donin suport.
- Demanar a totes les entitats i agents que tenen algun lideratge a la ciutat –ja sigui polític, econòmic, social, religiós o ideològic- que l'exerceixin de forma responsable, per tal que els seus interessos particulars no posin en perill la construcció d'una ciutat democràtica i plural en què tothom sigui respectat, d'acord amb allò subscrit en el "Pacte local per la convivència i el civisme" aprovat en el Consell de Ciutat, el 24 de febrer de 2007.
- Constituir-nos com a grup per treballar conjuntament per aquests objectius, així com per donar resposta a qualsevol agressió contra la convivència i la cohesió social que es pugui produir a Badalona.
- Demanar als mitjans de comunicació una actitud crítica i responsable, que no refermi estereotips i que treballi en favor de la cohesió social.
- Demanar l'adhesió a aquest compromís amb Badalona a la resta d'organitzacions i persones de la ciutat.

Comunicat. 7 de maig del 2009

SOS Racisme – Catalunya denuncia Media Markt per tracte discriminatori als clients d'origen immigrat.

SOS Racisme denuncia el tracte discriminatori que reben les persones immigrades per part de l'empresa MediaMarkt en endurir els requisits per accedir a la compra de productes a partir d'un crèdit, segons la nacionalitat dels clients.

L'Oficina d'Informació i Denúncies (OiD) de SOS Racisme – Catalunya va rebre una denúncia a l'inici del 2008 pels requisits que es demanaven des d'aquesta empresa a les persones estrangeres, malgrat que la seva publicitat animava a tothom a comprar amb un finançament sense problemes.

La pràctica consisteix en què a les persones de nacionalitat espanyola, en sol·licitar la compra a crèdit se'ls demana el seu DNI, i només el número del compte de l'entitat bancària i les referències bancàries pertinents. Mentre que les persones d'origen estranger, amb NIE, han d'entregar a més tres nòmines i una còpia del contracte de feina signada pel INEM.

Al llarg de l'any ens hem posat en contacte amb l'empresa, que justifica aquesta pràctica i que a més desentén ja que són, diuen, els requisits de l'empresa responsable dels finançaments, CETELEM. Per part d'aquesta no hem obtingut cap resposta.

Però la realitat és que si MediaMarkt no comparteix aquesta gestió, és lliure de trencar la col·laboració amb CETELEM. Però enlloc d'això, oculta aquesta manera de fer en la informació que dona en la seva publicitat, doncs és conscient que aquesta diferenciació en les condicions de compra incorre en un delictes.

Des de l'OiD s'ha cursat queixa pertinent a l'Agència de Catalana de Consum que arrel de la qual ha obert expedients a l'empresa per altres motius, però no per la queixa formulada des de SOS Racisme, doncs no hi ha res per escrit que ho constati.

Per tots aquest motius l'OiD de SOS Racisme ha comprovat in situ la veracitat de la denúncia. Membres del seu equip han constatat que a les persones immigrades, un cop presenten el NIE, se'ls demana les nòmines i la còpia del contracte amb un mínim de tres mesos d'antiguitat, mentre que als nacionals només la còpia de la cartilla del banc.

Arribat aquest punt, al mes maig del 2009, podem afirmar que MediaMarkt discrimina als clients d'origen immigrant exigint-los uns requisits més exigents que a la resta de clientela, donant per suposat que aquestes persones no tenen prou mitjans econòmics o que no ofereixen la confiança necessària. Vinculen, d'aquesta manera, immigració amb precarietat i a altres tòpics i prejudicis al voltant de les persones immigrades.

Aquest tracte discriminatori xenòfob a més es podria considerar en incompliment de la Llei 1/1990 en el seu article 4.f. on diu "la negativa injustificada de satisfer las demandas del consumidor, del usuario, del expendedor o del distribuidor, o cualquier tipo de discriminación respeto a la demanda".

Per tot això, des de SOS Racisme:

- Animem a les persones afectades per aquestes pràctiques comercials a denunciar la situació, tant de MediaMarkt com d'altres empreses comercials.
- Exigim a MediaMarkt una retirada d'aquesta pràctica comercial. I de la mateixa manera ho exigim a CETELEM.
- A les administracions pertinents, que posin en marxa els mecanismes per acabar amb aquesta pràctica.

Els tòpics i prejudicis al voltant del fet migratori, i la concepció que les persones immigrades són ciutadans de segona fan que es donin situacions com aquestes. No es poden permetre que pràctiques xenòfobes s'estenguin de forma normalitzada a la vida quotidiana de totes les persones que formem aquesta societat, immigrades o no.

Comunicat. 22 de maig del 2009

Per una campanya sense xenofòbia.

Davant l'inici de la campanya electoral de les eleccions per al Parlament europeu, que es celebraran el proper 7 de juny del 2009, SOS Racisme-Catalunya demana als representants polítics responsabilitat social i respecte perquè aquesta sigui una campanya sense xenofòbia.

Precisament el punt de vista des del que s'ha presentat la qüestió de la gestió de fronteres i immigració des del Parlament en pre-campanya, sumat a les darreres polítiques engegades tant a nivell comunitari, com la Directiva europea de Retorn, coneguda com Directiva de la Vergonya, així com des dels diferents estats membres,

ens posen alerta sobre quin serà, amb tota seguretat, el discurs i propostes electorals amb els que es tractarà la població immigrada.

Alertem del perill que representa encendre els focs de l'odi i la xenofòbia cap a una part de la ciutadania. I exigim que no s'utilitzin discursos desvirtuats i demagògics que busquin el rèdit electoral. Amb això no volem dir que no es pugui parlar d'immigració, sinó que es faci amb rigor, amb l'objectiu de construir una societat europea cohesionada i amb discursos fets amb grans dosis de pedagogia social.

Demanem als representants de partits democràtics de l'Estat espanyol no caure en el penós joc demagògic de l'odi i el racisme que tan bé representen les forces polítiques d'extrema dreta. Si hi ha voluntat política, es pot realitzar una campanya electoral responsable basada en l'ètica i a favor de tots els ciutadans i ciutadanes, siguem d'on siguem, que formem part de la societat europea.

Tanmateix des de SOS Racisme posarem en marxa l'acció "Mistos electorals" amb l'objectiu de vetllar per la convivència, denunciant l'ús electoralista del fet migratori i els discursos i propostes xenòfobes per part dels europarlamentaris dels partits catalans.

Us farem arribar als mitjans de comunicació el document amb el recull de "Mistos electorals" cada dos dies. En diferent periodicitat els farem arribar als representants polítics. I podreu consultar les actualitzacions a diari a la nostra pàgina web.

Comunicat. 16 de juny del 2009

SOS Racisme denuncia el discurs del Partit Popular a Barcelona

Davant les declaracions del representant del Partit Popular a la ciutat de Barcelona, Alberto Fernandez Díaz, SOS Racisme vol fer públiques les següents qüestions:

- Les declaracions realitzades pel regidor Alberto Fernández Díaz, en el marc de la conferència de valoració dels dos anys de les darreres eleccions municipals, proclamant que l'Ajuntament només impulsa polítiques socials per a les persones immigrades, en un context de crisi econòmica, només poden definir-se com una irresponsabilitat política feta a consciència, que divideix a la ciutadania, amb l'únic objectiu de guanyar vots.
- El senyor Fernández continua la seva intervenció afirmant que aquesta política pot provocar racisme, i "donat la nova preocupació" que això li comporta, ell fa unes declaracions tornant a posar en dubte la voluntat d'integració de les persones immigrades i fomentant les pors més visceralment en moments difícils com la crisi actual.
- Es poden fer moltes crítiques a la gestió municipal i entenem que forma part del joc polític de l'oposició, però no es pot mentir a la ciutadania i molt menys amb temes tan delicats com la protecció social en moments de crisi econòmica dient que va a parar tota la despesa pública a la immigració. Vincular immigració i crisi, reclamar el lema "els nacionals primer" i incendiar els ànims dels barcelonins i barcelonines sí provoca racisme i xenofòbia. És evident que el Partit Popular ho sap, però no li importa si amb això aconsegueix arribar al poder.
- Creiem fonamental aïllar i condemnar aquest tipus de discurs, per això veiem positiu que la majoria de mitjans de comunicació no s'hagi fet ressò d'aquestes declaracions. No es pot ser altaveu de proclames racistes.
- Sempre ha estat important preservar la cohesió social però ara en moments de crisi és responsabilitat dels polítics donar resposta a les necessitats dels més desfavorits i també de tots aquells treballadors i treballadores víctimes d'una

crisi. A la vegada cal construir un discurs alternatiu a favor de la igualtat de drets i la convivència. La lacra del racisme s'alimenta de les pors col·lectives, i el que cal és donar resposta i solucions a aquestes pors i no aprofitar-les per treure'n rèdits electorals.

Des de SOS Racisme-Catalunya cridem l'atenció davant la necessitat de ser crítics i bel·ligerants amb uns discursos i polítiques que en moments de crisi econòmica no afronten els problemes reals pel conjunt de la ciutadania, ni ofereixen solucions efectives, globals i justes intentant desviar l'atenció eludint les seves responsabilitats a costa de fomentar el racisme i la xenofòbia.

Comunicat. 18 de juny del 2009

Cal garantir la protecció de les víctimes de la Llei d'Estrangeria

Davant el desmantellament dels tallers il·legals a Mataró on treballaven en condicions d'esclavitud 450 persones xineses, SOS Racisme volem denunciar:

- Aquestes persones, com moltes altres, són víctimes d'una llei d'estrangeria que fomenta l'explotació laboral i l'exclusió social. Situacions com la interceptada a Mataró són conseqüència d'una política d'estrangeria que restringeix les vies legals d'entrada i deixa via lliure als explotadors, a les màfies i a l'economia submergida, malgrat es digui precisament que està feta per evitar aquestes situacions.
- L'existència d'aquests tallers no exclusius d'aquesta localitat, és coneguda des de fa anys i sempre ha estat un problema pels agents socials i teixit associatiu actuar garantint la protecció i el futur d'aquestes persones que malgrat estar en condicions lamentables, és la seva única forma de sobreviure aquí. Per tant, si es decideix actuar contra els que es lucren amb aquests tallers, cal fer-ho havent previst aquests mecanismes i no deixant a les persones, en el millor dels casos, a la seva sort. Celebrem la decisió de la Conselleria d'Interior de no coordinar-se amb la Policia Nacional per no aplicar la llei d'estrangeria, així com els arguments donats. Però en canvi denunciem la seva manca de coordinació per poder garantir amb altres Conselleries i administracions una sortida digna a les víctimes, part de les quals no té cap suport social i familiar al país.
- La ineficàcia dels mecanismes previstos a la llei d'estrangeria i publicitats des del govern espanyol, com són l'arrelament laboral i la regularització per la col·laboració amb la justícia. Són mecanismes que no s'ajusten a la realitat i per tant la majoria de la població immigrada en situació irregular no es pot acollir.

Per tot això, des de SOS Racisme demanem, en aquest cas concret:

- A Subdelegació de Govern voluntat política per poder aplicar els mecanismes previstos a la llei d'estrangeria per aquests casos i regularitzar als treballadors, com testimonis que són de l'operatiu policial així com un compromís per no iniciar "una cacera" policial i processos d'expulsió.
- A la Generalitat i Ajuntament un dispositiu que permeti garantir els mínims bàsics per unes persones que en el millor dels casos s'han quedat sense el miserable sou i en altres no poden cobrir ni tan sols les necessitats bàsiques.
- Una actuació de la justícia que vagi als màxims responsables d'aquesta esclavitud del S. XXI.

I en general i perquè casos, com aquests n'hi ha i n'hi haurà encara més, una derogació de la llei d'estrangeria per injusta i ineficaç i una aposta per un altre model de política d'estrangeria que obri vies legals d'entrada i garanteixi un procés de accés a la ciutadania per les persones immigrades.

Comunicat. 22 de juny del 2009

Després d'un any, tornem a denunciar els EBES

Demà acaba el curs escolar i són moltes les incògnites davant la iniciativa política del Departament d'Educació de crear "Espais de benvinguda educativa" (EBES) per a alumnat estranger.

En primer lloc, volem formular algunes preguntes:

- Com es pot anunciar l'increment i creació de nous espais d'aquest tipus sense tenir una avaluació dels ja existents compartida pels agents implicats?
- Com es pot continuar apostant per una mesura clarament discriminatòria quan l'Eurocàmera, ja al mes d'abril, va aprovar un informe que recomana als Estats membres, no crear aules específiques per a l'alumnat immigrant?
- Com es pot continuar ampliant l'aplicació d'una mesura que contradiu l'esperit de la Llei d'Acollida al crear circuits específics no justificats per a la població immigrada?
- Com és que no es pot tenir accés als projectes específics instaurats a Reus i a Vic, als pressupostos destinats a aquests, així com als criteris d'avaluació?
- Com pot ser que no hi hagi cap estudi d'avaluació de les Aules d'acollida implantades ja fa uns anys i s'aposti per crear uns espais que en el millor dels casos dupliquen les accions d'aquestes i dels serveis socials?
- Com pot ser que cap administració ni partit polític posi el crit en el cel davant una iniciativa que pot vulnerar el dret a l'educació?

Des de SOS Racisme veiem amb preocupació el fet que diferents estudis – el darrer, publicat la setmana passada basat en una prova a l'alumnat de primària- posen de manifest com l'escola pública no compleix l'obligació de ser un motor de canvi en la mobilitat social que hauria de garantir una igualtat d'oportunitats per tots els nens i nenes. El fracàs escolar en aquests centres marca un futur en el que les desigualtats socials s'agreuaran i en el que la bretxa entre població immigrada i autòctona s'aprofundirà.

Davant aquesta situació, enlloc de revisar i ampliar els recursos de l'escola pública, acabar amb els privilegis de la concertada i revisar els mecanismes de repartiment de l'alumnat amb necessitats específiques, sempre garantint la igualtat de drets, es torna a focalitzar en la població immigrada i en els seus fills i filles la responsabilitat d'aquesta situació. D'aquesta manera, es torna a anunciar la creació de nous EBES i es continua parlant d'alumnat immigrant obviant la seva heterogeneïtat, i com si aquests nens i nenes haguessin de portar l'etiqueta d'immigrant, amb el que això comporta, al llarg de tota la seva vida acadèmica.

En definitiva, la resposta a les nostres preguntes la tenim: com es tracta de població que ja pateix una desigualtat de drets, és focus de tòpics i prejudicis, i sense dret a vot, és fàcil apostar per unes polítiques acords amb la seva categoria de ciutadans de segona i que a més es veuen amb satisfacció, per una gran part de la població autòctona.

Per tot plegat, des de SOS Racisme demanem:

- La retirada d'aquests espais.
- Un posicionament clar i transparent del Govern davant d'aquesta iniciativa.
- Un posicionament públic del Síndic de Greuges en la matèria.

Des de SOS Racisme tornem a alertar del perill de jugar-nos el futur dels propers

ciutadans i ciutadanes amb una política educativa com aquesta. Un any després de l'anunci i la posada en marxa de les proves pilot dels EBES, subratllem la responsabilitat de tot el Govern de la Generalitat de mantenir o retirar una iniciativa d'aquestes característiques. I per tant, davant l'anunci de continuar desenvolupant aquesta iniciativa, denunciem la política educativa d'un Govern que s'autoproclama progressista i capdavanter en la cohesió social.

Comunicat. Barcelona, 9 juliol 2009

Cal condemnar la violència des dels principis democràtics i no obrir la porta a l'odi racista.

Des de SOS Racisme lamentem i condemnen la mort del jove de 20 anys apunyalat el passat dimarts a Sitges. Que es doni un fet tant greu i violent, com és un assassinat en el que tots els implicats són joves, ens obliga a reflexionar sobre quines causes generen que alguns nois i noies puguin tenir un comportament violent fins a l'extrem de perdre de vista el valor de la vida humana.

Compartim el dolor de la família i del cercle d'amics, així com el rebuig que aquest acte ha propiciat a la vil·la. Però aquest dolor i ràbia no pot obrir pas a l'odi racista i a la impunitat de manifestacions d'aquest tipus. Estem davant un crim que la justícia, amb la labor policial al davant, haurà d'aclarir i resoldre, sempre sota el paraigües de l'Estat de dret. Estem davant la mort d'un jove a mans d'altres joves, on la violència i la mort són les protagonistes i no l'origen ètnic de les persones. No es tracta de buscar en aquest origen ètnic, les causes d'aquest esdeveniment sinó en altres factors socials estructurals que fan que cada cop n'hi hagi un sector de joves més violents.

Des de SOS Racisme veiem fonamental aïllar les veus que barregen aquesta mort amb discursos xenòfobs i que busquen una resposta generalitzant i criminalitzant els joves d'origen immigrant. En aquesta fita és clau també el paper dels mitjans de comunicació que han de poder denunciar allò que atempta contra la convivència i l'ús de la xenofòbia, sense donar un altaveu que redimensioni la força d'una actitud minoritària i fer un anàlisi rigorós i adequat d'un fet com aquest sense caure en el morbo ni en fomentar tòpics o estigmatitzar col·lectius. Sembla que ara per alguns, no és suficient amb proporcionar les nacionalitats quan no aporten res a la notícia, si no que cal "investigar" encara molt més enllà per continuar perpetuant una divisió de la població segons l'origen i la procedència. Ho tornem a dir, aquí la nacionalitat de la persona morta i de les agressores no implica res, més enllà de ser un reflex d'una societat cada cop més intercultural.

Davant la mort d'aquest jove apostar per la divisió de la ciutadania és un error que només portarà a més confrontaments violents i ens allunyarà del camí per eradicar les causes que poden portar a les persones, independentment del seu origen, a apostar per la violència. Estem segurs que tant la societat civil, així com el Consistori sabrà estar a l'alçada i rebutjarà de forma contundent noves accions amb tint xenòfob. Les manifestacions, declaracions i missatges xenòfobs d'ahir, realitzats per algunes persones i grups minoritaris, no poden tacar la imatge de solidaritat i el caràcter integrador d'un municipi com Sitges.

Comunicat. 22 de juliol del 2009

Posicionament de sos racisme davant la valoració presentada ahir pel departament d'educació sobre l'any de funcionament dels espais de benvinguda educativa (EBE) per l'alumnat estranger

De nou des de SOS Racisme denunciem que els EBES són una acció política discriminatòria que fomenta la desigualtat, la discriminació i l'estigmatització del col·lectiu immigrant.

Els EBES trenquen amb els criteris i mesures d'altres línies polítiques endegades per la Generalitat per avançar en termes de ciutadania, integració i educació. Són incoherents amb la tasca de les aules d'acollida, el mecanisme que des de fa sis anys funciona per tal d'acollir a l'alumnat estranger. Alhora que també són incoherents amb la línia i l'esperit de la Llei d'Acollida, el Pla de Ciutadania i immigració i el Pacte per a la Immigració.

Els EBES ignoren les recomanacions que des de l'Eurocàmara es recollien en un Informe presentat al mes d'abril on clarament es recomana als Estat membres no crear aules específiques per a l'alumnat immigrant.

És per això que des de SOS Racisme tornem a denunciar que:

- No es pot treballar per la integració des de la segregació, aquestes mesures estigmatitzen l'alumnat estranger i les seves famílies i per tant, fomenten el racisme social.
- Cal millorar la garantia de l'accés a l'educació per a tot l'alumnat. Per tant, cal augmentar els recursos humans i econòmics de les escoles per millorar el servei de les aules d'acollida; retallar els períodes en que els i les alumnes encara no tenen el centre escolar assignat; reforçar l'escola pública i acabar amb els privilegis de la concertada; i revisar els mecanismes de repartició de l'alumnat amb necessitats específiques, sempre garantint la igualtat de drets.
- Cal evitar la creació de circuits i serveis específics per a la població immigrada i potenciar l'accés normalitzat als serveis ja existents. Per tant, reforçar i treballar a partir dels serveis d'acollida dels municipis, per donar respostes a aquelles qüestions que van més enllà de l'educació formal dels alumnes i que també inclouen a les seves famílies.

Des de SOS Racisme veiem amb preocupació que s'hagi realitzat una valoració, de caire més quantitatiu que qualitatiu, i que no es puguin comparar amb una valoració de quins són els resultats del funcionament de les aules d'acollida en aquests anys. Si no establim aquesta comparativa l'anàlisi és poc rigorós. Estem parlant de l'escola, els centres des d'on s'ha de treballar en la formació dels alumnes per tal de garantir la igualtat d'oportunitats i la mobilitat social per tots els nens i nenes. Per tant cal centralitzar els recursos en reforçar l'escola pública i posar mesures per aturar el fracàs escolar.

L'anunci de la Conselleria de relentir l'extensió dels EBES degut a la disminució d'arribades d'alumnat estranger, posa de manifest que aquesta va ser una iniciativa que no només no treballava amb els agents professionals i socials implicats, sinó que va ser resultat de no afrontar el problema real de la manca de recursos dels centres escolars necessaris per garantir una educació de qualitat, per tothom, independentment de les seves necessitats específiques. Que es va fer en un context amb unes preocupants dades sobre fracàs escolar i amb unes dures negociacions sobre la LEC. Una política oportunista que eludeix el problema real i que posa en el centre de les mirades l'alumnat estranger, culpabilitzant-lo de manera irresponsable d'unes mancances estructurals. Una política que aposta per la divisió entre la població immigrada i l'autòctona.

Per tot plegat, des de SOS Racisme de nou demanem:

- La retirada dels EBES
- Un anàlisi real i transparent per part del Govern d'aquesta iniciativa
- I un posicionament públic del Síndic de Greuges en la matèria

És molt greu i una irresponsabilitat política experimentar en l'àmbit educatiu i ho és especialment quan es posa en joc la convivència, instrumentalitzant la desigualtat de drets i els prejudicis que pateixen la població immigrada i els seus fills i filles. Un Govern que s'autroplocama progressista i capdavanter en la cohesió social no pot impulsar polítiques com els EBES.

Comunicat. 5 d'agost del 2009

La DGAIA ha de garantir la tutela dels menors no acompanyats i la seva integració, en cap cas anar a la cerca de sospitosos

En repetides ocasions s'ha denunciat a la DGAIA per no complir amb el seu deure de garantir la tutela dels menors estrangers no acompanyats. La DGAIA sempre ha respost a aquestes acusacions amb diferents excuses, en un principi, els menors no s'integraven al circuit previst, i ara alegen que es troben davant d'una nova estratègia de la immigració irregular que consisteix en que majors d'edat sol·licitin la protecció de la DGAIA.

Avui són els menors subsaharians, abans els marroquins, els menors no acompanyats que darrerament estan denunciats casos en que la DGAIA els expulsa dels centres d'acollida alegant la seva majoria d'edat, en processos en que es dona veracitat a les proves documentals o radiològiques en funció de quines són més favorables a una possible majoria d'edat. Així com també denuncien que en aquests casos en que són expulsats i en altres, en que arriben a la majoria d'edat, sovint queden fora dels serveis que la Generalitat preveu pels ex-tutelats.

Des de SOS Racisme denunciem:

- Que mai s'ha garantit aquesta tutela per part de la DGAIA, en part, per una manca de recursos, però sobretot per una manca de voluntat política. La Generalitat, en aquest cas la DGAIA mai ha assumit que el seu paper que és vetllar per la tutela i la posterior integració dels menors estrangers.
- Que la política d'estrangeria preval en el cas dels menors no acompanyats, per sobre de les polítiques d'infància orientades a garantir els drets del menor. D'aquesta manera són pràctiques habituals de la DGAIA les repatriacions sense garanties pel menor, l'ús arbitrari de les proves per determinar l'edat, i les situacions de desempara un cop arriben a la majoria d'edat.
- La vulnerabilitat i el risc d'exclusió social que pateixen aquests menors al quedar fora dels circuits d'acollida.

Des de SOS Racisme exigim:

- Que es garanteixi la tutela i el respecte dels drets del menor i que en casos de dubte, s'obrin les investigacions que convinguin, però amparant i tutelant al menor durant el procés, fins que es demostrï el contrari, per evitar que es vegin vulnerats drets fonamentals. El paper de la DGAIA és el de tutelar no el de fer de policia. Sinó estem en una constant contradicció amb la normativa internacional de protecció de menors, en especial de la Convenció de les Nacions Unides de Drets del Nen de l'any 1989, ratificada per l'Estat espanyol a l'any 1990.
- Que davant el dubte no prevalguin proves radiològiques que estan constantment qüestionades i que si existeixen dubtes els documents que el

menor aportin tinguin pes, alhora que es tingui en compte la dificultat per accedir a determinades documentacions.

- Els recursos i la voluntat política reals perquè aquest circuit garanteixi la integració dels menors en la societat un cop es compleixi la majoria d'edat, vetllant per la seva situació administrativa regular i la seva inserció acadèmica, laboral i social.
- Que es tinguin en compte les recomanacions del Síndic de Greuges que s'ha posicionat contrari a determinades pràctiques de la DGAIA per vulnerar la seva obligació de tutela i de garantir els drets del menor.

Ens trobem davant les víctimes més vulnerables de la immigració i davant una realitat que de moment cap dels governs de la Generalitat ha assumit amb la voluntat política necessària i real per tal de reconèixer que aquests menors són part de la societat catalana, i que per tant les polítiques orientades a la seva acollida s'han de fonamentar en la seva condició de menor i no en la d'estranger, i s'han de centrar en treballar per garantir els seus drets i les seves oportunitats.

Comunicat. 26 d'agost del 2009

Exigim la revocació de les ordres d'expulsió i l'aturada de trasllats sense condicions.

Davant la informació donada per la Confederación Española de Policía del trasllat des de Almeria a Barcelona de 120 persones argelines provinents del CIE,

SOS Racisme denunciem:

- Aquests trasllats són una pràctica habitual des de fa anys per part dels diferents governs estatals que posa en evidència el fracàs de les polítiques d'estrangeria i la seva manca d'ètica. En el millor dels casos es fan amb una coordinació amb les administracions pertinents per donar els primers dies un suport social escàs i ineficient; i en altres com aquest cas simplement es deixa a les persones a la ciutat sense cap tipus d'ajut.
- Aquestes practiques es sumen a la política de creació de centres de internament i d'expulsions com resposta al fracàs de la mateixa política de estrangeria, en definitiva una mostra més de racisme institucional. Precisament si no fos per la injustícia que comporta, serien l'exponent del major absurd. Dictar ordres d'expulsió que no es poden executar aboca aquestes persones a l'exclusió social i marginalitat doncs com molt bé es sap no podran regularitzar la seva situació.

Per tots aquests motius, **des de SOS Racisme demanem:**

- L'aturada d'aquests tipus de pràctiques. Unes practiques casi mai reconegudes oficialment i que acostumen a fer-se a l'estiu quan les ONG estan sota mínims i l'opinió pública discreta per les vacances.
- Una resposta i explicacions per part de Subdelegació de Govern i del Ministerio de Interior davant la denúncia realitzada pel sindicat policial. Així com una resposta per part de la Generalitat per aturar aquest tipus d'actuacions a Catalunya.
- La revocació de les ordres d'expulsió per aquelles persones que no podran ser expulsades tal com ja ha recomanat fa temps el Defensor del Pueblo.
- Un canvi en la política d'estrangeria que aposti pel respecte i la dignitat de les persones immigrades.

Comunicat. 2 de setembre de 2009

Derogació de l'ordenança del civisme i implementació de mesures comunitàries

Aquest any ens trobem novament en una dinàmica similar a la generada l'any 2005 i que va conduir a l'aprovació de les denominades Ordenances del Civisme. En aquella ocasió ja vàrem denunciar que la barreja de problemàtiques socials amb actes d'incivisme o noves formes d'ús de l'espai públic representava una vulneració de drets dels col·lectius afectats en especial d'aquells més vulnerables. Alertàvem també sobre la ineficàcia de les mesures sancionadores. La situació actual és entre altres coses una bona mostra que no ens equivocàvem i que l'Ordenança ha estat un fracàs.

Altres problemàtiques que es donen en alguns espais de la ciutat i de forma especial als barris de Ciutat Vella, tenen a veure amb un model d'oci i de turisme que ven literalment, l'espai públic com un element de consum més que com un bé d'ús col·lectiu de la ciutadania. La permissivitat, la manca de límits en aquest aspecte ens ha dut a la situació actual de saturació i d'excés. Una situació de sobreocupació i d'ús irregular que no vol posar en perill els importants negocis que es mouen entorn del turisme i que castiga el veïnatge de Ciutat Vella amb brutícia i sorolls. No es tracta de saber quantes són les multes imposades sinó de constatar l'impacte real que aquestes han tingut sobre la millora de la convivència. Un turisme sostenible social i ecològic no passa per promoure un turisme d'alt nivell adquisitiu sinó per promoure un ús dels espais públics que respecti la convivència entre les persones que ens visiten i les que hi residim a la ciutat.

Tampoc en aquest sentit l'ordenança ha estat útil.

En el cas de la prostitució, l'ordenança del Civisme, lluny de resoldre l'ús de l'espai públic, ha incrementat els conflictes. Les conseqüències de la implementació de l'ordenança que les entitats que treballen amb els col·lectius de les treballadores sexuals han pogut constatar, han estat un increment de la precarietat de les seves condicions laborals i de la seva fragilitat social. De les multes al·legades totes han estat per la concertació de serveis sexuals i no per la seva realització a l'espai públic, tot i que el tancament d'espais per l'exercici del treball sexual ha conduït a la dificultat de trobar llocs adequats.

L'Ajuntament no es pot inhibir de la seva responsabilitat en la gestió de la convivència i de l'ús de l'espai públic. Cal que faci una autocrítica de les polítiques sancionadores i de les seves conseqüències.

Per això demanem:

1. Posada en marxa efectiva d'un projecte de mediació comunitària.
2. La revisió del Pla d'Usos de Ciutat Vella i que es permeti l'obertura de locals.
3. Un canvi en la política d'estrangeria per evitar noves situacions de irregularitat com la que viuen moltes d'aquestes dones, i a curt termini revocacions de les ordres d'expulsió no executables tal com ja va recomanar el Defensor del Pueblo, així com la coordinació interdepartamental per protegir les dones que es troben en situació de vulnerabilitat o que pateixen explotació, de forma molt especial les noies menors d'edat.
4. La derogació de l'Ordenança del Civisme.
5. La implementació de programes educatius que promoguin un ús socialment sostenible del l'espai públic i la dignificació de la imatge de Barcelona en la promoció turística de la Ciutat.

Comunicat. 17 de setembre del 2009

Aturem les mesures racistes contra la crisi

Davant les recomanacions fetes pel Director General de l'Institut d'Estudis Econòmics, el Sr. Juan E. Iranzo, en la presentació de l'estudi "La financiación al consumo en tiempos de crisis", en les que proposa l'aplicació d'interessos més alts als crèdits a persones immigrades, des de SOS Racisme-Catalunya constatem:

- **És inacceptable que el resultat d'un informe d'investigació realitzat per experts, sigui la proposta de mesures racistes, que fomenten la discriminació i la proliferació de tòpics i de racisme social.** Aquestes afirmacions es sumen a la vinculació de la crisi amb la immigració: "ells" sobren, "ells" ens treuran la poca feina que hi hagi, "ells" es queden les prestacions socials i ara també, només "ells" són morosos.
- La posada en pràctica de recomanacions com aquestes, suposa ampliar l'apartheid jurídic que pateix la població immigrada i vulnera la igualtat de tracte.
- **La morositat és conseqüència de situacions diverses: la precarietat laboral, estalvis previs, context social, etc. En cap cas, és conseqüència de l'origen o la nacionalitat de les persones.** Per tant, no és permisible que de les conclusions d'un estudi, s'extrapoli una característica de caire tan pejoratiu a tot un col·lectiu ni que s'extregui una mesura discriminatòria. A més a més, en cap cas seria aquest el indicador més important per actuar contra la morositat. Els responsables del informe s'haguessin atrevit a fer unes declaracions i recomanacions com aquestes si estadísticament el grup més morós fossin, per exemple, les dones?
- Malauradament, la realitat va per davant dels estudis i de fet **ja existeixen pràctiques discriminatòries cap a les persones immigrades en entitats bancàries i comercials.** Des de SOS Racisme volem recordar i tornar a denunciar el cas de Media Markt, que endureix els requisits segons la nacionalitat per accedir a la compra de productes mitjançant un crèdit.

Des de SOS Racisme tornem a fer una crida a la responsabilitat de tots els agents implicats en fer front a la crisi econòmica i demanem rigurositat en l'anàlisi, en les propostes i en el discurs, en especial de tots aquells que poden crear opinió i són referents. Per fer front a la crisi econòmica calen mesures que abordin el problema real i ofereixin solucions pel conjunt de la població, no es pot justificar en cap cas el foment del racisme.

Comunicat. 8 d'octubre del 2009

Comunicat davant la sentència de la Secció X de l'Audiència Provincial de Barcelona del procés judicial de la Llibreria Kalki

La Llibreria Kalki de Barcelona va ser intervinguda pels Mossos d'Esquadra al juliol de 2003, després d'una llarga investigació que es va iniciar amb la localització d'una pàgina web en la que s'oferia material d'ideologia nazi. Durant els registres, que es van dur a terme tant a la llibreria com a l'editorial Edicions Nova República i al domicili del propietari de l'editorial, va ser requisat un gran nombre de material (llibres, banderes, etc.) neonazi, de negació i de justificació de l'Holocaust i contra el poble jueu. Aquest material es distribuïa per tot l'Estat espanyol i al mercat internacional, principalment a països del continent sud-americà i europeu. El mes de març del 2009 va tenir lloc el judici als quatre imputats, i avui s'ha notificat la sentència amb data del 28 de setembre de 2009.

La sentència condemna als quatre imputats amb penes que igualen o superen els tres anys de presó i amb una multa de 2.100€, pels delictes de:

- Justificació del genocidi nazi previst a l'article 607.2 del Codi Penal.

- Provocació a la discriminació i a l'odi i a exercir violència contra grups per motius racistes antisemites o referents a ideologies, religió, creences o pertinència a ètnia, raça, origen nacional, sexe, orientació sexual, malaltia o minusvàlua, previst a l'article 510.1 del Codi Penal.
- Associació Il·lícita creada per fomentar l'odi i la discriminació, com a membres actius en tres dels casos, previst a l'article previst a l'article 515.4.5 i 517

Des de l'Amical de Mauthausen i altres camps i SOS Racisme-Catalunya expressem la nostra satisfacció davant la sentència, malgrat no ser ferma, ja que és indispensable en la lluita contra l'Extrema Dreta que les sentències condemnin totes les expressions contràries als Drets Humans i totes les doctrines generadores d'**odi per motius racistes, xenòfobs, ideològics i de creences o pel seu sexe o orientació sexual, així com per malaltia o minusvàlua**. La sentència condemna als acusats pel delictes de justificació de l'Holocaust previst a l'article 607.2, tot i la retallada per part del Tribunal Constitucional de l'articulat referent a la negació del genocidi. Aprofitem per recordar que les entitats sotasignants, junt amb el suport d'una part important del teixit associatiu català continuem treballant per aconseguir una rectificació del Codi Penal que contempli el negacionisme.

El tribunal considerant dos delictes diferents, la justificació del genocidi i el foment de l'odi i la discriminació condemna doblement als acusats, tal com nosaltres sempre hem reivindicat en aquests casos d'organitzacions neonazis.

Avui més que mai, en un moment en que l'Extrema dreta europea pren força i ocupa espais als parlaments europeus; que augmenten les agressions i manifestacions neonazis; en definitiva, quan sembla que volen tornar els pitjors fantasmes del feixisme; no podem permetre que l'acció neonazi quedi impune, i sentències com aquesta avancen en el camí per fer respectar els Drets Humans i els valors democràtics.

Malgrat que la lluita contra l'Extrema dreta necessita també que es treballi de manera preventiva per eradicar els terrenys en que s'abona el creixement i consolidació de les bases de l'Extrema dreta, és imprescindible l'actuació de la justícia en aquests casos. Avui celebrem un pas endavant en aquest sentit, que valorem de manera molt positiva.

Comunicat. 9 d'octubre del 2009

Resposta davant la desmesurada actuació policial ahir al port de Barcelona

Davant el dispositiu policial contra els venedors ambulants del port de Barcelona, SOS Racisme vol denunciar.

- La desproporcionalitat del dispositiu davant unes persones que en cap moment actuen violentament ni són perilloses socialment i per tant, denunciem que la utilització d'antidisturbis per part de Mossos està totalment injustificada.
- L'abús de la força i de poder i l'agressivitat, condemnables en tota actuació policial, són encara més menyspreables quan s'aplica a persones indefenses que només estan intentant guanyar-se la vida en l'economia submergida.
- Tothom hem vist més d'un cop corrents a aquestes persones quan veuen una figura policial. El que no tothom sap és que ja hi ha persones que han mort fugint de operacions policials com aquestes.
- Una brutalitat recollida en imatges en el diari El País que mostra la cara més clara del racisme institucional: la venda ambulants a la ciutat de Barcelona, així com la distribució de mercaderia falsa està castigada amb multes però tant l'ajuntament de Barcelona com la Policia Portuària i la Conselleria de Interior decideixen fer d'això una "cacera humana", "una cacera del negre", "una cacera

del sense papers” davant la ciutadania i l’opinió pública. S’està criminalitzant a les persones immigrades i sobretot als sense papers. Preservar la dignitat de totes les persones, és obligació dels cossos policials i de totes les administracions públiques en un sistema democràtic.

- Tornem a estar com en el cas del treball sexual a les Rambles, qualsevol ocasió s’aprofita per acabar posant en marxa la maquinària de la llei d’estrangeria i sempre són els col·lectius més vulnerables les persones indocumentades les que reben els càstigs més durs. Cada cop és més habitual veure agents de totes les forces de seguretat fent tasques d’estrangeria, directa o indirectament, en detriment de la seguretat ciutadana, i reforçant el binomi immigració i delinqüència.

Des de SOS Racisme volem recordar que l’existència d’aquesta venda ambulante és conseqüència de la política d’estrangeria que es veu ara agreujada amb la crisi econòmica i l’atur. Anar a l’arrel del problema, anar a les causes, enlloc d’apostar per l’estratègia sancionadora i repressiva és la solució.

Comunicat. 9 d’octubre de 2009

Amical de Mauthausen i SOS Racisme-Catalunya desmentim haver rebut 18.000€ per part dels acusats en el cas de la llibreria Kalki

Avui diferents mitjans de comunicació recollien en la notícia referent a la sentència del cas de la llibreria Kalki que les entitats que formen l’acusació del cas, la Comunitat Israelita, Amical de Mauthausen i SOS Racisme, havíem rebut una donació de 18.000€ per part dels acusats o bé, informaven donant peu a mals entesos. Per això **volem aclarir que SOS Racisme i l’Amical de Mauthausen mai hem rebut cap quantitat econòmica per part dels acusats i mai l’acceptariem.**

Si bé és cert, com recull la sentència, que aquests diners han estat consignats al compte bancari dels Jutjats de Barcelona com a estratègia de la defensa dels acusats per tal que aquesta quantitat fos considerada pel tribunal com un atenuant de reparació del dany.

Adjuntem dos fragments de la sentència que esclareixen aquesta informació:

“...Las Defensas de todos los acusados han solicitado la aplicación de la circunstancia atenuante de reparación del daño del num.5 del artículo 21 del Código Penal prisión en fecha del 27 de noviembre de 2006 los acusados consignaron en el juzgado de instrucción la cantidad de 18.000€ para que dicha entidad fuera entregada a las entidades que ejercitan la acusación popular en la presente causa, Comunidad Israelitas de Barcelona y de España, SOS Racisme y Amical de Mauthausen, con el fin que le dieran el destino que dichas entidades estimaren oportuno en el desarrollo de sus fines asociativos...”

“...Entendemos que la entrega de esta suma de 18.000€ en absoluto puede justificar la atenuante de reparación, ni siquiera como atenuante analógica, por ser una suma ridícula en atención a la extrema gravedad de los hechos...”

Demaneu rigurositat als mitjans de comunicació en el tractament d’aquestes informacions, ja que informacions poc clares o errònies poden malmetre la imatge i qüestionar la tasca d’entitats sense ànim de lucre que porten molt anys treballant en defensa dels drets humans.

Comunicat. 6 de novembre del 2009

SOS Racisme denuncia la vinculació entre immigració i delinqüència feta per part del Ministerio de Interior

Darrerament estem assistint a una campanya de criminalització de les persones sense papers des dels diferents nivells de l'administració pública, així com a la propagació del discurs dur que vincula la immigració als problemes de la nostra societat, com pot ser la delinqüència.

Aquesta campanya s'està duent a terme en un context de crisi econòmica en el que és molt fàcil fomentar la xenofòbia a partir de canalitzar el descontent i la preocupació social en la culpabilització de les persones immigrades. I enmig del procés de reforma d'una Llei d'estrangeria que avança en retallar drets de les persones immigrades.

Davant d'això, des de SOS Racisme volem denunciar que:

- El problema de la delinqüència és independent al fet migratori. No s'ha de buscar les causes en l'origen nacional de les persones sinó en aspectes socials i de marginalitat en el cas dels petits robatoris i de la corrupció en el cas de la gran delinqüència.
- Afirmacions com les fetes pels responsables de l'Ajuntament de Barcelona i de la Conselleria d'Interior de la Generalitat demanant més implicació policial per fer més expulsions, només retroalimenta aquesta vinculació. En aquest mateix nivell, la exhibició de dades per part del Ministerio de Interior només parlant dels delinqüents immigrants en situació irregular, són una altra forma de continuar la campanya de criminalització i consolidar encara més el binomi immigració-delinqüència.
- Tot delictes ha de ser castigat en funció de la magnitud d'aquest i no en funció de l'origen de la persona. Un robatori, un homicidi, un segrest és igual de greu i afecta igual a la víctima ho faci un delinqüent estranger o espanyol. Comutar penes de presó per expulsions i/o sumar a la pena l'expulsió de la persona que ha delinquit, són clares mostres d'un sistema jurídic que no és igual per tothom.
- Fent ús d'aquest discurs alarmista i xenòfob, el Partit Popular durant el seu mandat va modificar l'article 89 del Codi Penal. En la mateixa línia, l'any passat el Ministerio de Interior va crear la brigada d'expulsions de delinqüents estrangers (EBEX) i ara fa aquests anuncis, donant-li tota la difusió i sense la més mínima pedagogia. Mateix discurs i mateix tipus d'iniciatives en governs diferents. On està el canvi?

En definitiva denunciem que aquest missatge de "mà dura amb la immigració" que recorda els episodis més grisos del govern popular, fomenta la xenofòbia amb una perversa estratègia que no resol els autèntics problemes del conjunt de la societat, i que en suma de nous com la fractura social. Des de SOS Racisme estem d'acord en exigir una actuació coordinada d'institucions, policia i de la justícia per eradicar la delinqüència però sense caure en la demagògia, ni alarmismes i molt menys en la xenofòbia.

Nota de Premsa. 19 de novembre del 2009

Davant la inauguració d'un nou EBE a Cornellà

Davant la inauguració d'un nou Espai de Benvinguda Educativa (EBE) a Cornellà del Llobregat des de SOS Racisme tornem a denunciar que els EBES són una acció política discriminatòria que fomenta la desigualtat, la discriminació i l'estigmatització del col·lectiu immigrant.

Els EBES trenquen amb els criteris i mesures d'altres línies polítiques endegades per la Generalitat per avançar en termes de ciutadania, integració i educació. I ignoren les recomanacions que des de l'Eurocàmara es fan als Estat membres de no crear aules específiques per a l'alumnat immigrant.

Per tal d'evitar aquesta estigmatització de la població immigrada cal aturar la creació de circuits i serveis específics, sinó potenciar l'accés normalitzat als serveis ja existents, augmentant els recursos en aquests.

La creació de nous centres en un moment en el que l'arribada d'alumnes immigrants està decreixent és una altra de les incongruències d'aquest projecte. En comptes de destinar els recursos a enfortir les aules d'acollida ja existents als centres escolars per tal de garantir l'accés a l'educació de tot l'alumnat.

Denunciem que des del Departament d'Educació es continua apostant per treballar per la integració des de la segregació, quelcom contra el sentit comú.

Des de SOS Racisme seguirem treballant demanant la retirada dels EBES i exigint una actuació responsable de les administracions. No podem jugar amb l'educació dels nostres fills i filles.

Nota de premsa. 11 de Desembre del 2009

SOS Racisme-Catalunya demana a la Fiscalia del TSJC la prohibició a Barcelona de la conferència de l'historiador David Irving, negacionista de l'Holocaust, convocada a la Llibreria Europa

La conferència, prevista per demà dissabte 12 de desembre a Barcelona i que té lloc avui mateix a Granada i es repetirà diumenge a Madrid, està organitzada per la Llibreria Europa. David Irving va ser condemnat per un tribunal de Viena l'any 2006 a tres anys de presó per negar l'Holocaust i la presència de càmeres de gas en el camp d'extermini nazi d'Auschwitz. La Llibreria Europa és coneguda per difondre material de contingut racista, xenòfob i antisemita i el seu propietari, Pedro Varela, ha estat jutjat i condemnat per la seva relació amb la difusió de material d'aquesta mena.

Un cop més, des de SOS Racisme insistim en la necessitat de denunciar la permissivitat davant d'un acte que representa una incitació a l'odi racial, la xenofòbia i l'antisemitisme. Fets tan greus com negar o justificar l'Holocaust, que són reconeguts com un delictes a altres països europeus, no poden quedar impunes, ja que aquesta és la base de la ideologia neonazi i representa un menyspreu a la memòria de les víctimes, tants cops reconegudes.

Des de SOS Racisme hem fet arribar a Fiscalia un escrit demanant la prohibició de

l'acte. És el tercer any consecutiu que realitzem el mateix procés per paraitzar actes similars organitzats per la mateixa Llibreria Europa així com per la formació d'extrema dreta Fuerza Nueva. Fa dos anys, diferents entitats i partits polítics van demanar la prohibició a la mateixa llibreria de l'antic líder del Ku Kux Klan, David Duke. Malgrat la nostra petició, en ambdós casos es va permetre dur a terme les conferències.

En un Estat democràtic i de dret no es pot permetre que s'estiguin organitzant constantment actes que fomenten la presència de la xenofòbia a la nostra societat. Aquesta impunitat i permissivitat és impensable a altres països europeus, on la lluita contra els moviments racistes i xenòfobs és ferma i taxativa. S'ha de continuar en la línia de la sentència de l'Audiència Provincial que va condemnar els imputats pel cas de la Llibreria Kalki pel delictes de justificació de l'Holocaust.

Des de SOS Racisme-Catalunya demanarem també al Departament d'Interior que, en cas de celebrar-se l'acte, prengui les mesures necessàries de control durant l'esdeveniment d'aquest per tal d'impedir que s'incorri en un delictes de vulneració dels drets fonamentals.

S.O.S. RACISME

SOS Racisme-Catalunya

c/ Hospital, 49 Ppal Barcelona

T: 93 301 05 97

M: 636 248 621

F: 93 268 16 37

www.sosracisme.org